پټې توطئې

بربنډې څېرې

د روسانو له وتو

د ائتلافي حکومت

تر نسکورېدو

حکمتيار

فهرست

عنوان **صفحه**

د ناشر مقدمه ١

سريزه ٣

مسكو وتلو ته اړ شو.. ١١

با عزته وتل.. ١٥

د مسكو او واشنګټن موافقه ١٩

د پاكستان دريځ.. ٢٠

په وتونكو فوځونو حملې ٢٣

د مسكو پيغامونه ٢٥

د روسي ځواكونو وتل.. ٢٧

د نجيب حكومت په نسكورېدو كې ځنډ ٢٩

د بينظير او عرفات په غونډې كې.. ٣٤

د موقت حكومت د خارجه وزير په توګه ٣٦

د رباني او مجددي عكس العمل ٣٨

د جلا ل آباد جګړه ٤٠

روسانو ولې مسعود انتخاب كړ؟!.. ٤٤

د مسعود او ٤٠ نمبر فرقې ترمنځ تړون.. ٥٤

د ټرون مسوده ٥٦
د نجیب پیغامونه ٦٢
رکود او د کودتا هڅه ٦٥
د ځینو حزبیانو مخالفت ٧٠
نجیب څه وکړل.. ٧٢
د اسلامي شئونو وزارت ٧٣
د خوست فتحه ٧٤
کابل ته د کارمل راستنېدل.. ٧٥
د بینن سیوان هڅي... ٧٨
د نجیب استعفاء.. ٨٢
د حزب اسلامي طرحه ٨٤
پېښې... ٨٧
د شمال پېښې او د ببرك د پلویانو لوبه ٨٧
د جبل السراج معاهده... ٨٨
په کابل د حملې ګواښ... ٩١
د فتحې زېرى.. ٩٦
د امریکا عکس العمل ١٠٢
د ګاونډیو دریځ ١٠٥
له کابل تر وتلو وروسته ١٠٨
د جنرال دوستم د جلبولو هڅې.. ١٠٩
د رباني واکمنې... ١١٢
د استاد فرید صدارت.. ١١٥
لویه ګډه حمله ١١٧
د دې حملې نتائج ١١٩

د خنجان عملیات ۱۲۰
ائتلاف او د سولي هڅي ۱۲۱
موږ، ائتلاف او پاکستان.. ۱۲۵
د ائتلافیونو ژمني.. ۱۲۹
د ائتلاف په مقابل کي د نورو ډلو دریځ ۱۳۲
حرکت انقلاب اسلامي ۱۳۲
اتحاد اسلامي ۱۳٤
په غرب پوري تړلي کړی.. ۱۳۷
مائوویستان ۱۳۷
د شینډنډ سقوط ۱٤۰
د اسلام آباد مذاکرات.. ۱٤۳
د اسلام آباد د معاهدې بشپړ متن ۱٤۵
وظایف او صلاحیتونه.. ۱٤۸
جمهور رئیس: ۱٤۸
د جمهور رئیس صلاحیتونه: ۱٤۸
د صدراعظم صلاحیتونه:... ۱۵۰
کابینه او ائتلاف.. ۱۵٤
د جنرال دوستم کفالت... ۱۵٦
د شوری هم آهنگي تأسیس... ۱۵۸
د جنرال مؤمن مرگ.. ۱٦۳
د مسعود واکمني ۱٦۵
زما پر کور بم ورونه ۱۷۰
د سولي د هڅو بل دور... ۱۷۷
دطالبانو حرکت ۱۷۹

د حزب اسلامي په ضد.. ۱۹۲
د طالبانو جنګ.. ۱۹۲
د غزني سقوط.. ۱۹۵
د چهارآسیاب مجدد سقوط.. ۲۰۵
له رباني او مسعود سره مذاکرات.. ۲۱۰
د معاهدې متن.. ۲۱۲
د جمهور رئیس صلاحیتونه.. ۲۱٤
د صدراعظم او کابینې صلاحیتونه.. ۲۱۵
په حکومت کې د هرې ډلې موقعیت.. ۲۱۵
کابل ته تګ.. ۲۱۹
د تګلارې بشپړ متن.. ۲۲۲
د امنیت د تأمین په برخه کې.. ۲۲۸
د دفاعي چارو په برخه کې.. ۲۲۸
په اداري برخه کې.. ۲۲۹
په اجتماعي برخه کې.. ۲۳۰
د ښوونې او روزنې په برخه کې.. ۲۳۲
د روغتیا په برخه کې.. ۲۳۳
د کرهنې په برخې کې.. ۲۳۳
د اقتصاد او تجارت په برخه کې.. ۲۳٤
د بهرنې سیاست په برخه کې.. ۲۳۵
د مات وزرو خېل کې.. ۲٤۵
بې رحمه ګاونډی.. ۲۰۸

بسم الله الرحمن الرحيم

د ناشر مقدمه

د میثاق ایثار اداره ویاړي چې د ورور حکمتیار دا له تاریخي اسنادو غني اثر، چې لدې مخکې په پښتو، دري، اردو او عربي کې د بېلو بېلو نشراتي مؤسسو له خوا چاپ شوی، یو ځل بیا په نوې قطع او صحافت کې د افغانستان د لرغوني تاریخ مینه والو ته وړاندې کوي. ځا چې دا کتاب څو کاله د مخه او زموږ په ګران هېواد افغانستان باندې د امریکایي ځواکونو له یرغل مخکې لوستلی، ډېرې برخې به ئې په هغه وخت کې ورته داسې وړاندوینې برېښېدلې وې چې نن ئې د خپلو سترګو وړاندې د څرګندو حقائقو په بڼه کې ګوري. څو بېلګې ئې ستاسو مخې ته ږدو:

- د طالبانو حکومت د اوږدې مودې لپاره دوام نشي کولی، د دوی ناکام سیاستونه، د هېواد اجتماعي جوړښت، د دې سیمې وضعیت او د اسلام په ضد د امریکا او روسیې ګډ سازشونه دوی ته په قدرت کې د پاته کېدو مجال نه ورکوي.
- د شمال جبهه د مسکو او واشنګټن د ګډ سازش په نتیجه کې جوړه شوې، هدف ئې دا وو چې له دغې ډلې د جګړې د دوام او پدې هېواد کې د اسلامي حکومت د جوړېدو د مخنیوي په کار کې استفاده وکړي.
- امریکا به ظاهرخان راولي، خو د راوستو یوازنۍ لار ئې د دې هېواد نظامي اشغال دئ.

- شمالي ټلواله به د روسانو په وينا لدې امريکايي منصوبې سره توافق کوي.
- امريکا د روسانو په ځېر افغانستان نيولی شي او خپل کارمل پدې هېواد د لنډې مودې لپاره تپلی شي، خو د دې هېواد دائمي اشغال ورته ممکن نه دئ.

د دې کتاب ډېرې نورې خبرې به دې ته ورته او داسې وموميءٔ چې نن ئې عملاً تحقق موندلی.

موږ نه يوازې د قطع او صحافت له اړخه د دې ارزښتناك کتاب په نوي چاپ کې څه نوښتونه راوستي او مخکني اشتباهات مو تر ډېره حده راکم کړي، بلکې د کتاب په پای کې مو د ورور حکمتيار هغه دوه جالبې ادبي ټوټې هم اضافه کړې چې د هېواد د دغې مرحلې پېښې پکې انځور شوې.

هدف مو دا دئ چې خپل ولس له حقائقو خبر کړو، د دښمن توطئو ته ئې متوجه کړو، د دښمنانو د سپکو او ذليلو ملګرو کرغېړنې څېرې افشاء کړو او د افغان ولس راتلونکې نسل ته د مجاهدينو هغه ارزښتناکې تجربې انتقال کړو چې هره يوه ئې په ډېر ګران قيمت او د زرهاوو سرتېرو مجاهدينو د وينو په بيع ترلاسه شوې. پدې هيله چې ارحم الراحمين خدای مو د خپلې لارې د مجاهدينو په ډله کې قبول کړي.

اللهم وفقنا لما تحب و ترضی

بسم الله الرحمن الرحیم

سریزه

د روسي فوځونو له وتلو وروسته پړاو، مخصوصاً د نجیب حکومت له نسکورېدو رادې خوا، د اسلامي جهاد ترټولو سخت، غامض او کړکېچن پړاو وو چي له مخکنیو مراحلو سره ئې پوره توپیر درلود. لدې په مخکي مراحلو کي هم د دوست او دښمن جبهه ځرګنده وه او هم د جګړي لاملونه، آرمانونه او شعارونه. د دوست او دښمن په پېژندلو کي ډېر کم کسان په مغالطې او اشتباه کي پرېوتل، خو پدې پړاو کي چي بهرني فوځونه زموږ له هېواده ستانه شوي وو او په جګړو کي د دښمن فعال خو نامرئي او له نظره پټ حضور هرچا ته ځرګند نه وو، پدې پړاو کي د جګړي دوام ډېرو ته د توجیه وړ نه برېښېدو، پدې نه پوهېدل چي دښمن له دروازې وتلی خوله کړکۍ بېرته راننوتلی، ځېره ئې بدله کړې، په جګړي کي ئې د سابق په ځېر ونډه ده خو په بدلي ځېرې کي، که څه هم کمونست نجیب له پرېړو بریتو سره ګوښه شوی، خو د ده د سیاستونو وارث له پکول، عبا او قبا سره د ده د لوبه کوي او د ده د بادارانو په خدمت کي دي.

هغه کسان چي د پېښو په ماهیت او په پېښو کي د پردې شاته د اصلي لوبغاړو په ونډې دقیقاً نه پوهېدل او د دښمن د تبلیغاتي سرچینو له دروغجنو او زهرجنو تبلیغاتو متأثره شوي وو، ټولي خواوي ئې له استثناء او تفکیك پرته محکومولې، د جګړي د داخلي او خارجي عواملو له پېژندو عاجز وو، نه پوهېدل چي د نجیب له نسکورېدو وروسته د ټولو جګړو اصلي عاملین د ببرك طرفداران وو

چې غوښتل ئې نجیب په ببرک کارمل تعویض کړي، د شهنواز تڼي له کودتا وروسته چې خلقیان تصفیه شول، ځیني بندیان او ځیني له هېواد وتښتېدل، د چارو واګې د جنرال نبي عظیمي او جنرال آصف دلاور په څېر د ببرک د پلویانو لاس ته ورغلې، دوی لا د مخه د کودتا منصوبه جوړه کړې وه، ببرک ئې د همدې لپاره له مسکو راوغوښت، د کې جي بي موافقه ئې ترلاسه کړه، امریکا او په منطقې کې ځینو نورو مؤثرو هېوادو دوی ته اطمئنان ورکړ چې د دوی تر مشرۍ لاندي له ځینو جهادي ډلو سره د یوه ائتلافي حکومت ملاتړ کوي.

له دې حقائقو بې خبره وګړي داسي ګمان کوي چې د جبل السراج ننګینه معاهده، له خپلو ټولو خونړیو عواقبو سره، یوه تصادفي پېښه وه چې د ځینو جاه طلبه او قدرت غوښتونکو څېرو له فرصت طلبۍ راولاړه شوې. نه دا چې د دې خطرناکې او خونړۍ توطئې اصلي طراحان د کې جي بي او سي آی اې په څېر بین المللي جاسوسي شبکې دي چې غوښتل ئې پدې سره د یوه اسلامي حکومت د جوړېدو مخنیوی وکړي، کې جي بي د همدې مقصد لپاره یو ځل بیا د ببرک ډله استخدام کړه، خو دا ځل د روسي فوځونو د رابللو په ځای باید د یوې داسي ائتلافي جبهې تر پردې شا ته خپل مأموریت ترسره کړي چې له ځینو غولېدلو قدرت غوښتونکو سره به ئې جوړوي!!

دغو حلقو ته پدې مطلب پوهېدل ګران دي چې ولې مسکو او واشنګټن څنګ په څنګ او په یوه وخت د جبل السراج له معاهدې او د دې معاهدې په بنسټ د جوړې شوې ائتلافي جبهې ملاتړ کولو؟ نه پوهېږي چې واشنګټن ته پدې پړاو کې تر ټولو مهمه مسئله دا وه چې څنګه د مجاهدینو په لاس د یوه اسلامي حکومت د جوړېدو مخنیوی وکړي، امریکا د جهاد د دې تاریخي تجربې بریا او په یوه اسلامي حکومت د هغه منتج کېدل، ټوله اسلامي نړۍ کې د خپلو استعماري ګټو لپاره جدي تهدید ګڼلو، ګمان ئې دا وو چې که دا تاریخي تجربه ناکامه نکړي او د مجاهدینو په لاس د اسلامي حکومت د جوړېدو مخنیوی ونکړي، دا تجربه به په نورو ملکونو

کې هم هرو مرو تکرارېږي، نور ملتونه مخصوصاً هغه چې په خپلو هېوادونوکې د پردیو له سیاسي، اقتصادي او فرهنگي تسلط نه ستومانه شوي، د دوی له سلطې د ژغورنې او د استقلال او خپلواکۍ په لټه کې دي، د افغان مجاهدینو لار به غوره کوي، پدوی پسې به اقتدا کوي او پدې سره به امریکا ته په خپلو مستعمراتوکې هماغه مشکلات راولاړوي چې افغان مجاهدینو شوروي اتحاد ته راولاړ کړل.

دوی دې ته نه دي متوجه چې د دې مرحلې جګړې په اصل کې د تېرو جګړو تسلسل او د سابق په څېر له بهر تپل شوې جګړې دي، منطقوي رقابتونه د دې جګړو د ادامې لامل دي، واشنګټن او مسکو او پدوی پوري تړلي محلي ځواکونه پدې جګړو پانګونه کوي او په جګړو لګیا ډلې حمایه کوي.

له هیڅا باید دا حقیقت پټ نه وي چې زموږ هېواد، مخصوصاً د ۱۹ او ۲۰ پیړۍ په بهیر کې د یوه داسې معبر او پله حیثیت درلود چې ښکیلاکګرو ځواکونو غوښتل له هغه آخوا تېر شي خپل هغه پراختیا غوښتونکي اهداف ترلاسه کړي چې د دې هېواد دواړو خواوو ته پراته وو، مخکې شوروي اتحاد غوښتل له افغانستان تېر شي، تودو اوبو او د خلیج د تېلو زېرمو ته ورسېږي، د کرملین واکدارانو د تزار له زمانې بیا د کمونستانو تر واکمنې پوري تل ویلې چې روسي سرتېري به هرومرو خپلې پښې د هند په سمندرکې وینځي! د همدې لپاره مسکو دا جګړه زموږ په هېواد تحمیل کړه، لومړی د کمونستانو په ذریعه او د عسکري کودتاګانو له لارې، چې د کمونستانو له ماتو وروسته په خپله د جګړې ډګر ته راوړاندې شول او لس کاله په افغانستان کې وجنګېدل، د مسکو له نظره د افغانستان د نیولو او پدې هېواد کې د یوه خپلواك اسلامي حکومت د جوړېدو د مخنیوي په اهمیت هلته ښه پوهېدی شو چې دې خبرې ته دقیقاً ځیر شو چې مسکو د لسو کلونو جګړې په دوران کې یو ملیون سرتېري په مختلفو ټولګیو کې افغانستان ته ولېږل، هومره ئې پدې جګړې پانګه واچوله چې ملا ئې ورماته کړه او د شوروي اتحاد د وېرووونکې امپراطورۍ په نسکورېدو منتج شوه، خو اوس او د شوروي اتحاد له زواله وروسته

پداسي حال کې چې مسکو له ملا ماتوونکو اقتصادي ستونزو او سختو داخلي مشکلاتو سره مخامخ دئ، د رباني له دولت سره دجګړې د دوام لپاره بې دريغه مالي اونظامي مرستي کوي.

غرب نشوکولی چې د تودو اوبو او د خليج د تېلو د ځاګانو په لوري د شوروي ځواکونو مخکې تګ وزغمي، دا ځاګاني عمدتاً د امريکايي کمپنيو په واک کې وې، دوی له شوروي اتحاد سره د ډغرو وهلو توان په خپلو متوکې نه ليدلو، د زړه ورو افغانانو نه ماتېدونکی مقاومت ئې داسې وموندو چې له هغه د حمايت په صورت کې کولی شي د دې مخکې تګ مانع شي او د خپلو پخوانيو ماتو غچ واخلي او په خليج او د هند سمندر شا او خوا کې خپلي ګټې خوندي وساتي.

خو د شوروي اتحاد له زواله وروسته، اوس امريکا غواړي چې له افغانستان د يوه معبر په توګه استفاده وکړي او د مرکزي آسيا د تېلو زېرمي ترلاسه کړي، د دې سيمي هېوادونه له مسکو رابېل کړي او په روسيې د اتکاء او اعتماد په ځای ئې د افغانستان له لاري له ځان سره وصل کړي، پدې سيمي د مسکو د بيا واکمنۍ مخه ونيسي، پرېنږدي چې د دې هېوادونو ترزمکې لاندې پراخې زېرمې او ګټور تجارتي بازارونه د مسکو په ګټه وړيا له لاسه ورکړي. ټولو ته معلومه ده چې د شوروي اتحاد په جنوبي سرحداتو کې پراته هېوادونه، د خپلو زېرمو له پلوه هومره غني دئ چې د غربي هېوادونو د کمپنيو پاملرنه ئې ځانته جلب کړي، له سياسي او اجتماعي اړخه له مسکو د آزادۍ په لټه کې دي، پدې سيمي کې د نفوذ پراخ او مناسب شرائط شته، امريکا غواړي په کابل کې يو مزدور او لاس پوڅی حکومت ولري چې د دوی لاره د مرکزي آسيا په لوري پرانېزي.

حقيقت دا دئ چې د افغانستان رواني جګړې په اصل کې د تېلو د کمپنيو جګړې دي، پدې خبرې يوازې هغه کسان نشي پوهېدی چې ډېر بې عقله او بې خبره وي، نه د محلي رقابتونو په ماهيت خبر وي او نه د بين المللي توطئو له څرنګوالی اطلاع لري، پدې نه پوهېږي چې مسکو د څه لپاره د نجيب او ببرک په

ځای رباني او مسعود انتخاب کړل، کله ئې انتخاب کړل؟ کومو لاملونو مسکو دې کار ته اړ کړ؟ څنګه او ولې د نظار شورى له ۱۹۸۲ وروسته د يوې پټې معاهدې په ترڅ کې له روسانو سره ملګرې شوه او له هماغه نېټې راهيسې له مسکو پيسې او وسلې ترلاسه کوي؟ دا يوه تصادفي پېښه نه وه، بلکې مسکو تل او د خپل استعماري تاريخ په اوږدو کې، په خپلو ټولو مستعمراتو کې وړوکې، التقاطي، دوه مخې او سازشي ډلې د ځواکمنو، انقلابي او سازش نه منونکو ډلو په خلاف انتخاب کړې، هغوى ته ئې وده ورکړې، د مقاومت د ټکولو او په خپلو مستعمراتو د سلطې لپاره ئې له هغوى استفاده کړې. دا حقيقت خو اوس له ډېرو ساده او د سطحى نظر له خاوندانو هم پټ نه دئ چې پدې سيمې کې د مسکو ستراتيژيکې ګټې، د افغانستان د جګړې له دوام سره غوټه شوې، د همدې لپاره مسکو داسې يو محور انتخاب کړ او داسې يوه ډلګۍ ئې استخدام کړه چې يوازې د جګړې د دوام باعث شي او په افغانستان کې د سولې او ثبات راتلو مخنيوى وکړي.

متأسفانه ځيني کسان لا تر اوسه له هغو حقائقو ندي خبر چې په افغانستان کې د مېشت روسي قواوو قومندانانو او د کې جي بي لوړ رتبه مأمورينو، د خپلو خاطراتو په کتابونو کې افشاء کړي، دوى په خپلو ضخيمو کتابونو کې د دې مرحلې ټول انکشافات څېړلي او ټول پټ اسرار ئې افشاء کړي، دا ئې څرګند کړي چې روسانو څنګه د بد ضميره او جهاد خرڅوونکو قومندانانو د اخستو، د مقاومت په ليکو کې د داخلي جګړو اور بلولو او د دې جګړو او مخصوصاً د حزب اسلامي په خلاف د ګډو عملياتو لپاره د مسعود په څېر د پروتوکولي قومندانانو استخدام په برخه کې څومره پانګه اچولې او څومره پراخې او پرله پسې هڅې ئې کړې؟!

دوى د دښمنانو د اعتراف سره سره او د دغو پټو اسرارو له څرګندېدو وروسته هم پدې ندي پوه شوي چې حزب اسلامي د اسلامي مقاومت د ملا تير او د اسلامي تحريك د باني او مؤسس په توګه د اسلام د دښمنانو له ګډې سترې توطئې سره مخامخ شو، د کمونستانو او غولېدلو څېرو ائتلاف ئې د همدې لپاره جوړ کړ، د

طالبانو حرکت ئې د همدې لپاره جوړ او د حزب اسلامي په خلاف د جګړې ډګر ته راووړاندې کړ، د همدې ځواکونو په إيماء او اشاره او د دوی په وساطت، طالبانو د پيدايښت په لومړيو مرحلو کې ائتلاف ته د ملګرتيا لاس ورکړ او په ګډه د حزب اسلامي په خلاف وجنګېدل. دا حلقې نه پوهېږي چې اسلام آباد له يوې خوا د امريکا تر سخت فشار لاندې وو او پدې نشو توانېدی چې د امريکا له اغېز آزاد، د خپلو ملي مصالحو په رڼا کې خپلواک سياست غوره کړي او د افغانستان د راتلونکې په اړه د واشنګټن شرائطو ته تسليم نشي، مجبور وو هماغه څه وکړي چې امريکا ئې ورته خوښوي، له بلې خوا د امريکايانو او په امريکا پورې د تړلو حلقو د دې تبليغاتو تر اغېز لاندې تللې وو چې که په کابل کې داسې يو حکومت جوړ شي چې په سرکې ئې کوم پښتون مشر وي او حزب اسلامي په هغه کې فعاله او مؤثره ونډه ولري، دا کار اسلام آباد ته د پښتونستان کشاله راولاړوي او په پاکستان کې د دوی د مخالفو اسلامي ډلو د تقويې او مزيد ځواکمن کېدو اسباب برابروي، دهمدې لپاره دISI د هغه وخت مشر، جاويد ناصر، د حزب اسلامي د مجاهدينو په لاس د کابل د فتح کېدو په ورځ، په پېښور کې له افغاني مشرانو سره د خپلې غونډې په ترځ کې وويل: پاکستان به هيڅکله اجازه ورنکړي چې حزب اسلامي په کابل حکومت وکړي، حتی له قوې د استفادې په بيع!!

مګر دا هسې يو تصادف وو چې پاکستان دوه ځله رباني د جمهور رئيس او مسعود د دفاع وزير په توګه په نورو تحميل کړل؟! لدې کار د اسلام آباد مقصد څه وو، د دوی په انتخاب کې ئې کومې ګټې مضمرې وې؟!

دا کسان ګمان کوي چې د نجيب له نسکورېدو وروسته ټولې جګړې، د اقتدار د لاس ته راوړو جګړې وې چې د جهادي ډلو ترمنځ راولاړې شوې، پداسې حال کې چې دا جګړې، د سابقه جګړو تسلسل او ادامه ده، د دې جګړو واګې او قومنده د همغو افسرانو په لاس کې وه چې مخکې له ټولو مجاهدينو سره جنګېدل، خو اوس يوازې له حزب سره، مخکې له کمونست رژيم د دفاع لپاره او اوس له اسلامي

دولت د دفاع تر غولوونکي پلمي لاندي. د نجیب د حکومت لوی درستیز، د کابل د ګارنیزیون قومندان، له کمونست رژیم د پاته قطعاتو قومندانان، د روسانو په لاس جوړي شوې او روزل شوې ملېشې، دا هغه ځواکونه وو چي د دغو جګړو مهار ئي سل په سلو کي په لاس کي وو، د شورای نظار په څېر له منحطو ډولګیو هغوی فقط د یوې غولوونکي پردې په توګه استفاده کوله.

ځیني بې خبره کسان داسي ګمان کوي چي ګواکي د نجیب له نسکورېدو وروسته، قدرت مجاهدینو ته انتقال شوی، اسلامي حکومت جوړ شوی او جګړه تر یوې مودې متوقف شوې خو وروسته د قدرت د وېش په سر د مجاهدینو ترمنځ نزاع راولاړه شوې او په جګړي منتج شوې!! پداسي حال کي چي نه مخکني جګړه د یوې شېبې لپاره متوقف شوې، نه قدرت مجاهدینو ته انتقال شوی او نه په کابل کي د چارو واګي مجاهدینو ته سپارل شوې، جګړه د سابق په څېر، د کمونستو افسرانو تر قومندې لاندي روانه وه، په کابل کي د چارو واګي په کامله توګه د کمونستانو په واک کي وې، ارګ، د دفاع وزارت، د دولتي امنیت (خاد) وزارت، راډیو، تلویزیون، هوایي میدان، د ښار امنیت، د کابل امنیتي کمربند، په ښار او د ښار شا او خوا حاکم نقاط ټول د کمونستانو او ملیشو په اختیار کي وو. کوم مجاهدین چي کابل ته تللي وو په حقیقت کي مېلمانه وو چي د تصفیې لپاره کابل ته بلل شوي وو، د کابل په شا او خوا کي د حزب شته والي کمونستانو ته موقع ورنکړه چي دوی تصفیه کړي.

پدی کتاب کي د روسي فوځونو له وتو د ائتلافي حکوت تر پرېوتو پوري جریانات څېړل شوي، هیله ده لدې مخکي او وروسته مراحل هم په بېلابېلو کتابونو کي وڅیړو.

د دې جریاناتو له څېړلو مو مقصد دا دئ چي زموږ هوشیار او با ایمانه ولس، د دې خونړیو پېښو اصلي لوبغاړی او د پردې شا ته د دښمنانو نامرئي لاسونه درک کړي، هغه ډلي وپېژني چي په پردیو پوري تړلي او د بهرنیو ځواکونو د ګټو لپاره

جنګیږي، د جګړو د عواملو، لاملونو او موخو په پېژندګلوي کې اشتباه ونکړي، د هېواد او منطقې د وضعیت او د دې سیمې په جریاناتو کې د ذیدخله مؤثرو اړخونو په اړه ژور معلومات ترلاسه او د دې په رڼا کې وتوانېږي چې د روان دردوونکي حالت د وتو لار تشخیص او مناسب تصمیم ونیسي.

موږ د دې توري شپې په ختمېدو باور لرو، روښانه راتلونکې ته په طمع یو، ډاډه یو چې دا پړاو به هم حتماً او ژر پای ته رسېږي، پټې او ځرګندې توطئې به یوه په بلې پسې شنډېږي، پټ او ځرګند دښمنان به زموږ د مؤمن او صبور ولس د عزم او ایمان په وړاندې ماتې خوري او زموږ د شهیدانو آرمان به هرو مرو او په نږدې راتلونکې کې تحقق مومي.

و ما ذلك على الله بعزيز

حکمتیار

٤ / ٦ / ١٣٧٨

مسکو وتلو ته اړ شو

برژنف چي په کومي هیلي افغانستان ته د فوځونو د لېږلو فیصله کړې وه، لدې تصور سره چي د دریو میاشتو په ترڅ کي به روسي قطعات په کامله توگه د افغانستان د پېښنو بهیر مهار کړي، په اوضاع به مسلط شي، مقاومت به وټکوي او "انقلابي!" رژیم به د "ارتجاعي!" ځواکونو په خلاف هومره مضبوط کړي چي د سقوط وېره به ئي د تل لپاره ختمه شي، خو دا هیله نه یوازي ترسره نه شوه او د ده دا تصور نه یوازي غلط ثابت شو، بلکي برعکس د ده دا اقدام د یوې ستري وېرونکي امپراطورۍ په زوال منتج شو.

برژنف دا فیصله پداسي وخت کي کړې وه چي:

۱ - د دنیا هیڅ نظامي ځواك له مسکو سره د ټکر او تصادم جرأت نشو کولی او د هغه مخي ته د ودرېدو توان ئي په ځان کي نه لیدو، امریکا د دنیا بل دوهم طاقت په ویتنام کي د روسانو په وړاندي داسي شرمناکه او عبرتناکه ماته خوړلې وه چي د دوهم ځل لپاره، د دنیا په بل ځای کي، مخصوصاً په آسیا او روسیې ته نږدې ملکونو کي د روسانو سره د تصادم تصور ئي نشو کولی.

په بین المللي پېښنو کي امریکا ورځ په ورځ او په ډېر سریع توگه په شا تمبېده، یو په بل پسي ئي نظامي اډې، د وسلو د خرڅلاو بازارونه او ملگري رژیمونه د مسکو په گټه له لاسه ورکول، په آسیا، اروپا، افریقا او د لاتیني امریکا په ملکونوکي انقلابي بدلونونه،کودتاگاني اومسلح قیامونه د امریکا پلوه ارتجاعي رژیمونو په خلاف

تر سره کېدل او له کمونستي افکارو متأثر ځواکونه قدرت ته رسېدل او د مسکو پلوه رژیمونو شمېر ورځ په ورځ په زیاتېدو وو. د دنیا په هر گوټ کې چې به د کوم انقلاب، عسکري کودتا، مسلحانه قیام، بغاوتونو، مظاهرو، د یوه رژیم د سقوط او د بل د مسلط کېدو خبر خپرېدو نو ډېر ژر به ټولو ته څرگنده شوه چې پدې پېښو کې اصلي لوبغاړي روس پلوه کمونستان دي.

۳ - د کمونستانو په لاس کې پرېوتی ملك او د سرو فوځونو له خوا اشغال شوی کوم هېواد، بیا نه دئ توانېدلی چې د دوی له منگولو خپله آزادي او استقلال تر لاسه کړي، په نړۍ کې حاکم ذهنیت همدا وو چې د داسي هېواد بیا آزادي امکان نلري.

٤ - په امریکا کې قدرت د دیموکراتانو په لاس کې وو، د امریکا ولس دوی ته پدې خاطر د جمهوري غوښتونکو په خلاف رأیه ورکړې وه چې دوی له مسکو سره د تصادم او جگړې مخالف وو او غوښتل ئې د بهرنیو مسائلو په ځای کورنۍ وضعي ته توجه وکړي او د ویتنام د پېښو په څېر د حوادثو د راولاړېدو مخالف وو.

زه د امریکا د هغه وخت، د سیاسي وضعیت او د امریکایي واکمنانو د ذهني کیفیت د توضیح لپاره، د یوه خاص جریان رانقلول دلته ضروري گڼم:

د امین رژیم ته د آخري گوزار ورکولو لپاره موږ د یوه عسکري اقدام ترتیبات نیولي وو، زموږ وفادارو افسرانو احوال راولېږو چې د اقدام لپاره تیار یو، خو معلومات مو دا دئ چې روسان حتماً فوځي مداخله کوي، تاسو د گاونډیو هېوادو، مخصوصاً له امریکایانو معلومه کړئ چې د روسانو د فوځي مداخلې په صورت کې به د دوی عکس العمل څه وي؟

تر دې د مخه، موږ له امریکایانو سره هیڅ ډول بالواسطه یا بلاواسطه تماس نه درلود، ما نه غوښتل چې له امریکایانو سره او هغه هم د داسي یوې مهمي

مسئلی په ارتباط خبره وکړو، خو وروسته مو دا مناسبه وګڼله چې د دوی رأیه د روسانو د عسکري مداخلې د احتمال په اړه او بیا د وقوع په صورت کې د دوی د عکس العمل په اړه ځانته معلومه کړو.

ما استاد امین الله ته وظیفه ورکړه چې په پېښور کې د امریکا له کنسل سره پدې اړه خبره وکړي چې آیا دوی د روسانو د عسکري مداخلې او د فوځونو لېږلو راپورونه دقیق ګڼي که نه؟ او څومره دا کار محتمل ګڼي؟ او که فرضاً روسانو زموږ په هېواد تېری وکړ د دوی عکس العمل به څه وي؟ د امریکا کنسل هغه ته وویل چې زه د ځواب ورکولو عاجز یم، واشنګټن سره تماس نیسم، ډېر ژر به د واشنګټن رسمي ځواب درکړم!

په هماغه هفته کې کنسل، استاد امین الله ته وویل چې د واشنګټن رسمي ځواب دا دئ: " واشنګټن ګمان نکوي چې روسان به په افغانستان تېری وکړي او دې هېواد ته به خپل فوځونه ولېږي که فرضاً داسې وشول نو واشنګټن به دوه کاره کوي:

الف: له روسانو سره به د (سالټ ټو) مذاکرات متوقف کوي.

ب: او روسانو ته د غنمو مرستې به بندوي".

د دې ځواب معنا څرګنده وه او د روس په وړاندې، د امریکا وضعیت او د ناتوانۍ له احساس نه د راولاړ شوي پسیف سیاست ښه څرګندونه ئې کوله! څو ورځې وروسته روسي فوځونه د هوا او زمکې له لارې د کابل په لوري وخوځېدل، امین ئې په قتل ورسولو او ببرک ئې د اقتدار په کرسۍ کښېنولو.

د واشنګټن رسمي عکس العمل د کارټر په ژبه دا وو:

"امریکا، د افغانستان په آزاد هېواد د شوروي اتحاد فوځې تېری په کلکه غندي،... او دا خبره په ډاګه کوي چې د جنوب په لوري د دوی مزید مخکې تګ نشي زغملی..." د دې رسمي دریځ، مفهوم هم ډېر څرګند وو، یعنی: افغانستان لا

د مخه دشوروي اتحاد تر اغېز لاندي کړی. کي منل شوی، پدې هېواد د مسکو د فوځي تېري په مقابل کي امریکا کوم خاص عکس العمل نه ښيي! خو که د جنوب په لوري مزید مخکي ولاړ شي بیا به امریکا عکس العمل ښيي!!

بریژنف ته د واشنګټن نبض ښه معلوم وو، د همدې لپاره هغه په ډېر ډاډ او جرأت سره، په ډهلي کي د یوه مطبوعاتي کنفرانس په ترځ کي وویل:

د افغانستان په سرحداتو کي چي کومي پېښي راولاړي شوې، د دریو راتلونکو میاشتو په منځ منځ کي به کاملاً پای ته ورسېږي او پدې هېواد کي به کامل امنیت تأمین شي. خو داسي و نشول، روسي فوځونو د ۱۳۵۸ کال د جدي له ٦ نه د ۱۳٦۷ کال د دلوي تر ۲۵ نېټي خپل ټول ممکن توان طاقت په کار واچولو، له هیڅ جنایت ئي ډډه ونکړه، ټول وسایل ئي وآزمویل، خو نه یوازي دا چي د مقاومت په ختمولو قادر نشو بلکي د هغه د ورځ په ورځ مزید ځواکمن کېدو مخنیوی ئي ونشو کړی او په پای کي له دې هېواد وتلو ته اړ شو.

د روسانو د ناکامي او له افغانستان د فوځونو د ایستلو د پرېکړي لاندي اساسي عوامل وو:

په جګړي کي د روسي فوځیانو د مرګ ژوبلي شمېر ورځ په ورځ زیاتېدو، دې کار په طبیعي توګه په روسي فوځیانو، د دوی په خپلوانو او ملګرو کي د جګړي په خلاف کرکه او نفرت راولاړولو او هغه ئي یوه ناکامه او بې حاصله هڅه شمېرله او همدې احساس د دوی رزمي روحیه ورځ په ورځ کمزورې کوله.

د جګړي مالي مصارف هغه حد ته رسېدلي وو چي نور د شوروي اتحاد، مات ګوډ اقتصاد ته د زغملو نه وو.

پدې ونتوانېدل چي د خلق او پرچم د مختلفو ډلو ترمنځ شدید اختلافات حل کړي او یو قوي افغاني حزب او د هغه له لاري یو ډاډمن افغاني فوځ جوړ کړي، د جګړي ټول بار په خپله د روسانو په غاړه وو، د داسي جګړي، نه ګټل ورته ممکن

وو او نه ئې د تلفاتو زغمل.

د مسکو سخت دريځه، زاړه واکداران مخصوصاً هغه چې افغانستان ته ئې د فوځ د لېږلو پرېکړه کړې وه يو په بل پسې يا په طبيعي مرگ مړه شول يا په يوه، بل دليل له صحنې لرې شول او واك داسې کسانو ته په لاس ورغی چې غوښتل ئې د دې بې نتيجې او بې فايدې جگړې له نه زغمېدونکي مالي او ځاني تاوان شوروي اتحاد ډېر ژر وژغوري او د ولس د اقتصادي ستونزو د حل کولو فرصت اوکريدت ترلاسه کړي.

روسانو د افغانستان د اشغال په جريان کې تقريباً يو مليو ن فوځيان يو په بل پسې دې هېواد ته لېږلي چې پس له څه مودې پاته کېدو ئې تعويض کړي، دې فوځيانو له ځان سره د دې جگړې ټول منفي تأثرات شوروي ته انتقال کړل او په ولس کې ئې د جگړې په خلاف حساسيتونه تشديد کړل.

په روسانو باندې، په افغانستان کې د زياتې پاته کېدو او په جگړې کې د عدم موفقيت په وجه بين المللي فشار ورځ په ورځ زيات شوي وو.

د جگړې په ميدان کې عملاً د دوی ناکامي او د مقاومت په ختمولو او حتی تضعيف کې د دوی پاته راتلل.

با عزته وتل

مسکو له افغانستان د فوځونو د ايستلو فيصله وکړه، خو غوښتل ئې:

وتل ئې باعزته وي.

د وتلو په وخت کې پدوی حملې و نشي.

دا پېغور ئې په برخه نشي چې خپل ملگري ئې د مرگ په پوله يوازې او بې اسرې پرېښودل.

د ماتې له طبيعي منفي اثراتو د خوندي پاته کېدو تضمين ترلاسه کړي.

وتل ئې له امریکا سره د یوه توافق په اساس وي او لږ تر لږه د دوی وتل داسي توجیه شي چي د یوې معاهدې په اساس او له سولې سره د مسکو د علاقمندۍ په وجه ترسره شوي نه د یوه نظامي ماتې په وجه.

روسانو پدې ټینګارکولو چي د نجیب د حکومت د بقا ضمانت دي وشي، استدلال ئې دا وو چي که د نجیب حکومت إبقاء نشي، یا کمونستان په حکومت کې شریك نه وي، په بل صورت کې د دوی ژوند نشي تضمینېدی او ټول به دې ته مجبورېږي چي هېواد پرېږدي او مسکو د دې توان نلري چي ځو لکه کمونستانو او د دوی پلویانو ته په خپل هېواد کې پناه ورکړي، دوی دا هم ویل چي اوس خو د خلق د دیموکراتیك ګوند هم نوم بدل شوی او هم تګلاره، هغه اوس د وطن د ګوند په نامه یادېږي، اسلام ته ئې مخه کړې او په اساسي قانون کې ئې په واضح الفاظو لیکلي چي د هېواد رسمي دین اسلام دئ، ملي مصالحه ئې اعلان کړې، د حکومت واګې ئې د حسن شرق په څېر بې طرفه کسانو ته سپارلې، له مجاهدینو سره ائتلافي حکومت ته چمتو دئ، مجاهدین باید له خپل سخت دریځ نه راکوز شي او د وطن له ګوند سره د ائتلافي حکومت جوړولو ته تیارشي. واشنګټن په لاندي دلائلو د مسکو له دریځ سره اتفاق کولو:

دوی ته ترټولو مهمه موضوع د روسي فوځونو ماته، له افغانستان وتل او پدې ترتیب د ویتنام د ماتې غچ اخستل وو.

د امریکا جمهوري غوښتونکي ګوند غوښتل چي د دوی د اقتدار په موده کې روسي فوځونه له افغانستان ووځي او پدې ترتیب د خپل کامیاب خارجي سیاست یو نه هېرېدونکی ریکارد قائم کړي او په راتلونکو نږدې انتخاباتو کې یو ځل بیا بری ترلاسه کړي.

امریکایانو غوښتل چي ګورباچوف ته چي د شوروي اتحاد په دړی وړی کولوکې ترې ښه استفاده کېدل شوی دا امتیاز ورکړي چي د روسي فوځونو وتل په

عزت سره ترسره شوي او د مسکو پلوي حکومت په کابل کې په خپل حال پاته شوي.

امریکا پدې خاطر هم دا نه غوښتل چي د روسي فوځونو له وتلو سره سم دي د نجیب حکومت نسکور او په ځای دې د مجاهدینو اسلامي حکومت جوړ شي چي:

د نجیب لپاره ئې داسي بدیل نه درلود چي د امریکا د خوښي حکومت په کابل کې جوړکړي.

د مجاهدینو په لاس دیوه اسلامي حکومت جوړېدل ورته په څو دلیله خطرناك برېښېدو:

د ایران د تجربې له تکرار ئې وېره درلوده او دا تشویش ورسره وو چي که د ایران تر څنگ یو بل انقلابي رژیم په منطقه کې رامنځته شي، په منطقې او مخصوصاً خلیج کې د امریکا گټې له جدي گواښ سره مخامخ کېږي.

د افغانانو اسلامي پاڅون او جهادي شعارونو او د اسلامي جهاد له لاري د یوه استعماري مجهز ځواك مقابلې او پدې نابرابري جگړي کې د دوی بریالیتوبونو په اسلامي امت کې هغه جهادي ولوله راویښه کړه چي په اسلامي ملکونو او د دوی په اقتصادي زېرمو مسلط استعماري ځواکونو تل له هغې ترهه درلوده او د هغې د ټکولو او له منځه وړلو لپاره ئې ډېري هڅې او ډېر مصارف کړي وو. اسلامي ملکونه چي د دوی د وسلو د خرڅلاو په بازارونو، د مصنوعاتوپه مارکیټونو او د خامو موادو د لاس ته راوړلو په ذخایرو بدل شوي او په سیاسي او اقتصادي لحاظ په مستقیم او غیرمستقیم توگه په هغوی حکومت کوي، د افغان جهاد له ادامې او برې نه د دې ملکونو په اسلام غوښتونکو او آزادي غوښتونکو کې په طبیعي توگه دا احساس او دا هیله قوت مومي چي کولی شي د افغانانو په څېر د جهاد له لاري د خپلو هېوادونو آزادي ترلاسه کړي.

د امریکا استخباراتي شبکو او سیاسي مبصرینو په فلسطین کې نوی جهادي خوځښت، د کشمیر مسلحانه جهاد، د الجزائر پېښې، د مصر جریانات، په سودان او یمن کې د مسلمانو ځواکونو تحرکات او د دنیا په ګوټ ګوټ کې د اسلام او جهاد تر نامه لاندې راولاړ شوي نهضتونه د افغان جهاد طبیعي اثرات ګڼل او په مسلسله توګه ئې سپیني ماڼۍ او د سنا جرګې مربوطه کمیسونونو ته دا راپورونه وړاندې کول چې د افغان جهاد د ادامې له خطرناکو اثراتو په اسلامي ملکونوکې د امریکا ګټو ته شدید خطر متوجه دئ،که دا جهاد خپل هدف ته ورسېږي او د یوه مستقل اسلامي حکومت په جوړولو وتوانېږي او دا جهادي تجربه ناکامه نکړي شي، د خطرناکو عواقبو مخنیوی به ئې ډېر ګران وي، دغو استخباراتي شبکو په خپلو راپوررونو کې دې ټکي ته هم اشاره کوله چې د ایران له انقلاب پداسي حال کې چې د اسلامي امت د یوه وړوکي مذهبي فرقې استازیتوب کوي د امریکا ګټو ته کومه صدمه رسېدلې او دوی ته ئې کوم جنجالونه راولاړ کړي، که افغان مجاهدین د ایران تر څنګ، د دنیا د سني مذهبه مسلمانانو لپاره په یوه محور بدل شي او په کابل کې د مجاهدینو په لاس اسلامي حکومت رامنځته شي، امریکا ته به بیا د دې بهیر مقابله ګرانه وي. دوی په خپلو راپورونو کې په درواغو دا هم لیکل چې له افغان مجاهدینو حزب اسلامي د ایران د سپاه پاسدارانو سره ژورې اړیکې لري، د نړۍ په سطح ئې د تروریستي فعالیتونو لپاره ګډ تربیتي او عملیاتي مراکز جوړکړي او په پاکستان کې د حزب اسلامي ترڅنګ د ایران د سپاه پاسدارانو سابقه رئیس او په اسلام آباد کې د ایران زوړ سفیر جناب ابو شریف په او سېدو ئې استناد کولو او هغه ئې د خپلې درواغجنې ادعاء د ثبوت لپاره د دلیل په توګه وړاندې کولو، حال دا چې ابوشریف په پاکستان کې د یوه مهاجر په توګه ژوند کولو، د ایران له حکومت سره ئې مناسبات ښه نه وو او ایران ته نشو تلی.

د مسکو او واشنګټن موافقه

واشنګټن او مسکو د افغانستان د کشالې په اړه د خپلو اختلافاتو د کمولو لپاره په لاندې خبرو توافق وکړ:

- روسي فوځونه به د ۱۳٦۷ کال د دلوې تر ۲۵ (د ۱۹۸۹ کال د فبروري تر ۱۵) پورې له افغانستان وځي.
- د نجیب حکومت به په خپل حال پاته وي او د روسانو مالي او نظامي مرستې به لدې حکومت سره ادامه لري.
- له مجاهدینو سره به مرستې متوقف کېږي او دې ته به اړ کېږي چې د وطن له ګوندسره د تفاهم له لارې مشکل حل کړي.
- په ژنیو کې به د داسې مذاکراتو په ترڅ کې د روسي فوځونو د وتلو په مهال وېش او مربوطه معاهدې امضاء کېږي چې د پاکستان او افغانستان د حکومتونو استازي به هم پکې برخه لري او د معاهدې اصلي طرفونه او امضاء کوونکي به د پاکستان او افغانستان د حکومتونو استازي وي نه د واشنګټن او مسکو استازي!!
- امریکاییان به د دې هڅه کوي چې د مجاهدینو استازي د ناظر په توګه پدې مذاکراتو کې برخه واخلي، چې د نومورې معاهدې په مراعات ملزم کړی شي او لږ تر لږه دنیا ته داسې وښودل شي چې د مجاهدینو په سر امریکایانو له مسکو سره سودا نده کړې، بلکې د دوی په موجودیت کې ئې د دوی د خوښې معاهده امضاءکړې.

د پاکستان دریځ

پدې وقت کې د پاکستان د حکومت واګې د جونیجو په څېر د یوه بې انتهاء نرم مزاج او ضعیف شخص په لاس کې وې، غوښتل ئې له یوې خوا د روسي فوځونو وتل د ده د حکومت په دوران کې ترسره شي او پدې ترتیب شخصاً دی او د ده حزب"مسلم لیګ" په ولس کې خاص اعتبار او حیثیت ترلاسه کړي او له بلې خوا د امریکا غوښتنو ته په مثبت ځواب ویلو سره د خپل ضعیف حکومت لپاره قوي بهرنی تأیید او ملاتړ پیدا کړي. د همدې لپاره ئې د ژنیو د مذاکراتو او د مسکو او واشنګټن ترمنځ د شوو موافقو په کلکه ملاتړ کولو او ویل ئې: د روسي فوځونو په وتلو باید اکتفاء وشي، د نجیب حکومت دې په رسمیت وپېژندل شي او له مجاهدینو سره دې نظامي مرستې متوقف شي. ده د امریکایانو له غوښتنې سره سم له مجاهدینو په کلکه غوښتنه کوله چې حتماً د ژنیو په مذاکراتو کې شرکت وکړي او د ژنیو د مذاکراتو او معاهدې له هر راز مخالفت ډډه وکړي!!

خو موږ په کلکه، صراحت او مکرره توګه د دې مذاکراتو او په هغه کې د ګډون مخالفت وکړ او دا خبره مو د ګڼ شمېر مطبوعاتي کنفرانسونو او اجتماعاتو په ترځ کې اعلان کړه چې:

- د ژنیو په مذاکراتو کې هیڅوک د مجاهدینو او افغان ولس استازیتوب او ترجماني نشي کولی.
- موږ د دې مذاکراتو د نتائجو په اړه هیڅ التزام نه لرو.
- ترهغه چې قدرت د مسکو له لاسپوڅي حکومت یوه موقت حکومت ته

نه وي انتقال شوی، د افغانستان بحران نشي حل کېدی.

د افغانستان د بحران په ارتباط د پاکستان او د نجیب د استازو تر منځ د یوې معاهدې د امضاء معنا دا وه چي د نوموړې کشالې اصلي طرفونه دوی دي، ګواکې دا د پاکستان او افغانستان ترمنځ یوه سرحدي منازعه وه چي د دواړو د استازو ترمنځ د ژنیو د نوموړې معاهدې د امضاء په نتیجه کې حل شوه.

زموږ او د پاکستان د خارجه وزارت د دریځونو ترمنځ د شدید او ځرګند اختلاف د رفع کولو لپاره، د جهادي تنظیمونو د مشرانو او د پاکستان د هغه وخت د خارجه چارو د وزیر ترمنځ د یوې ګډې جلسې ترتیبات ونیول شول، پدې جلسې کې صاحب زاده یعقوب خان، د ژنیو له مذاکراتو د دفاع په خاطر څه مات ګوډ استدلالونه وکړل او په پای کې ئې وویل: "پاکستان د خپلو مجبوریتونو له کبله پدې مذاکراتو کې شرکت کوي او له تاسو هم دا توقع کوو چي زموږ مجبوریتونه درك کړئ او له نوموړو مذاکراتو سره توافق وکړئ".

ما په ځواب کې ورته وویل: روسي فوځونه حتماً او په هر صورت کې له افغانستان وځي که د ژنیو معاهده وشي او که ونشي، مسکو په خپله دا خبره مکرر اعلان کړې چي خپل فوځونه په هر صورت کې له افغانستان باسي. پداسي مذاکراتو کې چي د نجیب استازي برخه ولري نه ستاسو شرکت مناسب دئ او نه دافغان مجاهدینو د هیئت ګډون. تاسو له نجیب یوه بې طرفه موقت حکومت ته د قدرت په انتقال ټینګار وکړي او استدلال وکړي چي د نجیب د پاته کېدو په صورت کې پدې هېواد کې امنیت نشي راتلی او جګړه پای ته نشي رسېدي. موږ هم خاص مجبوریتونه لرو او د هغه په وجه موږ لدې مذاکراتو سره له توافق معذور وګڼې. زما د دې ځواب په مقابل کې صاحب زاده یعقوب خان د دیپلوماتیکې آدابو ډېر ډېر لرې په عصباني لهجی وویل: "پاکستان یو آزاد ملك دئ، هره پالیسي ئې چي زړه وغواړي غوره کوي به ئې، موږ د خپل هېواد ګټې په خطر کې نشو اچولی او د چا د اقتدار لپاره ئې نشو قرباني کولی...)

ما ورته وويل: بيشکه چي پاکستان يو آزاد ملك دئ او کولی شي د خپلي خوښي پاليسي غوره کړي خو د پاکستان په ارتباط نه د افغانستان په اړه. موږ هم دا حق لرو چي د خپل هېواد په اړه د خپلي خوښي سياست غوره کړو او پرېنږدو چي زموږ برخليك دي نور وټاکي او زموږ د ولس قرباني دي هدر لاړه شي.

د ISI مشر مداخله وکړه، د مشاجرې د مزيد تريخوالي مخه ئې ونيوله، صاحب زاده يعقوب خان ئې په کومه پلمه له جلسې د څو شېبو لپاره له ځان سره بهر وايستلو او د بېرته راستنېدو وروسته ده او خارجه وزير غوښتل چي مخکي تريخوالی جبران شي او جلسه په آرامه فضاء کي پای ته ورسېږي.

د پاکستان د هغه وخت جمهور رئيس جنرال ضياءالحق هم د جونيجو د حکومت د دريځ په اړه انديښمن وو، جونيجو ته ئې ويل چي روسان حتماً وتونکي دي، بايد په خپل پخواني دريځ، "يوه موقت حکومت ته د قدرت په انتقال" ټينگار وکړو او د نجيب حکومت د پاته کېدو په اړه د مسکو شرط ته تسليم نشو. ښايي هغه پدې پوهېدو چي د نجيب د پاته کېدو عواقب به افغانستان او پاکستان ته څومره خطرناك وي. خو جونيجو د ضياءالحق مشورو ته خاصه توجه ونکړه، هيچا د دې تصور نشو کولی چي جونيجو به د ضياءالحق مشورو ته نه يوازي دا چي توجه ونکړي بلکي د هغه په خلاف به په څرگنده گام اوچت کړي، خو همداسي وشول.

ده د ژنيو د معاهدې په اړه د خپل دريځ په گټه د سياسي گوندونو د ملاتړ ترلاسه کولو لپاره، د ټولو گوندونو گډ"د گردي ميز" کنفرانس دائر کړ، د ولسي تأييد ترلاسه کولو لپاره ئې د ټول پاکستان د مهمو ښارونو دوره وکړه او په عامو جلسو کي ئې د دغو مذاکراتو په گټه پوره تبليغات وکړل.

ښايي د جونيجو د حکومت د انحلال څه نور عوامل هم وي خو زه گمان کوم چي تر ټولو ستر عامل ئې د ژنيو د معاهدې په سر له جنرال ضياءالحق سره د ده

اختلاف وو.

د دغو مذاکراتو په دوران کې موږ له جنرال ضیاءالحق سره ګڼ شمېر اوږدې جلسې درلودې، یو ځل خو زموږ جلسه چې ماښام شروع شوې وه د سحار له لمانځه نه لږ د مخه پای ته ورسېده. د دغو جلساتو د بحث اصلي موضوع دا وه چې د مسکو او واشنګټن ترمنځ د توافق او د ژنیو له معاهدې د راولاړ شوي وضعیت له احتمالي ستونزو سره څنګه مقابله کول شو او د پاکستان او مجاهدینو تر منځ څنګه د سوء تفاهم او اختلاف مخنیوی کول شو.

د همدغو غونډو په نتیجه کې مرحوم ضیاءالحق له ځان سره دا پرېکړه وکړه چې د امریکا فشارونو ته تسلیم نشي او پرېنږدي چې پاکستان د داسي فشارونو لاندي د افغانستان د کشالې په اړه داسي کوم ګام اوچت کړي چې د مجاهدینو د قربانۍ او ارمان سره د جفا معنا ورکړي.

دا تصمیم څه آسان کار نه وو، د مرحوم ضیاءالحق دا پرېکړه د ده د ژوند په بیع تمامه شوه، زه په ټول ډاډ او اطمئنان سره دا ویلی شم چې د مرحوم ضیاءالحق ترور او د طیارې انفجار د همدې پرېکړي نتیجه وه.

په وتونکو فوځونو حملې

د روسي فوځونو د مصون انسحاب په اړه چې په ژنیو کې کومه موافقه شوې وه، موږ د دې موافقې په خلاف اعلان وکړ چې په روسي فوځونو به ترهغه زموږ د مجاهدینو حملې رواني وې چې آخري فوځي ئې له سرحد آخوا تېرېږي. هدف مو دا وو چې له یوې خوا نړیوالو ته ثابته کړو چې شوروي فوځونه د ماتې په نتیجه کې وځي نه په افغان ولس د پېرزویني په وجه او یا د ژنیو د موافقې په وجه، له بلي خوا موغوښتل چې مسکو ته عملاً تفهیم کړو چې د افغانستان مسئله له امریکا یا د دې هېواد له ګاونډیو سره د تفاهم او توافق له لاري نه، بلکې په خپله له افغانانو سره د تفاهم له لاري او د افغانستان استقلال او آزادي ته داحترام له لاري حل

کېدی شي، همدا راز د ژنیو په مذاکراتو سره چي د مجاهدینو کوم سپکاوی شوی وو، داسي حملې د هغه طبیعي نتیجه وه، موږ باید دا حقیقت ټولو ته څرګند کړی وی چي افغانان د هیچا وصایت او قیمومیت نه مني، هیچا ته د دې حق نه ورکوي چي د دوی په سرله نورو سره سودا وکړي. د روسي فوځونو د وتلو په ارتباط د یوې خاصي پېښي څرګندول مفیدګنم: ماته د پاکستاني مأمورینو له لاري په پاکستان کې د افغانستان په اړه د یوه موظف عالیرتبه او با صلاحیته امریکایي مأمور سره د تفصیلي خبرو او د سوء تفاهم د رفع کولو وړاندیز وشو چي ما موافقه وکړه، دا هغه وخت وو چي واشنګټن د روسي فوځونو له وتلو وروسته د افغانستان د راتلونکي په اړه دا اندیښنه درلوده چي مبادا د نجیب حکومت مقاومت ونشي کړی، د وضعي له سنبالولو عاجز شي او مجاهدین د کوم غیرمترقبه اقدام په نتیجه کي قدرت ترلاسه نکړي او د ایران ترڅنګ یو بل اسلامي حکومت په منطقې کې رامنځته نشي. د همدې لپاره ئې زما د ترور ګڼ شمېر هڅي وکړې، لدې امریکایي استازي سره د خبرو په ترڅ کې ما له هغه پوښتنه وکړه چي د CIA مأمورینو د څه لپاره دا سروې پیل کړي او له افغانانو پوښتنه کوي چي که حکمتیار نه وي نو په مقاومت به د ده د نشتوالی اثرات څه وي؟ لدې سروی او د ډېرو نورو دلائلو ما ته داسي معلومېږي چيCIA زما د ترور منصوبه لري، ما ته ووایاست چي ولې دا کار کوي؟ هغه په وار خطأ لهجه وویل: زه قسم خورم چي موږ دا اراده نلرو برعکس موږ تاسوته احترام لرو او پدې اعتراف کوو چي تاسو شخصاً او حزب اسلامي د روسانو په خلاف مقاومت کې محوري او ستره ونډه درلوده ...

د خبرو په پای کې هغه ما ته وویل: اجازه راکړي تاسو ته د جمهور رئیس خصوصي پیغام ورسوم چي هغه ستاسو لدې موقف سره شخصاً موافق دئ چي په روسي فوځونو دي د وتلو په جریان کې حملې جاري وي!!

ښایي دې امریکایي مأمور، داسي ګمان کړی وي چي د امریکا د جمهور رئیس د دې خصوصي او مهم پیغام!! په نتیجه کې به د واشنګټن په اړه زما ټول

تشویشونه او بدګماني، په ډاډ او د منني په احساس بدل شوي وي، ځکه هغه به حتماً د آسیایي ملکونو ډېر داسي ستر ستر شخصیتونه لیدلی وي چي د امریکا د سفارت د یوه عادي مأمور په تلفوني (هلو)، تر ډېره وخته له خوشحالی او فخر په جامو کي نه ځائېږي!! خو ما چي هغه ورځ او د همدې خبري له اورېدو وروسته په خپل زړه کي د امریکایانو د دوه مخي او منافقانه سیاست په اړه کومه ژوره کرکه احساس کړې، سابقه ئې نه درلوده. امریکاییان په ژنیو کي له روسانو سره د باعزته او مصون وتلو معاهده امضاء کوي، خو په معاهدې د امضاء رنګ لا نه دئ وچ شوی چي د دې معاهدې جدي مخالف او په روسي قطعاتو د وتلو په وخت کي د حملو طرفدارو ته، د جمهور رئیس لخوا خصوصي پیغام لېږي چي د ده له دریځ سره موافق دئ!!

د مسکو پیغامونه

مسکو د خپلو هیئتونو په ذریعه او له ډېرو نورو لارو موږ ته پدې مرحله کي ګڼ شمېر پیغامونه ولېږل، یو ځل ګرباچوف خپل ډېر اعتمادی مشاور، د خبرو آترو لپاره د مسکو د رسمي پیغام د انتقال لپاره پاکستان ته راولېږو، په اسلام آباد کي د مي د حزب په دفتر کي لده سره لیدنه کتنه وشوه. د هغه دخبرو لنډیز داسي وو:

۱ – ګرباچوف په کلکه تصمیم نیولی چي شوروي فوځونه حتماً له افغانستان و باسي، پدې کي هیڅ شك مه کوي.

۲ – روسي جنګي اسیران موږ ته وسپاري، دا کار به دګرباچوف دریځ د هغو ځواکونو په خلاف پیاوړی کړي چي په افغانستان کي د شوروي فوځونو د پاته کېدو پلویان دي.

۳ – باید د وطن له ګوند سره چي کافي بدلونونه پکي راغلي او سابقه کمونستي تګلاره ئې پرېښي، ګډ حکومت جوړ کړي، موږ پدې اړه ستاسو ترمنځ وساطت کولی شو.

٤ – که د وطن ګوند په اقتدارکې شریك نه وي څنګه به د دې ګوند د غړو ژوند تضمینوو؟

٥ - موږ نشو کولی د وطن ګوند ټولو غړو او د نجیب د حکومت دومره لوی شمېر پلویانو ته پناه ورکړو، دوی باید په خپل هېواد کې په ډاډ او اطمئنان سره پاته شي.

٦ – آیا مسکو د شوروي فوځیانو له وتلو وروسته له افغانستان سره د خپلې عنعنوي دوستي په دوام حساب کولی شي؟

٧ – آیا په افغانستان کې خو به د شوروي اتحاد په خلاف د دښمني او مخالفت اډه نه جوړیږي؟

٨ – لدې سره ئې زیاته مینه وه چې پوه شي آیا د مسکو ـ کابل ترمنځ دوستانه تعلقات مخصوصاً د وسلو پلورلو په ارتباط به په خپل سابقه حال پاته وي که نه؟

کله چې ما په خبرو پیل وکړ، پدې پلمه زما خوا ته رانږدې شو چې ګواکې په کومې جګړې کې ئې د غوږ پردې صدمه لیدلې او له لرې خبره نه اوري! زما د ځوابونو خلاصه دا وه:

١ - دفوځونو وتل تر هرڅا د مخه ستاسو په ګټه ده.

٢ – د فوځونو د وتلو په مهال وېش او د افغانستان د بحران د حل لټولو لپاره باید تاسو له مجاهدینو سره خبرو ته ناست وی نه له هغه چا سره چې د مجاهدینو ترجماني او استازیتوب نشي کولی.

٣ – د وطن له ګوند سره ائتلافي حکومت جوړول نه عملي او ممکن کار دئ او نه د بحران د حل لار، چا چې تاسو ته د داسې ائتلاف د امکان په اړه اطمئنان درکړي وي، د افغانستان د حاکم ذهني او عیني وضعیت په اړه ئې بې بنیاده او غلط راپور درکړي.

٤ – موږ عمومي عفوه اعلان کړي، د وطن ګوند دي له همدې عفوی استفاده وکړي، د دوی لپاره همدا امتیاز کفایت کوي، پدې اړه تفاهم کېدی شي.

٥ - د دې خبري سل په سلو کې اطمئنان درکوو چي افغانستان به ستاسو په خلاف د امریکا په نظامي اډې نه بدلېږي.

٦ - د افغانستان او شوروي اتحاد ترمنځ د راتلونکو اړیکو څرنګوالی د مسکو په چلند او دریځ پوري اړه لري، که مسکو په خپل سیاست کې تجدید نظر وکړي، تېر اشتباهات جبران کړي، دیوه خاص ټولګي په ځای د ټول افغان ولس سره دوستي وغواړي، پدې صورت کې مسکو د افغانستان په دوستي حساب کولی شي.

٧ – جنګ ځپلي، خوار افغانستان ته د خپلو ټولو زړو وسلو په نوو وسلو بدلول، هغه هم په لنډه موده کې ناشونی کار دئ.

٨ – د جنګي اسراوو په اړه به موږ له مشورې وروسته تاسو ته د خپل تصمیم اطلاع درکړو.

٩ – د افغانستان د بحران د حل یوازنۍ عملي لار دا ده چي قدرت یوه داسي موقت غیرائتلافي حکومت ته انتقال شي چي کابینه ئې له غیرمتنازع فیها درېیمګړو شخصیتونو جوړه شوې وي او بیا انتخابات تر سره شي.

د روسي ځواکونو وتل

بالآخره د روسي فوځونو وتل پیل شول، کابل او نورو مراکزو ته د خورو ورو قطعاتو د راغونډولو او بیا په لویو لویو قطارونو کې د شمال او سرحد په لوري د هغوی د لېږدولو په دوران کې، دلارو په دواړو خواوو کې د مجاهدینو په مراکزو مسلسلي او درنې بمبارۍ کېدې، خو لدې سره سره مجاهدینو هغوی آرام نه پرېښودل او پرله پسې حملې ئې ورباندي کولې، دې حالت هر ستنېدونکي روسي فوځي ته د جګړي د پای د څرنګوالي، د روسي فوځونو د وتلو د لاملونو او د دوی

په نسبت د افغان ولس د احساس جامع او دقیق تصور ورکولو او پدې ئې پوهول چې د روس ملت او واکدارانو ته د افغان ولس پیغام، د ګلونو په هغو امېلونو کې چې په کابل کې د روسي افسرانو په غاړه کې لوېدل او یا د ګلانو په هغو ګیډیو کې چې افغاني کمونستانو د دوی په ټانکونو ایښودل تمثیل کېده او که د ګولیو په هغه باران کې چې د وتلو په وخت او د لارو په اوږدو کې د مجاهدینو له خوا پدوی ورېدې؟ ښایي د مجاهدینو د دغه واقعي استقبال په وجه وو چې کله د ۱۹۸۸ کال د فبروري په ۱۵ آخري روسي فوځي د افغانستان له پولې د شوروي اتحاد په لوري تېرېدو نو شا ته ئې د کتلو شوق نه درلود او د فوځونو قومندان اعلان وکړ چې روسان به بیا افغانستان یا بل پردي هېواد ته د فوځونو د لېږلو غلطی تکرار نکړي!! که د وتلو په وخت کې یوازې د ګلونو په شیندلو او د ګلونو په ګیډیو او امېلونو استقبال شوي وی او د لارې په اوږدوکې ئې پرله پسې ګولۍ د غوږونو ځنګ ته نه وی تېرې شوې، ممکن د دې خبرې د کولو ضرورت ئې نه وی احساس کړی...

په هغه ورځ چې کله دا خبره د دنیا د ټولو راډیوګانو په څپو کې اعلان شوه چې دا دئ د روسي فوځونو آخري فرد، د افغانستان له پولې نه واوښت په ما عجیب حالت راغې، د شکرسجده مې په ځای کړه، څو رکعته لمونځ مې وکړ، مسلسل او ټوله ورځ مې له سترګو بې اختیاره اوښکې بهېدې، دا نه د خوشحالۍ اوښکې وې نه د خپل شهید پلار، وروڼو او همسنګرو شهیدانو د رایادولو اوښکې او نه هم د دې آرمان اوښکې چې کاش زموږ شهیدان ژوندي وی او د برې دا صحنه ئې په خپلو سترګو لیدلې وی، بلکې دا د رحمان رب د وسیع او بې انتهاء پېرزوینې له احساس نه راخوټېدونکې د شکر اوښکې وې، ما په خپل ټول وجود سره او د زړه په سلول سلول سره د هغه لوی آرمان د ترسره کېدو ننداره کوله چې هر چا ته ناشونی معلومېدو، خو زما زړه تل ګواهی راکوله چې دا آرمان به تر سره کېږي، د زړه دا ډاډمن شهادت به مې تل په غوږو، ویناګانو، لیکونو کې په وار وار څرګندېدو او ویل به مې چې روسي فوځونه به حتماً زموږ له هېواد په وتلو

مجبورېږي، نن هماغه خبره ربښتوني شوې وه.

زه ډېر ماشوم وم، خوکله چې پوه شوم د روم او فارس په څېر دوه ستري امپراطورۍ د پیغمبر علیه السلام په لاس نسکوري شوې، ما الله ته دا دعاء پیل کړه او تل به مي د هر لمانځه وروسته تکراروله چې (خدایه په ما د روس او امریکا زوال وګورې او په زوال کې ئې ما ته لویه ونډه راپه برخه کړې) نن د خپلې هغې زړې مکررې دعاء د یوې برخې د تحقق او اجابت شاهد وم. پدې خاطر مي له سترګو نه د شکر اوښکې بهېدې، هیله مي دا ده چې، د دعاګانو منونکی رب، زما د دعاء هغه دوهمه برخه هم ترسره کړي.

د نجیب حکومت په نسکورېدو کې ځنډ

د روسي فوځونو له وتلو وروسته، د هر چا انتظار دا وو چې د نجیب حکومت به ډېر ژر رانسکور شي، خو د دې انتظار په خلاف، د نجیب حکومت د څه مودې لپاره دوام وکړ، راشئ وګورو چې آیا د دې خلاف انتظار مقاومت وجه هماغه وه چې جنرال ګروموف "په افغانستان کې د روسي فوځ عمومي قوماندان" ئې دعوی کوي، که بل څه؟ جنرال ګروموف په خپل کتاب (سرې لښکرې په افغانستان کې) لیکي: د خوست دفاع او د جلال آباد ساتنې، چې یوکال اوږده شوه، د لمر غوندې روښانه کړه چې د څلویښتم لښکر له جزو تامونو سره اوږه په اوږه جنګېدلې حکومتي فوځ ربښتینی قوت دئ" آیا په ربښتیا د نجیب د فوځ پیاوړتیا او د شوروي اتحاد پراخو مرستو د دې حکومت د فوري سقوط مخنیوی وکړ که عوامل ئې نور څه وو؟

د روسي فوځونو له وتلو وروسته د نجیب د حکومت په فوري سقوط کې د ځنډ، خاص کورني او بهرني عوامل وو چې ځیني ئې دا دي:

١ – جهادي تنظیمونه په هماغو حساسو شپو ورځو کې چې کابل رژیم ته د وروستی او پرېکنده ګوزار ورکولو تر ټولو مناسب وخت وو، د حکومت د جوړولو

په لوبه کې مصروف کړي شول او هغه هم پدې شکل چي د ټولو تنظیمونو ٦٠، ٦٠ تنه مؤثر قومندانان او مهم شخصیتونه باید په راولپنډۍ کې راغونډ شي او د حکومت د جوړولو په سر د اوږدو مرکو، بحثونو او مشاجرو وروسته توافق وکړي.

٢ – امریکایانو پدې ټینگار کولو چي باید د مجاهدینو د حکومت له څرنگوالي پدې شکل مطمئن شي چي پدې حکومت کې باید ملي گرایان محوري رول ترلاسه کړي. پاکستانیانو د بنسټ پالو له مسلط کېدو د واشنگټن د وېرې د ختمولو لپاره د داسي یوې شورى د جوړېدو فیصله له افغاني تنظیمونو واخسته چي ستر او واړه تنظیمونه به په هغې کې برابره برخه لري. دې ٤٦٠ کسیزي مشورتي غونډې ته به هر تنظیم ٦٠ غړي معرفي کوي او همدا غونډه به د راتلونکي حکومت د مهمو ادارو د وېش په اړه پدې شکل فیصله کوي چي هر غړى به د دوو رایو ورکولو حق لري. د دې غونډې دوې حتمي او خطرناکي نتیجې وې:

الف: مجاهدین د اساسي عسکري کار په ځاى په یوه سیاسي جنجال کې مصروف کړي شول.

ب: د وړو تنظیمونو ترمنځ د ائتلاف په نتیجه کې حساسي ادارې تر ټولو ضعیفو تنظیمونو ته وسپارل شوې، دې کار د مؤثرو او قوي تنظیمونو د مجاهدینو په روحیې منفي اثر وکړ او په اکثرو ځایونوکې د جگړې په سوړوالي منتج شو.

٣ – د کابل رژیم لا د روسي فوځونو له وتلو د مخه له اطراف نه خپل ځواکونه مهمو ښارونو او هغو حساسو ځایونو ته راغونډ کړل چي په کوم کې دفاع کول ورته آسان وو، په لویو ښارونو د عملیاتو لاندي ضروري او لازمي غوښتني وې:

الف: د مجاهدینو ترمنځ جدي او ژور یووالي او تنسیق او په یوه وخت گډ عملیات.

ب: کافي درنې وسلې.

ج: د هوایي بریدونو د مدافعي مؤثر نظام.

د: د داسي عملیاتو کافي تجارب.

هـ: په ډېرو قوي مراکزو د عملیاتو په ځای په ځو نسبتا ضعیفه مراکزو پرله پسې کامیاب عملیات.

مجاهدینو ته له یوې خوا د راولپنډۍ جوړ شوي موقت حکومت صدمه ورسوله، له بلې خوا د جلال آباد په څېر په یوې ناکامي نښتي کې پداسي حال کې مصروف شول چې د لویو ښارونو د نیولو جنګي تجارب ئې نه درلودل، له بلې خوا ځینو هغو قومندانانو د دې جګړو د مخالفت غږ اوچت کړ چې د کابل له رژیم او روسانو سره ئې اوربندونه او پروتوکولونه درلودل، غربي آژانسونو د دوی مخالفتونه په پراخه پیمانه خورول او د عملیاتو په خلاف ئنخلك راپارول.

٤ – امریکا او پلویانو ئې نه غوښتل چې د روسي فوځونو د وتلو سره سم دي د نجیب حکومت نسکور شي، ځکه د دې په نتیجه کې به په کابل کې د هغو ځواکونو حکومت جوړېدو چې امریکا خطرناك بنسټ پالان ګڼل. دوی د نجیب د حکومت د فوري سقوط او په کابل کې د مجاهدینو په لاس د اسلامي حکومت د جوړېدو د مخنیوی لپاره لاندي کارونه وکړل:

الف: د غربي خبري آژانسونو، اخبارونو، مجلو او راډیو ګانو مخصوصاً بي،بي،سي او امریکا غږ تبلیغاتي لهجه په ناڅاپي ډول بدله شوه، د مجاهدینو په خلاف او د نجیب په ګټه تبلیغات پیل شول.

ب: په امریکا پوري تړلې ډلي او قومندانان مکلف شول چې د نظامي عملیاتو مخالفت او مخنیوی وکړي او لږ تر لږه پداسي عملیاتو کې له ګډون ډډه وکړي.

د دې مرحلې د نظامي عملیاتو په خلاف به د مسعود او د مسعود په څېر د ځینو قومندانانو دریځ او تبلیغات د ټولو په یاد وي.

ج: له مجاهدینو سره هر راز مرستي باید په ټپه ودرېږي، د مجاهدینو په خلاف باید تبلیغات هومره تشدید شي چې په اسلامي نړۍ کې د مجاهدینو سره

انفرادی مرستي هم متوقف شي.

د – د راولپنډۍ د اوجړی کمپ او ورپسې د نوښار د وسلو لوی سلاح کوټونه ئې په لنډه موده کې یو په بل پسې منفجر کړل، غوښتل ئې له یوې خوا مجاهدینو ته د مهماتو د رسېدو ټول امکانات ختم کړي او له بلې خوا په پاکستاني ولس کې د جنګ په خلاف احساسات راوپاروي.

هـ: خو چې د فشارونو، تهدیدونو او اخطارونو سره سره، د پاکستان په دریځ کې تبدیلي رانغله، نو مرحوم ضیاءالحق ئې له خپلو ګڼ شمېرمهمو ملګرو سره د بهاولپور په فضاء کې د ده د سورلۍ د طیارې په انفجار کې له منځه یووړ او افغان ولس ئې له یوه رښتیني دوست محروم کړ.

ډېر ناپوه او له حالاتو بې خبره خلك به دا ګمان کوي چې د نوموړو سلاح کوټونو او بیا د طیارې انفجار به تصادفي پېښې وې، پدې کې هیڅ شك نشته چې دا کارونه د امریکا د هغه پلان برخي وې چې په کابل کې د مجاهدینو په لاس د اسلامي حکومت د جوړېدو د مخنیوی لپاره وضع شوی وو. دغو پېښو وښودله چې امریکا ډېر بې اعتباره، خود غرضه، بې مروته او نامرده دوست او د اسلام او مسلمانانو نه پخلاکېدونکی دښمن دئ، یا به ډېر احمق انسان په امریکا باورکوي او یا ډېر بې ایمانه، امریکا مزدور خوښوی نه ملګري، داسي مزدور چې د امریکا د ګټو لپاره هره شېبه د ځان او د خپل هېواد او ولس قرباني کولو ته چمتو وي.

٥ـ د ضیاءالحق له ترور وروسته، غلام اسحق خان د جمهور رئیس په توګه وټاکل شو، د ده په وخت کې د افغانستان په اړه د پاکستان پالیسي پدې دلیل د سابق په څېر پاته شوه چې د فوځ لوی درستیز، جنرال اسلم بیګ او د ISI مسئول جنرال حمیدګل وو او د فوځ او نورو حساسو او مهمو ادارو واګي د داسي کسانو په لاس کې وې چې د ضیاءالحق نږدې همفکره او هم مزاجه خلك ګڼل کېدل. د جنرال ضیاءالحق یو د یادونو وړ امتیاز دا وو چې اکثراً ئې هغه افسران راوړاندي کړي وو

چې د اسلامي شخصيت په درلودو او په پاکوالي او وطن پالنې مشهور وو.

غلام اسحق خان مجبور وو په دريو مياشتوکې د انتخاباتو تر سره کېدل اعلان کړي، په انتخاباتوکې پيپلزپارټي هومره رايې ترلاسه کړې چې د يوه ائتلافي حکومت په جوړولو قادر شي.

له امريکا سره د دې ګوند د نږدې دوستانه اړيکو په وجه، امريکايانو دا انتظار درلودو چې د افغانستان په ارتباط به د پاکستان په دريځ کې د دوی د خوښې تبديلي راشي، خو د جنرال اسلم بيګ، جنرال حميدګل او ګڼ شمېر نورو مؤثرو شخصيتونو د شته والي په وجه د امريکا دا انتظار تر سره نشو، همدا وجه وه چې د پاکستان د فوځ او ISI په اړه په غربي ورځپاڼو او راډيوګانو کې دا تبليغات کېدل چې په حساسو ادارو کې لاتراوسه هغه افسران پاته دي چې بنسټ پاله دي او د افغان مجاهدينو ملاتړ کوي، امريکا د پاکستان په واکمنانو شديد فشار اچولی وو چې دا افسران بايد ژر تر ژره تعويض شي.

په همدې اړه د يوه خاص جريان ليکل راته پدې خاطر ضروري برېښي چې ډېر پټ اسرار او حقائق په ګوته کوي:

د جنرال اسلم بيګ د تقاعد دمودې رانږدې کېدو او د ده په عوض د بل لوی درستيز د ټاکلو په شپو ورځو کې، ما د وقت له جمهور رئيس غلام اسحاق خان سره يوه تفصيلي ليدنه کتنه درلوده، د نورو خبرو په ترڅ کې ما هغه ته د نوي لوی درستيز ټاکلو په ارتباط وويل: زه ګمان کوم چې د پاکستان او د پاکستان د شا او خوا حالات دا تقاضا کوي چې تاسو جنرال حميدګل د دې دندې لپاره وټاکې ... کاش پاکستان او افغانستان د ده په څېر ډېرشمېر لايق او با احساسه افسران درلودې...

هغه مسکی شو او ما ته ئې وويل: ستاسو خبره صحيح ده، خو پدې کار سره به امريکاييان ډېر حساس او خفه شي!! هغوی وايي چې جنرال حميدګل بنيادپرست دئ!!

د بې نظير او عرفات په غونډي کې

د افغانستان په اړه د بينظيربوتو د ګوند دريځ د هغي غونډي له خبرو آترو معلوموړی شئ چي د ياسرعرفات په افتخار د جوړي شوې مېلمستيا په پای کې ما لدوی سره درلوده. په غونډي کې د بې نظير په شمول نصرت بوتو، د بهرنيو چارو وزير، جنرال بابر د کورنيو چارو وزير او د آی اس آی مسئول او ياسرعرفات او د ده د هيئت غړو برخه درلوده، د ياسر عرفات د غوښتني په اساس ما ته پدې مېلمستيا او غونډي کي بلنه راکړل شوې وه، بې نظيربوتو غوښتل چي د دواړو طرفونو ګډه خبره د ياسرعرفات په ذريعه وشي، هغه ماته مخ کړ او وئ ويل: "ته ځوان ئې او روښانه راتلونکی لرې...په خپلو د غو بچيانو (کمونستانو) رحم وکړه، دوی موقتا په خپلي غېږ کې ونيسه، په يوه ګډ ائتلافي حکومت توافق وکړي او پدې ترتيب روانه جګړه پای ته ورسوي، بيا انتخابات وکړي، په انتخاباتو کې طبعاً او له شکه پرته، ملت تا ته رأی درکوي..."

ما ورته وويل: زموږ د هېواد وضعيت داسي دئ چي د مجاهدينو او نجيب ترمنځ د ائتلافي حکومت د جوړېدو هيڅ امکان نشته، بايد په يوې داسي طرحي فکر وکړو چي عملي وي او واقعاً او د تل لپاره د جګړي عوامل او امکانات پای ته ورسوي. هغه وويل: نو تاسو دواړه ظاهرشاه د موقتي مودې لپاره د سمبول په توګه ومني، اصل قدرت به ستاسو په لاس کې وي.

ما وويل: "د ظاهرشاه د راتلو هيڅ چانس نشته، نه ئې مجاهدين مني او نه هغه د افغانستان په څېر د کړکېچنو حالاتو د سمبالولو استعداد او توان لري، په کوم چا چي هيڅ توافق نشي راتلی هغه ظاهرشاه دئ. د حل عملي او آسانه لار دا ده چي يوه داسي موقت حکومت ته قدرت انتقال شي چي ټولو طرفونو ته د منلو وړ وي او له منل شوو صالح افغاني شخصيتونو جوړ شوی وي. د پاکستان په څېر موږ هم يوه مصطفی جتويي ته ضرورت لرو، ټولو وخندل (جتوئی په پاکستان کې د

موقت حکومت صدر اعظم ټاکل شوی وو): ما علاوه کړه: بیا دي انتخابات تر سره شي. هغه کسان چې گمان کوي په افغانستان کې انتخابات یا عملي ندي یا سابقه نلري اشتباه کوي، په افغانستان کې د انتخاباتو سلسله د ظاهرشاه په دور کې پیل شوې او څو ځله انتخابات تر سره شوي،که افغانستان ته ورته، د نړۍ د نورو هېوادونو اوږدې داخلي جگړې، لکه د جنوبي افریقا او کمبودیا په څېر منازعات، د انتخاباتو له لاري حل کېدی شي او هلته ائتلافي حکومتونه غیرعملي گڼل کېږي، ولې د افغانستان بحران په همدې ترتیب حل نشي"؟!

د هغي غونډي په پای کې یاسرعرفات له بینظیربوتو وغوښتل چې د ده (یاسرعرفات) او امریکا ترمنځ منځگړیتوب وکړي! داسې معلومېده چې یاسرعرفات په هماغو شپو ورځو کې د خپلې پخوانۍ تگلاري له نتائجو مأیوسه شوی وو، د حماس د انقلابي خوځښت وسیع تحرکات او ورځ په ورځ زیاتېدونکی نفوذ ئې د الفتح سازمان لپاره جدي خطر گڼلو او غوښتل ئې د امریکا له لاري له اسرائیلو سره کوم توافق ته ورسېږي"

د موقت حکومت د خارجه وزير په توګه

ما په موقت حکومت کې د خارجه وزير په توګه خپل کار په جدي توګه پيل کړ، په هغي مرحلې کې زموږ په وړاندي دوه مهم هدفونه پراته وو: په اسلامي کنفرانس کې د افغانستان خالي څوکۍ تر لاسه کول او د اسلامي نړۍ د يو شمېر ملکونو له خوا د موقت حکومت په رسميت پېژندل.

د دې لپاره ما شخصاً د يوه ګډ هيئت په سرکې د ايران، سعودي، ليبيا، عراق، ماليزيا، سنګاپور، بروناي، بنګله ديش، اندونيزيا، آسټراليا او چين دوره وکړه او ډېرو نورو ته مو هيئتونه ولېږل.

ما غوښتل چي تر ټولو د مخه ايران زموږ موقت حکومت په رسميت وپېژني، د همدې لپاره مي لومړی سفر ايران ته وو، ايراني مسئولينو ته مو وويل چي راشئ دا تاريخي ګام تاسو اوچت کړئ او دا افتخار تاسو تر لاسه کړئ چي د مجاهدينو حکومت مو تر ټولو د مخه په رسميت وپېژندلو، پدې سره به هم په اسلامي نړۍ کې ستاسو اعتبار ته ګټه ورسېږي او هم به په افغان ولس کې ستاسو په نسبت د ميني او احترام جذبه تقويه شي، هغوی ته مي وويل چي د نجيب حکومت حتماً او ډېر ژر نسکورېږي، د مجاهدينو حکومت به په نږدې راتلونکي کې د هغه ځای نيسي، ښه به دا وي چي په کابل کې تر استقرار د مخه هغه په رسميت وپېژني، پدې سره به مجاهدين د تل لپاره ستاسو مرهون وي. خو ايران پدې ارتباط دوه مشکله درلودل:

الف: په موقت حکومت کې، په ايران کې د مستقر شيعه تنظيمونو عدم

شمولیت.

ب: له مسکو سره د تهران د نږدې روابطو له خره پره کېدو د دوی تشویش.

ما له یوې خوا هڅه وکړه چي دا تنظیمونه حتماً په یوه څه راضی کړو او په موقت حکومت کي ئې شرکت ته تیار کړو او له بلي خوا د تهران مسئولین پدې قانع کړو چي د موقت حکومت په ارتباط خپل دریغ د شیعه تنظیمونو په شمولیت او عدم شمولیت پوري ونه تړی، خو متأسفانه پدې موفق نشوم.

د اسلامي کنفرانس په غونډې کي، مجاهدینو ته د افغانستان د خالي څوکۍ د سپارلو په ارتباط د هغو هېوادونو او هیئتونو د مخالفت د مخنیوی لپاره چي له مسکو سره ئې نږدې روابط درلودل، موږ د لیبیا او عراق د موافقې ترلاسه کول ضروري وګڼل، د همدې لپاره ما شخصاً د دې دواړو ملکونو دوره وکړه، له معمرالقذافی او صدام حسین سره مي تفصیلي لیدني کتني وشوې له دواړو مي قطعي اطمئنان ترلاسه کړ، ما د دواړو استقبال او تأیید د خپل انتظار ډېر ډېر اوچت وموندو.

یوازنی طرف چي د مخالفت وېره مي ترې درلوده د الفتحي هیئت وو، د همدې لپاره مي له یاسرعرفات سره تلفوني خبري وکړي او له هغه مي وغوښتل چي که تأیید او ملاتړ نشي کولی لږ تر لږه باید مخالفت ونکړي.

د دغو هلو ځلو په نتیجه کي موږ له یوې خوا په اسلامي کنفرانس کي د افغانستان څوکۍ تر لاسه کړه چي ډېر زیات اهمیت ئې درلودو او له بلي خوا څلورو ملکونو زموږ موقت حکومت په رسمیت وپېژندو.

متأسفانه د بې نظیر بوتو حکومت، پدې خاطر چي واشنګټن ناراضه نشي زموږ په موقت حکومت له اعتراف نه ډډه وکړه، د ډېرو نورو هېوادونو د عدم اعتراف وجه یا د پاکستان عدم اعتراف وو او یا د امریکا مخالفت.

بینظیربوتو ویل چي که مجاهدین ځیني لوی ښارونه ترلاسه کړي او یا د دوی

حکومت داخل ته انتقال شي پاکستان به ئې په رسمیت وپېژني، پداسي حال کې چي مجاهدینو د کنړ، خوست، تخار او پکتیکا په څېر مهم ولایتونه نیولي وو.

د رباني او مجددي عکس العمل

استاد رباني د موقت حکومت د جوړېدو له لومړۍ ورځي ښه خاطره نه درلوده، ځکه ده او ګیلاني ته تر ټولو کمه رأیه او تر ټولو غیرمهم پستونه په لاس ورغلي وو. په همدې خاطر هره شېبه د دې حکومت د ړنګېدو په انتظار کې وو.

مجددي ته د وزارت خارجه زیات فعالېدل او یو په بل پسي مهم موفقیتونه په لاس ورتلل د زغملو وړ نه وو.

دواړو، د امریکا اوسعودي سفارتونو او ISI ته شکایتونه کول، د مجددي حوصله هومره تنګه شوه چي خبره ئې تر اخبارونو ورسوله. مسعود په شمال کې د حزب له ګڼ شمېر جبهاتو سره په جګړو بوخت شو، که څه هم د ده جګړي لا د مخه او له روسانو سره په ۱۹۸۲ کال کې د اوربند د علني او له یوه بل سره د مرستو د مخفی معاهدې له امضاء کولو وروسته پیل شوې وې چي په دغو کې د اشکمش، اندراب، لرخاب، کشم، تخار، فرخار، ګلبهار، بولغین او کوهستان جګړي د یادولو وړ دي. د حزب اسلامي ستر ستر قومندانان، لکه انجنیر سلیم، انجنیر عبدالوهاب، قاضی جاوید، عبدالحی شیدا، ابراهیم بت شکن، سید ناصر، مولوي عبدالوهاب، محمد عبدالله، ملاحسن ...پداسي حالت کې د شورای نظار په ذریعه په شهادت رسېدلي چي یا ئې مذاکراتو ته دعوت کړي او د تلو راتلو په جریان کې ئې وژلي، یا ئې د معاهدو وروسته د نامردانه کمینونو په ترڅ کې په شهادت رسولي. د همدغو جګړو په ترڅ کې د موقت حکومت په دوران کې، په تخارکي د حزب اسلامي د قومندان سیدجمال شهید سره د یوه تکړ په نتیجه کې د جمعیت څو تنه داسي قومندانان په قتل ورسېدل چي ټولو له مسعود سره سخت مخالفت درلودو، موږ ته اطلاع ورسېده چي نوموړي قومندانان په اسارت نیول شوي، فوراً مو سیدجمال او نورو

قومندانانو ته د مخابرې له لارې هدايت ورکړ چې نوموړي کسان بايد ډېر ژر خوشې کړی شي، خو وروسته معلومه شوه چې دوی په قتل رسېدلي، موږ د دې پېښې په اړه خپل خفګان، د شهداوو له خپلوانو او جمعيت سره غم شريکې او د حادثې غندنه رسماً د يوې اعلاميې په ترڅ کې اعلان کړه، خو رباني او مجددي د نوموړی پېښې په ارتباط زما په خلاف شديد تبليغات وکړل او داسې ئې وښودله چې ګواکې دا کار زما په هدايت ترسره شوي. له بلې خوا جمعيت په شمال کې د مختلفو ولايتونو خپل قوتونه راغونډ کړل او په تخار کې ئې د سيد جمال او د حزب اسلامي د نورو جبهاتو په خلاف وسيع عمليات پيل کړل، سيد جمال د خپلې کورنۍ او جبهې له ګڼ شمېر کسانو سره ونيول شو او وروسته ټول اعدام شول. د اعدام صحنه ئې د بي بي سي او امريکا غږ له لارې پداسې پارونکې انداز کې منعکس شوه چې د حزب اسلامي ټول غړي ئې غچ اخستلو ته وهڅول. د جمعيت ټولې اکمالاتي لارې چې د حزب له منطقو تېرېدې، بندې شوې... موږ هڅه وکړه چې د تشنج له تشديد مخنيوی وکړو او پرېنږدو چې دښمن له هغه استفاده وکړي... دغو پېښو په ګډه حکومت کې د يوځای کار کولو امکانات ختم کړل او موږ ئې دې ته مجبور کړو چې د موقت حکومت په کابينې کې خپل عضويت د تعليق په حالت کې اعلان کړو. هسې هم نوموړی حکومت خپل افاديت له لاسه ورکړي وو، د ګټې په ځای ئې جهاد ته صدمه رسوله، تنظيمونوخپل کارونه ځانته په مستقله توګه پر مخ بيول، نه ئې د افغانانو مشکلات حل کولی شوی او نه ئې د دوی توقعات پوره کولی شوی. امريکايانو له يوې خوا د حکومت په خلاف شديد تبليغات کول او غوښتل ئې افغانانو ته دا ثابته کړي چې مجاهدين د حکومت کولو اهليت نلري، له بلې خوا ئې په داخل کې د قومندانانو شوراګانې جوړولې او د خپلې خوښې قومندانانو سره ئې مخامخ مرستې کولې او هغوی ئې د موقت حکومت په خلاف هڅول او د هغوی په خوله ئې د حکومت په خلاف تبليغات کول.

د جلا ل آباد جګړه

د جلال آباد ناکامي جګړي د کابل رژیم ته له څو پلوه ګټه ورسوله:

۱ – د رژیم د فوځي قطعاتو او پلویانو مړاوی روحیه ئې راژوندۍ کړه او د فوري نسکورېدو تصور ئې د بقا او مقاومت په یوه کاذب ډاډ او اطمئنان بدل کړ.

۲ – د مجاهدینو روحیه ئې تضعیف کړه او په رژیم د عاجل برلاسي په اړه ئې شکمن کړل.

۳ – له نوموړی جګړي سره د مسعود په څېر د ځینو قومندانانو مخالفت او د بي بي سي له لاري د دې عملیاتو په خلاف د دوی د څرګندونو په ملاتړ کې پراخ تبلیغات، مجاهدینو ته د جګړي د افادیت او راتلونکې په اړه تشویشونه راولاړول.

٤ – پدې دوران کې مسعود په سالنګ او نورو ځایونو کې په څرګنده توګه د عملیاتو مخالفت کولو، د دې لپاره چې د نوموړی مخالفت وجه څرګنده شي او ټولو ته معلومه شي چې دا له روسانو او د کابل له رژیم سره د مسعود د پروتوکولونو په نتیجه کې وه، زه دلته په افغانستان کې د روسي قطعاتو د عمومي قومندان جنرال ګروموف له خوا د لیکل شوي کتاب د ځینو برخو رااخستل ضروري ګڼم:

هغه دخپل کتاب په ۲٦٥ مخ کې لیکي: "له همدې امله د محدودو قطعاتو قومنداني سخته علاقه درلوده چې مسعود د همکاري لپاره ځانته رامات کړي او پدې توګه په پنجشیر او د افغانستان شمال ختیځ په نورو ولایتونو کې د خونړیو جګړو د پېښېدو مخنیوی وکړي. د څلویښتم لښکر د استخباراتي مرکز هڅو، په پای

کې ټاکلې نتيجې ورکړي، په ۱۹۸۲ کال کې موږ خپل لوی مقصد ته ورسېدو، له احمد شاه سره مو داسې ټينګې اړيکې پيدا کړې چې ان له افغانستان د شوروي فوځونو د وتلو تر وخته په خپل حال پاته شوې. په افغانستان کې زموږ د فوځې حضور په ټولو کلونو کې له مسعود سره زموږ اړيکو برياليۍ ووده وموندله، خو لدې سره سره د محدودو فوځې ټولګيو قومندانې د ده د وسله والو باندونو فعاليت له نظره نه غورزاوو. په ۱۹۸۲ کال کې د څلويښتم لښکر د استازو او شخصاً د مسعود له خوا يو تړون لاس ليك شو چې د هغه له مخې مسعود ژمنه کړې وه چې په جنوبي سالنګ کې به چې د ده د بې رقيبه باداريۍ سيمه وه، پر شوروي فوځې قطارونو يرغل ته اجازه نه ورکوي. احمد شاه دخپلو ډلو د وسلو او مهماتو د کمبود له امله مجبور شو چې دغه تړون ته غاړه کښېږدي، د پنجشير درې د کلابنديۍ او دغه راز په کاپيسا کې چې پنجشيريانو ته د وسلو د رسولو کارواني لارې پرې تېرې شوې وې د جمعيت خلاف د حزب اسلامي د باندونو شديد فعاليت د دې سبب شو چې احمدشاه ته د وسلو او مهماتو په رسولو کې کمی راشي. له بلې خوا دسيمه ايزو خلکو ناخوښی چې د احمدشاه د باندونو د فعاليت له امله ورته زيان رسېدلی وو، هم نوموړی د دغسې يوې سولې کولو ته اړ کړ.

د لاس ليك شوي تړون له مخې مسعود خپلو وسله والو باندونو ته امر وکړ چې د حکومتي عسکرو خلاف دې له جګړې لاس واخلي او خپل ټول ځواك دې د مخالفی ډلې اسلامي حزب د باندونو خلاف جګړې ته متوجه کړي.

مسعود په بدل کې له موږ نه غوښتل چې شوروي عسکر دې له پنجشير ووځي او له دغې ولسوالۍ دې د افغانستان اردو ته د سرتېرو له جلب ډډه وشي."

هغه وروسته په ۲٦۸ صفحی کې داسې ليکي: " د ۱۹۸۲ کال په دسمبر کې چې احمدشاه کومه سوله د شوروي ځواکونو له خوا دهغه د باندونو د بشپړی تباهی له وېرې کړې وه، د ۱۹۸٤ تر اپريله اوږده شوه"

بیا لیکي: "روغه جوړه څو میاشتي نوره هم اوږده شوه. د یادولو وړ بولم چي مسعود له ځینو کوچنیو مواردو پرته خپلي ژمني بشپړي سرته رسولې."

گروموف د (کې،جی،بي) د هغو راپورونو په اړه چي د احمدشاه په اړه به ئې مسکو ته لېږل په ۲٦۹ صفحی کي داسي لیکي: "احمدشاه دي د افغانستان له دیموکراتیك جمهوري دولت سره رسمي تماس ټینگولو ته رامات کړي شي، د لومړي گام په توگه دي احمدشاه ته وویل شي چي په زندان کي دخپلو نږدې پلویانو د خوشي کولو په اړه دي د افغانستان دیموکراتیك جمهوریت مشرتابه ته نیغ په نیغه مراجعه وکړي، له احمدشاه سره په اړیکو کي دي زیات زور د هغه له خوا په افغانستان کي د موجوده رژیم د مشروعیت په مستقیمي یا غیرمستقیمي پېژندني واچول شي"

هغه وروسته په ۲۷۳ مخ کي لیکي: احمدشاه په خپله هم خپل موقعیت ښه پېژاندو او همدې حالت د هغه پرسیاست او له شوروي فوځیانو سره د هغه په اړیکو اغېزه شیندله، هغه ښه پوهېدو چي د څه شي د کولو اجازه لري او د کوم شي د کولو له امله به ئې غوږونه تاوېږي"

دهمدې کتاب ژباړونکی، پردیس مسافر، د کتاب په پیل کي د "ماشکوفسکي کمسمولیچ" په نامه د مسکو د یوې ډېري معتبري ورځپاڼي هغه مرکه رااخلي چي له ایگور باریسوویچ د روسیې د فوځي استخباراتو له مأمور سره ئې کړي او د همدې ورځپاڼي د ۱۹۹٤ کال د اپریل د ۱۳ نېټې په گڼې کي خپره شوې داسي رااخلي:

خبریال: ایگور بارسوویچ! په هغو ټولو پېښو کي څه شي ته د فوځي استخباراتو د اداري د بریا نوم ورکولی شي؟

ځواب: هره ورځ مو زیار ایستو چي د سر د زیان اندازه تر ډېره حده راکمه کړو. دا نه یوازي ستونزمن کار وو بلکي له ځاني خطره ډك كار وو او ځکه پدې لړ

کې د "کوم ستر بري" په ګوته کول آسان نه برېښي... ښه به وي که برى يا ماته په هره ځانګړې پېښه کې په جلا جلا توګه ولټول شي.

خبريال: خوله دې ټولو سره سره.

ځواب: زموږ د اداري کارکونکي کله ناکله پدې برياليي کېدل چي له احمدشاه مسعود سره مخامخ تماس ونيسي.

خبريال: لږ صبر وکړي، لږ صبر وکړي! آيا ستا مقصد دا دئ چي ګني احمدشاه مسعود د شوروي فوځي استخباراتو جاسوس وو؟

ځواب: نه، خوکه ټيك خبره رانه غواړې نو هغه زياته موده په موږ پوري تړلی او زموږ د نفوذ عامل وو، نږدې يو کال زموږ مأمورينو لده سره ليده کاته کول، بېلی بېلی موضوع ګاني ئې ورسره څېړلي او ګډي پرېکړي مو سره کولی او هغه به زيات وخت هغه څه کول چي موږ ورته ويل".

دغه حقائق او دې ته ورته ډېر نور اسرار چي د روسي فوځونو له وتلو وروسته ګڼ شمېر روسي افسرانو او د (کې،جی، بې) غړو او روسي ليکوالانو ليکلي او خپاره شوي او له روسانو سره ئې د مسعود روابط افشاکړي، له حزب سره د ده د جګړو او د کابل رژيم په خلاف د مجاهدينو له عملياتو سره د ده د مخالفت لاملونه په ښه توګه څرګندوي.

حقيقت دا دئ چي د مسکو له پلوه چي تر نن پوري له مسعود سره د پيسو او وسلو کومي مرستي کېږي د دې سلسله د ۱۹۸۲ کال د اوربند له هماغه معاهدې سره سم پيل شوې او تر اوسه ادامه لري.

نجيب په واضح الفاظو دا خبره اعلان کړه چي موږ د دفاع وزارت څوکۍ مسعود ته خالی پرېښی!!

حسن شرق، د وخت صدراعظم دخپل کتاب " کرباس پوشان برهنه پا ۲۵٦ مخ کې ليکي چي له ګرباچوف سره د ليدني په وخت کې د مسکو واکمن ده ته وويل:

تاسو له مسعود سره په شمال کې د یوې خپلواکې سیمې د جوړولو موافقه وکړې او پدې اړه د ده مرسته وکړې، پدې ترتیب به دی له جګړې لاس واخلي، د ده ځینو ملګرو پدې هلکه تمایل ښودلی.

روسانو ولي مسعود انتخاب کړ؟!

له ډېرو کسانو سره دا سوال دئ چې کې جي بي ولي مسعود انتخاب کړ؟ پداسې حال کې چې هغه د فرانسویانو له خوا مطرح شو او سي آی اې په هغه کارکولو، د یوه منظم فوځ جوړولو لپاره ئې ده ته ځوکاله کافي مالي مرستې ورکولې، پاکستان ئې تل تر فشار لاندې نیولو چې ده ته زیات امتیازات، ډېر وسایل او امکانات ورکړې، اسلام آباد ئې دې ته اړ کړ چې د مجاهدینو په حکومت کې رباني د جمهور رئیس او مسعود د دفاع وزیر په توګه وټاکي او ټول جهادي احزاب د دې خبرې منلو ته اړ کړي!!

هغه کسان چې د غربي آژانسونو، مخصوصاً بي بي سي او امریکا غږ د پراخو تبلیغاتو تر تأثیر لاندې تللي او مسعود د دغو تبلیغاتو په هنداره کې د جهاد د اتلانو په ځېره کې ګوري، پدې خبرې پوهېدل ورته ګران برېښي چې څنګه د فرانسې او امریکا د حمایت ترڅنګ، له کې جي بي سره ټینګ روابط جوړوي او د مسکو مرستې ترلاسه کوي. ځیني خو حتی نن هم چې د کې جي بي ګڼ شمېر مأمورینو او په افغانستان کې مستقر، د روسي قطعاتو ګڼ شمېر قومندانانو د خپلو خاطراتو په کتابونو کې دا اسرار افشا کړي او له روسانو سره ئې د مسعود له معاهدو او پټو ارتباطاتو پرده اوچته کړي د دې معما له پوهېدو عاجز دي.

موږ هم د ۱۹۸۰ـ ۱۹۸۲ کلونو ترمنځ دا راپورونه ترلاسه کول چې مسعود له

روسانو مالي او نظامي مرستي ترلاسه کوي او د حزب اسلامي په خلاف له روسانو سره ګډ عملیات تر سره کوي، د پنجشیر د شا او خوا جبهاتو قومندانانو له اندراب، ورسج، فرخار، اشکمش، کوهستان، کاپیسا، جبل السراج او غوربند مور ته لیکل چي مسعود په ډېر مقدار کي هغه افغاني خوروی چي روسان ئي نجیب ته ورکوي، په ورته بنډلونوکي او د ورته نمبرونو بانك نوټونه او زمور په جبهاتوباندي د برید په وخت کي روسي قطعات په هوایي حملو او د توپچي په ډزو سره د ده مرسته کوي او زمور په ضد ګډ عملیات لري! ګمان موکولو چي ښایي دا راپورونه د محلي رقابتونو زیژنده وي، نباید جدي وګڼلی شي، خو کله چي مور ته مؤثق اطلاعات راورسېدل، له روسانو سره د مسعود دترون کاپی مو ترلاسه کړه، د ده او روسانو د اوربند معاهده د راډیوګانو له لاري اعلان شوه نو د جریان په حقیقت پوه شوو.

روسانو د ضعیف النفسه قومندانانو په اخستلو، د مجاهدینو ترمنځ د شخړو او جګړو راولاړولو، په پوستو او اکمالاتي قطارونو د مجاهدینو د بریدونو په مخنیوی او د پایپ لاین له لاري د تېلو په خوندي انتقال ډېر مصارف کړي، د دې لپاره ئي د مجاهدینو په لیکو کي استخدام شوو ټولګیو ته ضرورت درلود، له ډېرو قومندانانو سره ئي تماسونه نیولي، هغوی ته ئي زړه راښکونکي وړاندیزونه کړي خو له لږو کسانو ئي مثبت ځواب اورېدلی، اکثرو منفي ځواب ورکړي. د روسانو سره روغه جوړه او اوربند ئي ملي خیانت ګڼلی او لدې ئي په کلکه ډډه کړې، یوازنی معروف قومندان چي له روسانو سره لومړی په پټه او بیا په څرګنده خبرو آترو ته کښېنستی او د اوربند ننګینه معاهده ئي امضاء کړې مسعود وو. روسانو له مسعود سره د پروتوکول د امضاء او د ده د استخدام لپاره څو محرکات درلودل:

۱ـ ښکیلاکګر ځواکونه تل د ملي مقاومتونو د ټکولو لپاره وړی ډلي د لویو په خلاف او اقلیتونه د اکثریتونو په خلاف استعمالوي او د مقاومت په لیکو کي د خپل منځي جګړو لپاره په وړو ډلو پانګه اچوی.

۲ـ له روسانو سره د مسعود څرګند اوربند او له جګړو لاس اخستل، له ټولو

هغو پراخو تبليغاتو سره سره چي غربي آژانسونو د ده لپاره کول د کې جي بي لويه بريا گڼل کېده چي لږ تر لږه ئې لدې سازش نه پراخه تبليغاتي استفاده کولی شوی.

۳ ـ په جنوبي سالنگ کې د تونل له خولی تر جبل السراج پوري د روسي قطارونو امنيت تأمين کېدو.

٤ـ د حزب اسلامي په خلاف ئې لده نه پراخه استفاده کولی شوی.

٥ـ د پنجشير جبهه له څلورو خواوو د حزب اسلامي جبهاتو احاطه کړې وه، مسعود له پنجشير د وتلو او په نورو منطقو کې د نفوذ او د پښو ځای موندلو لپاره دې ته ځان اړ گڼلو چي له حزب سره د جگړي لار غوره کړي، روسانو د ده دا د ضعف نقطه ښه درك کړې وه هيله من وو چي د اوربند، له يوه بل سره د نظامي مرستو او گډو عملياتو په اړه به د روسانو وړانديز ته حتماً مثبت ځواب وايي.

٦ـ حاکم کمونست حزب لا ډېر د مخه خپل مؤثريت له لاسه ورکړي وو، روسان د بديل په لټه کې وو، د کمونستانو هيڅ ډله د مسکو لپاره بديل نشوه جوړېدی، غوښتل ئې له مسعود د يوه محتمل بديل په څېر کار واخلي. پدې مطلب هلته ښه پوهېدی شو چي د هغه روسي هيئت د رئيس وينا ته ځير شو چي په کولاب کې ئې له رباني او ملگري هيئت سره ليده کاته درلودو او هغه ته ئې په خپل خطاب کې وويل: "ښاغلی استاده! مسکو په خپلو مخکنيو اشتباهاتو اعتراف کوي چي کمونست حزب ئې انتخاب کړ او له نجيب ئې ملاتړ وکړ، تاسو تر نجيب مسکو ته ډېر غوره او مفيد وئ!!"

د دې لپاره چي له روسانو سره د مسعود په ژورو اړيکو او پدې کار د کې جي بي ترکيز او پانگي اچولو له اهدافو ښه خبر شو، د يوه امريکايي آزاد او مستقل ليکوال، بروس ريچاردسن له هغه کتاب څه اقتباسات کوو چي د افغانستان په اړه ئې ليکلی، د افغان ولس په نامه ئې اهداء کړی، نوم ئې (افغانستان د شوروي وېرونکي تسلط پای ته رسوونکی) دئ، دا کتاب په انگليسي ليکل شوی او په دري

ترجمه شوی، د کتاب لیکونکی د کې جي بي او په افغانستان کې د روسي قطعاتو د لوړ رتبه افسرانو په ډېرو لیکنو استناد کوي او ډېر په زړه پوري اسرار ئې افشا کړي. بروس ریچاردسن د خپل کتاب په اړه لیکي: ما د دې کتاب په لیکني کې د بوریس بي گروموف (د روسي فوځونو د ٤٠ نمبر قول اردو قومندان) او د لیوند شیبارشین (د کې جي بي د لومړی شبکې رئیس) د خاطراتو له کتابونو استفاده کړي او د مسعود او په افغانستان کې د مېشت روسي افسرانو ترمنځ د تړون تفصیلات مي ترلاسه کړي. د دوی په کتابونو کې د روسي فوځونو د عملیاتو تفصیلي معلومات موندلی شو، دا معلومات چې د افغان شوروي ټول جنگ احتواء کوي، که د مخابرو راپورونه دي، که پټ اوراق او اسناد او زما د دې کتاب له لیکني څه موده د مخه د اسرارو له دوسیونه راوتلی او منتشر شوی. ما له لاندنیو آثارو استفاده کړي:

"دسپاهیانو کیسه"او "روسي فوځیانو د جگړو خاطرې په یاد دي" د هانیاما، لیپانن او ویور چنگو آثار.

"په افغانسان کې عام سیاسي قتل" د روزان کلاس اثر.

"افغان ځواکونه او روسي سپتناتز" د محمد حسن کاکړ، بروس آمستوتز، الکساندربنگسن او ایلی کراکراسکي آثار.

او د خاطراتو هغه کتابونه چې د روسي قطعاتو مهمو افسرانو لیکلي لکه د الکساندر فوتودوف او پروفیسور اناتولی سودوپلاتوف خاطرات چې د جگړو په اړه لومړني معلوماتونه ورکوي. خو کوم کتابونه چې "د اسنادو د ساتني مرکز" له خوا په مسکو کي نشر شوی، د پېښو د تفصیلاتو او په هغو کې د بېلابېلو خبرو ونډه او د رسمي ملاقاتونو راپورونه نشر شوي ډېر ارزښتناك دي.

هغه لیکي: پداسي ټولنو کې چي گڼ ملیته دي، پدوی د حکومت کولو لپاره روسانو تل د بېلابېلو قومي، اجتماعي او مذهبي ټولنو ترمنځ اختلافات راولاړ کړي، د ځواکمن په خلاف ئې د ضعیف ټولگي مرسته کړي، لکه چي د ققفاز په جگړو کې

د تزاري دولت مشرانو د " کباردی" او "کوميك" له قومونوسره د " آوار" او "چيچين" د ولس پرضد مرسته وکړه او د مسيحي" اوستانيانو" په مقابل کې د "ديگور" د قبائلو او د آذربايجاني مسلمانانو په خلاف ئې د ارمني مسيحيانو ملاتړ وکړ. د تزاري دولت له تجربو کمونستو بلشويکيانو استفاده وکړه، په ۱۹۱۸ ميلادی کال کې د "بشکريانو" نه ئې د خپلو څواکونو او جنگياليو رقيبانو (تاتاريانو) په وړاندي حمايت وکړ، په ۱۹۲۰ کې ئې د قفقاز په شمال کې د"دآلين" په مقابل کې له "آواريانو" او د چيچينيانو" په خلاف له "انگوشيانو" نه دفاع وکړه، د قزاقستان په کورنيو جگړو کې ئې يوه ډله کوچيان اغوا کړل او له هغوی ئې د نورو په ضد کارواخيست "وگورئ: بنگسن ۳ مخ"، همدا کار دوی په خوارزم او فرغانه کې وکړ، "اوزبك" او "قره کالپيتك" ئې د ترکمنانو په خلاف استعمال کړل او له تاجيکانو" نه ئې د باسمچي خوځښت د ټکولو لپاره استفاده وکړه، باسمچيان هغه چريکې مبارزين وو چې د خوقند له سقوط وروسته دبلشويکيانو په خلاف د مبارزې ډگر ته راووتل.

شورويانو داسي انگېرله چې په افغانستان کې د مختلفو قومي او مذهبي ډلو ترمنځ د شخړو د راولاړولو کافي امکانات شته، کولی شي د پښتنو مختلفی قبېلی، يوه د بلې په خلاف، شيعه د سني په ضد، اسماعيلی فرقه د شيعه او سني په خلاف او ښاريان د کليوالو او بزگرانو په ضد راوپاروی، خو روسان پداسي محيط کې راگير شوی وو چې د ټولني له فکري او اجتماعي جوړښت سره نابلده وو او د يوې داسي موفقي ستراتيژي په جوړولو ونه توانېدل چې وکولی شي خپل دښمنان تجزيه کړي او د يوه بل په خلاف ئې وجنگوي.

بروس ليکي: خو يوه ډېره جالبه استخباراتي هڅه هغه وه چې په افغانستان کې د شوروي استخباراتي ډلو، د پنجشير له قومندان، احمد شاه مسعود سره د يوې پټې معاهدې په اړه درلوده او پدې هڅې کې ډېر ژر بريالي شول. مسعود د / ۳۵۰۰۰۰ ډالرو غوښتنه وکړه، چې د ۱۹۸۳ کال د فروري په مياشت کې، په معاهدې د امضاء

په مقابل کې ئې ترلاسه کړل "وګورئ د فوتودوف کتاب".

دا دوهم تړون وو چې په يوه بل د عدم تعرض په اړه مسعود له روسي افسرانو سره امضاء کړي وو. لومړی تړون د ۱۹۸۲ کال د جون په میاشت کې ترسره شوی وو، چې د پیسو له ترلاسه کولو علاوه د ده درې نوري غوښتني هم منل شوې وې:

له روسي چارواکو سره مخامخ او مسلسل تماس"د ببرك کارمل د حکومت په ځای".

له خپلو دښمنانو سره د مقابلې لپاره له روسانو مالي او نظامي مرستي ترلاسه کول.

په پنجشیر د ده سلطه. "وګورئ: امستوتز: ۲۹۲ مخ ".

کله چې استخباراتي مأمور، فرانز کلنسوویچ، خپل مافوق نظامي افسر، ډګروال واستروتین ته اطلاع ورکړه چې مسعود د شوروي له فوځ سره د فعال او منظم ارتباط غوښتونکی دئ، ده ته وویل شوو: دا یوه مهمه استخباراتي کودتا ده، خاص استراتیژیك اهمیت لري، تا ته ئې د دې کودتا په خاطر د "شجاعت او اتلوالی نشان" سپارشتنه کړي!!

کلنسوویچ له مسعود سره د خپلې لیدنې په اړه لیکي: خپل منځي اختلافات تل موږ ته ګټور وو، ما هم دې لوري ته پاملرنه وکړه، موږ (ما او مسعود) په یوې بې طرفۍ منطقې کې، په یوې داسي لوړې له یوه بل سره ولیدل چې له هغه ځایه موږ دواړو، ټوله هغه ساحه لیدلی شوه کوم چې مسعود غوښتل د ده تر ولګې لاندي وې. بیا هغه د شپې په تیاره کې زما ځای ته راغی او تړون مو امضاء کړ. د دې تړون له مخي به هغه په خپلې منطقې کې د روسانو او د کابل حکومت پر فوځونو له حملو ډډه کوي، له هر هغه پیلوت سره به مرسته کوي چې طیاره ئې د ده په منطقې کې راپرېوزی او موږ به په پنجشیر کې د ده په چارو کې مداخله نه

کوو او له ده سره به د پیسو، وسلو، مهماتو، خوراکي موادو او طبي وسائلو مرسته کوو. دې ته ورته معاهدې د رسمي هدایاتو له مخې له هغو مخالفینو سره ترل کېدی چې له روسي فوځونو سره ترون او ملګرتیا ته چمتو کېدل. هدف ئې دا وو چې د لویو نظامي عملیاتو او بې ځایه تلفاتو مخنیوی وشي. وګورئ: د "شوفیلد کتاب ـ غوره شورویان ۱۱۳ـ ۱۱٤ مخ".

واستروتین وایي: د شوروي ځواکونو ۳٤٥ فرقې له مسعود سره د اوږدې مودې لپاره ټینګې اړیکې درلودی او د یوه بل مرسته ئې کوله، د ده په ملګرتیا مو ډېري هغه جهادي ډلي وټکولې چې په نورو تنظیمونو پوري ترلې وې او د ده لومړۍ درجه دښمنان ول. "وګورئ: شوفیلد: غوره شورویان: ۱۱۳ ـ ۱۱٤ مخ".

دګروال واستروتین، هغې استخباراتي ټولګې ته چې د فرانز کلینسوویچ تر اشراف لاندې ئې کارکولو د " شاملون" نوم ور کړی وو، دا ټولګی چې له څه مودې کاروروسته، د ۳٤٥ فرقې په یوه فعال او قوي متې بدل شوی وو، په اصل کې د شوروي اتحاد له پوهنتونونو او انسټیټیوټونو فارغ شوي افراد وو چې عمر ئې اکثراً له ۲۰ کلونو زیات او اکثراً تاجیك او اوزبك وو خو په پښتو، دري او هندي ژبو هم بلد وو، د افغانانو له دود دستور سره آشنا وو او پدې اړه تر نورو روسي افسرانو ډېر مخکې وو.

له افغاني ډلو سره دا راز معاهدو پدې خاطر روسانو ته اهمیت درلود چې پدې سره مو لږ تر لږه دا هدف ترلاسه کولی شو چې نظامي اکمالاتي قطارونه، د کابل ـ حیرتان د لویې لارې له ځینو برخو په پوره ډاډ او اطمینان تېر کړو، دغې لویې لارې موږ ته حیاتي اهمیت درلود.

کلنسوویچ چې افغانانو د کپتان فرانز په نامه پېژندو له مسعود سره د خپل لومړني تماس په اړه لیکي: ما ته ډېره ګرانه وه چې داسې څوك پیدا کړو چې مسعود ته زما د پیغام رسولو ته تیار شي، قاصدانو د ده له غبرګون او د نورو ډلو له عکس

العمل تشویش درلودو." وګورئ: شوفیلد ۱۱۲ مخ".

مسعود پداسي موقعیت کې وو چې که دی داسي یوه تړون او معاملې ته تیار شي، نورو ډلو ته لار پرانستل کېږي او د هغوی دې کار ته تشویقول آسان کېږي. واستروتین استدلال کولو چې له مسعود سره داسي یو تړون په حقیقت کې یوه ارزښتناکه او ستراتیژیکه سیاسي کودتا ده، پکار ده چې د سپتسپروف استخباراتي ټولګي ته پوره صلاحیت او کافي امکانات ورکړی شي چې له مسعود سره د لازیاتو تعهداتو او مزید منظمو اړیکو شرائط برابر کړي "وګورئ د سودو پلاتوف خاطرات".

کلنسوویچ د خپل هغه پیغام تفصیلات چې مسعود ته ئي لېږلی وو داسي لیکي: غواړم پدې خبره دې خبرکړم چې زه حاضریم هرځای او هرکله چې ته وغواړې له وسلې پرته ستا لیدو ته درشم!!

هغه چا ته چې زما دا پیغام ئې مسعود ته ورسولو، شپږ کامازه اوړه، غنم، وریځې او کالی مو ورکړل، جواب ته ستړګي په لاري وم، چې ناڅاپي راورسېدو او په هغه کې ده له ملاقات او د یوې معاهدې له عقد سره موافقه کړې وه "وګورئ: شوفیلد: غوره شورویان: ۱۱۳مخ".

"شاملون" د مواصلاتي لارو د امنیت په تأمین او کابل ته د کاروانونو په روغ رمټ رسولو کې ډېر موفق وو، له ګڼ شمېر پروتوکولی قومندانانو مخصوصاً مسعود سره د نه تعرض له معاهداتونه ډېر راضی برېښېدو، په حقیقت کې دا یوه لویه او ستراتیژیکه سوبه وه چې په آساني او ارزان قیمت روسانو ته په لاس ورغلي وه او پدې توانېدلی وو چې د پروتوکولی قومندانانو اعتماد او صادقانه ملګرتیا ترلاسه کړي. " وګورئ: شیبارشین: ۱۸۰ مخ".

هغه لیکي: د "ایوان شاملوف" هغه روسي سپاهی چې د جګړي لپاره افغانستان ته لېږل شوی وو، شفاهی شهادت دا حقیقت افشاء کوي چې څنګه د

مقاومت په ليکو کې ځينو کسانو، شورويانو ته دا شرائط برابر کړل چې له شمال تر کابل پورې د هغې لويې مواصلاتي لارې امنيت تأمين کړي چې نه يوازې اوږده او طولاني وه بلکې له غرنيو سيمو تېره شوې وه." شاملوف وايي: زما نوم ايوان شاملوف دئ، زه په ۱۹۸۷ کال کې افغانستان ته ولاړم او په ۱۹۸۹ کال کې له وروستۍ قطعې سره بېرته خپل هېواد ته ستون شوم، زه له لنډې نظامي روزنې وروسته افغانستان ته ولېږل شوم، زموږ د روزنې موده دوه مياشتې وه، ما ته د ماشينګنې د استعمال روزنه راکړې شوه، له دوو مياشتو وروسته زموږ د قطعې مربوط ټولګې د افغانستان په لورې وخوځېدل، لومړی ټولګی بيا دوهم او بيا درېيم، ٦٠ نفره پاته وو، موږ ته وويل شول چې له پاته کسانو يوه بېلګه قطعه جوړېږي چې د فوځ جنرالانو ته وښيو چې لېږل شوو فوځيانو ته څنګه روزنه ورکړې شوې. خو ډېر ژر معلومه شوه چې يو بل بلوك هم بايد ولېږل شي، له پاتو دېرشو کسانو لس کسيز ګروپ انتخاب شو، زه هم پدې ډلګې کې وم، د کاماز په ذريعه مو د ترمز له لارې د افغانستان په لورې سفر پيل کړ، موږ ته ويل شوي نه وو چې چېرې لېږل کېږي، دګمرك په دفتر کې راته معلومه شوه چې کندز ته درومو، خو په پای کې تاشقرغان ته ورسېدو! دا زما د کار لومړۍ ساحه وه، وروسته څو نورو سيمو ته د کار لپاره ولېږل شوم... د شوروي فوځونو له وتلو د مخه زموږ قطعه د ۲۰۱ فرقې په ساحه کې چې بغلان او سمنګان ته څېرمه واقع وه په عملياتو لګيا وه، مسعود دلته ځينې چريکې ګروپونه درلودل، لدې ټولګيو سره زموږ اړيکو په زړه پورې بڼه غوره کړې وه، دوی به زموږ مرکز ته راتلل، زغره والو موټرو په سربه د يوه بل خوا ته کښېنستلو او په ګډه به مو سګرټ دودول، حقيقت دا دئ چې د مسعود ګوريلايانو روسي فوځيانو ته هيڅ نه ويل، موږ ئې خپل کار ته آرام پرېښودلو خو د کابل حکومت فوځيان به ئې ځورول. " وګورئ د حسيني کتاب"

پدی منطقې کې، دلويې لارې په امتداد کې دوه پايپ لاينونه غزول شوي وو،

چې ډېزل او تېل خاك پکې انتقالېدل، موږ د مسعود د ټولګيو سره دا تړون درلودو چې په ښارونو او سړکونو به موږ د پايپ لاين امنيت ساتو او غرنۍ سيموکې به دوی دا کارکوي، د دې کار په مقابل کې به موږ هره مياشت څو ټُنه اوړه او يو ټانکر تېل دوی ته ورکول.

تر هغه ځايه چې زما په ياد دي زموږ له خوا زموږ د فرقې قوموندان او د مجاهدينو له خوا د دوی قوموندان "مسعود" دا تړون امضاءکړي وو، زموږ اړيکې د مسعود له ګوريلايانو سره هومره ښې او خوندورې وې چې د دوی آمران به ډله ډله زموږ د قطعې قوموندانې ته راتلل، موږ به مجللې مېلمستياوی ورته برابرولې، مسعود او زموږ د قطعې قوموندان په خپلو منځونوکې تعهد کړي وو چې يوه بل ته به تاوان نه رسوی، لدې تړون وروسته زموږ ژوند ډېر سوکاله، له جګړو لرې تېرېدو "وګورئ: هاينامما، ليپاتين او يورچنګو: له ۱۱۵ تر ۱۳۳ مخ پورې."

د مقاومت په ټکنولوکې د روسانو تکتيك دا وو چې له يوې خوا به ئې ستر فوځي عمليات تر سره کول، يوه لويه سيمه به ئې محاصره کړه، کوتلونه، لوړې او د تلو راتلو لارې به ئې ونيولې او د مجاهدينو حامې کلې به ئې محاصره او تر شديد اور لاندې ونيول، کليوال به ئې هومره وځپل چې بيا څوك له مجاهدينو سره د مرستې او ملګرتيا جرأت ونکړي. له بلې خوا به ئې د رشوت له لارې د مجاهدينو ځينې ټولګې له نورو سره جنګول، د کابل حکومت هم ډېر کسان واخستل او له دوی ئې "پلاروطنه جبهه" جوړه کړه، د مجاهدينو ترمنځ به ئې ډېرې خونړۍ جګړې (چې په اصل کې د روسانو د استخباراتې شبکو کار وو) په درواغو ځان ته منسوب کړې... له نورو مجاهدينو سره د مسعود خونړۍ او ستره جګړه پدې منتج شوه چې نوموړی له روسې چارواکو سره سازش ته ملا وتړی او لدوی سره داسې يوه معاهده امضاء کړې چې د هغې له مخې به نورو تنظيمونو ته اجازه نه ورکوي چې په روسې فوځونو او د کابل حکومت په قطعاتو او پوستو حمله وکړي. " وګورئ: شيبارشين: ۱۷۷ـ ۲۱٤ مخ"

شیبارشین د خپل کتاب په همدې برخي کي لیکي: په همدې وخت کي مسعود، د شوروي قواوو د قومندان په غوښتنه د یوه داسي تړون امضاء ته تیار شو چي د ۱۹۸٤ کال د اپریل تر ۲۱ ئې دوام درلود، د دې تړون له مخي مسعود ژمنه کړې وه چي د روسانو په خلاف به له هر راز مخاصمانه تبلیغاتو ډډه کوي، د روسي فوځونو او د کابل حکومت د قطعاتو په ضد به خپل عملیات متوقف کوي، نورو جهادي ډلو ته به اجازه نه ورکوي چي د ده په سیمي کي د داسي عملیات ترسره کړي، ده دا خبره هم ومنله چي د پنجشیر مهاجرین کولی شي بېرته خپل کور کلي ته راستانه شي او یا له پنجشیر کابل او د دولت تر تسلط لاندي نورو ولایاتو ته ولاړ او هلته مېشت شي، ده ژمنه کړې وه چي د پنجشیر په درې کي مستقر د روسانو او کابل حکومت په قطعاتو به هیڅکله حمله نه کوي، خو مسعود د تړون پدې مودې کي د کابل له حکومت سره د مخاخ خبرو ډډه کوله او دې ته ئې ترجیح ورکوله چي خبري او اړیکي ئې مخامخ له روسي چارواکو سره وي!! د ده لدې دریځ نه په ځرگنده معلومېده چي دی او د جمعیت مشرتابه له روسي چارواکو سره د یوه ځانگړي سیاست پلوي کوي او غواړي چي له نورو ډلو بېل په مستقل طور تفاهم وکړي.

د جمعیت چارواکو له روسي فوځونو سره له جگړي او له نظامي مقابلي د ځان ساتلو سیاست ته دوام ورکړ او د دې هڅه ئې کوله چي د روسي فوځونو له وتلو وروسته مرحلي ته ځان چمتو کړي، د دوی په خلاف د روسي فوځونو عملیات هم متوقف شول، خو کله ناکله به ئې داسي حرکات کول چي دوی ته دا وښیي چي شوروي به د توافقاتو له روحیې هیڅ ډول تخطی او انحراف ونه زغمي.

د مسعود او ٤۰ نمبر فرقې ترمنځ تړون

د شوروي اتحاد استازو هڅه وکړه چي له مسعود سره اړیکي ټینگیکړي او د شوروي له حکومت سره د ده ملگرتیا ترلاسه کړي، د شوروي فوځ اعلی قومندان، د

نجیب له موافقې وروسته د اعتدال خوښوونکو له لارې له مسعود سره تماس قایم کړ او د مذاکرې لپاره ئې لاندې آجندا چې په کابل کې د شوروي د سفارت مهر ورباندې وهل شوی وو، تیاره کړه:

سند: له مسعود سره د مذاکرې آجندا:

۱ـ د داسې تاجك مېشتو سیمو تأسیس چې د متحده افغانسان په چوکات کې به نسبي خپلواکي لري، په بدخشان، تخار، کندز او د پروان په ځینو سیمو کې به خپلواکه حکومتونه جوړېږي.

۲ ـ ده ته د تاجك قوم د تمثیل حق ورکول او په دولتي اداراتو او د جمهوري ریاست، پارلمان او کابینې په تشکیلاتو کې دوی ته مناسبه برخه سپارل.

۳ ـ د رباني اسلامي جمعیت د یوه مستقل سیاسي گوند په توگه په رسمیت پېژندل او هغه ته مساوی حقوق منل.

٤ ـ د تاجك قوم لپاره د جمعیت اسلامي تر اشراف لاندې منظم فوځي ځواك جوړول او په دولتي ادارو کې د هغه شاملول.

د دې نظامي ځواك د جوړېدو اهداف او مقاصد به د ملي گټو په اړه او د حکومتي اهدافو په ارتباط، د کابل حیرتان لویې لارې د حفاظت په شمول د مذاکراتو په ترڅ کې تعریف کېږي.

۵ـ د تاجك قوم د خپلواکو سیمو په داخل کې دسولې تأمین او د دې سیمو ولس ته د عادي ژوند د اعادې شرائط برابرول.

٦ـ په شمال ختیځ افغانستان کې اقتصادي انکشاف، پدې اړه د دولت له لوري مرستې، همدا راز ځو اړخیزه مرستې په مالي، نظامي او نورو برخوکې او همداراز د سرحدي تجارت د انکشاف په اړه.

هغه ټکي چې ما پدې سند کې ځای کړي، د شوروي اتحاد لوی سفیر دا ټکي د افغانستان د جمهوري ریاست له نظره تېر کړي او د هغوی موافقه ئې ترلاسه کړي.

مسعود ما ته په ځواب کې دا پیغام راولېږو چې پدغو موضوعاتو د خبرو لپاره تیار دئ او لده سره هم د مذاکراتو لپاره ځیني نور وړاندیزونه شته. د شوروي اړخ استازي له وسلې او محافظ نه پرته هغه ځای ته لاړل چې د مذاکراتو لپاره ټاکل شوی وو. ورنتسوف او جنرال وی. ای وانیکوف پدې هیئت کې شامل وو، د مذاکراتو په ترڅ کې مسعود ته وویل شو چې یا دي له حکومت سره کوم تړون امضاء کړي او په ګډه دي د کابل ـ حیرتان لویې لارې امنیت وساتي او یا دي یوازې د خپلو قطعاتو په ذریعه د دې لارې امنیت تأمین کړي او تحریري تضمین دي ورکړي چې د اردو قطعاتو او قطارونو ته به پدې ساحه کې هیڅ راز مزاحمت نه راولاړېږي " وګورئ: شیبارشین: ۱۷۷ ـ ۲۱٤ مخونه."

د تړون مسوده

د هغې معاهدې د مسودې متن چې د شوروي ځواکونو د قوماندانۍ او د پنجشیر د مسلح ډلې ترمنځ ورباندې بحث شوی دا وو:

د افغانستان له سولې او ثبات سره د رغبت په وجه او پدې هېواد کې د سولې د تأمین لپاره د تړون دواړه خواوی دا پروتوکول امضاء کوي او د هغې له مخې لاندې مکلفیتونه په غاړه اخلي:

۱ـ په جنوبي سالنګ او د حیرتان ـ کابل لویې لارې ته څېرمه سیمو کې د نظامي عملیاتو کامل توقف او د جمعیت اسلامي په لوري پورې مربوطو سیمو او د شوروي اردو، د کابل حکومت ځواکونو، سرحدي محافظینو او په څارندوی پورې مربوطو کلو، پوستو او قطعاتو باندې له هرې وسلې د هر راز ډزو قطع.

۲ـ د پنجشیر مسلح قطعات به د لویې لارې د هغې برخې امنیت ساتي چې له تاجکانو (د جبل السراج یو کلی) تر چوګني (دسالنګ تونل ته نږدې کلي) پورې غزېدلې، پدې ساحی که به د شوروي فوځونو او کابل حکومت په خلاف د ډزو، برید، غلا، شوکو او هر راز خصمانه عملیاتو د مخنیوی تضمین کوي.

۳ـ د شورويانو اړخ تعهد کوي چې د دې تړون له مخې به لازم مقدار وسائل او تجهيزات او د اړتيا وړ مواد د همدې تړون د مودې په جريان کې سپاري چې د پنجشير او د سالنګ مشخص شوو سيمو اړتياوې رفع کړي.

٤ـ د نورو تنظيمونو مجاهدينو ته به اجازه نه ورکول کيږي چې پدې تړون کې ټاکل شوو سيمو ته ننوځي او د شوروي ځواکونو او کابل حکومت په خلاف عمليات وکړي او يا پايپ لاين تخريب کړي، که د نورو ډلو له خوا د داسې عملياتو هڅه وشي د شوروي ځواکونه به دې ته تياروی چې د پنجشير د مسلح قطعاتو له غوښتنې سره سم په توپچي او هوايي بريدونو د دوی مرسته وکړي.

۵ـ د هغو روسي اتباعو د موندلو لپاره ګډې هڅې او د معلوماتو تبادله کوم چې پدې تړون کې ټاکل شوو سيمو کې ورك شوي.

٦ـ د دې تړون ساحه له تاجکانو تر چوګنې پورې د لويې لارې دواړو خوا وو تر ۳۰ کيلومترې پورې اعتبار لري. لدې ساحې آخوا، روسي ځواکونه او د پنجشير مسلح ډله دا حق لري چې د هغو قطعاتو او وسله والو ډلو د ختمولو لپاره نظامي عمليات تر سره کړي چې د روسي فوځونو او د پنجشيري قطعاتو په خلاف ئې خپل نظامي عمليات ندي متوقف کړي.

۸ ـ دا تړون له امضاء وروسته فوراً عملي کيږي.

د اطلاعاتو منبع: په افغانستان کې دشوروي قواوو د نظامي عملياتو ګروپ ـ د ۱۹۸۸ کال د دسمبر مياشت.

دا سند جنرال وی بي ګروموف، د شوروي اتحاد د دفاع وزير، شهنواز تني او احمد شاه مسعود امضاء کړی. شيبارشين: ۱۷۷ـ ۲۱٤ مخ.

د وروستي تحليل له مخې، شاملون (د ٤٠ نمبر قول اردو استخباراتي مرکز) لدې توافقاتو ځيني خاص نتايج ترلاسه کړل، په ۱۹۸۲ کال کې موږ پدې بريالي شوو چې له مسعود سره تماس ونيسو او يوه توافق ته ورسيږو، دا توافق د شوروي فوځونو

تر وتلو پوري په خپل حال پاته شو. وګورئ: ګروموف:محدود قطعات: ۱۸۸ ـ ۱۹۷ مخ

هغه ليکي: بيا هم د توجه وړ برياوی د روسانو په برخه شوې، د شوروي تهاجم د لس کلن جنګ په بهیر کې، د اوربند تر ټولو مهمه موافقه هغه وه چې د ۱۹۸۲ کال د فبروري په میاشت کې له مسعود سره تر سره شوه. د دې موافقې له مخې د پنجشیر مجاهدینو د مسعود تر قوماندې لاندې دا ژمنه کړې وه چې په روسي او د کابل حکومت په قطارونو به ډزی او حمله نه کوي او د نورو جهادي ډلو د حملو مخه به نیسي. له روسانو سره د مسعود همدې معاهدې، د حکمتيار له حزب اسلامي سره د مسعود اختلاف راوپاراوو چې تر نن پوري دوام لري، مسعود د ٤٠ نمبر قول اردو د وسائلو په حمایت او مرسته په مسلسله توګه د حزب اسلامي په سپاهیانو بریدونه کړي او مرګ ژوبله ئې وراړولی. "وګورئ: د حسيني کتاب "

دا معاهده دواړو خواوو ته ګټوره وه، شوروي قواوو ته د سالنګ لویه او حیاتي لار، چې ډېر ژر او په آساني تاوان منونکې وه، د دې معاهدې له مخې خوندي شوه او مسعود ته ئې د دې امکان میسر کړ چې خپل ځواکونه اکمال او منظم کړي او له هغو وسلو او پیسو په استفادی سره چې روسانو ده ته ورکولی د خپل نظامي قدرت بنسټ مزید ټینګ کړي، ... روسانو دا ژمنه کړې وه چې د هغه تجارتي اموالو د ټولې بيي د پنځمي برخي برابر پیسي به ده ته ورکوي پدې شرط چې دا اموال د سالنګ له لاري کابل ته خوندي ورسېږي. "وګورئ: روبين: ۱۵۹ مخ".

د دولت هڅي د قومندانانو او سرحدي قبائلو د اخستلو په لار کې تل بريالی نه وې، د مثال په توګه په ۱۹۸۰ کال کې د سرحداتو وزير فيض محمد د دې لپاره چې د ځدراڼو قبيله له دولت سره ملګرتيا ته چمتو کړي اته ويشت زره ډالر ئې د دې قبيلې مشرانو ته د رشوت ورکولو لپاره له ځان سره يووړل، پدې اړه له نوموړو

مشرانو سره مخکنۍ موافقه شوې وه، خو د دې قبېلې سرتېرو نوموړی وزیر او د ده دوه ملګري ووژل او پیسې دوی ته په لاس ورغلې.

د سیاف د ډلې یوه قومندان له کابل رشوت ترلاسه کړ او له رژیم سره ملګری شو خو د ده د جبهې اکثر مجاهدین لده بېل او له بلې ډلې سره ملګري شول.

پروفیسور روبین (د امریکا او سېدونکی) د ۱۹۸۸ کال د فبروري په میاشت کې د ننګرهار دیوه قومندان له خولې لیکي چې د خاد مأمورینو ده ته د ډېرو پیسو وړاندیز وکړ چې د روسانو ملګرتیا وکړي خو هغه وایي چې ما د دوی په مخ تو کړل، دوی ګمان کوي چې جهاد یو تجارت دئ!! " وګورئ: روبین: ۳۳٦ مخ

ګروموف پدې اړه چې د دوی استخباراتي اداره څنګه وتوانېده چې د رشوت له لارې ضعیف النفسه قومندانان استخدام کړي او په ځینو سیمو کې مقاومت تضعیف او د مجاهدینو عملیات په ټپه و دروی لیکي: د دې تکتیك د بریاوو خاصې بېلګې په دوو ستراتیژیکو سیمو، بغلان او پروان کې لیدلې شو، له کومو چې د کابل او شوروي اتحاد تر منځ غزېدلې حیاتي لار تېرېده، په پروان کې د تعجیز او اغوا (د ځپلو او په پیسو اخستلو) سیاست هومره بریاوی درلودی چې یوه غربي خبریال په ۱۹۸۳ کې د دې ولایت په اړه راپور ورکړ چې دلته مقاومت کاملاً فلج شوی. وګورئ: ګروموف: ۱۱۸ـ ۱۹۷ مخ"

پروفیسور الکزاندر فیدوتوف له راډیو پیام آزادي سره په خپلې مرکې کې وایي: روسان لا تر اوسه په افغانسان کې خپلو مخفی عواملو ګټې اخستو ته دوام ورکوي چې په خپلې بربنډۍ لاس وهني پرده واچوی.

بروس ریچاردسن لیکي: له جګړې د مخه، پښتانه د افغاني ټولني، ٤٠ـ ٥٠ په سلوکې وو، دوی توریالي، جنګیالي او آزادي غوښتونکي دي، له تاریخي لحاظه هیڅکله د پردیو سلطې ته ندي تسلیم شوی، د بل چا سلطه ئې نده منلی، دوی پدې هېواد حکومت کولو،د سکندر له زماني ترنن پورې دوی پدې هېواد خپل

خاص هویت او سلیقه تحمیل کړي. "وګورئ: کارو ۱۳٤ ـ ۱۳۵ مخ"

پښتانه د آمو دریا شمال ته مېشت قومونو سره قومي او ژبني اړیکي نه درلودی، د همدې لپاره روسانو ته غیر قابل هضم پاته شوي. روسانو د افغانستان د نیولو لپاره د پښتنو مهاجر کول او لدې هېواده ایستل ضروري ګڼل، همداراز پاکستان ته د دغو پښتنو هجرت په هغه هېواد کي د عدم استقرار باعث کېدو، څکه هلته د پښتنو یوه لویه برخه، له کلونو کلونو رادې خوا، د بېلېدو او استقلال هڅه کوي، روسان ئې تشویقوي او د کابل حکومت ورسره مرسته کوي: "وګورئ: کلاس: ۱۳۰ ـ ۱۳۱ مخ"

که څه هم د افغانستان د ټولو سیمو اوسېدونکي د روسانو له لاسه ځورېدلی خو د روسانو معامله له پښتنو او غیر پښتنو سره ډېر توپیر درلودو، که څه هم د وېري اچوني نظامي عملیات د ځینو نورو سیمود تخلیي لپاره هم تر سره شوي خو د روسانو عمومي ستراتیژي دا وه چي پښتون مېشتهٔ سیمي تخلیه کړي او لدې لاري د افغانستان اجتماعي جوړښت تبدیل کړي، چي پدې سره ئې په آساني کولی شوی دا مهمه او ستراتیژیکه سیمه د مرکزي آسیا له اشغال شوو جمهوریتونو سره یو ځای کړي، دا ځکه چه افغاني تاجکان، ازبکان او ترکمنان د پولي آخوا خلکو سره قومي او ژبني اړیکي لري او په آساني له هغوی سره یو ځای کېدی شي، دا کار د مسعود په لاس چي له یوې خوا تاجك وو او له بلي خوا د روسانو یو پروتوکولی قومندان، په آساني تر سره کېدی شو. "وګورئ: فودوتوف خاطرات"

د هغي احصایي له مخي چي پاکستاني او ایراني حکومتونو ترسره کړي د افغاني مهاجرینو شمېر شپږ ملیونو ته رسېدو چه مطلق اکثریت ئې پښتانه وو. وګورئ: د کلاس اثر: ۱۳۰ ـ ۱۳۳ مخ

د دوی د مهاجر کولو لپاره له مختلفو لارو چارو استفاده کېده، په کلو ئې ېمونه ورول، د تېښتي په حال کي کلیوال به ئې د هلیکوپټرو په ذریعه تعقیبول او

وژل، فصلونو ته ئي د ريبلو په وخت کې اور اچولو، باغونه ئي له بيخه ايستل، رمې ئي ورته وژلې او د دې لپاره چې خواره شوي کليوال بېرته خپلو کليو ته راستانه نشي نهرونه، څاګاني او کاريزونه به ئي ورانول، دا د دوی پرېکړه وه، پدې پوهېدل چې د کليوالو ژوند په زراعت متکي دئ له اوبو پرته پدغو سيمو کې ژوند نشي کولی.
وګورئ: کلاس: ۱۳۰ ـ ۱۳۳ مخ

د۱۹۹۰ کال تر نيمايي پورې د افغاني مهاجرينو شمېر هومره وو چې د دنيا د ټولو مهاجرينو نيمايي دوی وو. افغانستان تقريباً له نيمايي نفوس نه محروم شوی وو خو د روسانو حملې لاهماغسې رواني وې چې د يو شمېر پاته کليو اوسېدونکي هم وتلو ته اړ کړي. په جنوب کې د پښتنو تقريباً ټولې سيمې تخليه يا تخريب شوې وې. د مثال په توګه د کندهار نفوس چې د هېواد دوهم ستر ښار وو او اکثريت اوسېدونکي ئي پښتانه دي، له / ۲۵۰۰۰۰ نه / ۳۵۰۰۰ کسانو ته راکوز شو، اکثره سيمې ئي تخليه شوې. همدا راز هغه غربي سياحان چې د لوګر دره ئي په ۱۹۸۵ کې ليدلی وه، په ۱۹۸٦ کې ئي همدا دره له اوسېدونکو خالي وموندله.

نن‌ی روسيه د پروني شوروي اتحاد وارث، لاتر اوسه د مسعود مرسته کوي چې د سره جنګ په دوران کې د دوی له خوا استخدام شوی وو، دوی غواړي د افغانانو ملي يووالی ختم کړي، قومي تعصبات راوپاروی او افغانان په خپلو منځونو کې وجنګوي، دا هماغه کار دئ چې بلشويکيانو مخکې کولو، د دوی هڅه دا ده چې له يوې خوا د مرکزي آسيا هېوادونه د دوی په ولګې کې پاته شي، د افغانستان له لارې له نورې نړۍ سره وصل نشي او د هغې تجارتي لارې د پرانستلو پروژه ويجاړه کړي چې له کندهار، لشکرګاه، هرات او تورغنډۍ تېرېږي او کويټه له ترکمنستان سره وصل کوي، چې د دې هېوادونو بازارونو باندې د روسيې سلطه خوندي پاته شي. پدې سربېره په افغانستان کې د جګړو دوام، له روسيې د تحميل شوې جګړې د تاوان موضوع شا ته غورزوي او افغانانو ته د دې مجال نه ورکوي چې پدې اړه مؤثر ګام اوچت کړي.

د نجیب پیغامونه

پدی موده کې له مختلفو لارو، له موږ سره پدې اړه تماسونه ونیول شول چې له نجیب سره په یوه ائتلافي حکومت توافق وکړو.

د پاکستان، سعودي، ایران، عراق، لیبیا او د الفتحي تنظیم له ګڼ شمېر هیئتونو سره د لیدنو کتنو په جریان کې دا جوته کېده چې مسکو او کابل دواړه د افغانستان د بحران د حل لپاره د مذاکراتو او ائتلافي حکومت غوښتونکي دي. د مختلفو چینلو په ذریعه د نجیب شخصي پیغامونه راورسېدل. ولي خان د نشنل پارټي مشر په همدې سلسله کې زما د لیدلو لپاره کورته راغی او پدې ئې ټینګار کولو چې له نجیب سره د ده په وساطت مذاکرات پیل کړو. د ځینو قاصدانو او منځګړو په لاس لېږل شوي پیغامونه داسې وو چې ګواکې نجیب پدې راضی دئ چې د یوه موقت حکومت لپاره له قدرت لاس واخلي، خو دا کار به هله کوي چې مخامخ له ماسره وګوري، یو ځل ئې پیغام داسې وو چې: حکمتیار د مشر ورور په توګه منو، د کابینې لس مهم وزارتونه دې دی انتخاب کړي. له خپلې استعفاء نه پرته ورځې د مخه ئې دا احوال راولېږو چې که تاسو له ائتلافي حکومت سره توافق و نکړ نو وبه ګورئ چې موږ قدرت چا ته سپارو!! دا ئې هم ویلي وو چې که له ائتلافي حکومت سره د مخالفت په نتیجه کې ظاهرشاه راغی مسئولیت به ئې د حکمتیار په غاړه وي. د نجیب له هیئتونو سره په بغداد او لیبیا کې لیدنې کتنې وشوې، زموږ له خوا کریاب او ډاکټر بهیر او د دوی له خوا د بغداد په مذاکراتو کې، یعقوبي، سلیمان لایق، وطن جار او کاویاني استازیتوب کولو او د ترابلس په مذاکراتو کې سلیمان لایق او کاویاني.

پدی ټولو لیدنو کتنو او د پیغامونو وړلو راوړلو کې د دوی صرف یوه خبره وه

او هغه، د حزب اسلامي او دوی ترمنځ ائتلافي حکومت او طبعاً زموږ هم یوازې یو ځواب وو او هغه دا چې: قدرت دې یوه موقت غیر ائتلافي حکومت ته انتقال شي، بیا دې انتخابات ترسره شي او د وطن ګوند ټول غړي دې فقط د عمومي عفوی په امتیاز اکتفاء وکړي. پداسي حال کې چې نجیب له نورو ډلو سره هم ټماسونه درلودل خو موږ ته ئې مسلسل ویل چې مسئله یوازې د حزب اسلامي او وطن ګوند د روغې جوړې له لارې حل کېدی شي، که حزب توافق وکړي د نورو ډلو مخالفت هیڅ اهمیت نلري. خو موږ له یوې خوا د اسلامي اصولو په حکم لدوی سره په ائتلافي حکومت توافق نشو کولی او له بلې خوا پدې هم ښه پوهېدو چې د ائتلافي حکومت نتائج به دا وي:

د نورو ډلو د تصفیې لپاره به د هغوی په خلاف د جګړې لار غوره کوو، یعنی له کمونست سره ائتلاف او له مجاهد سره جګړه.

پداسي حال کې چې د سیاسي احزابو ائتلافي حکومتونه ناکام وي او دوام نشي کولي، د دوو داسي مسلح ډلو ائتلافي حکومت به څنګه ادامه وکړي چې کلونه کلونه د یوه بل په خلاف جنګېدلی دي، یو په اسلام باور لري او بل کمونست وي، یو د خپل هېواد کامل استقلال غواړي او بل سل په سلو کې د پردیو ګوډاګی وي.

په حقیقت کې پداسي یوه ائتلافي حکومت کې شاملېدل د کابل واکمنانو ته د تسلمېدو په معنا وه چې فوځ، خاد، د کابل او لویو ښارونو امنیتي کمربندونه او د لویو لارو امنیت د دوی په لاس کې وي، طبعاً به ائتلاف سل په سلوکې د دوی په ګټه وي.

که خلقیان او پرچمیان پداسي حال کې چې عقیده ئې یوه او حامي او پالونکی ئې یو دئ، دواړه له مسکو توجیه کېږي، نشي کولی په ګډې ادارې کې د قدرت په وېش توافق وکړي، د قدرت په سر ئې د یوه بل له وژلو، بندي کولو او له هېواده شړلو ډډه ونکړه او روسان تر پایه ونشو توانېدی چې دوی په ډاډمنه توګه خپلو

منځونو کې متحد وساتي، نو د مجاهدینو او د دوی ائتلاف به څنګه عملي وي. پدې هم ښه پوهېدو چي د کمونستانو له شر د هېواد د ژغورني تر ټولو ډاډمنه او آسانه لار دا ده چي قدرت یوه غیر ائتلافي موقت حکومت ته انتقال شي او بیا انتخابات ترسره شي. دا ځکه چي:

الف: پدې سره د وطن ګوند متلاشي کېږي.

ب: کابل ته د مسلح ننوتلو او د قدرت په سر د مجاهدینو تر منځ د جګړو مخنیوی کېږي.

ج: د سازشونو او کودتاګانو له لاري او د پردیو په مرسته قدرت ته د رسېدو سلسله به د تل لپاره پای ته رسېږي او انتخابات به د حکومت د جوړولو د یوازنۍ اصولی لاري په توګه منل کېږي.

د: د ملي اردو د وسائلو او د ملي شتمنیو د ضایع کېدو مخنیوی به کېږي.

نوموړی مذاکرات پدې دلیل بې نتیجې پاته شول چي موږ ائتلافي حکومت نشو منلی او دوی له غیر ائتلافي موقت حکومت سره توافق نه کولو.

رکود او د کودتا هڅه

د جلال آباد د عملیاتو ناکامي، د نجیب د حکومت دوام او له هغه سره د ځینو ډلو ټپلو اوربندونه، له خاد سره د ځینو تش په نامه نفوذی قومندانانو یوځای کېدل، د رژیم له خوا د کابل ګردیز لویه لار پرانستل، تر لوګر او میدانشهر پوري د کابل د امنیتي کمربند پراخېدل، د سالنګ په لوی لاري د رژیم د اکمالاتي کاروانونو مصون تګ راتګ، د مجاهدینو د موقت حکومت انحلال، په شمال کې د حزب اسلامي په خلاف د مسعود جګړي چي ورو ورو نورو سیمو ته خورېدي، د کابل رژیم په ګټه او د مجاهدینو په خلاف د غربي آژانسونو شدید تبلیغات، د پاکستان له خوا د مجاهدینو په موقت حکومت عدم اعتراف او... په یوه داسي خطرناك حالت او وروسته پداسي رکود منتج شو چي د ماتولو لپاره ئي یوه جدي ابتکار ته ضرورت وو. دا ابتکار باید د تل په څېر حزب اسلامي کړی وی، په بلي ډلي کي د دې توان او استعداد نه وو.

په فوځ کې د کارکولو، د ناراضی افسرانو له لاري رژیم ته له داخل د یوه سخت ګوزار ورکولو فیصله مو وکړه، چي پدې سره یا رژیم رانسکور شي او یا لږ تر لږه موجود رکود ختم شي.

له جنرال آصف شور سره چي په حربي ښوونځي کې زما همصنفی وو او د کمونستانو د اقتدار په دوران کې یوه موده په ننګرهار کې او څه موده په ګردیز کې د دولت د قطعاتو قومندان وو، تماس ونیول شو، که څه هم پدې وخت کې دی په کورس (آ) کې استاد وو، خو د یوه با اعتباره افسر په توګه ئي په فوځ کې د کار کولو ښه چانس درلودو، هغه دې ته چمتو شو چي له خپل اعتبار په استفادی سره هغه

افسران تنظیم کړي چې د روان وضعیت له دوام سره موافق نه وو او له بحران د هېواد د ایستلو په لټه کې وو.

دلته باید دا خبره توضیح کړم چې ما له شپږم نه تر نهم پوري په حربي ښوونځي کې سبق ویلي، په شپږم اوم او اتم صنفونو کې زه اول نمره وم او آصف شور به کله درېیم او کله دوهم نمره شو، خو له اتم نه نهم ته هغه اول نمره او زه دوهم نمره کامیاب شوم، ما ته د دې ناڅاپي تبدیلی وجه، حربي ښوونځي ته د آصف شور د تره راتګ برېښېدو او دا ګمان مي وکړو چې په استادانو د هغه نفوذ باعث شو چې زما په اړه بې انصافي وشي، په همدې خاطر ما د حربي ښوونځي د پرېښودو فیصله وکړه، خو په حربي ښوونځي کې د درې کاله پاته کېدو نتیجه دا وه چې اوس ګڼ شمېر زما هم دوره افسران په فوځ کې د جنرالی رتبې ته رسېدلی وو او ما ته ئې د دې امکان راپه برخه کولو چې د دوی ترمنځ کار وکړي شم.

جنرال آصف شور له لنډې مودې وروسته ما ته د یوه تفصیلي لیك په ذریعه اطلاع راکړه چې تر ډېره حده په خپل کار کې موفق شوي یو او زیات شمېر افسران مو لیدلي، اکثرو راسره موافقه کړي، په نورو کار روان دئ. وروسته له څه مودې د ده کار داسي پړاو ته ورسېدو چې له ما ئې د راډیویي او تلویزیوني وینا متن او کستي وغوښتي، ما لیکلی متن ورولېږو، د وینا اساسي ټکي دا وو:

ملت ته د پخواني کړغېرن رژیم د نسکورېدو مبارکي وایو.

د جګړي له شرنه د هېواد د ژغورني لپاره د افسرانو د دې عسکري اقدام نه پرته بله لار نه وه، موږ د اقتدار لاس ته راوړو لپاره نه بلکې د جګړي د پای ته رسولو لپاره دا اقدام کړي.

موږ هغه افسران یو چې د خپل هېواد په استقلال او اسلامي هویت باور لرو او غواړو چې د ملت د خوښي منتخب اسلامي حکومت ته اقتدار انتقال شي.

د ټولو جهادي تنظیمونو مشرانو ته بلنه ورکوو چې په یوه موقت بې طرفه

حکومت او بیا د همدې حکومت تر نظارت لاندې په انتخاباتو توافق وکړي.

ځينو افسرانو دا نظر وړاندې کولو چې په کار ده د اقدام نه د مخه د ټولو یا ځينو مؤثرو تنظیمونو توافق تر لاسه شي. که څه هم موږ ته معلومه وه چې تنظیمونه لدې کار سره په څو دلائلو توافق نکوي:

الف: ځيني له عبوري حکومت او انتخاباتو سره پدې خاطر مخالفت کوي چې نه يوازي لدې لارې قدرت ته د رسېدو کوم چانس نلري بلکې پدې کار سره له صحنې وځي.

ب: ځيني په بهرنيو قوتونو مخصوصاً غرب پورې هومره تړلي دي چې د هر هغه پلان او اقدام به حتماً مخالفت کوي چې د دغو ځواکونو له مداخلې او موافقې پرته تر سره کېږي.

له دې سره سره ما د تنظیمونو د مشرانو په يوې غونډې کې دا خبره په مجمل انداز کې وکړه چې ځيني عسکري صاحب منصبان پدې نظر دي او موږ ته ئې احوالونه لېږلي چې که ټول مشران له يوه موقت حکومت او انتخاباتو سره موافقه وکړي، دوی د نجيب راپرزولو ته تیار دي. عکس العمل هماغه وو چې موږ ئې اټکل کولو، پدغو مشرانو کې دوو کسانو د کابل رژيم ته اطلاع ورکړه چې پام کوي، حزب اسلامي د کومي کودتا پلان لري او موږ ته ئې په يوې غونډې کې دا او دا ويلي!! موږ فيصله وکړه چې دا کار بايد په هر صورت کې تر سره شي. پدغه وخت کې، د نجيب او د ده د دفاع وزير، شهنواز تنې ترمنځ اختلافات هومره تشديد شوي وو چې د روسانو سفير او ګڼ شمېر لوړ رتبه هيئتونه د دوی په روغې جوړې موفق نشول.

شيوارډناډزي، د شوروي اتحاد د خارجه چارو وزير او ورنتسوف، په کابل کې د دوی ځواکمن سفير د نجيب ملاتړ کولو او په همدې خاطر مسکو پدې اختلافاتو کې د نجيب مرسته کوله، په خلقيانو مخصوصاً د امين په پلويانو شکمن وو، چې ګواکې

دوی د روسانو له ګټو سره خاصه علاقه نلري او نشنلستي روحيه وربانديي غالبه ده! تاسو ته به حتماً معلومه وي چي د کابل رژيم اصلي ځواك له خلقيانو جوړ شوی وو، د خلق د ګوند غړي اکثراً د پښتنو له غريبو او نيستمنو کورنيو او د پرچم غړي اکثراً د تاجکو له شتمنو کورنيو راولاړ شوي وو. په جګړي کي اصلي ونډه د خلقيانو وه. خوپه واکمني کي د دوی برخه په جګړي کي د دوی د برخي په اندول نه وه.

آصف شور وتوانېدو چي لدې وضعيت پوره ګټه اوچته کړي، له اوږدې جګړي د فوځ ستومانه کېدل، د جګړي د مستقبل په اړه بې باوري، د افغاني فوځ له افسرانو سره د روسي مشاورينو له غروره ډك او سپکونکی چلند، دا هغه عوامل وو چي اکثر افسران مخصوصاً هغه افسران چي يا کمونستان نه وو يا له کمونيزم نه بيزاره شوي او غوښتل ئې د ملت غېږي ته راوګرځي، دې ته هڅول چي د دغسي يوه عسکري بدلون بلني ته مثبت ځواب ووايي.

جنرال آصف شور په خپلو وروستيو ليکونو کي ماته اطلاع راکړه چي "د دفاع وزارت په قرارګاه او د شهنواز تنې په ما حول کي مو کار ډېر مخکي تللی دئ، قرارګاه او د ده دفتر، ټول زموږ په کنټرول کي دئ، خو دی مو له جريان نه دئ خبر کړی، د اقدام په وخت کي به د قوتونو د سوق او اداري کار کاملاً زموږ په لاس کي وي"

دوی غوښتل چي خپل اقدام پداسي وخت کي پيل کړي چي د نجيب او تنې ترمنځ شخړه په مخامخ تصادم بدله شي، خو دا تصميم د دې باعث شو چي اقدام وځنډېږي او نجيب ته له خطر سره د مقابلې لپاره د تياری کولو فرصت په لاس ورشي.

له نجيب سره د وزارت دفاع په مقابل کي د خاد مسلح ځواکونه او د هوايي قواوو په مقابل کي د مزار هوايي ځواکونه ملګري وو، نجيب خپل اقدام مخکي کړ، د خاد د پنځم رياست ځواکونو په واسطه ئې د وزارت دفاع قرارګاه محاصره کړه،

عملي تصادم پيل شو، جنرال آصف شور، د قوتونو د سوق او اداري مهار په لاس کي واخيست، شهنواز تني د دې په ځای چي په خپلي قرارگاه کي پاته شي، د يوه جيپ په سورلۍ، ځان د بگرام هوايي ميدان ته ورسولو، د بگرام ميدان د نجيب له پلويانو تصفيه شوی او عملاً د مخالفو ځواکونو په لاس کي وو، په ارگ ئې مسلسل بمباري پيل کړه، خو د بگرام هوايي ډگر له مزار شريف په پرله پسي توگه تر بمبارۍ لاندي ونيول شو، پدې بمبارۍ کي د جنرال مصطفی لويه ونډه وه، د بگرام هوايي ډگر فلج شو، د جنرال تني ارتباطات له خپلي قرارگاه سره قطع شول، غوښتل ئې د جنرال قادر اکا، د هوايي قواوو قومندان او ځينو نورو ملگرو سره د کوم هليکوپټر په ذريعه د مجاهدينو کومي جبهې ته پناه يوسي، خو وروسته، دی او ملگري ئې په يوه هليکوپټر او يوه ان ـ۱۲ کي سواره شول او د پاکستان په لوري ئې حرکت وکړ چي هليکوپټر په جمرود کي او ان ۱۲ د پاره چنار په هوايي ډگر کي راکوز شوه.

جنرال آصف شور، جنرال کبيرکارواني او جنرال جعفر سرتېر چي د اقدام لارښوونه ئې کوله، يو په ريشخور کي او نور د وزارت دفاع په قرارگاه کي د جگړي په جريان کي ووژل شول او پدې ترتيب نجيب د خاد په مرسته په هغه اقدام کي بريالی شو.

موږ د تصادم له پيل سره سم، خپل ملاتړ اعلان کړ او له ټولو مجاهدينو مو وغوښتل چي د نجيب د حکومت د پرزولو لپاره لدې فرصت اعظمي استفاده وکړي او د هغوځواکونو مرسته وکړي چي د نجيب په خلاف راپورته شوي..

د تنظيمونو يو مشر له بي بي سي سره په خپلي يوې مرکې کي نه يوازي د دې اقدام مخالفت وکړ بلکي وئې ويل: ان شاء الله د نجيب ځواکونه د برلاسي په حالت کي دي!!

که څه هم نجيب لدې خطرناکي پېښي روغ رمټ ووتو او په ظاهر کي ئې بريا په برخه شوه، خو په حقيقت کي د ده د زوال ستر عامل همدا اقدام وو. د فوځ

زیات شمېر افسران وتښتېدل، په سلګونو بندیان شول، ډېر ووژل شول، په فوځ او وطن ګوند کې بې باوري انتهاء ته ورسېده، د رژیم اعتبار په داخل او خارج کې سخته جټکه وخوړله، رکود مات شو، د مجاهدینو ضعیفه روحیه لوړه او مړاوی هیلي ئې راژوندۍ شوي. خو د پاکستان ISI نه غوښتل دا اقدام کامیاب شي، ښایي د نوموړې ادارې د مخالفت دوه اساسي وجهې په ګوته کړي شو:

د اقدام په اړه مخکنی راپور نه درلودل او په ناڅاپي ډول له یوې ستري پېښې سره مخامخ کېدل، دې کار د پاکستان د لوړو مقاماتو په وړاندې، د دې ادارې د هغه وخت د مسئولینو بې کفایتي په ګوته کوله، نو ځکه ئې له موږ نه د غچ اخستلو په خاطر د دې اقدام د ناکامولو هڅه وکړه.

دوی او امریکاییان په ګډه دې نتیجې ته رسېدلي وو چې پدې ترتیب او د دې اقدام په نتیجه کې د کابل د رژیم نسکورېدل دوی ته ګټور کار ندي.

زه باید دا ټکي واضح کړم چې موږ د دې اقدام په وخت کې د قوي نشراتو لپاره د ۵۰ کیلو واته MW ترانسمیټر په بهرکې اخیستی وو او د پاکستان له لاري مو داخل ته انتقالولو، خو آی اس آی د هغه له سپارلونه ډډه وکړه او نږدې یوکال ئې له ځان سره وساتو او له اقدام نه ډېر وروسته ئې موږ ته تسلیم کړ. د اقدام د شنډولو لپاره، ISI شهنواز تنی د خپلو ملګرو سره، په هماغه حساسو شېبو کې چې جګړه روانه وه، په اسلام آباد کې، په مخفی ځای کې، تر نظارت لاندي وساتو او د ده رابطه ئې له موږ سره قطع کړه، چې کله اقدام کاملاً شنډ شو، جګړه پای ته ورسېده او نجیب په اوضاع مسلط شو، هغه ته ئې اجازه ورکړه چې له ما سره وګوري!!

د ځینو حزبیانو مخالفت

په فوځ کې د کار کولو په اړه، د حزب اسلامي اجرائیه شورى ته وقت په وقت، لازم معلومات ورکړی شوي او پدې ارتباط ګڼ شمېر تفصیلي غونډې او

بحثونه شوي وو، د اقدام په جريان کې د اجرائيه شورى مسلسلې غونډې رواني وې، ټول بلااستثناء خوشحاله او له اقدام سره موافق وو او په اتفاق سره ئې، پدې اصرار کولو چې حزب بايد له خپلو ټولو امکاناتو په استفادى سره د دې اقدام د کاميابولو هڅه وکړي، يو هم داسې نه وو چې له اقدام نه د مخه يا د اقدام په جريان کې ئې څه مخالفت کړي وي، يائې کومه ملاحظه وړاندې کړې وي. خو وروسته مخصوصاً د اقدام له شنډېدو وروسته، ځينو کسانو په ابتدا کې پټ پټ او په خصوصي غونډوکې او وروسته لږ په څرګنده توګه، دلته، هلته پدې اړه تبليغات پيل کړل، موږ ګمان کولو چې دا به يو عادي او طبيعي بهير وي او د هر اقدام له ناکامۍ وروسته د هغه د عدم افاديت په اړه د راولاړېدونکې ذهنيت په څېر به يو طبيعي او د معمول مطابق عکس العمل وي، خو وروسته متوجه شوو چې خاصې حلقې په جدي توګه لګيا دي او د دې هڅه کوي چې لدې فرصت په استفادى سره، په حزب کې اختلافات راولاړ کړي، خو د ګوتو په شمېرکسانو پرته، هيڅوک د دغو حلقو د هلو ځلو او تبليغاتو تر تأثير لاندې رانغلل.

په حزب اسلامي کې دوه ځله داسې حالات راپيدا شوي چې د سياسي دريځونو په اړه، د رأيي اختلاف، د دې په ځاى چې د اکثريت رأى ته د احترام له لارې حل شوي وي، د غير اصولى اختلاف رنګ ئې غوره کړي، يو ځل د همدې اقدام په اړه او بيا د خليج په جګړې کې د غربي ځواکونو د تېري غندنه او د عراق د ولس په نسبت د خوا خوږۍ څرګندونه. پدې مورد کې هم خاصو بهرنيو حلقو د اختلاف راولاړولو هڅه کړې او دا وظيفه ئې هغو مؤسسوته سپارلې چې له افغاني شخصيتونو سره ئې په بېلوبېلو نومونو مالي مرستې کولې. خو هر ځل د مرکزي شورى غونډه دايره شوې او په قاطع اکثريت سره ئې د اصولى موقف ملاتړ کړي او نوي مناسب تصميمونه ئې نيولي.

نجیب څه وکړل

د نوموړی عسکري اقدام د ناکامۍ په نتیجه کې اکثر غیر پرچمي پښتانه غړي، په ګوند او دولت کې، مخصوصاً له فوځ نه تجرید شول او ځای ئې پرچمیانو یا پرچمیانو ته وفادارو افرادو ته تخلیه شو.

نجیب دې ته اړ کړې شو چې د قومي او ژبنیو اړیکو پر بنسټ په ولس کې پراخ کار پیل او پرهمدې بنیاد مسلح قطعات جوړکړي، د دې پرېکړې لاندي لاملونه وو:

فوځ عملاً ختم شوی وو، د مکلفیت د دورې پر اساس د فوځ جوړول نه ممکن وو او نه مؤثر، د دې په پرتله پر قومي بنیاد او د امتیازاتو په مقابل کې د مسلح ټولګیو جوړول مفید اومؤثر وو.

دوی پدې مرحلې کې د دعوت لپاره بل مضمون نه درلود، کمونیزم نور په مسکو کې د ختمېدو په حال کې وو، په افغانستان کې خو دوی لا د مخه له کمونیزم نه خپل برائت اعلان کړي وو او نجیب خو به ویل چې یوازې ږیره ئې نده پرېښې نور نو په مسلمانۍ کې تر ملایانو هم مخکې دئ، دا دئ د اسلامي شئونو وزارت ئې جوړ کړی او درویشت زره امامانو ته معاش ورکوي...!!

دوی د مختلفو قومونو د جنګولو او لدې لاري په قدرت کې د پاته کېدو او یا لږ ترلږه د قوم تر حمایې او سیوري لاندي د ژوندي پاته کېدو هیله درلوده.

نوموړی قومي قطعات په اوزبکو، پښتنو، هزاره وو او تاجکو کې جوړ شول، پدوی کې تر ټولو مؤثر قوت چې په جګړو کې ئې زیاته ونډه وه د جوزجانیانو او

گلم جمانو په نامه د اوزبکو قطعات وو.

په پښتنو کې جوړ شوي قطعات د شمېر له پلوه کم ا وپه جګړو کې د برخي له پلوه ډېر ضعیف او غیر مؤثر وو. چي وجه ئې یا د امکاناتو کموالی او یا پدوی د رژیم بې باوري او یا په جهادکې د پښتنو زیاته ونډه وه.

په ملي مصالحی زور اچول، یو اړخیز اوربندونه اعلانول، بې طرفانو ته په قدرت کې د فعالی او په زړه پوري برخي ورکولو ډنډوري غږول، د روسي فوځونو په ایستلوکې د نجیب جدي او صمیمانه ونډي ته د خلکو پام رااړول، اسلام ته د وطن د ګوند د وفاداري لپاره تبلیغات کول، مجاهدین په نه پخلاکېدونکو او معتدل ډلو وېشل او له پخلاکېدونکو معتدلو ډلو سره تماسونو او حتی توافقاتو ته مسلسل ګوته نیول، د نجیب د دې مرحلي د تکراري وینا ګانو اساسي ټکي وو.

د اسلامي شئونو وزارت

تاریخ دا خبره ثابته کړي چي د دین او مذهب په خلاف د دین د دښمنانو جګړه په پای کې د دین او مذهب تر نامه لاندي ترسره شوې او د هر مذهبي انقلابي پاڅون د مقابلې لپاره، دین خرڅوونکي ملایان او مکار پیران د الله د لاري د مجاهدینو او واقعي علماوو په خلاف استخدام شوي. فرعون د خلکو د دین په حامي او له تباهی د ټولني په ژغورونکي بدل شوی او موسی د ولس د مذهب دښمن او د فساد عامل ګڼل شوي. د موسی مقابلې ته جادو ګران راغونډ کړی شوي او فرعون ویلي:

وقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِى أَقْتُلْ مُوسى وَ لْيَدْعُ رَبَّهُ إِنِى أَخَاف أَن يُبَدِّلَ دِينَكمْ أَوْ أَن يُظهِرَ فى الْأَرْضِ الْفَسادَ *

غافر: ۲۶

او فرعون وویل: ما پرېږدی چي موسی ووژنم، هغه دي خپل رب

مرستي ته راوبلی، وېرېږم چي ستاسو دين بدل نکړي او يا په زمکه کي فساد خور نشي.

د شئون اسلامي په وزارت کي د مولوي عبدالولی او مولوي عبدالعزيز په څېر په سلها وو ملايان استخداماول او (۲۳۰۰۰) امامانو ته معاش ورکول هماغه کار وو چي فرعون د موسی عليه السلام په مقابل کي وکړ او نجيب د واقعي مجاهدينو او مجاهدو علماوو په خلاف. په شئون اسلامي کي تنظيم شوي دين خرڅوونکي ملايان هماغه وو چي د ظاهرشاه په وخت کي به ئې ويل: خدايه! د ده ملك او سلطنت دائمي کړي ... د داؤد په وخت کي به ئې د هغه جمهوريت سل په سلو کي اسلامي نظام ګڼلو، د تره کي په اړه به ئې ويل چي عمري عدالت ئې راووست، د نجيب دسر دعاء ئې کوله، استاد رباني ئې د اسلامي دولت هغه رئيس شمېرلو چي د اهل حل او عقد له خوا غوره شوی او اوس د طالبانو مشر ملامحمدعمر، اميرالمؤمنين ګڼي او د مجاهدينو په خلاف د جګړي فتواګاني ورکوي.

د اسلامي انقلاب څپانده او مواج بهير هومره قوي او جرړی ئې په ملت کي هومره ژوري وې او ولس ئې د آرمانونو او شعارونو په حقانيت او د شخصيتونو په ايمان او تقوی هومره پوه شوی وو چي د شئون اسلامي په وزارت کي د څو استخدام شوو مزدورانو او بې شخصيته دين خرڅوونکو په تبليغاتو د هغه مخه نيول او ملت ترې بېلول ممکن نه وو.

د خوست فتحه

د مجاهدينو په لاس د خوست فتحه، د رژيم لپاره دوهم سخت ګوزار وو، خوست په څو لحاظه اهميت درلود:

الف: يو داسي سرحدي ښار وو چي د مجاهدينو لاس ته د هغه په ورتلو سره د جنوب ډېره پراخه ساحه د دولت له کنټرول ووته.

ب: د خوست جګړه له رواني لحاظه په يوې داسي جګړي بدله شوې وه چي د

کابل رژیم او ټولو پلویانو ئې خپل برخلیك په هغې پورې تړلی ګڼلو.

ج: د کمونست رژیم زیات شمېر مهم افسران او د ګوند غړي په همدې ساحې پورې مربوط وو. په خپله نجیب، د ده د دفاع مخکنی او وروستنی وزیر او... د همدې ولایت اوسېدونکي وو.

د خوست په سقوط سره د رژیم د ملا تیر مات شو. که مجاهدینو د جلال آباد په ځای د روسانو له وتلو سره سم د خوست د نیولو هڅه کړې وی او همداسې د دوی په لاس فتحه شوی وي، نو د کابل رژیم به هیڅکله دومره دوام نه وو کړی.

کابل ته د کارمل راستنېدل

د ۱۳۷۰ کال د سرطان په میاشتې کې په ناڅاپې ډول، له مسکو افغانستان ته د ببرك کارمل د ستنېدو خبر خپور شو، ځینو دا ګمان کولو چې ښایې مسکو پدې توانېدلی وی چې د نجیب او کارمل ترمنځ اختلاف ختم کړې او له حالاتو سره د مقابلې لپاره د دوی پلویان په یوه صف کې سره ودروي. ځینو نورو ګمان کولو چې د سرطان د بیمارۍ له کبله، هغه له خپل ژوند مأیوسه شوی او د همدې لپاره هېواد ته راستون شوی. خو په حقیقت کې د ده د راستنېدو اصلي وجه دا وه چې:

د نجیب په خلاف په ګوند کې مخالفت خپل اعظمي حد ته رسېدلی وو.

روسانو چې د ۱۹۸٦ کال د مې په میاشتې کې د کومې کودتا یا انقلاب پرته، فقط له مسکو په کابل کې د روسي قواوو عمومي قومندان ته د یوه سرې هدایت په نتیجه کې، کارمل له ارګ نه د تورو شیشو په موټر کې وایست او تر ډېرو ورځو، هیڅوك، حتی د مرکزي کمیټی غړي نه وو خبر چې ببرك چېرې دئ!! او د ده په ځای ئې نجیب د واکمنۍ په تخت کښېنولو او ارګ ته له داخلېدو وروسته ئې د مرکزي کمیټی غړي پدې خبرکړل چې لدې وروسته، نجیب جمهور رئیس او د حزب منشي دئ، وجه ئې دا وه چې مسکو ګمان کولو ببرك کارمل پدې خاطر ناکام او د

مقاومت له مقابلې عاجز دئ چې د گوند او فوځ پښتانه غړي لده سره مرسته نکوي او د افغانستان ټولنيز جوړښت د دې اجازه نه ورکوي چې د ده په څېر کوم کس د هېواد جمهور رئيس وي، په کار ده نجيب راوړاندي کړو او پدې ترتيب د افغاني ټولني اکثريت قانع کړو، خو اوس ټول هغه گوندي غړي او د فوځ افسران، يا شړل شوي او يا بنديان شوي چې د دوی په خاطرکارمل په نجيب بدل شوی وو.

د دولت، گوند او فوځ ټول حساس پستونه، په مرکز او ولاياتو کې د ببرك د پلويانو په لاس کې وو، دوی غوښتل چې په مناسب وخت کې نجيب له صحنې لري او د گوند اصلي مشر راوړاندي کړي. دا د دوی ډېره مخکنۍ پرېکړه وه.

نبي عظيمي د خپل کتاب په ۱۵۸ مخ کې هغې ته داسې اشاره کوي: "ده (عبدالوكيل) وويل: زه غواړم چې د اردو د مسلحانه قيام په اړه ستاسو او د ١٤ فرقې د ملگرو لخوا، ملگري ببرك کارمل ته اطلاع ورکړم. څه فکرکوې؟ آيا کولی شي هلته د خپلې فرقې استقلال اعلان کړې او زموږ له غوښتني سره سم د کابل په لور وخوځېږي؟ څو شېبې مې له ځان سره فکر وکړ دا ځکه چې د لومړي ځل لپاره مې په حزب کې د انشعاب او له خلقيانو سره د عدم روغې جوړې سندره اورېده، د هغې شېبې احساسات هيڅکله نشم هېرولی، خو چاره نه وه، يو تريخ حقيقت وو چې بايد قبول کړي مو وی... زموږ ترمنځ رمز او شفر وټاکل شو او پرېکړه مو وکړه چې د تلفون او يا قاصد په لاس بايد دا شفر ماته ورسېږي چې خپل کار پيل کړم."

د دوی پلان دا وو چې له اقدام نه د مخه بايد د ځينو ډلو او قوماندانانو سره داسې خبرې وکړي چې گواکې د دوی اقدام به د دغو ډلو په نفع وي او راتلونکی حکومت به د دوی په مشوره جوړوي، چې د اقدام په وخت کې د دغو ډلو له خوا، نه يوازې مخالفت ونشي بلکې نتائجوته ئې هيلمند وي.

خو د هېواد سياسي او نظامي وضعيت او يوه به بلې پسې خاصې پېښې د دې باعث شوې چې د نجيب تر استعفاء پورې، د مؤثر اقدام موقع ترلاسه نکړي، جنرال

نبي عظيمي د خپل کتاب "اردو و سياست" په ٥٦٥ مخ کې ليکي: "عبدالوکيل د خارجه چارو وزير له مخکنيو ټاسونو وروسته په ۱۳۷۱/۱/۲۷ د ډاکټر نجيب "چې تر دې نېټې لا جمهور رئيس وو" په مشوره او اجازه پروان ته ولاړ او له مسعود سره ئې وليدل مسعود د ده درونډ استقبال وکړ. پدې وخت کې د وکيل او د اجرائيه بيورو طرحه ورته او د رأيو په اتفاق داسې وه:

له مجاهدينو خاصتاً مسعود سره د ائتلافي حکومت تشکيلول. که نور له ائتلافي حکومت سره موافق نه وو د گلبدين حکمتيار په خلاف گډه جبهه جوړول او د کابل ښار له شا او خوا د هغه ايستل او د قدرت مساويانه وېش"

هغه په ٥٦٦ مخ کې ليکي: "عبدالوکيل له تلويزيون سره د خپلې مرکې له لارې وويل: ټول تنظيمونه حاضر دي چې د کابل له دولت سره ائتلاف وکړي او يو پراخ بنسټه ائتلافي دولت جوړ کړي، لدې کبله د ده په گمان د ملل متحد د پلان د تطبيق ضرورت نشته. هغه وويل: يوازې حکمتيار لاتراوسه له دولت سره د ائتلاف مخالف دئ" هغه وروسته په همدې مخ کې ليکي: "مزدك، کاوياني او وکيل راتلونکي ته په هيلې سره کتل او مسعود ئې قهرمان گڼلو، ما پوښتنه وکړه: څومره په مسعود اعتماد کولی شو؟ کاوياني او مزدك جواب راکړ: مسعود خپل رقيب حکمتيار ته د ماتې ورکولو لپاره هر راز سازش او روغې جوړې ته تيار دئ!! او پدې اړه هيڅ تشويش نه دئ پکار!!"

په ٦٣٠ مخ کې ليکي: پدې وخت کې يوازې لوی درستيز آصف دلاور وو چې د جگړو سوق او اداره ئې په لاس کې وه، نور د رباني او مسعود په شمول په کاريز مير او خيرخانې کې اوسېدل، ويل کېږي چې رباني په شپو ورځو د دکو په يوه تاکوي کې اوسېدو. شورای نظار بې روحيې وه، يوازې د جنرال دوستم افرادو او سابقه نظامي قطعاتو اوچته روحيه درلوده او مقاومت ئې کولو. دلاور وايي: له حکمتيار سره د يوې پرېکندې جگړې لپاره عمليات پيل شول، حکمتيار مقاومت کولو او زموږ د قطعاتو مخکې تگ کم وو خو بلآخره د ده مقاومت مات شو او موږ برې ته

نږدې شوو، د ده افرادو د لومړي خط مورچلي پرېښودې، حکمتيار خپله ماته احساس کړه او بيا ئې د اوربند وړانديز وکړ، دلاور وويل: مجبور شوم له رباني سره وگورم او هغه ته ووايم چې عمليات بايد ادامه وکړي ترهغه چې حکمتيار تسليم شي خو رباني وويل: لوی درستيز صاحب! زه اختيار نلرم، د بهرنيو دوستانو تر فشار لاندې يم! او پدې ترتيب يو ځل بيا حکمتيار روغ رمټ خلاص شو. دلاور وويل: که يوه ورځ نور هم عملياتو ادامه کړي وی زموږ ځواکونو چهارآسياب نيولو او د کابل په شا او خوا کې جگړه د تل لپاره پای ته رسېدله"

د بينن سيوان هڅې

له يوې خوا د ملل متحد د سرمنشي د خاص استازي بينن سيوان په ذريعه، د غیرمستقیمو خبروآترو له لارې د مجاهدينو او کابل رژيم ترمنځ د توافق لپاره هڅه کېده، هغه په لومړي سر کې په ائتلافي حکومت ټينگار کولو، خو زموږ د عدم توافق په نتيجه کې، هغه نجيب پدې قانع کړو چې مجاهدين ائتلافي حکومت نه مني بايد په غیرائتلافي موقت حکومت توافق وشي، زموږ طرحه دا وه:

له مخامخ خبروآترو پرته دې نجيب د خپلې استعفاء له اعلان سره توافق وکړي.

۲ – د غیر متنازع فيها شخصيتونو دې يوموقت حکومت جوړ شي.

۳ – له فوځ او پوليس نه پرته دې ټول مسلح قطعات منحل شي.

٤ – د موقت حکومت په دوران کې دې د يوه مستقل انتخاباتي کميسيون په ذريعه په شپږو مياشتو کې انتخابات ترسره شي.

له دې طرحې زموږ اهداف دا وو:

الف: د نجیب له استعفاء سره سم کمونستي نظام او د وطن گوند متلاشي کېږي او کمونستانو ته د یوه منظم قوت په توگه پاته کېدل گرانېږي.

ب: د کمونست رژیم اصلي جنگي ځواك، ملېشې او د خاد قطعات وو، فوځ عملاً ختم شوی وو، د دغو قطعاتو د انحلال په نتیجه کې د کمونستانو وروستی منظم جنگي قوت ختمېږي.

ج – عبوري حکومت ته د قدرت د انتقال په وجه هم د مجاهدینو تر منځ د جگړې احتمال پای ته رسېږي او هم د سازشونو مخنیوی کېږي.

د: په انتخاباتو سره به قوي مرکزي حکومت جوړېږي او په قومونو، مذهبي فرقو او سیاسي ډلو د قدرت د وېش نزاع به پای ته رسېږي.

غربي ځواکونو او په دوی پورې تړلو حلقو په ظاهر کې لدې طرحې سره توافق ښودو، خو په پټه ئې له مسکو سره د یوه ائتلافي حکومت د جوړولو هڅه کوله، داسې ائتلافي حکومت چې د ببرك پلویان به ئې د دوی د خوښې ډلو سره جوړوي، مسکو او واشنگټن، ایران، پاکستان، سعودي اوهند به د دې حکومت ملاتړ کوي او کومه افغاني ډله چې لدې حکومت سره مخالفت وکړي باید تر شدید فشار لاندې ونیولی شي، د هېواد د ننه او بهر، د داسې ائتلافي جبهې د جوړولو او د سیاسي ډلو او گاونډیو هېوادونو د اقناع لپاره، جدي لیدنې کتنې رواني وې، ځینو ډلو په آگاهانه توگه او د بهرنیو هېوادونو د فشار په وجه او ځینو په بې خبرې کې لدې بهیر سره مرسته او ملگرتیا وکړه.

رباني ناڅاپه سعودي ته د سفر په نامه بهرته ولاړ او په همدې سفر کې ئې له روسانو سره ولیدل او د مسعود معاهدې ئې توثیق کړې، پاکستان ته له راستنېدو وروسته، په یوې گډې جلسې کې یوه پاکستاني مسئول ترې پوښتنه وکړه چې " استاده موږ خبر کړه چې چېرې تللی وې؟" هغه وارخطأ شو، شونډې ئې ورپېدی او

فقط دومره ئې وویل چې په موږ شك مه کوئ!"

له روسانو سره د رباني او مسعود توافقات په لاندي خبرو وو:

د وطن گوند ټول موجود غړي به په خپلو خپلو رسمي دندو کې پاته کېږي.

د افغان فوځ د افسرانو روزنه به د پخوا په څېر په روسیه کې ترسره کېږي او د فوځ وسله به روسي وي.

د افغاني بانك نوټونو د چاپ کار به د مخکنۍ معاهدې سره سم د تل لپاره په مسکو کې ترسره کېږي.

د اتحاد جماهیر شوروي سرحدات به محترم گڼل کېږي.

پدی سیمي کې به د مسکو له دوستانو سره د دوستي او له مخالفینو سره د مخالفت سیاست اعمالېږي "یعنی له هند سره دوستي او له پاکستان سره مخالفت "

داسي معلومېږي چې خوارکی بینن سیوان پدې نه وو پوه چې اصلي خبره څه ده او څنگه دی د مجاهدینو د اغفال لپاره استعمالېږي. بینن سیوان ته د امریکا او روسیې لخوا دا وظیفه ورکړي شوې وه چې که مجاهدینو له ائتلافي حکومت سره موافقه ونکړه نو د موقت حکومت تر څنگ باید په پټه داسي نظامي شوری جوړه شي چې رئیس به ئې د نجیب د څواکونو قومندان جنرال نبي عظیمي وي. د جمعیت په شمول ځینو ډلو دا طرحه منلی وه، نجیب هم لدې طرحي سره موافقه کړې وه. جنرال نبي عظیمي په خپل کتاب (اردو و سیاست) کې دا خبره په ډاگه کړي.

د موقت حکومت په سر اکثرو افغاني ډلو موافقه وکړه او د کابیني د غړو لست ئې جوړ او بینن سیوان ته ئې وسپارو. دوو ډلو چې یا له اصل توطئې بې خبره وو او یا وظیفه ورکړي شوې وه، لدې طرحي سره مخالفت اعلان کړ، خو د دوی مخالفت ته خاص اهمیت ورنکړي شو.

رباني چې له پټ جريان واقف وو په ظاهر کې ئې لدې طرحې او د موقت حکومت د کابينې د غړو له لست سره خپله موافقه اعلان کړه. د کابينې غړو ته بلنه ورکړې شوه چې له بينن سيوان سره يو ځای کابل ته د تلو لپاره ځانونه اسلام آباد ته راورسوي. که څه هم نجيب د خپلو ځينو ملګرو په شمول لدې سره موافقه کړې وه چې قدرت دغه موقت حکومت ته انتقال کړي، خو د وطن ګوند د مرکزي کميټې، په هغې وروستۍ غونډې کې چې د بينن سيوان په موجوديت کې دائره شوه، پدې اړه جدي مشاجره راولاړه شوه. محمود بريالي، نبي عظيمي، وکيل، آصف دلاور، کاوياني، مزدك او د ببرك نورو پلويانو د بينن سيوان له طرحې سره مخالفت وکړ، جنرال نبي عظيمي په ډېرې تندې لهجې، نجيب تهديدکړ او وئی ويل: غير ائتلافي حکومت ته د قدرت انتقال، د وطن له ګوند سره خيانت دئ، زموږ موجوديت او ژوند به څوك تضمينوي؟ که موږ په قدرت کې شريك نه وو هيڅ څوك، د ملل متحد په شمول د وطن د ګوند د غړو ژوند نشي تضمينولی، د مزار تجربې وښوده چې ائتلاف هم ممکن دئ او هم زموږ په ګټه.

د غونډې وضعه هومره متشنجه شوه چې بينن سيوان له نجيب وغوښتل چې لده سره يوځای مجلس ترك کړي، نجيب له غونډې ووت، په وضعيت پوه شوی وو، په کابل کې پاته کېدل ئې ځانته خطرناك ګڼل، غوښتل ئې له بينن سيوان سره د ملل متحد په طيارې کې له هېواد ووځي، خو د کابل له هوايي ډګر راستون کړې شو، چانس ورسره ياري وکړه او پدې وتوانېدو چې د ملل متحد دفتر ته پناه يوسي. د ببرك پلويانو عملاً د قدرت واګې په لاس کې ونيولې، يعقوبي د خاد وزير، د نجيب له محدود شمېر نورو پلويانو سره په قتل ورسېدو، د کابل د ادارې لپاره داسې څلور کسيز هيئت اعلان شو چې جنرال نبي عظمي، جنرال آصف دلاور، د خاد د وزارت معين يارمحمد او د کورنيو چارو د وزارت معين عظيم زرمتي ئې غړي وو.

په همدې وخت کې په اسلام آباد کې د تنظيمونو د مشرانو او نمايندګانو غونډه وه، زه لا دمخه د کابل په لوري خوځېدلی وم، زما په ځای هلال صاحب،

پدې غونډې کې برخه اخيستې وه، د غونډې په منځ کې رباني ته د خط په ذريعه اطلاع ورکړې شوه چې په کابل کې داسې بدلون راغلې، هغه له غونډې ووت، څو شېبې وروسته بېرته غونډې ته راستون شو او وئې ويل: نور نو جلسې ته ضرورت نشته، په کابل کې قدرت مجاهدينو ته په لاس ورغلی او نجيب بندي شوی، په همدې وينا ئې غونډه پرېښوده او د غونډې له ځای په منډه ووت، خو يو ساعت وروسته پداسې حال کې بېرته راستون شو چې په څېرې کې ئې د خفګان او شديد تشويش نښې له ورايه څرګندې وې، وجه ئې داوه چې ده ته ويل شوي وو چې د ده ائتلافي ملګري به قدرت تر لاسه کوي او مخامخ او له کوم ځنډ نه پرته به ئېده ته سپاري خو د کابل د ادارې لپاره د څلورکسيز هيئت اعلان مشوش کړې وو.

د نجيب استعفاء

د نجيب د اقتدار په وروستيو شپو ورځو کې د هېواد حالات داسې وو:

کابل د مجاهدينو تر محاصرې لاندې وو، د روسانو مالي مرستې متوقف او نظامي مرستې ئې محدودې شوې وې، د خوراکي او سوند موادو بيع خپلې لوړې پورې ته اوچته شوې وه، رژيم حتی د نظامي پرسونل د معاش له ورکړې عاجز وو، د نظامي وسائطو لپاره ئې کافي تېل نلرل، اردو عملاً متلاشي شوی وو او ځای ئې د مليشو هغو ځواکونو ته تخليه شوی وو چې اجېر جګړه ماران وو او د غارت او تالان لپاره جنګېدل او د جګړو له لارې اکمالېدل، کارئې دا وو چې په مفتوحه سيموکې تالان ګډ کړي او له همدې لارې تغذيه او اکمال شي. د دولت د جنګي پرسونل روحيه ډېره مړاوی او د وطن ګوند د ملکي او نظامي غړو په ليکوکې شديد اختلافات راولاړ شوي وو، د حاکم حزب يوې ډلې غوښتل چې قدرت يوه داسې موقت حکومت ته انتقال شي چې د ملل متحد له لارې له مجاهدينو سره د تفاهم په نتيجه کې جوړېږي، بلې ډلې له ځينو جهادي تنظميونو سره د ائتلافي حکومت په جوړولو ټينګار کولو.

نجیب هم په لومړي سر کې په ائتلافي حکومت اصرارکولو خو کله چې د ائتلافي حکومت په اړه ټولي هڅي ناکامي شوې نو ناچار شو چي موقت حکومت ته د قدرت د انتقال له طرحي سره موافقه وکړي. هغه په ۲۸/ ۱۲ / ۱۳۷۰ د چهارشنبي په ورځ دا موافقه اعلان کړه، خو د ببرك پلویانو لکه عبدالوکیل، جنرال نبي عظیمي، محمود بریالی، جنرال آصف دلاور او نورو لدې مفکورې سره مخالفت وکړ او د یوه داسي ائتلافي حکومت په جوړولو ئې ټینگار وکړ چې له جمعیت اسلامي او نورو منځ لارو ډلو سره به ئې جوړوي. په نظامي او ملکي اداراتو کې د چارو واگي عملاً د همدې دوهمي ډلي په واك کې وې، ملېشې هم لدوی سره ملگري وې.

نجیب چې د خپلو مخالفینو په ټکولو او له صحنې په لرې کولو کې ناکام شو، د جنرال دوستم د ترور منصوبه ئې هم شنډه شوه، نو مجبور شو چې د سه شنبې په ورځ ۲۵ / ۱ / ۱۳۷۱ خپله استعفاء اعلان کړي.

د نجیب په استعفاء سره د دولت ټول واك د ببرك د پلویانو په لاس کې پرېووت. دوی د احتمالي پېښو سره د مقابلې په خاطر او د دې لپاره چې د دولت تر تسلط لاندې منطقو مخصوصاً په کابل باندې د دوی سلطه قایم پاته شي او د نظام د کامل متلاشي کېدو مخنیوی وکړي، د هغو ډلو سرتېري ئکابل ته راانتقال کړل چې په یوې ائتلافي جبهې کې لدوی سره ملگري شوي وو. کابل ته د دغو سرتېرو د انتقال کار په ۱۳۷۰/۱۲/۲۵ عملاً پیل شوی وو او اکثره ئې د کابل د جنوبي کمربند په هغو پوستو کې ځای په ځای شوي وو چې د حزب اسلامي د ځواکونو د مخنیوی لپاره احداث شوې وې. په ولایاتوکې ټولو ملکي او نظامي مسئولینو ته ویل شوي وو چې د ائتلافي جبهې ملاتړ وکړي، که په یوازې سر د ښارونو له ساتنې عاجز شول نو له خپلو ائتلافي انډیوالانو دې مرسته وغواړي. د حزب اسلامي له جبهاتو پرته د هرې ډلې افراد له ځان سره ملگري کولی شي. پدې ائتلافي جبهې کې د ببرك له پلویانو سره د دوستم، سید منصور نادري د اسماعلیانو مشر، د وحدت حزب او شورای نظار ملگري وو، په ائتلاف کې د جنگي قوت له لحاظ د شورای نظار ونډه

ترټولو کمه وه.

د کمونستانو پلان دا وو چې نظامي ځواک او د ښارونو امنیت او اداره د دوی د ځواکونو په لاس کې پاته شي او ائتلافي انډیوالان یوازې په ځینو سیاسي او اداري دندو کې مصروف کړي. د ائتلاف د دې خطرناکې توطئې اصلي لوبغاړو د ایران اسلامي جمهوریت ته دا ډاډینه ورکړې وه چې دوی د پاکستان د جدي مخالفت او له ایران سره د کلکې دوستۍ او ملګرتیا اراده لري.

د حزب اسلامي طرحه

حزب اسلامي غوښتل چې په یوه داسې موقت حکومت توافق وشي چې ټولو جهادي ډلو ته د منلو وړ وي او دې حکومت ته په سوله ایز شکل قدرت انتقال او بیا په شپږو میاشتو کې انتخابات ترسره شي او دا هڅه ئې کوله چې ټولې ډلې پدې قانع کړي چې اقتدار ته د رسېدو لپاره د کودتاګانو، سازشونو او له کمونستانو سره د ائتلاف لار غوره نکړي او د کمونستانو ترخې تجربې ونه آزمویي او په موقت حکومت کې دې د خاصې برخې لاس ته راوړو هڅه ونکړي بلکې دا دې ومني چې موقت حکومت دې لداسې شخصیتونو جوړ شي چې ټولو ډلو ته د منلو وړ وي او دا خبره دې د یوه اصل په توګه قبول کړي چې د تنظیمونو برخه او د شخصیتونو وزن او حیثیت دې د انتخاباتو له لارې او د ولس لخوا وټاکل شي، مشران دې تر انتخاباتو انتظار وکړي او د انتخاباتو له لارې دې په حکومت کې داخل شي. موږ پدې باور وو چې یوازې پدې ترتیب د خپل منځي جګړو، کودتاګانو، سازشونو او د بهرنیو په مرسته قدرت ته د رسېدو د ټولو ناروا هڅو مخنیوی کولی شو. خو هغه کورنې او بهرنې ځواکونه چې د مجاهدینو په لاس د یوه اسلامي حکومت له جوړېدو وېرېدل، پدې هلوځلو بوخت وو چې لومړی دې له کمونستانو سره یوه

ائتلافي اداره جوړه شي، داسي چي واګي به د کمونستانو په لاس کي وي که دا کار میسر نشو نو په یوه داسي حکومت دي توافق وشي چي له غرب پلوه بي طرفانو او منځ لارو جوړ شوی وي، حزب اسلامي د دې توطئې د شنډولو لپاره دا طرحه وړاندي کړه:

نجیب دي استعفاء وکړي.

جهادي ډلي دي په یوه داسي موقت حکومت توافق وکړي چي له غیر متنازع فیها شخصیتونو جوړ شوی وي او ټولو ته د منلو وړ وي، دا شخصیتونه کولی شي احزابو ته منسوب وي خو مشروط پدې چي د نورو په خلاف تعصب ونلري، د دوی د سوابقو، اسلام ته د تعهد او له کمونستانو سره د عدم ملګرتیا په اړه هیڅ ډله پدوی اعتراض ونلري.

ملېشې چي د کمونست رژیم اصلي جنګي ځواک دئ باید منحل شي او د دوی وسلې دي اردو ته انتقال شي.

د کابل ښار امنیت دي د پولیسو ځواک ته وسپارلی شي.

قدرت دي په سوله ایز ډول دې حکومت ته انتقال شي.

په شپږو میاشتوکي دي عمومي انتخابات تر سره شي.

له مولوي خالص او استاد سیاف نه پرته ټولو ډلو لدې طرحي سره توافق وکړ، د کابیني د غړو لست جوړ شو، کاپي ئي بینن سیوان د ملل متحد د سرمنشي خاص استازي ته وسپارل شوه، نجیب له خپلي استعفاء او موقت حکومت ته د قدرت له انتقال سره توافق وکړ، د کابیني غړي په اسلام آباد کي راغونډ شول، چي له بینن سیوان سره یو ځای کابل ته ولاړ شي، خو دا پروسه د ببرک پلویانو د کي جي بي په اشاره مختل کړه.

رباني په لومړي سر کي دا طرحه ومنله او د کابیني د غړو لست ئي په ۱۳۷۱/۱/۲۷نېټې امضاء کړ، خو څو ورځي وروسته او پس له هغه چي د ببرک

پلویانو ډاډه کړ چي دوی د نجیب په خلاف د اقدام اراده لري، له خپلي ژمني په شا شو او پدې ئې اصرار پیل کړ چي په موقت حکومت کي باید مشران برخه واخلي، مقصد ئې دا وو چي په کابل کي د ائتلافي جبهې له خوا کودتا کېږي، دوي ته په حکومت کي په زړه پوري برخه ورکول کېږي، پکار ده دا برخه د جهادي تنظیمونو د ګډې پرېکړي په نامه ترلاسه کړي نه د ائتلافي جبهې لخوا د کودتا تر نامه لاندي.

پېښي

د شمال پېښي او د ببرك د پلويانو لوبه

په شمال كې د نجيب او د ده د ګوندي مخالفينو ترمنځ اختلاف، ورځ په ورځ زياتېدو، نجيب غوښتل جمعه اڅك د دوستم په مقابل كې تقويه كړي، د ببرك پلويانو دا هڅه كوله چي جمعه اڅك او د نجيب نور پلويان له مزار لري كړي او د ټول شمال واګي د دوی په لاس كې پرېوځي، د مزار ستراتيژيك اهميت هومره وو چي په ټول هېواد د تسلط لپاره بايد مزار د دوی په واك كې وي، د دوستم تهديدونو، له مجاهدينو سره د ده ارتباطاتو اوپه كابل كې د ببرك د پلويانو ټينګار، نجيب دې ته اړ كړ چي جمعه اڅك او د ده ټيم، له مزار كابل ته راوغواړي او مزار جنرال دوستم ته پرېږدي. جنرال دوستم پدې قانع شو او له مجاهدينو سره د ده ارتباطات ساړه شول.

د مخالفت په وخت كې هغه تر ټولو د مخه د حزب وحدت له مشر عبدالعلی مزاري سره تماس ونيولو، بيا ئي موړ ته هيئتونه راولېږل او وروسته ئي له مسعود سره خبري وكړي.

د هغه پيغامونو ته زموږ ليكلی او شفاهی ځواب دا وو چي نجيب د جګړي په دوام اصرار كوي، د دې پروا نلري چي د ده د اقتدار لپاره به تر كله ويني توئېږي، ترهغه چي نجيب له اقدار لري نشي او ځای ئي يوه موقت حكومت ته تخليه نشي جګړه به دوام كوي. هغه ځواكونه چي نه غواړي د افغان ولس د وينو په مزيد تويولو كې د نجيب ملګرتيا ته دوام وركړي بايد له دولت رابېل شي، له

جګړې لاس واخلي، د خپل ملت په خوا کې ودرېږي او له مجاهدينو سره ملګري شي، که څوک دا کار وکړي يا ئې ونکړي دا رژيم به حتماً نسکورېږي، د رژيم د بقاء ټول امکانات ختم شوي.

له مزار د جمعه اڅك او د ده د ملګرو له لرې کولو وروسته، نجيب خپلې غلطۍ ته متوجه شو، پس له لنډې مودې ئې هغوی بېرته مزار ته له پوره صلاحيت او امکاناتو سره ولېږل. جنرال دوستم ته د مجاهدينو په ګډون له يوه مسلحانه قيام پرته بله لار نه وه پاتې، په مزار د حملې لپاره تياری ونيول شو، په حملې کې د دوستم، منصورنادري او د حزب وحدت د ځواکونو په څنګ کې د جمعيت محدود شمېرکسانو برخه واخستله، مزار د دوی په لاس کې پرېوتو، جمعه اڅك له خپلو ځينو ملګرو سره اسير شو، له يوې خوا د وحدت حزب او له بلې خوا جمعيت، بي بي سي ته وويل چې مزار دوی نيولی او جنرال دوستم لدوی سره يوځای شوي، خو په حقيقت کې دواړه له دوستم سره ملګري شوي وو او مزار عملاً د دوستم او د ببرك د پلويانو په لاس کې وو.

له کابل جنرال نبي عظيمي د يوه هيئت په سرکې مزار ته ورسېدو د سخی د جنډې د پورته کولو مراسم د نوموړی هيئت په وړاندې تر سره شول او راپور ئې کابل راډيو خپورکړ او پدې ترتيب د مزار د فتحې حقيقت، هرچا ته ښه معلوم شو، مخصوصاً د مزار د نيولو مدعي غولول شوو فاتحينو ته!!

د جبل السراج معاهده

د مزار تجربه، د جنرال نبي عظيمي او د "ملګرو" له نظره کامیابه تجربه وه! د ائتلاف تجربه، داسې ائتلاف چې هر څه ئې دوی ته سپارلې، واکمني، وسائل، په قوم کې اعتبار او په ائتلاف کې جهادي انډيوالانو ته د يوه لوی ښار د نيولو داسې تش په نامه افتخار په لاس ورغلی چې پنځمه ورځ هر څوك د هغه په حقيقت پوه شوی.

دا کامیابه تجربه باید په کابل کې هم تکرار شي، جنرال نبي عظیمي حق لري چې د مرکزي کمیټې په غونډې کې د نجیب د هغه نظر مخالفت وکړي چې ویل ئې "قدرت دې موقت حکومت ته انتقال شي" او په ډاډ او اطمئنان سره ووایي چې د مزار د تجربې مطابق ائتلافي حکومت د حل لاره ده!!!

د جبل السراج د معاهدې ترشا، اساسي هڅوونکی عامل همدا وو، د دې معاهدې لپاره په جبل السراج کې مسعود، دوستم، د حزب وحدت هیئت او د بېرك د پلویانو هیئت راغونډ شول او په لاندې ټکو ئې توافق وکړ:

د نجیب واکمنې پای ته رسول.

د یوې داسې شل کسیزې شورې تشکیل چې مسعود به ئې رئیس او سیدمنصور نادري به ئې معاون او په ائتلاف کې شامل ډلې به د تساوی په بنیاد په هغې کې غړیتوب لري.

د راتلونکې حکومت صدراعظم به عبدالعلی مزاري، د دفاع وزیر به جنرال دوستم او د خارجه چارو وزیر به عبدالوکیل وي، د فوځ ټول قطعات به په خپل حال پاتې وي.

لومړی به په شمال کې ګډې ادارې جوړېږي، وروسته به د کابل لپاره وروستی اقدام کېږي.

په کابل کې په د شورای نظار او حزب وحدت یو شمېر مسلح کسان د دوستم د قطعاتو تر څنګ او د هغوی په جامه کې ځای په ځای کېږي. د غونډې په پای کې، یو ځل بیا یوه بل ته د دوستي لاسونه او په خپلو ژمنو د ودرېدو اطمئنان ورکړې شو.

د دې مرحلې د جریاناتو په حقائقو د پوهېدو لپاره ښایي له هغو خبرونه خبرېدل به ډېر حقائق تاسو ته روښانه کړي چې ۱۳۷۵ کال د سنبلی په میاشت کې زما او مسعود تر منځ، زما په موټرکې تر سروبې پورې د سفر په جریان کې شوي:

ما ورته وویل: په یوه وخت، په دوو جبهو کې جګړه، نه موږ ته مفید ده او نه ممکن، باید له یوه طرف سره حتماً روغه جوړه وکړو.

مسعود: دوستم ډېر خود غرضه او بې اعتباره انسان دئ.

ما ورته وویل: له موږ سره ئې تر اوسه په خپلو ژمنو عمل کړي.

مسعود: زه به د یوه جریان په اړه معلومات درکړم چې درته څرګنده شي چې دوستم څومره بې اعتباره انسان دئ: موږ توافق کړي وو چې په شمال کې به زموږ افراد د ولایاتو په مراکزو کې ځای په ځانکېږي او ګډې اداري به جوړوو، ما د بدخشان قومندانانو ته وویل چې د جنرال دوستم له قومندان سره، چې نوم ئې رانه هېر شوی، تماس ونیسي.

ما وویل: جنرال همایون فوزي؟

مسعود: هو جنرال فوزي، خوکله چې زموږ قومندانانو له هغه سره خبره وکړه، ځواب ئې ورکړ چې ماته تر اوسه پدې اړه خاص هدایت نه دئ راکړی شوي، له دوستم سره مې د مخابرې له لارې خبره وکړه، هغه راته اطمئنان راکړ چې زه جنرال فوزی ته همدا اوس هدایت ورکوم، خو ما ته د مخابرې د کشف شبکې اطلاع راکړه چې دوستم، فوزی ته هدایت ورکړ چې د مسعود قومندانان په خبروآترو مصروف وساته، خپل استحکامات ونیسه، هیڅاته اجازه مه ورکوه چې فیض آباد ته داخل شي. همدا راز له جمعه اخڅ سره د ده د اختلاف د تشدید په وخت کې ده له موږ سره د ګډ کار تعهد وکړ، خوکله چې نجیب، جمعه اخڅ له مزار تبدیل کړ، رابطه ئې له موږ سره قطع شوه، بیا د مزار له نیولو وروسته هغه یوځل بیا له کابل سره روغه جوړه وکړه او د جنرال نبي عظیمي په مشرې له کابل هیئت ورغی او د سخی جنډه د همدې هیئت په لاس اوچته شوه!!

د همدې سفر د خبروآترو په یوه بل پړاو کې هغه غوښتل د کابل د سقوط په پېښه کې خپل رول توضیح او توجیه کړي، وئ ویل: د نجیب له سقوط نه مخکې

موږ ته د فوځ د افسرانو مراجعه دومره زياته شوه چې ما به له جنرالانو پرته له بل چا سره نه کتل!! ماترې پوښتنه وکړه: لکه څوک؟

هغه په خپل ذهن فشار راووړ، له څه ځنډ وروسته ئې د جنرال عيسی خان (د لسمي فرقې قومندان) په شمول د دريو جنرالانو نومونه واخستل.

ما ورته وويل: باور وکړه چې د دغو جنرالانو، ډېر د مخه له موږ سره ارتباطات ټينګ او د نجيب تر سقوط پورې ئې له موږ سره تماس درلود، خو موږ پوهېدو چې دوی د ببرک پلويان دي او غواړي د هغه لپاره څه وکړي.. ببرک د همدې لپاره له مسکو په ناڅاپي ډول وطن ته راستون شوی وو.

مسعود، نابېره په يوې داسې خبرې اعتراف وکړ چې زه ګمان نکوم بل چاته به ئې افشا کړې وي، وئې ويل: په آخر کې زه هم دې خبرې ته متوجه شوی وم، د همدې لپاره په هغې غونډې کې چې جنرال دوستم له ګڼ شمېر جنرالانو او ځينو جهادي قومندانانو سره، پداسې حال کې، په پروان کې زما قرارګاه ته راغلي وو چې زه ئې نه ووم خبر کړې، ما ټولو ته وويل: پدې غونډې کې بايد ټول دا خبره په څرګندو الفاظو وکړو چې ببرک يو ملي خائن دئ، ټولو سرونه کوز واچول، هيچا څه ونه ويل، په پای کې ستاسو يوه قومندان، انجنيرمهدی وويل: آمرصاحب اوس د دې خبرو وخت ندي، ډېر مهم مهم مليتي مسائل په مخ کې لرو، د مليتونو د حقوقو د ټاکلو وخت دئ، دا مسئله بايد د هرڅه نه زيات په پام کې ولرو!!

په کابل د حملې ګواښ

د جهاد او اسلام په خلاف، د دغې خطرناکې توطئې له اسرارو له خبرېدو وروسته، د پاکستان غونډې راته عبث او غولوونکې برېښېدې، د سپينې شګې له لارې مې د لوګر په لورې حرکت وکړ، دوه کاره مو وکړل:

ټولو جبهاتو ته مو لارښوونه وکړه چې د ولاياتو د پاته مراکزو د نيولو لپاره

باید له صالح مجاهدینو سره له تفاهم وروسته ګډ اقدام وکړي او مجاهدین د ائتلاف په خطر ناکو عزائمو او عواقبو پوه کړي.

کمونستانو ته مو دا خبره اعلان کړه چي یا به د ثور له اوومي د مخه له قدرت بلاقید او شرط لاس اخلي او د کابل امنیت به د کابل د ښا او خوا مهمو قومندانانو هغي شورى ته سپاري چي لست ئې اعلان شوي، یا دي پر کابل د لویي حملې انتظار وکړي.

مخکې له هغه چي ولایتونه، ائتلافي جبهې ته په لاس ورشي د مجاهدینو د عملیاتو په نتیجه کې د هېواد په جنوب او شرق کې، ګڼ شمېر مراکز د مجاهدینو په لاس فتحه شول، خو متأسفانه په شمال او غرب کې، د مجاهدینو د غفلت په وجه ځیني ولایات د ائتلاف په لمن کې پرېوتل، هرات، غزني، کندهار او میدان ښار هم پدې جمله کې وو. ننګرهار، لغمان، لوګر، پکتیا، هلمند، فراه، نیمروز، غور، بادغیس، کاپیسا، بغلان، کندز، زابل او ارزګان د مجاهدینو په لاس فتحه شول پکتیکا، خوست، کنړ او تخار لا د مخه فتحه شوي وو.

ښایي د هغه مخابروى هدایت له متن خبرېدل به په حقائقو د لا ښه پوهېدو په لاره کې له تاسو سره مرسته وکړي چي د ببرک له خوا د ننګرهار د والی افضل لودین په نامه جلال آباد ته مخابره شوی وو: ببرک هغه ته لیکلي وو: "حتماً مقاومت وکړي او مه پرېږدى چي جلال آباد د مجاهدینو په لاس کې پرېوځي، تر دریو ورځو پوري به ۲۰۰۰ جوزجاني سرتېري ستاسو مرستي ته درورسېږي". د مخابرې دا متن د جلال آباد له فتحي وروسته د مجاهدینو لاس ته ورغی.

زموږ ځواکونه د کابل په لوري و خوځېدل اول او دوهم امنیتي کمربندونه ئې له کوم جدي مقاومت سره له مخامخ کېدونه پرته مات کړل او ترقلعه چي پوري ورسېدل، زه پدې وخت کې د لوګرولایت په سرخاب کې وم. سرخاب ته پاکستاني هیئت راورسېد، له ما ئې غوښتل چي یو ځل د څو ساعتو لپاره تر پېښور پوري

ولاړ شم او د مشرانو په وروستۍ غونډې کې برخه واخلم. غونډې د پېښور په ګورنر هاوس کې دائرېدې، د سعودي د استخباراتو مشر ترکي الفیصل او د پاکستان صدراعظم نوازشریف هم پدې غونډو کې برخه اخسته.

د پاکستان صدرعظم او ترکي الفیصل څو ځله د مخابرې له لاري له ما وغوښتل چې پېښور ته ورشم، ما ته ئې ویل چې په حکومت کې ستا او ستا د حزب د موقعیت په ارتباط به ټول مشکلات حل شي. خو ما ورته وویل: زه په حکومت کې د حزب د موقعیت په اړه نه کومه خاصه غوښتنه لرم او نه اعتراض، زه د مسئلی اصولی او معقول حل غواړم، په کابل کې د کمونستانو له خوا خطرناکه توطئه روانه ده، د دې توطئې د شنډولو لپاره زما موجودیت د کابل په شا او خوا کې ضروري دئ. د حکومت په اړه د بحث لپاره زموږ با صلاحیته استازي هلته شته او په غونډو کې برخه اخلي.

پدی وخت کې د سعودي له خوا د مشایخو او علماوو یوه لویه ډله د دې لپاره پېښور ته رااستول شوې وه چې د دوی په ذریعه د داسي یوه حکومت په سر د ټولو تنظیمونو توافق تر لاسه کړي چې:

- تر دوو میاشتو پوري به د هغه ریاست صبغة الله مجددي کوي.
- وروسته به د څلورو میاشتو لپاره رباني د دولت رئیس وي.
- مسعود به د دفاع وزیر وي.
- صدارت به حزب اسلامي ته سپارل کېږي.

آی اس آی پدې ټینګار کولو چې که مسعود د دفاع وزیر نشي او رباني او مجددي ته د جمهوري ریاست مقام ورنکړي شي بحران نه حل کېږي او په کابل مسلط ځواکونه بل چا ته قدرت نه سپاري. وروسته وروسته دا خبره کاملاً په ډاګه شوه چې په اصل کې مسکو او واشنګټن د دې فیصله کړې وه چې په قدرت کې د کمونستانو ګډون یوازي لدې لاري تضمین کېدی شي چې جمهوري ریاست او دفاع

وزارت هغه چا ته وسپارلی شي چي له کمونستانو سره ئې ائتلاف کړي او په خپلو پستونو کي د دوی له پاته کېدو سره موافق وي، دا خبره د یادولو وړ ده چي ځینو خاصو حلقو اود آی اس آی مسئول جنرال جاویدناصر حکومت ته دا مشوره په مکرر ډول ورکړې وه چي: د پاکستان ملي مصالح دا غوښتنه کوي چي په کابل کي د یوه ځواکمن پښتون مشر په ځای باید یو غیر پښتون مشر د حکومت واګي په لاس کي ولري چي پدې ترتیب به د افغانستان له لوري پاکستان ته د پښتنو تر نامه لاندي د کومي ستونزی د راولاړېدو احتمال پای ته ورسېږي.

د کابل له لوري هم یوځل سلیمان لایق د مخابرې له لاري تماس ونیوو او بیا ئې د جنرال رفیع د دفاع سابقه وزیر په مشری هیئتونه سر خاب ته راغلل. د سلیمان لایق یوه خبره په خاصه توګه د یادولو وړ ده چي لما ئې پوښتنه وکړه: تاسو په ائتلاف څه اعتراض لري، پداسي حال کي چي نور ورسره موافق دي او ستونزه یوازي له همدې لاري حل کېدی شي.

جنرال رفیع پدې تأکېد کولو چي په کابل د حملې له ګواښ نه منصرف شو او د خبرو له لاري په یوې ګډې ادارې توافق وکړو. ما ورته وویل: که غواړئ په کابل حمله ونشي نو تاسو بلاقید او شرط له قدرت لاس واخلئ. ده وویل: قدرت چاته انتقال شي؟ تر اوسه خو مجاهدینو په کومي ادارې توافق نه دئ کړی. ما ورته وویل: تاسو درې خبري اعلان کړئ:

موږ له قدرت لاس اخلو او مجاهدینو ته د قدرت له لېږدولو سره موافق یو.

که مجاهدین په خپلو منځونو کي په کوم حکومت توافق وکړي قدرت به هماغه حکومت ته انتقالوو.

او که داسي ونشول موږ به د کابل د ادارې واګي هغي شوری ته سپارو چي د کابل د شا او خوا له مؤثرو قومندانانو جوړه شوې وي.

پدی صورت کي موږ اطمئنان درکوو چي په کابل به حمله نه کېږي.

دی کابل ته ستون شو، خو د کابل واکداران د دې په ځای چې له دغو خبرو سره توافق وکړي له یوې خوا ئې کابل ته له شمال د ائتلافي جبهې قوتونه راانتقال کړل او له بلې خوا عبدالوکیل د نجیب د وخت خارجه وزیر، اعلان وکړ چې که حزب اسلامي په کابل حمله وکړي نو غاښ ماتونکی ځواب به ورکړي شي.

جنرال رفیع هم راغی او ماته ئې دوه خبري، یوه رسمي او یوه شخصي وکړه: رسمي خبره ئې دا وه چې د دولت عالي شوری ستاسو له طرحي سره موافق نده، پدې ټینګار کوي چې باید ګډه اداره جوړه شي، په کابل له حملې ډډه وشي او زموږ او ستاسو ترمنځ دي مذاکرات ادامه وکړي.

غیر رسمي خبره ئې دا وه چې ځیني ستاسو له طرحي سره موافق دي خو ځیني مخصوصاً د ببرك پلویان له ائتلافي او ګډ حکومت پرته په بل څه نه راضی کېږي، ما په غونډې کې ستا هغه اعتراض هم وړاندي کړ چې: تاسو د شمال د ائتلاف ځواکونه د څه لپاره کابل ته راانتقال کړي؟ آیا د دې خبري معنا دا نده چې تاسو په زور په قدرت کې د پاته کېدو اراده لري؟ د غونډې ځیني غړي لدې خبر نه وو، ځینو نورو وویل چې دا کار د کومي پریکړي په اساس نه دئ شوی او شمېر ئې هم دومره نه دئ چې د تشویش وړ وي.

بالآخره د ثور په پنځمي نېټې له مختلفو خواوو ګڼ شمېر مجاهدین کابل ته راکوز شول، ارګ، صدرات، داخله وزارت، خارجه وزارت او ګڼ شمېر نور مهم مراکز د حزب د مجاهدینو لاس ته ورغلل، د دغو مراکزو په نیولو کې د یادوني وړ مقاومت او جګړه نده شوې، که په هماغه ورځ د خواجه رواش هوایي ډګر نیول شوی وی او پدې ترتیب د کابل او مزار ترمنځ هوایي رابطه قطعه شوې وی نو د شوم ائتلاف توطئه به کاملاً شنډه او د کابل بحران به د تل لپاره ختم شوی وو.

د فتحي زېرى

ما په همدې ورځ ٥/ ٢/ ٧١ د مازديگر له خوا د مخابرې له لارې په پېښور کې، د افغان نيوز ايجنسي په دفتر کې له راغونډ شوو خبرنگارانو سره مرکه وکړه، پدې مطبوعاتي کنفرانس کې زما د وينا بشپړ متن دا وو:

ټول افغان ولس او ګرد اسلامي امت ته د اسلامي انقلاب د برياليتوب مبارکي وايم. دا برى د ټولو جهادي ځواکونو او د افغان ولس د فرد، فرد د نه هېرېدونکو قربانيو محصول دئ، د دې عظيم جهاد د برياليتوب په افتخار کې ټول افغان ولس شريك دئ، هغه ولس چې د اسلام لپاره ئې د ټولو ستونزو او کړاوونو په وړاندې په ميړانه صبر وکړ او يونيم مليون شهيدان ئې ورکړل. زموږ ټول ولس په تېره بيا د کابل با ايمانه خلکو، پدې جهاد کې ستره ونډه درلوده، د جهاد په دوران کې د کابل د ښاريانو قرباني که تر نورو ولاياتو زياته نه وه، کمه په هيڅ صورت کې نه وه.

جګړه پاى ته رسېدلې او د جګړې ضرورت منتفى ګڼو، ټولو ته بلنه ورکوو چې راځئ يوه بل ته د وروري لاسونه ورکړو او د تلپاته سولې د ټينګښت لپاره په ګډه هڅه وکړو.

د کابل اوسېدونکو ته اطمئنان ورکوو چې مجاهدين د دوى په خدمت کې دي، هيڅا ته به لدوى زيان ونه رسېږي او عمومي عفوه به د ټولو په اړه مراعات شي.

زموږ په هېواد کې به راتلونکي حکومتونه د خلکو په خوښه، د انتخاباتو او د ولس رأيي ته د رجوع له لارې ټاکل کېږي، تردې وروسته د کودتايي او تحميلى

حکومتونو د واکمني ټول امکانات پای ته رسېدلي.

عجالتاً به د ټولو جهادي تنظیمونو په اتفاق جوړ شوي موقت حکومت ته واګي سپارل کېږي او د شپږو میاشتو په منځ منځ کې به انتخابات تر سره کېږي. هغه توافقات چي پدې اړه د حزب اسلامي د استازو او نورو تنظیمونو د مشرانو ترمنځ شوي زموږ له نظره تأیید دي او موږ د هغوی په نسبت التزام کوو. فقط د هغه کمیسیون ضرورت منتفی ګڼو چي د کابل له سابقه واکدارانو مجاهدینو ته د قدرت د انتقال لپاره جوړ شوي، ځکه قدرت عملاً د هغوی له لاسه وتلی او د مجاهدینو په لاس کې دئ.

موږ هیڅکله د یوه حزب مطلقه واکمني، هغه هم له قوې د استفادی له لاري؛ نه غواړو او نه ئي د خپلو اسلامي اصولو مطابق ګڼو.

موږ ټولو ته بلنه ورکوو چي راشئ صادقانه تعهد وکړو چي لدې وروسته به زموږ په هېواد کې له یوه لاس نه بل ته د قدرت د انتقال په کار کې، د یوه ځاځکيويني توئېدو او د پخوانیو ترخو او خونړیو تجربو تکرار ته اجازه نه ورکوو.

باید دا ومنو چي اسلام د حکومت جوړولو حق ولس ته ورکړی، یوازي هغه ځوك په اسلامي نظام کې د حکومت کولو حق لري چي د ملت اکثریت ورباندي اعتماد وکړي.

له مؤمنو مجاهدینو، د کابل له ښاریانو او د اردو او څارندوی له هغو منسوبینو چي د رژیم په نسکورولو کې ئې فعاله ونډه وه ستاینه کوو او لدوی غواړو چي یوبل ته لاس ورکړي، په ښارکي کامل امنیت تأمین کړي او پرېنږدي چي ماجراغوښتونکي مفسد عناصر د بد نظمي او د ولس د آزار او اذیت سبب شي.

له ګاونډیو او دوستو هېوادونو، پاکستان، ایران او سعودي عربستان او ټولو هغو هېوادونو چي د جهاد په دوران کې ئې زموږ د ولس د اسلامي مقاومت په یوه بله بنه ملاتړ کړي مننه کوو..."

جنرال جاوید ناصر د آی اس آی مشر ته د کابل د رژیم د نسکورېدو او ښار ته د مجاهدینو د ننوتو خبر پداسې وخت کې ورسېدو چې د تنظیمونو مشرانو د نواز شریف او ترکي الفیصل په شمول د پېښور په گورنر هاوس کې غونډه درلوده، ماته د یوه افغان مشر (چې نوم اخستل ئې ضرور نه گڼم) یوه عربي ملگري، د دې غونډې په اړه قصه کوله چې: زه هم د دې مشر د افرادو په ډله کې د غونډې ځای ته داخل شوم، نوموړی افغاني مشر، د خپل یوه ملگري او جنرال جاوید ناصر سره، له غونډې راووتل او یوه اطاق ته داخل شول، ماته هم موقع په لاس راغله چې دې اطاق ته ننوځم، دغه افغاني مشر، پاکستاني جنرال ته مخ واړاوو او له الحاح نه ډک غږ سره ئې هغه ته وویل: د حکمتیار د اقدام عواقب ډېر وخیم دي، په هر قیمت چې کېدی شي باید مخه ئې ونیول شي.

جنرال ورته وویل: تا ته ډاډ درکوم چې په هر صورت کې به دا اقدام شنډوو، حتی که د قوې د استعمال په بیع وي!! افغاني مشر ورته وویل: جنرال صاحب پلیز (لطفاً داکار وکړي) هغه عرب وویل چې لدې ورځې وروسته ما خپله رابطه د تل لپاره له نوموړی مشر سره قطع کړه.

متأسفانه مجاهدین پدې ونتوانېدل چې د خواجه رواش هوایي ډگر فلج او د کابل مزار تر منځ رابطه قطع کړي، له همدې هوایي ډگر په استفادی سره، د جبل السراج ائتلاف وتوانېدو چې د هوا له لاري له مزار کافي شمېر مسلح ملېشې د ثور په شپږمه شپه کابل ته راورسوی او په کابل کې جگړه پیل کړي، جگړه د کمونست رژیم لوی درستیز جنرال آصف دلاور، د کابل د گارنیزیون قومندان جنرال نبي عظیمي، د ۰۵۵ فرقې قومندان جنرال بابه جان او د جنرال دوستم معاون جنرال مجید روزی تر قومندې لاندې، د حزب اسلامي په خلاف پیل شوې وه. پدې جگړې کې اصلي ونډه له کمونست رژیم د پاته قطعاتو وه، د نظار شوری ونډه ډېره ضعیفه وه، ډېر محدود شمېر کسان ئې کابل ته، هغه هم اکثراً د هوا له لاري راانتقال شوي وو، چې ځیني ئې د کابل په جنوب کې او ځیني ئې له برگو دریشیو

سره پدې خاطر د سفارتونو شا او خوا ته ځای په ځای شوي وو چې خبرنګاران او د بهرنيو هېوادونو استازي ئې وګوري او د جګړې په اړه داسي راپورونه ورکړي چې دا د کمونستانو او مجاهدينو تر منځ نه، بلکه په خپله د مجاهدينو ترمنځ ده.

مسعود په جبل السراج کې وو، د ده او کابل ترمنځ ټوله لاره د حزب اسلامي د مجاهدينو په لاس کې وه، له يوه پلوه کابل ته له داخلېدو وېرېدو، له بله پلوه مطمئن نه وو چې کمونست جنرالان دي مقاومت وکړي شي، که څه هم ډاکټر عبدالرحمن د جنرالانو د اخلاص په اړه او د مقاومت د امکان په اړه ډاډ ورکاوو خو ده جرأت نشو کولی. دوه اونۍ وروسته چې کله کمونست جنرالان د کابل په اوضاع نسبتاً مسلط شول او د حزب اسلامي ځواکونه له ښار ووتل او صبغةالله مجددي هم کابل ته راورسېدو، نو هله مسعود د جنرال مؤمن په ټانکونو کې د هغه د حمايې تر سيوري لاندې په ۱۳۷۱/۲/۱۹کابل ته د ننوتلو جرأت وکړ، ده ترټولو زيات په جنرال مؤمن باور او اعتماد درلود.

پدی جګړې کې، د حزب وحدت ونډه تر شورای نظار، ډېره زياته او مؤثره وه. هم له شمال د جنرال دوستم له قطعاتو سره د دوی د راغلو کسانو شمېر تر شورای نظار زيات وو او هم د کابل په اوسېدونکو کې د هزاره وو او پنجشيريانو د شمېر تناسب داسې وو چې د حزب وحدت تله ئې په شورای نظار درنه کوله.

موږ ته د کابل په کوڅو کې، کور په کور جګړه هم ګرانه وه او هم د ښار د تالا کېدو او ورانېدو باعث معلومېده، پدې خاطر مو مجاهدينو ته هدايت ورکړ چې له ښار ووځي او په څلورو خواوو کې ئې مستقر شي.

په ظاهر کې او په سطحی ليدنې سره خو ښايي دا ننوتل او ژر وتل زموږ د ځواکونو ماته تلقي شي، خو په حقيقت کې په همدې اقدام سره د کمونستانو ټول پلان شنډ کړی شو. د دوی پلان دا وو چې د جهادي تنظيمونو مشران او مؤثر شخصيتونه پداسې حال کې کابل ته ننوځي چې د کابل او ټولو سترو ښارونو او لويو

لارو کنټرول کاملاً د کمونست رژیم د پاته مسلح قطعاتو او خاد په لاس کې وي چې بیا به له دغو بې وزله لاس پښو تړلو مېلمنو سره هرڅه کول آسانه وي، په کابل کې له راغونډېدو سره سم به له منځه وړل کېږي او قدرت به د تل لپاره د ائتلافي جبهې په واك کې پاته کېږي. په همدې اړه هیله ده د څو پېښو وضاحت به لوستونکو سره مرسته وکړي چې په حقائقو ښه پوه شي:

۱ - د نجیب له استعفاء نه د مخه او د جبل السراج د ائتلاف له جوړېدو وروسته، ماته په غیرمترقبه ډول، د یوه هېواد له خوا (چې نوم اخستل ئې اوس ضروري نه ګڼم) په پرله پسې توګه بلنه راکول کېده چې د دوی ملك ته سفر وکړم، پوښتنه مو وکړه چې د دعوت هدف څه دئ؟ د نوموړی هېواد سفارت په اسلام آباد کې زموږ استازو ته وویل چې"زموږ حکومت حاضر دئ حکمتیار د افغان ولس د لارښود په توګه استقبال کړي، دی به زموږ د جمهور رئیس خاص مېلمه وي او په هوایي ډګر کې به ئې د جمهور رئیس معاون هرکلی کوي" پداس حال کې چې لدې د مخه د نوموړی هېواد په ورځپاڼو کې د حزب اسلامي په خلاف شدید تبلیغات کېدل، د لومړي ځل لپاره، داسي بلنې، لداسي عجیبو وعدو سره او د نوموړی هېواد په دریځ کې داسي حیرانونکې او ناڅاپي تبدیلي، موږ ته سئوالونه او تشویشونه راپیدا کړل، طبیعي وه چې باور ونکړو او سفر ترسره نشي، ډېر وروسته مو معلومات تر لاسه کړل چې په اصل کې د نوموړی هېواد استخباراتي اداري زموږ د وژلو لپاره خاص پلان جوړکړي وو چې پدې ترتیب د ائتلافي جبهې د بري او په قدرت کې د تل لپاره د پاته کېدو یوازنی خنډ او مانع له منځه یوسي.

۲ – سیاف چې د رباني په حکومت کې شریك وو او په کلکه ئې د هغه ملاتړ کولو، کابل ته له ننوتو دوه کاله وروسته، هیئتونو ته ویل چې" په خدای قسم ما په تېرو دوو کلونو کې یوازې دوه شپې په کابل کې تېري کړي، د دې لپاره چې د کابل ښار امنیت د کمونستانو په لاس کې دئ او په ځان وېرېږم " ده د ځان د امنیت په اړه دا تشویش پداسي حالت کې درلود چې په همدې تېرو دوو کلونو کې

ده د ائتلاف او کمونستانو په خلاف د یوې خبرې کول هم مناسب نه ګڼل او پوره پوره احتیاط ئې کولو. موږ په همدې مودې کې یو ځل د مرکې لپاره خبرنګاران ورولېږل، هغه ورته وویل چې پدې شرط مرکه کوم چې د ملیشو او کمونستانو په اړه به له ما پوښتنه نکوي!

۳ – د جګړې په یوه پړاو کې چې د سولې او روغې جوړې لپاره هڅې پیل شوې وې، مولوي محمدي، مولوي خالص او استاد سیاف بتخاک ته راغلل او د میا محمد آغا په مرکز کې مو غونډه درلوده، د خبروآترو په جریان کې مولوي محمدی موږ ته وویل: له مجددي سره مي مناقشه وه، هغه ته مي وویل: حزب اسلامي خو له کمونستانو قدرت تر لاسه کړ، تاسو ولې او د کوم شرعي مجوز له مخې له کمونستانو سره ملګرې شوئ او د حزب اسلامي په خلاف مو جګړه پیل کړه؟ مجددي راته وویل: حزب اسلامي پرکابل راکټونه ویشتل!! په ځواب کې مي ورته وویل: خدای خبر که حزب اسلامي نه وای په کابل کې به کمونستانو له موږ سره څه کړي وو؟! بیا ئې سیاف ته مخ کړ او ورته وئې ویل: ته او خدای دي که به له حکمتیار سره ملګرتیا نه کوي!! ما مولوي صاحب ته وویل: مولوي صاحب! دا خبره باید په ډاګه او ټول ولس ته وکړې، نه یوازې مشرانو ته او په پټو غونډو کې!! مولوي صاحب راته وویل: حکمتیارصاحب! ته ښه پوهېږې چې زه دا خبره په ډاګه نشم کولی!!

حقیقت دادی چې که د حزب اسلامي مقاومت او د دې خطرناکې توطئې په وړاندې په هوشیارتیا سره ودرېدل نه وی، نو په هماغه لومړیو ورځو کې به د کمونستانو پلان عملي کېدو او له مجاهدینو سره به هماغه څه کېدل چې تاجکستانې کمونستانو په دوشنبې کې وکړل، لومړی ئې له مسلمانانو او دیموکراتانو سره ائتلافي حکومت جوړکړ، بیا ئې د یوه عسکري اقدام له لارې ائتلافي حکومت ختم او دوشنبه ئې اشغال کړه او د اسلامي نهضت غړې ئې هجرت ته مجبور کړل.

د امریکا عکس العمل

غربي آژانسونو په کلکه د حزب په خلاف او د ائتلافي جبهې په گټه هومره وسیع او درواغجن تبلیغات کول چي د کابل راډیو د تبلیغاتو ضرورت ئې منتفی کړي وو او کابل راډیو ته هم هغوی تبلیغاتي مواد په لاس ورکول. پدغو تبلیغاتو کې په لاندي ټکو ترکیز کېدو:

- باید وښیي چي جگړه د مجاهدینو ترمنځ روانه ده او کمونستان پدې جگړې کې هیڅ ونډه نلري.

- مسعود او د ده ملگري ئې پداسي حال کې د کابل فاتحین او مدافعین معرفي کول چي: دوی پدې جگړې کې فقط د کمونستانو د جگړې لپاره د یوه پوشش حیثیت درلود، مسعود په خپله له کابل ۸۰ کیلومتره لري په جبل السراج کې وو او کابل ته ئې هم د داخلېدو لار نه درلوده او هم په کابل کې په ځان وېرېدو، خو بي بي سي به ویل چي مسعود د کابل په دروازوکې کابل ته د ننوتلو لپاره تیاری نیسي!! دوی په کابل کې دفاع نه، بلکه جگړه او تېری پیل کړی وو، ټوله جگړه په هغو منطقو کې شوې چي د دوی د مخالفینو په لاس کې وې او دوی د هغوی د نیولو هڅه کړې، که جگړه په خیرخانه، کارته پروان او وزیر اکبر خان مینه کې روانه وی او دا سیمي وراني شوې وی نو په رشتیا، دوی مدافعین او مور تېری کوونکي وو، خو که جگړه د کابل په جنوب او غرب کې په هغو منطقو کې شوې وې چي یا هزاره او یا پښتانه پکې مېشت وو لکه: خوشحال مینه، رحمن مینه، پکتیا کوټ، قلعه چه، چهل ستون،کارته ۳، کارته ٤ او کارته سخي او فقط همدا منطقي په هغو حملو کې وراني شوې او خلك ئې هجرت ته مجبور شوي چي شورای نظار او انډیوالانو ئې په لومړي سر کې له حزب اسلامي سره او بیا له حزب وحدت سره درلودي، نو متعرض څوك او مدافع څوك دئ؟

- غربي آژانسونو، ورځپاڼو او راډیوگانو، د غربي هېوادونو مخصوصاً د امریکا

د خارجه وزارت او سناتورانو او کانګرس مېنانو، هغه وېناګانې او تبصرې خپرولې چې ويل يې: امريکا به پرېنږدي او يا بايد پرېنږدي چې کابل د حزب اسلامي په لاس کې پرېوځي.

ما ته د پاکستان د آی اس آی پخواني مسئول جنرال حميدګل چې کابل ته د رباني په بلنه راغلی وو، په چهار آسياب کې، د يوې ليدنې په دوران کې وويل: امريکا ته مې سفر کړی وو، د سټيټ ډيپارټمنټ (خارجه وزارت) او د پنتاګون (دفاع وزارت) له مسئولينو سره مې تفصيلي خبرې درلودې، په ټولو ليدنو کتنو کې ماته امريکايي مسئولينو وويل چې موږ حکمتيار پرې نښود چې کابل ته داخل شي او هيڅکله به ئې پرېنږدو چې په کابل حکومت وکړي!!

همدا راز د پاکستان د صوبه سرحد پخواني ګورنر جنرال فضل حق راته وويل: هغه وخت چې بوش لا د ريګن مرستيال وو او پاکستان ته ئې دوره کړې وه، په ګورنر هاوس کې ئې د يوې خاصې غونډې په ترڅ کې، ستا (حکمتيار) په باره کې وويل: **Eliminate this fanatic** يعنی دا متعصب او لجوج(حکمتيار) ختم کړئ" بايد له ځان سره پام وکړې"

امريکا په څو دليلونو د حزب اسلامي حکومت نشو زغملی:

- په اسلامي اصولو د حزب تأکيد.
- د حزب نظم، قوت او په ولس کې قوي نفوذ او ژوري ريښې.
- په اسلامي نړۍ کې د حزب پراخ محبوبيت.
- د افغانستان په داخلي چارو کې د امريکا د لاس وهنو مخالفت.
- په عراق باندې د امريکا د حملې غندنه.
- د امريکا له جمهور رئيس ريګن سره له ملاقات زما ډډه.
- له هغه ائتلاف سره د حزب مخالفت چې د واشنګټن او مسکو په اشاره او موافقه جوړ شوی وو.

• د ظاهرخان د راوستلو امریکایي پلان شنډول.

باید دا ټکي توضیح کړم چي امریکا او پلویانو ئې تل دا هڅه کړې چي د ظاهرخان د بیا مسلط کولو لپاره لار اواره شي، دوی د ظاهرخان په راوستلو سره هغه خاصه طبقه په افغانستان مسلط کول غوښتل چي:

• د دین په نسبت التزام نلري، په غرب پوري تړلي دي، غربي اخلاق او غربي افکار لري.

• د جهاد په دوران کي په اروپا او امریکا کي پاته شوي، قبله ئې واشنګټن ده او هماغه څه به په افغانستان او منطقې کي کوي چي امریکا ئې غواړي.

• دوی پدې کار سره غواړي دنیا ته وښیي چي د افغانستان کشاله نه په کمونیزم حل شوه او نه په اسلام، بلکي په سلطنتي او شاهي نظام حل شوه، لږ تر لږه پدې سره دوی د جهاد د تجربې ناکامول غواړي. همدا راز دوی پدې کار سره په ایران کي دې ته د ورته تحول راوستلو لپاره لار آواروی، که په افغانستان کي لدومره قربانیو، شهادتونو او هجرتونو وروسته د اسلامي نظام په ځای زوړ شاهي نظام راتلی شي ولي باید دا تجربه په ایران کي هم پلې نشي.

مګر نه ګورئ کله چي د امریکا د غوښتني او اصرار په نتیجه کي د بې نظیربوتو حکومت، سردار ولي ته بلنه ورکوي چي د پاکستان دوره وکړي، له افغاني خانانو او قبائلي ملکانو سره د لیدني کتني غونډې ورته جوړوي او مزار، کندهار او ننګرهار ته ئې دلېږلو ناکامه هڅه کوي، په همدې وخت کي، په غیر مترقبه توګه، د امریکا جمهور رئیس، بل کلنتن، د ایران د پخواني پاچا رضاشاه زوی، رضا پهلوي سره ګوري، دا جریان ښیي چي امریکا د افغانستان او ایران لپاره ورته پروګرام لري، دا ځکه چي غرب پرسته عناصر، پدې دواړو هېوادونو کي، په کوم منظم سیاسي حزب کي ندي راغونډ شوي، د دوی لپاره د شاهي کورنۍ له غړو پرته بل محور نشته. په افغانستان کي له هري ډلي سره د امریکا مرستي پدې پوري مشروطي وې چي د

ظاهرشاه د راوستلو له امریکایي پلان سره توافق وکړي. شورای نظار، شعله جاوید، افغان ملت، ملي جنبش او د طالبانو د جنبش له یوې ډلي سره دوی هلته خواخوږي ښودلې چي د دې پلان په اړه ئې امریکایانو ته اطمئنان ورکړی.

ځیني کسان داسي گمان کوي چي زه یوازي پدې خاطر د ظاهرخان د پلان سره مخالفت کوم چي د ده په وخت کي په بند محکوم او محبس ته لېږدول شوی وم، خو حقیقت دا دئ چي زموږ د هېواد لپاره څومره چي کارمل خطرناك وو همدومره ظاهر خطرناك دئ، که کارمل د روسانو د غلامۍ نښه وه، ظاهر د امریکا د غلامۍ نښه ده، له بیدینه وطن خرڅوونکو پرته بل څوك لدې پلان سره موافقه نشي کولی.

د گاونډیو دریځ

په پاکستان کي د افغانستان په اړه څو نظرونه وو:

- ځینو په کابل کي د مجاهدینو یو قوي حکومت، هم له سیاسي پلوه او هم له اقتصادي پلوه گټور گڼلو، د مرکزي آسیا نووو بازارونو ته لار موندل او له هند سره په شخړه کي له خپلې شانه مطمئن کېدل ئې په کابل کي له یوه قوي مرکزي حکومت سره مرتبط گڼل.
- ځینو حلقو دا رأیه درلوده چي باید په کابل کي دولتي قدرت یوه ضعیف غیرپښتون مشر ته وسپارلی شي، یو پیاوړی پښتون مشر دوي ته د پښتونستان مسئله راولاړولی شي.
- ځیني بیا داسي دي چي مستقل ملي نظر نلري، په ټولو کورنیو او بهرنیو قضایاوو کي د امریکا نظر مقدس، محترم او واجب التعمیل گڼي او د امریکا له پرېکړي د مخالفت تصورهم نشي کولی، دغې حلقي هم پدې خاطر د ائتلاف ملاتړ کولو چي امریکا همدا خوښوی او هم پدې خاطر چي گمان ئې کولو پدې سره د

هغو کمونستانو خواخوږي جلبولی شي چي د شوروي اتحاد له زواله وروسته، د بلي پناګاه په لټه کي دي.

• په ایران کي یوه حلقه داسي وه چي په کابل کي ئې یو قوي اسلامي حکومت د دې لپاره د ایران په ګټه ګڼلو چي پدې سره به د ایران مټ پیاوړی شي، افغانستان به د امریکا په اډې نه بدلېږي او له ختیځ لوري به ایران ته هیڅکله ګواښ نه متوجه کېږي، دوی د افغانستان قضیې ته د مذهبي او ملي تعصب په ځای له اسلامي زاویې کتل.

خو په ایران کي یوه حلقه داسي وه چي په کابل کي ئې یو قوي مرکزي حکومت، هغه هم د سنیانو او پښتنو تر قیادت لاندي، د ایران د ملي ګټو لپاره مفید نه ګڼلو، دې ته ئې ترجیح ورکوله چي شیعه، تاجك او نوري پرګنې د پښتنو په خلاف متحد شي او پدې سره یا هغوی ته په واکمني کي په زړه پوري برخه په لاس ورشي او یا لږ ترلږه د یوه ځواکمن حکومت د جوړېدو مخنیوی وشي، د غی ډلي په افغانستان کي د ملي اومذهبي تعصب په اساس، حتی د هغو ډلو ملاتړ کولو چي په غرب پوري کاملاً تړلي دي او تل ئې د امریکا د خوشحالولو لپاره ایران ته بد او رد ویلي!

همدا راز د خلیج په جګړي کي د حزب دریځ چي هم ئې پدې منطقې کي د امریکایي فوځونو ځای په ځای کېدل محکومول او هم ئې په عراق حمله غندله له یوې خوا ایران او له بله پلوه سعودي عربستان خوابدی کړي وو.

ډهلي ته داسي راپورونه ورکړي شوي وو چي ګواکي، اکثر کشمېري مجاهدین د حزب له خوا روزل شوي، په کابل کي د حزب اسلامي واکمني او یا په حکومت کي فعاله او مؤثره ونډه، ډهلي ته داسي برېښېده چي پدې سره به په منطقې کي انډول د ډهلي په ضرر تغییر مومي، پدې سربېره په ائتلاف کي د کمونستانو برخه او په ډهلي کي د کمونست حزب د زیات شمېر غړو اوسېدل، د ډهلي واکداران دې ته

هڅول چې د کابل له ائتلافي اداري سره پوره خواخوږي ولري.

ځيني ښايي داسې گمان وکړي چې دا د حزب اسلامي د ناکام بهرني سياست نتيجه وه چې نه دئ توانېدلی د گاونډيو يا د منطقې له هېوادونو د کوم يوه ملاتړ ترلاسه کړي، خو هغوی ښايي دې ته متوجه نه وي چې دا د ټولو هغو سياسي احزابو گډ مسير دئ چې د خپلواکۍ لار ئې غوره کړې، د خپل هېواد په استقلال او د خپل ولس په آزادۍ او سرلوړۍ باور لري او نه غواړي چې د نورو دگټو لپاره د ده ولس قرباني شي. د دې ذهنيت له خاوندانو پوښتنه کوم چې: زموږ په وړاندي له پرتو دريو لارو د کومې يوې غوره کول، گټور اود اسلامي اصولو مطابق وو:

- له امريکايي کمپ سره ملگرتيا، چې د ظاهرشاه له مسلط کولو پرته په بل شي نه راضی کېدل.
- د هغه کمپ ملگرتيا چې د مسکو تر مشرتابه لاندې جوړ شوی او له کمونستانو سره د ائتلافي حکومت غوښتونکی وو.
- خپلواکه او مستقل پاته کېدل اود خپلواکه پاته کېدو کړاوونه گالل.

ښايي د سطحی رأيي خاوندان داسې وگڼي چې دوې لومړنۍ لارې، قدرت ته د رسېدو لنډې او آسانه لارې دي، خو د افغانستان د پېښو بهير ثابته کړه چې دا يو غلط او خطأ تصور دئ، چا چې دا لار غوره کړي د نورو دگټو لپاره قرباني شوي او په پای کې له رسوايي او ندامت پرته بل څه په لاس ندي ورغلي.

زه له زړه پدې خبرې باور لرم چې وروستۍ فتح به د هغه چا په برخه وي چې دربيمه لار ئې غوره کړې. چې نتائج هرڅه وي موږ په همدې دربيمې لارې د تلو کلك او پوخ عزم کړی. موږ سل ځله د اسلام د حاکميت او د اسلامي امت د سرلوړي لپاره قرباني کېدو ته چمتو يو، هر څه منلی او زغملی شو، خو له الله پرته بل بادار او آقا ته سر نشو ټيټولی، له هر چا سره د خپلې عقيدې په چوکات کې پتمنه ملگرتيا کولی شو، خو د هيچا غلامي نه منو.

له کابل تر وتلو وروسته

که څه هم زموږ څواکونه، پدې طمع له کابل ووتل چې پدې ترتیب به جګړه متوقف شي، خو داسي ونشول، زموږ په مرکزونو د ائتلافي جبهې حملې په مسلسل ډول رواني وې، حملې د کمونست رژیم پاته قطعاتو کولې خو له اسلامي دولت د دفاع تر نامه لاندې!! موږ مجاهدینو ته د صبر او زغم توصیه کوله، پدې مرحلې کې موږ ته د صبر او انتظار سیاست له هره پلوه غوره او ګټور وو، جګړه د کمونستانو په ګټه وه، دا ځکه چې پدې ترتیب خلکو ته حقائق ښه څرګندېدل او په وضعیت د پوهېدو ښه فرصت په لاس ورتلو، مخصوصاً هغو مجاهدینو ته چې کابل ته داخلېدل او په خپلو سترګو ئې لیدل چې د کابل واك په بشپړه توګه د کمونستانو په لاس کې دئ او په ائتلاف کې شامل شوي مجاهد ډوله، په حقیقت کې د څو ورځو لپاره د کمونستانو مېلمانه دي، امنیت ئې د هغوی په لاس کې دئ، حتی د دوی مشران، د کمونستو جنرالانو له کارت پرته د کابل په ښار کې تګ راتګ نشي کولې. راډیو او تلویزیون د هغوی په واك کې، د ارګ په دروازو کې هغوی ولاړ دي، هوايي ډګر دوی اداره کوي، د ښار د منځ او ښار ته د ورتلو راتلو لویو لارو امنیتي پوستې ټولې د کمونستانو په لاس کې! خو له جګړې زموږ ځان ساتنه او اجتناب کافي نه وو، کمونستو جنرالانو ته وظیفه ورکړی شوې وه چې حتماً د جګړې اور بل کړي، له یوې خوا حزب وحدت او اتحاد په جګړه اخته کړي او له بلې خوا، له اسلامي دولت د دفاع ترنامه لاندې د دولت څواکونه د اتحاد او وحدت په شمول د حزب په خلاف وجنګوي.

پدې مرحلې کې د ائتلافي جبهې شعارونه، چې کله به جنرال مجید روزی او

کله مسعود او د ده نورو انډیوالانو تکرارول دا وو: حزب اسلامي به تر سپیني شګي زغلوو، پښتنو دوه نیم سوه کاله حکومت کړی، نه پرېږدو چي بیا په افغانستان حکومت وکړي.

زموږ شعار دا وو: موږ له جمعیت سره هیڅ جګړه نلرو، که جمعیت له کمونستانونه رابېل شي، له کمونست رژیم پاته قطعات منحل کړي او د دولت له حساسو مناصبو کمونستان لري کړي، موږ د موقتي مرحلې حکومت په کامله توګه دوی ته سپارو.

موږ مجاهدینو ته ویل: دکمونستانو هڅونکو بریدونو او حملو ته عکس العمل مه ښیي، صبر وکړي، د مخامخ جګړي په ځای باید هغه کمونست جنرالان ستاسو د حملو هدف وي چي دا جګړه ئې پیل کړې او واګي ئې سل په سلو کي د دوی په لاس کي دي. د دغو جنرالانو په خلاف، ښه ډېر کارونه تر سره شول، ځیني ئې په قتل ورسېدل، ځیني د انفجاراتو په ترڅ کي ټپیان شول، په ځینو نورو یو په بل پسي ګڼ شمېر حملې وشوې او له وېري د هېواد پرېښودو ته اړ شول، جنرال آصف دلاور د همدغي ډلي په جمله کي وو، چي د کور مخي ته، د دفتر اوکور ترمنځ او په دفتر کي ئې ورته انفجارات وشول.

د جنرال دوستم د جلبولو هڅي

صبغة الله مجددي له یوې خوا او رباني له بلي خوا هڅه کوله چي د جنرال دوستم حمایت ترلاسه کړي، دواړه یو په بل پسي له دوستم سره د ملاقات لپاره مزار ته سفر کوي، مجددي ورته د ستر جنرالی رتبه منظوروی او په خپلي وینا کي د هغه ښه ډېره ستاینه کوي. مولوي منصور ئې له خالد بن ولید سره تشبیه کوي. رباني ورته وایي چي تر خپل زوی زیات راباندي ګران یې، څو ځله مزار او شبرغان ته د زیارت لپاره ورځي. د دې په ځای چي د تش په نامه جمهور رئیسانو په وړاندي د احترام په ځای کولو لپاره د دوی یو جنرال کابل ته راشي، دوی د هغه په

حضور د مشرف کېدو لپاره یو په بل پسي مزار او شبرغان ته ورځي، لدې هرڅا ته جوته کېده چي په کابل کي د دغو مشرانو حیثیت څومره دئ او د کمونست رژیم پاته جنرالانو په وړاندي د دوی د حقارت، ضعف او احتیاج احساس څومره؟؟

د مجددي او رباني تر منځ د جنرال دوستم د حمایې ترلاسه کولو په سر رقابت ورځ په ورځ زیاتېدو، د مجددي د دوه میاشتني ریاست په وروستیو شپو ورځو کي دا رقابت خپل اوج ته ورسېدو. له وضعیت د رباني انتباه دا وه چي مجددي حتماً په قدرت کي پاته کېدل غواړي او کمونستان به ئې حمایت کوي، سخت لالهانده او وارخطأ وو، سعودي ته ئې سفر وکړ چي ریاض، له مجددي نه ده ته د قدرت په انتقال کي مرسته وکړي، خو دسفر له نتائجو زیات ډاډمن نه وو او گمان ئې کولو چي د مجددي موقت راوستل اصلاً د دې لپاره وو چي د کمونستانو په مرسته تل په قدرت کي پاته شي.

مجددي له مسعود هم دا هیله درلوده چي پدې کار کي به د ده مرسته کوي. دا ځکه چي د جهاد په دوران کي د امریکایانو ځیني فوق العاده مرستي د ده له لاري مسعود ته رسېدلې وي، خو دا هیله نه یوازي تر سره نشوه بلکي مسعود تهدید کړ چي که قدرت پرېنږدې په زور به دی له ارگ وباسو.

رباني او مسعود مسکو او ډهلي ته هیئتونه ولېږل چي لدې لاري کمونستان پدې متقاعد کړي چي د قدرت له انتقال سره توافق وکړي، روسي هیئت د کابل او مزار ترمنځ دوره وکړه، جنرال دوستم ئې پدې قانع کړو چي پدې اړه خپله بې طرفي اعلان کړي.

دواړو زموږ لوري ته مخه کړه، غوښتل ئې موږ د یوه په مقابل کي د بل مرسته وکړو، رباني د استاد سیاف په شمول ریشخورو ته راغلل، دواړو پدې ټینگار کولو چي د پېښور د معاهدې مطابق باید قدرت رباني ته انتقال شي. ما ورته وویل: که تاسو دا خبري ومني چي ملېشې به له کابل ایستل کېږي، کمونستان به له حساسو

ادارو ایستل کېږي او د څلورو میاشتو په پای کې به انتخابات تر سره کېږي، پدې صورت کې زه له مجددي نه رباني ته د قدرت له انتقال سره موافق یم او که دا کار نشي کولی نو ته او مجددي ماته برابر یاست، تاسو پوهېږئ او مجددي.

مجددي پداسي حال کې زموږ د مرستي ترلاسه کول غوښتل چي زموږ په خلاف ئې د کمونستانو د جګړي په کلکه ملاتړ کولو، په شوری او حکومت کې زموږ د غړو د شمولیت سخت مخالف وو او غوښتل ئې کمونستانو او امریکایانو ته وښیي چي د بنسټپالو د ټکولو لپاره تر ټولو غوره کار، په ریاست جمهوري کې د ده پاته کېدل دي، د خپلي سورلی په طیارې د راکټ حمله ئې هم د حزب کار ګڼلو. خو اوس لدې مخالفتونو نادم وو او په طیارې د حملې خبره ئې بېرته واخستله او هغه ئې د مسعود کار وګڼلو، زموږ له استازو سره ئې ډېري خوږې خوږې خبري کولې او ویل ئې چي زه په ملګرتیا کې ډېر کلك یم اوس به حکمتیار صاحب ته ثابته کړم چي څومره مي د ده مخالفت کولو تر دینه به زیات د ده ملاتړ او تأییدکوم، موږ ورته وویل: که ته په قدرت کې پاته کېږې موږ ورباندي اعتراض نلرو او که رباني ته ئې سپاري موږ ئې مخالفت نه کوو. موږ ته اصلي خبره د ملیشو انحلال او د انتخاباتو ترسره کېدل دي. هغه ویل چي زه پدې اړه د حکمتیارصاحب سره مخامخ خبري کوم. خو د دوستم بې طرفي او د مسعود اخطارونو مجددي مجبور کړ چي له قدرت لاس واخلي خو اعلان ئې وکړ چي زه قدرت رباني ته نه، بلکه شوری ته سپارم، غوښتل ئې داسي وښیي چي رباني ته د قدرت سپارل داسي لویه ګناه ده چي دی ترې ځان ساتل غواړي. بالآخره مجددي له ارګ نه وووت، خپل ځای ئې رباني ته خالی کړ او پېښور ته ولاړ، څو ورځي وروسته، ده ته سپارل شوی کور هم د شورای نظار غړو محاصره او فرش او ظرف ئې تالان کړل.

د رباني واکمني

رباني که څه هم د يوه بين المللي سازش او له کمونستانو سره د ائتلاف له لاري قدرت ترلاسه کړ، خو له مجددي ئې د اقتدار د انتقال غوښتنه د پېښور د معاهدې له مخي کوله، پداسي حال کي چي د پېښور په معاهدې کي ليکل شوي اصلي ټکي دا وو:

رباني به فقط د څلورو مياشتو لپاره د دولت رئيس وي او دا موده به د يوې ورځي لپاره هم نه اضافه کېږي.

پدی موده کي به يوه متفق عليه شورى (داسي شورى چي ټول ورباندي اتفاق وکړي) جوړېږي.

د صدارت مقام ته به حزب اسلامي له خپلي خوا صدراعظم معرفي کوي.

د دولت له حساسو ادارو به کمونستان لري کېږي.

راشئ وګورئ چي د دې معاهدې په اړه رباني څنګه التزام وکړ:

د څلورو مياشتو په ځای ئې څلور کاله څلور مياشتي حکومت وکړ، داسي حکومت چي پدې ۵۲ مياشتوکي داسي يوه مياشت نده تېره شوې چي د هېواد په مرکز يا ولاياتو کي کومه لويه او سخته جګړه نه وي شوې، توپونه، ټانکونه اوجهازونه نه وي استعمال شوي او د لسهاوو کسانوويني نه وي توی شوې، وړې نښتي، د ولسوالي يا دوو جبهو په سطحه، که ووايو چي هره ورځ بلاناغه شوې مبالغه مو نده کړې.

ده ګمان کولو چي په دغو حملو سره به د کابل په شا او خوا کي د حزب

اسلامي مراکز ختم کړي، په اوضاع به مسلط شي، د شورى د جوړولو ضرورت به منتفی شي او بل ته د قدرت د سپارلو غوښتنه به پای ته ورسېږي، خو په جګړو سره ئې څه ترلاسه نکړل، څلور میاشتي پوره شوي، متفق علیه شورى جوړه نشوه، د معاهدې مطابق دا موده باید د یوې ورځي لپاره نه وی تمدید شوې، ټولو ډلو حتی هغو چي ده ورته هره میاشت د تنظیم په نامه په بوجیو بوجیو پیسې ورکولې، دا مطالبه وکړه چي قدرت دي د مشرانو شورى ته وسپارلی شي، خو هغه دې ته نه وو تیار، پدې ترتیب ئې د معاهدې دا بند هم نقض کړ، نور دې ته اړ شول چي د رباني د ټینګار په وجه د ده موده د ٤٥ ورځو لپاره پدې شرط تمدید کړي چي په همدې مودې کي به په لاندي ډول یوه شورى جوړېږي:

لومړی به د هري ولسوالی د مؤثرو قومندانانو او مخورو مشرانو د ګډي غونډې له خوا د ولسوالۍ شورى جوړېږي، بیا به همدا شورى، مرکزي شورى ته خپل دوه استازي معرفي کوي. تنظیمونه به هم محدود شمېر غړي دي شورى ته لېږي، لدې لاري به راتلونکی حکومت جوړېږي. دا د جګړو د ختمولو او په هېواد کي د یوه شورایي نظام د راوستلو ښه فرصت وو. که څه هم پنځه څلویښت ورځي د دې کار لپاره کافي نه وې، خو که رباني او انډیوالانو ئې په اخلاص او صداقت سره، د پرېکړو مطابق، د داسي شوراګانو د جوړولو په کار کي مرسته کړي وي، مشکل حل کېدو، خو هغوی په یوه بله پلمه کار ځنډولو، ورو ورو ټولو تنظیمونو ته د رباني عزایم معلوم شول او پدې پوه شول چي هغه لدې پرېکړي د غلطی استفادی اراده لري، په پای کي غواړي د خپلي خوښي څو کسان راغونډ کړي او خپل ریاست یو ځل بیا تمدید کړي، د همدې لپاره له (۹) تنظیمونو (۷) د یوه مطبوعاتي کنفرانس او یوې ګډي اعلامیې په ترڅ کي خپله مقاطعه اعلان کړه، رباني اوسیاف یوازي پاته شول.

رباني ته د تنظیمونو مخالفت مهم نه وو، هغه د ځینو تنظیمونو د افرادو اخستلو په چم ښه بلد وو. له ولایاتو ئې د هلیکوپټرو په ذریعه د خپلي خوښي

کسان راغونډ کړل، د جنرال دوستم ٦٠ کسان ئي غونډې ته راوبلل، سیاف ویل چې زه له دوستم په څه کې کم یم، په شورى کې به له شمال زما هم ٦٠ کسان منل کېږي. د حرکت انقلاب مشر مولوي محمدنبي اشتراك ونکړ او د مقاطعې په پرېکړې ټینګ ودرېدو، خو معاونینو ئي شرکت وکړ. شیخ آصف محسني له شرکت ډډه وکړه خو د حرکت په نامه ځیني کسانو برخه واخیسته، مجددي او ګیلاني نوموړی غونډه تقلبي او جعلی وګڼله، حزب وحدت په کلکه محکوم کړه، مولوي خالص هم مخالفت وکړ. خو سیاف او رباني تر پایه حتی د غونډې د شروع کېدو وروسته، راغلو کسانوته ویل چې مشران راروان دي، یو ساعت وروسته رارسېږي! د مازدیګر په غونډې کې شرکت کوي! نن ونشو سبا راځي!! د سیاف د جنوب او جنوب لوېدیځ له خوا معرفي شوو غړو په غونډې کې له شرکت ډډه وکړه، په ګډه ئي له سیاف نه وغوښتل چې په غونډې کې به د اتحاد اسلامي غړي برخه نه اخلي، سیاف دوی ټول په مسجد کې پرېښودل او ورته وئي ویل: د نیم ساعت لپاره ځم، بېرته راځم. غونډه دایره شوه، دوه ثلثه رابلل شوي کسان له غونډې ووتل، پداسي حال کې چې په دروازو کې ئي مسلح کسان ودرولي وو او له غونډې د وتلو مخنیوی ئي کولو، د پاته کسانو اکثریت پدې ټینګار کولو چې دا غونډه دي معطل شي، له مشرانو سره دي خبره وشي، لږ ترلږه د مشرانو څو کسان خو باید پدې غونډې کې حاضر وي او کم تر کمه د ریاست لپاره خو د رباني تر څنګ باید کوم بل کاندید موجود وي!!

خو دوی ته وویل شو چې دا آخري ورځ ده، که غونډه وځنډېږي، د راکټي حملې احتمال شته، باید حتماً او همدا نن په همدې وروستۍ غونډې کې رأیه واخستلی شي. بیا هم له یوې خوا بلې خوا د مخالفت غږونه اوچت شول، خو د برچې په زور کښېنول شول، کاغذونه ووېشل شول او بېرته راغونډ شول او اعلان وشو چې استاد رباني د آراوو په اکثریت سره د دوو کلونو لپاره د دولت د رئیس په توګه وټاکل شو.

ماته د دې غونډې ځینو برخه والو وویل: په خدای قسم که په همدې غونډې کې چې د رابلل شوو کسانو درېیمې برخې پکې برخه اخیستې وه، که د رباني تر څنګ هرڅوك ودرېدلی وی نو هغه به اکثریت تر لاسه کولو. ځکه د شورای نظار له خوا له غړو سره له اهانت او سپکاوی ډك وضعیت، د مشرانو د اشتراك په اړه دروغجنې وعدې، د غونډې شرمناك حالت او د کمونستانو شرکت، ټول کسان حتی متعصب جمعیتیان په کلکه ناراضه کړي وو.

موږ د غونډې په دوران کې هیڅ عکس العمل ونه ښودو، غوښتل مو ټول ولس ته د دې خلکو ماهیت څرګند شي او پدې پوه شي چې څوك د چل، فریب، رشوت، درواغو او هرې ناجائزې وسیلې په استفادی سره په قدرت کې پاته کېدل غواړي؟ لدې غونډې وروسته، په کابل او ټول هېواد کې د دې شوری په اړه چې رباني او پلویانو ئې د شوری حل و عقد نوم ورکړی وو، ویل کېدل چې، شوری پول نقد او د رباني په اړه دا شعار د فرد فرد په ژبه وو: یا ارګ یا مرګ.

عام ولس تر ټولو زیات په استاد سیاف غصه ول او د اتحاد د شوری او اجرائیه اکثر غړي له همدې غونډې وروسته هم له کابل ووتل او هم له اتحاد نه.

د استاد فرید صدارت

موږ د صدارت لپاره استاد فرید معرفي کړ، پدې اړه د حزب اجرائیه شوري، کابل ته د مجددي له راتلو د مخه خپله پرېکړه اعلان کړه. استاد فرید په قوم تاجك، د کاپیسا د ولایت اوسېدونکی او په هغه ولایت کې د حزب اسلامي د جهاد امیر وو، مسعود څو څو ځله مخصوصاً له روسانو سره له اوربند وروسته، د ده په هغو سیمو بریدونه کړي وو چې پنجشیر ته څېرمه پرتې وې. خو هرځل ئې ماته خوړلې وه، ده هم په فکري لحاظ او هم په عملي او جهادي لحاظ د استاد فرید په نسبت د حقارت احساس کولو او د صدر اعظم په توګه د ده منلو ته تیار نه وو، کابل ته د ده له راتلو سره مخالف وو. موږ استاد فرید پدې خاطر د صدراعظم په

توګه وټاکو چي پدې سره د کمونستانو هغه خطرناکه توطئه شنډه کړو چي د پښتنو اوغیر پښتنو تر منځ، قومي او ژبنیو تعصباتو ته لمن وهل او په همدې اساس د جګړو اور بلول وو.

مقابل طرف دجګړو له نتائجو له مأیوس کېدو وروسته، کابل ته د استاد فرید له ننوتلو سره موافقه وکړه، خو له استادفرید د کابل د ولس او په لاري کې د پروان د خلکو شانداره او بې سابقې استقبال، ائتلافیون سخت وارخطأ کړل، په کابل کې د حزب نفوذ په همدې ورځ دوي ته ښه معلوم شو، عقدی ئې تحریك شوې او حسادتونه ئې راوپارېدل، خو په هر صورت، استاد فرید د صدارت مانۍ کې مستقر شو.

د استاد رباني له خوا د ده څو ځله مېلمستیا او بیا په یوې خاصي غونډې کې ده ته یوه پټه وینا ښایي له تاسوسره د رباني په نظریاتو د ښه پوهېدلو مرسته وکړي:

استاد فرید وایي: یو ځل ئې ماته خاصه مېلمستیا وکړه، خوله ما سره د جریر په شمول داسي ورونه وو چي رباني نه غوښتل د هغوی په وړاندي خپله خبره ماته وکړي، مېلمستیا په عادي او عامو خبرو پای ته ورسېده، دوهم ځل ئې احوال راولېږو چي زما خاص مېلمه یې، ما له ځان سره جریر صاحب ملګری کړ، له ډوډۍ وروسته ئې راته وویل چي له تا سره څو خاصي خبري لرم، ما جریر له ځان سره واخیست او د استاد خاص اطاق ته ورغلم، ماته ئې کومه خاصه خبره ونکړه او په عامو څو لنډو خبرو ئې اکتفاء وکړه. دریيم ځل ئې بیا احوال راولېږو، له ډوډۍ وروسته، لده سره یوازي خاص اطاق ته ولاړم او هغه راته وویل: موږ ته یوه خاصه تاریخي موقع په لاس راغلي، زه جمهور رئیس، ته صدراعظم او مسعود د دفاع وزیر دي. لدې تاریخي موقع نه باید اعظمي استفاده وکړو، محرومو قومونو ته داسي فرصتونه ډېر کم په لاس ورځي، استاد فرید وایي: ما ګمان نه کولو چي یو مسلمان، بیا د شرعیاتو یو استاد دئ، داسي غیر اسلامي ذهنیت ولري، ما د احزابو د

یووالی او د افغان ولس د ملي وحدت او د کمونستانو په خلاف د ګډ موقف په ارتباط له جناب رباني نه د کومي خاصي او مهمي خبري اورېدلو انتظار درلود، هغه ته مي وويل: استاده دا د حل لاره نده، نه اسلام دا د حل لارګنې او نه د هېواد اجتماعي جوړښت داسي دئ چي لدې موږ ته کومه خاصه ګټه ورسېږي.

لويه ګډه حمله

ائتلافيونو د يوې لويي حملې لپاره تياری نيولو، غوښتل ئې د کابل په ختيځ او جنوب کي د حزب مراکز اشغال کړي. د کابل څلور لويي لاري د حزب په واك کي وې، دا د محاصرې حالت بايد ختم کړي، د حملې لپاره له شمال کافي شمېر د دوستم، جنرال مؤمن او حزب وحدت مسلح افراد کابل ته راانتقال شول، اصلي حمله بايد په دوو استقامتونو، له بالاحصار د چهار آسياب په لوري او له چهل ستون او دارالامان د ريشخور په لوري ترسره شي، له هوايي بمبارد بايد په پراخه پيمانه استفاده وشي.

موږ يوه ورځ د مخه د دوی د تجمع مراکز تر اور لاندي ونيول، پدې سره که څه هم د دوی د وسيع حملې پروګرام مختل شو، خو د سختي بمبارۍ په وجه او له خوشه ئې بمونو په پراخه پيمانه د کار اخستلو په وجه، دوی وتوانېدل له بالاحصار د سياه سنګ په لوري پرمخ ولاړ شي او زموږ ځيني سنګرونه ونيسي، په يوې مرحلي کي زموږ د مجاهدينو روحيه هومره مړاوی او د شپې ورځې مسلسل بمبارۍ هومره ستومانه کړي وو چي د مقاومت له دوام مأيوسه شوی وو.

د وضعيت د څېړني لپاره مو د شپې لخوا يوه غونډه راوبلله، حاجی صاحب کشمېرخان، انجنير صاحب فيض محمد، خوږمن صاحب، ارغنديوال صاحب، ابوبکر

صاحب او حاجی صاحب شېريندل په غونډي کي شرکت وکړ، د ټولو رأیه دا وه چي لږ په شا کېږو د سقاوی په دشتي کي دفاعي خط جوړوو. په هغي غونډي کي چي ما د دغو ورونو په څېروکي کومه پرېشاني او د سختي ستړيا او ستوماني کومي نښی ليدلی هيڅکله به مي له ياده ونه وځي. تقريباً درې اونۍ مسلسل د شپې ورځي جګړه وه، زيات شمېرمجاهدين مو شهيدان او ژوبل شوي وو، د شهداوو او ټپيانو د انتقال په وجه د مجاهدينو شمېرکم شوی وو. موږ په ولاياتو کي منظم عسکري قطعات نه درلودل چي فوراً ئې لومړي خط ته سوق کړو او ستړی ستومانه مجاهدين تعويض کړو، له ولاياتو د داوطلب مجاهدينو راغونډول فرصت غوښتو، موږ ناڅاپي لداسي لوئی جګړي سره مخامخ شوي وو. ما ورونو ته اطمئنان ورکړ، غونډه مي ختمه کړه او ورونو ته مي وويل چي ان شاء الله سبا به د حالاتو په رڼا کي مناسب تصميم نيسو. په خدای باور وکړي چي د جګړي له پيل تر همدې شپې پوري زما تر ټولو ډاډمنه شپه چي هم مي په اطمئنان او آرام زړه، ډوډۍ خوړلي او هم مي پوره خوب کړي، همدا شپه وه، ما له ځان سره فيصله وکړه چي سبا په خپله لومړي خط ته ځم او تر بري يا شهادت پوري به جنګېږم.

سبا سهار بيا جګړه پيل شوه، خو په ډېرسريع ډول د جګړي تعادل او انډول داسي د مجاهدينو په ګټه بدلېدو چي هيچا د هغه تصور نشوکولي، تر لسو بجو پوري موږ ټول اشغال شوي سنګرونه بېرته ونيول، ز موږ ځواکونه د بالاحصار خولی ته ورسېدل، دښمن ښه ډېر تلفات ليدلی وو، په تېښته وو او سنګرونه ئې يو په بل پسي پرېښودل.

دا جګړه د ننګرهار د سولي د يوه هيئت په منځګړيتوب پای ته ورسېده، د سولي د هيئت پرېکړه چي دواړو خواوو ورباندي امضاء وکړه، د اوربند، د بنديانو د تبادلي، له کابل د مليشو د ايستلو او د لويو لارو د خلاصون غوښتنه کوله. موږ د معاهدې مطابق جګړه متوقف کړه، بنديان مو خوشي کړل، لويي لاري مو د تل په څېر خلاصی پرېښودي، خو مقابل طرف څو کاره وکړل:

د مليشو د ايستلو په ځاى ئې كابل ته د مليشو تازه نفس قوتونه راانتقال كړل.

د شينډنډ په هوايي ډگر، چې د حزب اسلامي د مجاهدينو په واك كې وو، بمباري پيل كړه، دا بمباري تر دوو مياشتوپورې جاري وه.

د ننگرهار د سولې هئيت چې په خپلې پرېكړې كې ئې په واضح الفاظو ليكلي وو: كوم طرف چې لدې معاهدې تخلف وكړي، د ننگرهار قوتونه به د بل طرف په خوا كې، د متخلف په خلاف جنگېږي، خو په عمل كې ئې يوازې د مقابل طرف د سرغړونو په اړه په يوې راډيويي اعلاميې اكتفاء وكړه او هغه ئې له معاهدې د متخلف په توگه وغندلو.

د دې حملې نتائج

پدې جگړې كې د ائتلافيونو د ماتې څو ستر ستر نتائج وو:

الف: د دوى غرور مات شو، پدې پوه شول چې ترسپيني شگې د مجاهدينو زغلول او د نادرشاه د واكمنۍ په دوران كې په پروان د حملې غچ اخستل، يعنى څه؟ لدې ماتې وروسته زموږ په سنگرونو د دوى مخكنۍ د توپونومسلسل ډزى متوقف شوې.

ب: د دې جگړې په وجه د دوى ترمنځ اختلافات تشديد شول، كه څه هم جنرال دوستم او حزب وحدت لادمخه پدې ناراض وو چې د جبل السراج د معاهدې مطابق دوي ته خپل منل شوي امتيازات ونه سپارل شول، خو پدې سترې جگړې كې د مسعود ضعيف شته والي، هغوى مزيد ناراضه كړل، دوى پدې كار د اعتراض حق درلود چې د دفاع وزير دي مسعود وي او په جگړې كې تلفات دې د جنرال دوستم قطعات گالي. د جگړې په دوران كې يوځل دوستم، مسعود ته په مخابرې كې وويل: نامرد كجاستى؟ ما كشته مي شويم و تو آرام نشسته اى!! نامرده

چېري يې؟ موږ وژل کېږو او ته آرام ناست يې!!

ج: د حزب وحدت او جنرال دوستم په افرادوکې دا ذهنيت راولاړ شو چې ولې بايد د نورو د اقتدار لپاره دوی د حزب اسلامي په خلاف وجنګېږي او مرګ ژوبله وزغمي؟ لدې جګړې د دوی حاصل څه دئ؟ دې ذهنيت د دواړوطرفونو مشرتابه باندې فشار راووړ چې په خپل دريځ کې تجديد نظر وکړي، په حقيقت کې د دې ائتلاف د ړنګېدو سلسله له همدې ماتې وروسته پيل شوه او د هم آهنګۍ شورى په جوړېدو سره د هغه جنازه واخستل شوه او ټغر ئې ټول شو او پدې ترتيب زموږ هېواد له يوې خطرناکې توطئې وژغورل شو.

د خنجان عمليات

له مزار د زمکې له لارې د ائتلافيونو يو قطار د کابل په لوري پدې نيت راخوځېږي چې په کابل کې د دوی متزلزل موقعيت مستحکم او مړاوی روحيه پياوړی کړي. پدې لوی قطار د خنجانو په تنګي کې د اتل قومندان، صوفي پاينده محمد مجاهدينو، برياليې عمليات ترسره کړل، قطار ته د سر لوی زيان ورسېدو، ډېرګاډي ئې له سړک نه لاندې کولی شول، کافي تعداد مړي او ټپيان ئې ورکړل، بريد ناڅاپي وو. دا مؤثره حمله د ائتلافيونو په روحيې يوبل سخت ګوزار وو، هم د دوی شعارونو ته ښه په ځای او په وخت ګوزار وو او هم د دوی جنګي عزايمو ته.

صوفي پاينده محمد، تاجك او د شمال اوسېدونکی وو، د ده د مجاهدينو دغه عملياتو، ټولو ته جوته کړه چې په کابل کې روانه جګړه، د سمتونو او قومونو ترمنځ نه، بلکې د کمونستانو او مجاهدينو ترمنځ ده.

موږ له پروان هم د همداسې يوه اقدام هيله درلوده، په پروان، کاپيسا او د کابل په شمال کې د حزب اسلامي تقريبا پنځه ويشت زره مسلح مجاهدين وو، چې په روسي قطارونو د دوی بريدونه بې سارې وو. په جهاد کې د دوی ستره برخه وه او روسانو تر هر چا زيات له همدغو مجاهدينو شکايت درلود چې له قلعه

مرادبیگ نه تر پل متك پوري د سرك دوارو خواوو ته ئي كلك او نه ماتېدونكي سنگرونه او له نظامي لحاظه دقيق خندقونه درلودل او په روسي قطارونو ئي پر له پسې حملې كولې او د دغو سنگرونو او خندقونو د ختمولو لپاره د روسانو ټولې هلې ځلې ناكامه پاته شوې وې. خو متأسفانه د خاصو عواملو په وجه دا هيله ترسره نه شوه، لويه وجه ئي دا وه چي ائتلاف وتوانېدو يو شمېر ضعيف النفسه افراد په پيسو واخلي، ځينو نورو بې اعتنايي وكړه او د كابل د لومړنيو پېښو په اړه ئې يا پدې دليل څه ونكړل چي د اكمالاتو لاري ئې بندي وې او يا پدې دليل چي غوښتل ئې د دوی منطقې ته جگړه راانتقال نشي. زه باور لرم چي كه په شمالي كي د حزب اسلامي ځينو قومندانانو دا اشتباه نه وی كړې او له لومړۍ ورځې ئې پرېكنده او جدي دريځ غوره كړي وی نو نه يوازي دا چي دوی به له خپلې منطقې نه ايستل كېدل او د ائتلافي ځواكونو په لاس به له سپكاوی سره نه مخامخ كېدل، بلكي د ټول ائتلاف د مقابلې لپاره يوازي د دوی ځواكونه كافي وو، هم به كابل له جگړو ژغورل شوی وو او هم به پروان لدې دردناك عاقبت سره نه مخامخ كېدو.

ائتلاف او د سولې هڅې

متأسفانه كمونستانو نه يوازي زموږ هېواد له مادی او اقتصادي لحاظه وران كړ، بلكي له اخلاقي پلوه ئې هم زموږ ټولنې ته سخته صدمه ورسوله، هغه افغانان چي خبره ئې خبره وه، دهوكه، درواغ، بې وفايي، په دوستي كي دښمني، ژمني تر پښو لاندې كول، له معاهدې د مقابل طرف د اغفالولو په لار كي كار اخستل ئې نه يوازي گناه گڼله بلكي هغه ئې د خپل عزت النفس او مروت منافي شمېرله. خو د كمونستانو تسلط پدوی كي دا اوچت د ميراني او مروت نښې وټكولې، د اسلامي اخلاقو په ځای ئې دوي ته كمونستي اخلاق ورپه برخه كړل، داسي چي دروغ او دهوكه كمال وگڼي، په دوستي كي دښمني، د مقابل طرف غولول، ژمني تر پښو لاندې كول او له معاهدو د مقابل طرف د اغفال لپاره كار اخستل د هوشيارتيا

اوسیاست مداري نښه او لازمي غوښتنه وشمېري.

ائتلاف هم چي له کمونستانو او له کمونستانو متأثره شوو التقاطی عناصرو جوړ شوی وو، د ضعف او ماتي په وخت کي به ئي یوه بل ته عذرکولو، چي د روغي جوړي لپاره راوړاندي شي، خو نه یوازي دا چي له اضطراري حالت له وتلو وروسته به ئي د سولي د هیئتونو پرېکړي تر پښو لاندي او خپلي ژمني هېري کړي، بلکي د سولي د هلوځلو په جریان کي به ئي، داسي شرارتونه کول چي مسلمان خو پرېږده د یوه عادي بامروته افغان له شأن ډېر ډېر لري وي، د مثال په توګه:

د ننګرهار له قومندانانو ئي وغوښتل چي منځګړیتوب وکړي، له هغوی سره ئي د ملیشو ایستل هم ومنل او د هیئت پرېکړه ئي امضاء کړه، خوکله چي هیئت د همدې پرېکړي د امضاء لپاره له کابل زموږ په لوري خوځېدو، ائتلافیونو په هغي غونډې د بمبارۍ پلان جوړکړ چي ما به د سولي له هیئت سره درلوده، له هیئت سره ئي یوکس په پټه راولېږو، هغه ته ئي مخابره ورکړي وه چي زموږ د غونډې د ځای په اړه معلومات ورکړي، موږ د موسیي خوا ته د تېلو د ذخیرې په نامه، دلشکر ایثار په مرکز کي په یوې څمڅی کي له هیئت سره غونډه درلوده، چي ناڅاپي د ائتلافیونو جهازونه راورسېدل، یو په بل پسي ئي بمونه وورول، دوه بمونه د همدې څمڅی شمال او جنوب ته د ۳۰_ ۴۰ مترو په فاصله راپرېوتل، په همدې ځای کي د هیئت موټري، د دوی ډریوران او امنیتي ملګري ولاړ وو او ښه ګنه ګونه ئي جوړه کړې وه. زموږ څمڅه له ګردونو داسي ډکه شوه چي یو بل مونه لیدو. خو الحمدلله پدې بمبارۍ کي هیڅوك ژوبل نه شو. یوازي د دوه دریو موټرو شیشې ماتي شوې. د هیئت غړو له رباني پوښتنه وکړه چي ولي مو له موږ سره داسي معامله وکړه؟ رباني نه دا ویل شوی چي دا کار جنرال دوستم کړی او زه ئي محکوموم او نه دا چي نه یم خبر دا کار چا کړی! فقط دومره ئي وویل چي زه سخت متأسف یم! او له تاسو هیله کوم چي خپل کارته ادامه ورکړئ!!

بل ځل ئي شیخ آصف محسني د حرکت اسلامي مشر د حرکت له زیاتو غړو

سره چهار آسیاب ته راولېږو، د حرکت یوه قومندان ته ئې "چې اوس له حرکت ایستل شوی" وظیفه ورکړې وه چې د غونډې د ځای په اړه به د مخابرې په ذریعه دوی ته اطلاع ورکوي او چې کله غونډه پای ته ورسېده د غونډې له ځای د دوی د خوځېدو سره سم به تماس نیسي چې د غونډې ځای پدې طمع بمبارد کړي چې زه به هلته، د هیئت له تلو وروسته، کم ترکمه د څو شېبو لپاره پاته وم.

همداسي وشول، له محسني سره مې د غره ډډې ته، د یوې غونډې په سر، په یوه داسې کور کې غونډه وه چې شا او خوا ته ئې کوم بل کور نه وو، چې کله دوی رخصت شول، په هوا کې جهازونه راڅرګند شول او زما د فامیل د اوسېدو په هغه کور ئې بمونه وورول چې د همدې غره په بل اړخ کې د همداسې یوې غونډې په سر ئې موقعیت درلود، د کور شا او خوا ته بمونه راپرېوتل، شیشې ئې ماتې کړې، خو چا ته صدمه ونرسېده، وروسته معلومه شوه چې د راپورچي او راپور اخستونکي ترمنځ د غره د دې یا هغه اړخ په اړه غلط فهمي شوې وه.

همدا راز د پاکستاني علماوو یو لوی هیئت چې ګڼ شمېر ډېر مشهور علماء پکې وو، د مولوي صاحب خالص په شمول، د سولې او روغې جوړې لپاره له پاکستان راوخوځېدو، رباني ورته اطمئنان ورکړي وو چې د روغې جوړې غوښتونکی دئ او لدوی سره به پدې اړه صادقانه مرسته کوي، هیئت چهار آسیاب ته راغې، له موږ نه ئې د کامل واک غوښتنه وکړه، ما ورته وویل: زه یوازې یو شرط لرم او هغه دا چې په افغانستان کې د یوه واقعي اسلامي نظام تأسیس او د اسلامي شریعت نفاذ تضمین شي او د دولت مشر، د اسلامي اصولوسره سم د ملت په خوښه وټاکل شي او د دولت له حساسو ادارو کمونستان لرې شي، د ځان لپاره هیڅ نه غواړم، تاسو ته په همدې شرط کامل واک درکوم.

هیئت له موږ نه خوشحاله رخصت شو، خو کله چې زموږ له ساحې ووت او پلڅرخي ته نږدې شو، د حربي پوهنتون له غونډیو د دوی د ګاډو په کاروان د (زی یو) مسلسل ډزی پیل شوې، په کاروان باندې ئې ډېره بده ورځ راوستله، ټول

له ګاډو یوې خوا بلې خوا ته کوز شول او په زمکې ئې پروت وکړ، د څو دقیقو لپاره ډزې رواني وې!! دا ډزې پداسي حال کې وشوې چې هیئت ته له کابل اطمئنان وکړې شوی وو چې په پلځرخې کې د دوی د استقبال لپاره کافي ترتیبات نیول شوي!! په همدې ډزو ئې دوی ته ښه راغلاست وویلو.

همداسي یوه معامله د مولوي حقاني د سولې له هیئت سره وشوه: هغوی د دهمزنګ له لارې د پغمان په لورې روان وو چې د دربیمې کارتې په ساحه کې د ډزو تر سخت برید لاندې راغلو، چې ځیني موټرې او ملګرې ئې ولګېدل او په ډېره رسوایي له منطقې ووتلو، لدې وروسته مولوي صاحب هم په کابل کې اوسېدل پرېښودل او هم ئې د روغې جوړې هڅې متوقف کړې!!

د ننګرهار له یوه هیئت سره، له کابل دبېرته ستنېدو په و خت کې د کابل او پلځرخې ترمنځ دې ته ورته معامله وشوه چې په هغې حملې کې هم څو کسان مړه او ژوبل شول.

موږ، ائتلاف او پاکستان

پداسي حال کي چي ائتلاف په مجموع کي او رباني او مسعود په خاص طور، د پاکستان د پيروزينو پوروړی وو، د پاکستان د آی اس آی د فشار په نتيجه کي رباني د جمهور رئيس او مسعود د دفاع وزير په توګه وټاکل شول، نواز شريف په خپله کابل ته د ترکي الفيصل په ګډون په ۱۳۷۱/۲/۹سفر وکړ او د لس مليونه ډالرو چك ئې مجددي ته وسپارو، زموږ د فترونه ئې په پاکستان کي وتړل، ميزونه، څوکۍ او د دفتر سامانونه مو هم داخل ته انتقال کړل، حتی ما خپله کورنۍ هم د جګړي په سختو شرائطو کي د مجبوريت په وجه داخل ته ولېږدوله، د پاکستان حکومت له رباني او کمونستانو دا توقع درلوده چي د دوی له ائتلاف نه د ملاتړ په خاطر به له پاکستان سره د دوستي يا لږ ترلږه د دښمني نکولو سياست غوره کړي، خو دې ته نه وو متوجه چي دا ډېره بې ځايه هيله وه، دوی د وضعيت د تشخيص په ارتباط سخته اشتباه کوله، ګمان ئې دا وو چي کمونستان به د شوروي اتحاد له ختمېدو وروسته، چي وروستۍ پناه ګاه ئې له لاسه ورکړې، د پاکستان لدې احسان هومره ممنون وي چي خامخا به له پاکستان سره د دوستي لار غوره کوي، ځکه پاکستان د دوی ژوند او په قدرت کي اشتراك تضمين کړ، خو ائتلافيونو له هماغه لومړيو ورځو د پاکستان په خلاف له دښمني ډك تبليغات پيل کړل. له پاکستان د وارد شوو خوراکي موادو په اړه ئې ويل چي دا مسموم شوي، پاکستانيان به ئې نيول او د سخت تعذيب وروسته به ئې بنديانول او د دوی په اړه به ئې دا تبليغات کول چي دا دئ پاکستاني جاسوسان ونيول شول. په لومړي سر کي دا کارونه يوازي کمونستانو کول، خو پدې لويي جګړي کي له ماتي وروسته، رباني په خپله په سختو الفاظو په

پاکستان نیوکي وکړي، هغه ئي د افغانستان په کورنيو چارو کي په مداخلت متهم کړ، غوښتل ئي پدې ترتیب خپله ماته توجیه کړي او مسکو او ډهلي خوشحاله کړي. په اندونیزیا کي د اسلامي هېوادونو د مشرانو په کنفرانس کي د شرکت په خاطر ئي، د تگ راتگ لپاره د ډهلي لار انتخاب کړه او په خپلو مرکو کي ئي په پاکستان نیوکي وکړې. له هند سره دوستي او له پاکستان سره مخالفت، د هغې معاهدې یوه برخه وه چي له روسانو سره ئي امضاء کړې وه د همدې لپاره د کابل او ډهلي ترمنځ روابط په هماغه شکل دوستانه پاته شول چي د کمونستانو په وخت کي وو. د هند استخباراتي ادارې RAW او د خاد ترمنځ، پخوانۍ ژوري اړیکي نه یوازي په خپل حال پاته شوې بلکي مزید ټینگي شوې د(راو) د متخصصینو له خوا د خاد د پرسونل روزنه، د معلوماتو تبادله او د پاکستان په خلاف مشترك فعالیتونه د همدې اړیکو اهداف وو. ډهلي له کابل سره د وسائلو د پرزو، مهماتو او دارو درمل په ارتباط مسلسل او پراخي مرستي کولی. ډهلي اعلان کوي چي په دريو کلونو کي ئي یوازي د اندراگاندي له روغتون سره د پنځلس ملیونه ډالره معادل مرسته کړي، د ائتلافي ادارې د ژوبلو قومندانانو او د مهمو شخصیتونو تداوی په ډهلي کي او د RAW په مصرف ترسره کېږي.

له یوه پلوه سره دوستي او له بل پلو سره دښمني، ورو ورو دې حدته ورسېده چي خاد او راو په پاکستان کي د پېښور د یوه ابتدایي مکتب واړه ماشومان په خپل سرویس کي یرغمل نیسي، بیا ئي د پراخو تبلیغاتو لپاره تر اسلام آباد پوري انتقالوي او هلته د افغانستان په سفارت کي ساتل کېږي او د څو میلیونه ډالره او تر افغانستان پوري د یرغمل نیونکو د انتقال لپاره د هلیکوپټر مطالبه کوي، خو بالآخره د پاکستاني کوماندوگانو د حملې او د یرغمل نیونکو په وژلو دا ډرامه پای ته رسېږي.

همدا راز په کابل کي د پاکستان پر سفارت پداسي وخت کي حمله کوي چي د پاکستان خارجه وزیر، سردار آصف احمد علي، د مذاکراتو لپاره کابل ته بلل شوی

وو او د کابل د ائتلافي اداري مېلمه وو!! پدې حملې کې يو نفر په قتل رسېږي، سفير ترهغه په چاقوګانو وهل کېږي چې حمله کوونکي ګمان کوي هغه وژل شوی او پورته مقاماتو ته د هغه د وژل کېدو راپور ورکوي، د سفارت نور کارکوونکي هم په چړو او قونداغونو وهل کېږي او په پای کې سفارت ته اور اچول کېږي.

پدې کې هيڅ شك نشته چې دا کارونه د خاد او راو، د ګډ پلان له مخې تر سره شوي، چې هدف ئې د پاکستان او افغانستان ترمنځ، روابط تر هغه حده خرابول وو چې د بېرته روغې جوړې ټول امکانات د تل لپاره ختم شي. سادګي به وي که څوك ګمان وکړي دا کارونه يوازې کمونستانو کړي او يا تصادفي پېښې وي!! تاسو وليدل چې د کابل د ائتلافي اداري واکداران دې ته تيار نشول چې دا حمله وغندي!! او يا له پاکستاني ولس نه د دې غيراسلامي، غير اخلاقي او له مروت لرې اقدام بخښنه وغواړي.

د افغانستان په ارتباط که څوك د پاکستان د تېرو حکومتونو په غلط سياست د اعتراض حق لري نو هغه يوازې حزب اسلامي دئ، داځکه چې:

پداسې حال کې چې په افغانستان کې اسلامي نهضت او بيا مسلحانه جهاد د حزب اسلامي په لاس پيل شوی وو او پاکستان ته دا خبره جوته وه چې د مهاجرينو ۷۸% په حزب اسلامي پورې تړلي وو او د جګړې ټول فشار د حزب په اوږو وو، پدې هم پوهېدو چې په حزب کې دا استعداد شته چې مقاومت په يوازې توګه مخکې بوځي، خو پاکستان د امريکا تر فشار لاندې په پېښور کې يو په بل پسې ګڼ شمېر ډلې د حزب په خلاف جوړې کړې. افغانان ټول پدې پوهېږي چې له حزب اسلامي پرته ټولې جهادي ډلې په بهرکې جوړې شوي، د امريکايانو هدف دا وو چې د روسانو په خلاف روان اسلامي مقاومت بايد يوازې د حزب اسلامي په لاس تنظيم او اداره نشي او تر آزادۍ وروسته په کابل کې يو قوي اسلامي حکومت جوړ نشي، د همدې لپاره ئې پاکستان دې ته اړ کولو چې د متعددو ډلو له جوړېدو سره موافقه وکړي، پاکستان په لومړي سر کې لدې سره مخالفت کولو چې د بهرنيو لاس وهنو په

نتیجه کې دې متعددی ډلې جوړې شي، خو د امریکا د زیات فشار په وړاندې ئې مقاومت ونشو کړی، موافقه ئې وکړه او پدې ترتیب پېښور په بهر کې د جوړ شوو افغاني ډلو کوربه شو، دا کار ئې پداسي حال کې کړی چې له موږ سره ئې کلکه وعده کړې وه چې نه به بهرنیو لاس وهنو ته اجازه ورکوي او نه په پاکستان کې د نورو ډلو جوړېدو ته!!

افغاني ډلې ئې دې ته مجبوري کړې چې رباني د جمهور رئیس او مسعود د دفاع وزیر په توګه ومني.

د هغه ائتلاف ملاتړئ وکړ چې زموږ په خلاف ئې جګړه اعلان کړې وه، د همدې ائتلاف د ملاتړ لپاره ئې موږ دې ته مجبور کړو چې په پاکستان کې خپل دفترونه وتړو، خو موږ پدې خاطر د پاکستان په خلاف له څه ویلونه ډډه کړې چې:

۱ – د دې کار ګټه د اسلام دښمنانوته رسېده.

۲ – پاکستان درې نیم ملیونه افغاني مهاجرینو ته پناه ورکړې او د افغان ولس د مقاومت ملاتړ ئې کړی.

۳ - له بل دا توقع کول چې زموږ ستونزې حل کړي او یا د خپلو ګټو د تأمین لپاره، یا د خپلو مجبوریتونو په وجه دې داسې څه ونکړي چې زموږ ملي مصالحو ته زیان رسوي، بې ځایه توقع ده، موږ باید خپلې ستونزې په خپله حل کړو، افغانان په خپله باید د نورو د لاس آله نشي او خپلې ملي ګټې د نورو دګټو لپاره قرباني نکړي. که افغانان د نورو غلامي ته چمتو کېږي، د څو پیسو په مقابل کې ځان، ایمان، وطن او خپله دنیا او عقبی خرڅوي، له بل د شکایت په ځای باید په خپله افغانان ملامت کړو او د دوی د اصلاح او لدې حالت د ژغورنې هڅه وکړو. د پاکستان په خلاف او د نورو هغو اسلامي هېوادونو په خلاف چې له یوې خوا ئې زموږ د اسلامي مقاومت ملاتړ کړی خو له بلې خوا ئې زموږ د هېواد په ارتباط داسې سیاست غوره کړی چې موږ ترې صدمه لیدلې، له څه ویلو د اجتناب اصلي

وجه همدا وه.

د ائتلافیونو ژمني

ائتلافیونو به په لومړي سر کې زموږ د شرائطو په وړاندي ویل:

که ملېشي وباسو څوک د دې تضمین کوي چي حزب اسلامي به په کابل حمله نکوي؟

د حملې په صورت کې به څوک د حملې د دفع کولو تضمین کوي؟

که ملېشي له کابل وایستلی شي په شمال کې مستقل حکومت جوړوي او هېواد د تجزیې له خطر سره مخامخ کېږي!!

کمونستان پدې دلیل له خپلو پستونو نشو لري کولی چي: دوي ته عمومي عفوه اعلان شوي، د نجیب د حکومت په پرزولو کې ئې د مجاهدینو مرسته کړې او مجددي دوی په خپلو مناصبو کې ابقا کړي.

د انتخاباتو په اړه به ئې کله ویل چي: په اسلام کې انتخابات نشته!! کله به ئې ویل: په افغانستان کې د انتخاباتو تر سره کول ممکن ندي.

زموږ ځواب دا وو:

تاسو ملېشي وباسئ، کمونستان له حساسو مناصبو لري کړئ، موږ نه یوازي په کابل د عدم حملې هر تضمین چي تاسو و غواړئ درکوو بلکې په موقت حکومت کې د حزب اسلامي برخه هم تاسو ته سپارو او تر انتخاباتو پوري ستاسو کامله واکمني منو.

موږ دې ته تیار یو چي خپل قوتونه له کابل په څومره فاصله چي تاسو وغواړئ لري کړو.

ملېشې د دې توان نلري چې په شمال کې مستقل حکومت جوړکړي، که دا کار ئې وکړ، زموږ مجاهدين به ستاسو تر قومندې لاندې د هغوی په خلاف جنګېږي.

دا منو چې دوي ته عمومي عفو شوې خو د عمومي عفوی معنا دا نده چې موږ دوی ته تسليم شو، د دولت حساسې او مهمې ادارې لکه خاد، د فوځ د لوی درستيز مقام، د فرقو قومنداني، راډيو، تلويزيون، د کابل د ګارنيزيون قومنداني، د ښار امنيت، دلارو امنيت، هوايي ډګر او ... د دوی په لاس کې وي، مګر زموږ جهاد يوازې له نجيب او يعقوبي سره وو او د دوی له وژلو وروسته زموږ هدف تر سره شوی دئ، که څه هم د نجيب حکومت سل په سلوکې په خپل حال پاته وي؟!

مليشو خو د نجيب په خلاف هلته اقدام وکړ چې نجيب عملاً خپله استعفاء اعلان کړې وه!! اصلاً دوی د نجيب له استعفاء سره د مخالفت په وجه او له مجاهدينو سره په يوه ائتلافي حکومت د ټينګار په خاطر دا اقدام وکړ. د پېښور د ګورنرهاوس د معاهدې له مخې خو مجددي جمهور رئيس نه وو ټاکل شوی هغه خو د يوه داسې کميسيون د رئيس په توګه کابل ته لېږل شوی وو چې قدرت به له کمونستانو مجاهدينو ته انتقالوي نه د دې لپاره چې کمونستان په قدرت کې إبقاءکړي. لدې علاوه، د پېښور معاهده صريحاً حکم کوي چې کمونستان به له حساسو مناصبو لري کېږي.

دا تاسو په کوم اسلام او د اسلام په کوم اصل استناد کوي چې د هغې له مخې، انتخابات ناجائز ګڼې، خو له کمونستانو سره ائتلافي اداره جوړول، کمونستانو ته تسليمېدل او د کمونستو جنرالانو تر قومندې لاندې د مجاهدينو سره جنګېدل، درته جائز او روا برېښي. پداسې حال کې چې د بشريت په اوږده تاريخ کې د لومړي ځل لپاره د ولس په رأيې د ټولني د مشر انتخاب په اسلام کې تر سره شوي، داسې چې د مشر د ټاکلو ټول مخکنې ظالمانه روايات ئې منسوخ کړي او د مشر د ټاکلو صرف يوه لار ئې جايز ګڼلې او هغه د ولس په خوښه او له فشار او تهديد پرته د څرګند بيعت په نتيجه کې د امير ټاکل، لدې د مخه به د ټولني واکمني يا د ميراث

په شکل له پلار اولاد ته، د حاکمي کورنۍ په چوکاټ کې انتقالېده، یا به په زور تر لاسه کېده، یا به د ټولني د بېلو بېلو پرګنو د واکمنانو ترمنځ د سازش له لاري له یوه نه بل ته انتقالېده او عام ولس به پدې اړه د څه ویلو او کولو توان او حق نه درلود، اسلام د جاهلیت د دور دا اسلوبونه او طریقې لغوه کړي او د مشر او امیر د انتخاب حق ئې عامو مسلمانانو ته وسپارو، چي د څرګندي او آزادي غونډې په ترڅ کې به خپل مشر انتخابوی او په خپله خوښه به ورسره بیعت کوي، د جبر او زور واکمني او د خلکو له آزاد انتخاب او بیعت پرته د سازشونو واکمني ئې حرام او ناجایز اعلان کړه. آیا د حضرت ابوبکر صدیق او حضرت عمر(رض) او مخصوصاً د حضرت عثمان(رض) ټاکنه چي د مدینې له عام ولس نه د یوه هیئت په ذریعه د استفتاء او رأی اخستني له لاري تر سره شوه او همداسي د حضرت علی(رض) انتخاب، د دې لپاره کافي دلیل نه دئ چي د انسانیت په اوږده تاریخ کې د لومړي ځل لپاره د امیر او مشر د ټاکني لپاره د ولس رأیي ته په اسلام کې رجوع شوې او د انتخاباتو اساس د مسلمانانو په لاس ایښودل شوی؟!

په حقیقت کې مجاهد ډوله ائتلافیون، پدې نه توانېدل چي کمونستانو ته ځواب ورکړي او له کمونست رژیم پاته مسلح قطعات یا منحل کړي، یا ئې له کابل وباسي، دوی پدې پوهېدل چي په کابل کې د کمونستانو مېلمانه دي، د هغوی د خوښي خلاف د څه ویلو او مخصوصاً د دوی د مخالفت توان نلري، هغوی په قدرت کې د شریك کېدو او ائتلاف لار غوره کړې وه او له روسانو سره ئې د همدې خبري ژمنه کړې وه. دوی له انتخاباتو سره فقط پدې دلیل مخالفت کولو چي لدې لاري ئې د قدرت د ترلاسه کولو چانس نه وو.

کله چي ائتلافیون د جګړي له نتائجو مأیوس شوي او روغي جوړي ته اړ شوي په ظاهرکې ئې دا شرائط منلی خو په خفا کې ئې په قدرت کې د پاته کېدو لپاره د ناروا سازشونو لار غوره کړي او د هري معاهدې بند بند ئې نقض کړي. دوی یوازي له مسکو او ډهلي سره په خپلو ژمنو صادقانه عمل کړي.

د ائتلاف په مقابل کې د نورو ډلو دریځ

حرکت انقلاب اسلامي

ائتلاف غوښتل چې د حرکت له مذهبي صبغی او د پښتنو په سیمو کې د حرکت له نفوذ نه د حزب په خلاف اعظمي استفاده وکړي. له حرکت سره ئې هره میاشت پنځه سوه ملیونه افغاني مرسته کوله، چې ورو ورو ئې دا مقدار زیات کړ. د حرکت د هر معاون له ډلي سره ئې مستقلی مرستي کولې. د هلمند، پکتیا، غزني او پکتیکا مقیم والیان او د لغمان او وردګ ـ میدان مهاجر والیان د حرکت له غړو غوره شوي وو. د حرکت د قومندانانو لپاره په مرکز او د جنوب په مختلفو ولایاتو کې قطعات منظور شوي وو چې ځینو ئې د حزب په خلاف په جګړو کې برخه اخستله او ځینو یوازي مرستي ترلاسه کولی او د حزب په خلاف له جګړو ئې ډډه کوله.

د حرکت اکثر غړي د کمونستانو له ملګرتیا او د حزب اسلامي په خلاف له جګړو سره مخالف وو او دا ئې غوښتل چې حرکت له حزب اسلامي سره ګډ دریځ غوره کړي، خو رشوت خورو حرکتیانو د دې کار مخالفت کولو، مولوي محمدنبي تر پایه له جنرال دوستم سره له ملاقات ډډه وکړه، خو له کمونستانو سره د رباني په ملګرتیا ئې په څرګندو الفاظو له اعتراض نه ځان ساتو.

یوځل مولوي محمدنبي ته وویل شو چې له استاد سره یو ځای د اسلام آباد په لوري سفر لري، تیار شو، طیارې ته وخوت، د الوتني په پای کې ناڅاپي ګوري چې په یوه ناآشنا هوایي ډګرکي کوز شوي، پوښتنه ئې وکړه چې دا کوم ځای دئ،

ورته وویل شو چي مولوي صاحب دا د مزار شریف هوايي میدان دئ! استاد مختصر تم کېږي، له جنرال دوستم سره ملاقات لري، هیله ده تاسو هم پدې ملاقات کې برخه واخلي، خو ده له ملاقات ډډه وکړه او تر هغه په طیارې کې پاته شو چي له مزار بېرته والوته.

که زه ووایم چي ائتلاف له ټول حرکت انقلاب، په همدې پورتني شکل استفاده کړې، ښایي مبالغه مي نه وي کړې. له ځان سره ئي خوځولو، پرته لدې چي د تلو له هدف او مسیر ئي خبرکړي.

حرکت انقلاب، فقط هلته له ائتلاف نه وووت چي طالبان چهارآسیاب ته راورسېدل، لدې وروسته د حرکت د هماغه غړو مرسته له طالبانو سره پیل شوه چي تر پرونه ئي د رباني ملګرتیا کوله. د حرکت ځیني غړي خو د رباني په حکومت دومره کلك ولاړ وو چي تر متعصبو جمعیتیانو هم زیات!! چي کله به رباني له داخل د مخلصو جمعیتیانو د فشار او له بهر د مخالفو ځواکونو د مسلسل برياوو په وجه استعفاء ته اړ کېدو، دوی به د ده د استعفاء مخالفت کولو. یو ځل چي د سکاد غنډ او د کابل په غرب او جنوب کې ډېري ساحي، د حزب مجاهدینو ونیولې او د ائتلافیونو وضعیت هومره پرېشانه شو چي هر چا دا ګڼله چي نن سبا به دولت سقوط کوي، نو د دولت د عالي شوری اکثر غړو په واضح الفاظو د رباني په استعفاء تأکېد کولو او دا ئي د بحران د حل یوازنۍ لار ګڼله، خو د حرکت یوه وزیر او د عالي شوری غړي سترجنرال مولوي جلیل الله رباني ته مخ کړ او وئې ویل: استاده! حضرت عثمان (رض) حتی په هغه وخت کې له استعفاء نه ډډه وکړه چي مخالفین د ده د کور په دېواونو راواوښتل، ته څنګه پداسي حال کې استعفاء کوي چي ستا او مخالفینو ترمنځ لا غرونه حایل دي!! استاد په ډېر غمجن غږ ورته وویل: کاش ټولو همدا نظر درلودي!!

د ائتلافي دولت په عالي شوری کې د حرکت غړي او د قطعاتو اکثر قومندانان ئي اوس له طالبانو سره ملګري دي.

اتحاد اسلامي

اتحاد اسلامي له لومړۍ ورځي تر پایه په ائتلاف کې د رباني او مسعود ملګرتیا کړي خو د اتحا د ملګرتیا دوه بېل بېل اثرات درلودل: له یوې خوا په ائتلافي حکوت کې د اتحاد غړیتوب د ائتلافیونو ترمنځ د اختلاف عامل وو، د وحدت له حزب سره د اتحاد مسلسل نښتي، له ائتلاف نه د وحدت په وتلو منتج شوې او په شېرخان بندر کې د اتحاد او جنبش جګړه، له ائتلاف نه د جنبش د جلاکېدو باعث شوه. د ائتلاف په بهرني سیاست هم د اتحاد غړیتوب خپل اثرات درلودل، په یوې مرحلې کې له ائتلاف نه د ځینو عربانو د ملاتړ لامل وو، خو په همدې مرحلې کې د ایران د خفګان وسیله شو، ایران دا غوښتل چې مسعود د جبل السراج د معاهدې په نسبت التزام وکړي او د وحدت او اتحاد تر منځ په نښتو کې حتماً له وحدت سره مرسته وکړي، خو مسعود به داسې عذرونه وړاندي کول چې ایران ورباندي نه قانع کېدو، خبره دې حد ته ورسېده چې ایران ناراضه شي، پدې ترتیب ائتلاف د څه مودې لپاره یو داسې مؤثر حامي له لاسه ورکړ چې د ائتلاف د تأسیس له لومړۍ ورځي ئې د هغه حمایت کړي. له بلې خوا ائتلاف غوښتل چې له اتحاد په لاندي مواردوکې استفاده وکړي:

الف: ملت ته وښیي چې دا ائتلاف د ژبني تعصب په بنیاد او د پښتنو په خلاف نه دئ جوړ شوی او د یوه خاص قوم او ملیت سلطه نه غواړي، که داسې وی نو د پښتنو یوې ډلې به د دوی په حکومت کې برخه نه درلوده.

ب: د ائتلافي رژیم په خلاف د مجاهدینو دګډې جبهې د جوړېدو مخنیوی وکړي، که اتحاد د ائتلاف ملګرتیا نه وی کړې نو نه به مولوي محمدنبي او نه مولوي خالص د ائتلاف په څنګ کې ودرېدلي وو.

ج: په مشرقي او جنوبي ولایاتو کې له حزب اسلامي سره د مجاهدینو د یوځای کېدو مانع شي او دلته د ائتلاف په ګټه مسلح قطعات جوړکړي چې د همدې

مقصد لپاره استاد سیاف یو ځل د مشرقي زون او بیا د جنوبي زون مسئول و ټاکل شو.

د اتحاد تقریباً ټولو غړو دا غوښتل چې اتحاد له ائتلاف نه ووځي او له حزب اسلامي سره ګډه جبهه جوړه او ګډ دریځ غوره کړي. خو استاد سیاف، د رباني او مسعود په څنګ کې پاته کېدل غوره او مفید وګڼل او په پوره اخلاص سره ئې حتی د خپلو ډېرو مؤثرو غړو د خفګان او له اتحاد د وتلو په قیمت د هغوی ملګرتیا وکړه.

خو ائتلافي انډیوالانو ئې د ده د اخلاص په اندازه د ده سره جفا کړي، د اتحاد په خلاف به ئې تبلیغات کول، د اتحاد مجاهدین به ئې په اخلاقي فساد او تالان متهم کول، په هري جګړي کې د خپلې ماتي عامل به ئې اتحاد ګڼلو، له ټول کابل ئې وایستل، حتی د پغمان پوستي ئې هم له اتحاد واخستلي او خپلو افرادو ته ئې وسپارلي. د بګرام له هوایي ډګر د اتحاد د افرادو د ایستلو قصه ډېره جالبه ده:

د خواجه رواش د هوایي ډګر له فلجېدو وروسته ائتلاف دې ته اړ شو چې له روسیې د پیسو او مهماتو د انتقال لپاره د بګرام له هوایي ډګر استفاده وکړي، خو هلته دوه خنډونه په مخې کې وو: د میدان شا او خوا ته د حزب جبهات او د هوایي میدان په یوې مهمي برخي کې د اتحاد د مجاهدینو شته والي. دهمدې لپاره، ائتلافي ځواکونو په پروان کاپیسا د لویې حملې او د بګرام د هوایي ډګر د تصفیې پلان جوړکړ، په کومه ورځ چې عملیات تر سره کېدل د اتحاد اسلامي د بګرام قومندان پغمان کې له استاد سیاف سره ملاقات درلود، عملیات تر سره شول، بګرام تصفیه شو، د اتحاد افراد خلع سلاح او له بګرام و ایستل شول. د دې پېښې په اړه استاد سیاف ما ته قصه کوله چې سبا ته مسعود د مخابرې له لاري تماس ونیولو او د بګرام په اړه ئې راته وویل: استاد مبارك باشه، الحمدلله توطئه خنثی شد. اګر اقدام به وخت نمی کردیم دګه قومندانان شما چند ساعت بعد تر بګرام را به حزب اسلامي تسلیم مي کردند!!

ډاکټر عبدالرحمن به په هر مجلس کې ویل چې زموږ د اختلافاتو اصلي عامل استاد سیاف دئ. د ده په وجه ائتلاف لدې حالت سره مخامخ شو او سیاف به ویل: ما استاد رباني ته مکرر ویلي چې ستا پاچایي منم خو د فهیم، قانوني او ډاکټر عبدالرحمن په څېر کسانو پاچایي نشم منلي، لدې معلومېږي چې ائتلاف له سیاف سره د ده د ټول اخلاص په مقابل کې څه معامله کړي.

ما ته په پېښور کې د نجیب له استعفاء څه موده دمخه، د یوې غونډې په دوران کې، استاد سیاف وویل: تاسو ته یوه مهمه خبره لرم، چې سره گوښه شوو نو په ټیټ غږ ئې راته وویل: "کې جي بي اوسي آی اې په گډه د افغانستان په اړه خطرناکه منصوبه لري چې د مسعود په ذریعه ئې عملي کول غواړي، ما څه بند و بست کړي، تاسو هم خاصه توجه وکړي" ما او هغه تعهد وکړ چې په گډه به د دې توطئې د شنډولو هڅه کوو، خو متأسفانه هغه د دې توطئې په وړاندې زه یوازې پرېښودم او د هماغه ائتلاف ملگرتیا ئې وکړه چې کې جي بي او سي آی اې جوړکړي وو.

د سیاف رول له یوه بله پلوه هم ځانگړتیا درلوده: چې کله به رباني له فشارونو او تهدیدونو سره مخامخ شو او ټولو ډلو به یوازې پرېښود، نو سیاف ته به ئې وویل: زه استعفاء ته تیاریم، تاسو له نورو سره خبره وکړي، چې قدرت چاته وسپارم، هغه به باور وکړ او له مولوي خالص او مولوي محمدنبي سره به ئې تماس ونیولو، کله یوه او کله بل ته به ئې وویل چې تا راوړاندې کوو! د دولت ریاست تا ته سپارو! وایه: نظر دې څه دئ؟ او شرائط دې کوم دې؟ هغوی به باور وکړ کابل ته به ولاړل، څه موده به په همدې تگ راتگ کې تېره شوه، دوی به هم هیلمند وو او د ائتلاف په اړه به ئې مخالفت راکم شو، د ائتلاف په خلاف د مشترکې جبهې جوړېدو کار به متوقف شو او فشارونه به تخفیف شول، بیا به هم وعدې هېرې شوې او هم تماسونه او تگ راتگ پای ته ورسېدو.

په غرب پوري تړلي کړۍ

په غرب پوري تړلو ډلو او په غرب کې مېشت د غرب پلويانو، که څه هم کوم مؤثرحزب درلود، خو امريکا غوښتل چې دوی د ظاهرشاه په محور راغونډ کړي. دوی د کابل له رواني جګړې د ټولو مجاهدينو په خلاف د تبليغاتي وسيلې په توګه استفاده کوله، د مجاهدينو په خلاف به ئې دا شديد او زهرجن تبليغات کول چې دوی د جګړې عامل، د ملك د ورانۍ او د کابل د مظلوم ولس د هجرت باعث شول، د قدرت ليوال دي او د هېواد له ادارې عاجز. امريکا غږ او بي بي سي ته وظيفه ورکړې شوې وه چې د دغو څېرو تبليغات په پراخه پيمانه او په مسلسله توګه منعکس کړي، د دوی د تبليغاتو غشي يوازې د مجاهدينو لوري ته خوشې کېدل، د کمونستانو په خلاف به ئې نه يوازې له څه ويلونه ډډه کوله بلکې هڅوی به ئې تر مجاهدينو غوره ګڼل، هدف دا وو چې په يوې مرحلې کې دوی دواړه د مجاهدينو په خلاف متحد او د يوه بل په څنګ کې ودروی.

مائوويستان

په افغانستان کې د سياسي مبارزاتو له پيل کېدو وروسته، په يوې مرحلې کې د مائوتستون د نظرياتو پلوي کمونست ډله، چې د شعله جاويد په نامه مشهوره شوه، په ځوانانو کې تر خلق او پرچم زيات پلويان درلودل، دوی له دښمنانو سره د نه پخلا کېدونکې او په قهر او تشدد د مبتني مبارزې شعارونه ورکول. له جوانان مسلمان سره له يوې نښتې وروسته دا ډله په ګڼ شمېر وړو وړو ټولګيو ووېشل شوه. د دوی د مبارزې ډګر، د اهل تشيع ټولنه وه، د دوی ځينو ټولګيو د کمونږم ترڅنګ د"ملي ستم" په قومي تعصب مبتني افکار خپل کړل، د جهاد په دوران کې دوي ته د يوه حزب په څېر د هېواد د ننه او په ګاونډيو هېوادونو کې د کار کولو مناسب شرائط برابر نشول، خو په پېښو کې ئې پدې شکل خاصه ونډه درلوده:

ځيني اروپا او امريکا ته وتښتېدل او هلته ئې سياسي او فرهنګي فعاليتونه پيل کړل.

ځينو د پيپلز پارټي له يوې جناح سره چې يو وخت ئې کمونستي افکار لرل، د تماس په وجه و توانېدل چې د ښځو د انقلابي سازمان (راوا) ترنامه لاندې په پاکستان کې د فعاليت لپاره امکانات ترلاسه کړي.

ځينو په هغو جهادي ډلو کې ځانته د پښو ځای پيدا کړ چې يا ئې کمونستي ډلې نه پېژندلې او د منظمې سياسي مبارزې تجربه ئې نه درلوده او يا د هر راز خلکو او د هر مزاج او سليقې خاوندانو په راغونډولو ئې باور درلود. دوی په جنوب غرب، فراه، نيمروز او هرات کې د غربپالو ډلو په ليکو کې منظم شول او په پروان، مزار، تخار او بدخشان کې د شورای نظار په څنګ کې ودرېدل.

د دوی يو شمېرکسان په هغو غربي خيريه مؤسساتو کې ځای په ځای شول چې په اصل کې د غربي هېوادونو د جاسوسي شبکو خطرناکې ځالې وې. پدغو مؤسساتو کې د شعله جاويد د غړو د پراخ استخدام دوه اساسي وجهې وې: دوی له سي آی اې سره رسماً تعهد کړی وو چې په افغانستان کې به د دوی د پلان مطابق کارکوي، په خپلو نشراتو کې ئې له يوې خوا د ظاهرشاه او له بلې خوا د مسعود ملاتړ کولو او په ټولو جهادي تنظيمونو ئې سختې نيوکې کولې. د دوی اخلاقي او فکري حالت داسې وو چې غربي جاسوسي شبکو ته، د اسلام په خلاف د کارکولو لپاره ئې لدوی غوره عناصر جوړ کړي وو. د اخلاقي فساد خورولو او د افغانانو د اسلامي هويت په خلاف هڅو کې دغو د چين له مرستو مأيوس شوو کمونستانو، له دغو شبکو سره، د خيريه مؤسساتو د کارکوونکو تر نامه لاندې هر راز تعاون کولی شو، که فرانسوي مؤسساتو، د خبريال او نرس په نامه د ښايسته فرانسوي پيغلو په ذريعه د مجاهدينو د بې لارې کولو او د جاسوسي شبکو په لوموکې د ترلو هڅه کوله، د (راوا) غړو په آساني او کم مصرف سره دوی ته همدا کار کولی شو. فرانسوي خبرياله پيغلو چې د ځينو قومندانانو په باب کوم کتابونه ليکلي او پدې کتابونوکې ئې کوم

رازونه افشاکړي، د دغو استخباراتي شبکو پلانونه په ښه توګه څرګندوي.

د هېواد په وروستیو پېښو کې د ستم ملي او شعله جاوید مختلفو ډلو د سازا، سزا، کجا ... تر نامه لاندې ډېر خبیث رول اداء کړي، د دې وجه دا وه چې: کې جي بي د خلق او پرچم ډلو ته وظیفه ورکړه چې په افغانستان کې د قوم، ژبې، سمت، اقلیت او اکثریت تر نامه لاندې د افغانانو د ملي وحدت ختمولو او د اسلامي روحیې ټکولو لپاره پراخ کار پیل کړي، پدې کار کې نوموړو وړو وړو ډلو پوره تجربه او سابقه درلوده. په شورای نظار او نورو تنظیمونو کې د دوی له نفوذ نه په استفادی سره کمونستان پدې وتوانېدل چې د قومي او سمتي تعصباتو اور ته لمن ووهی او په یو شمېر بې شعوره تش په نامه مجاهدینو کې همدا تعصبات راولاړکړي. هغو جاه طلبه عناصرو چې د ټول ملت په سطح د ملي شخصیت په توګه د مطرح کېدو چانس ئې ضعیف وو، د کمونستانو همدا شعارونه بدرګه کړل او د اقلیتونو له حقوقو د دفاع او د پښتنو په خلاف د یوه ګډ محاذ د پرانستلو له بهیر سره یوځای شول.

د ببرك په پلویانو کې فرید مزدك، نجم الدین کاویاني، عبدالحمید محتاط او جنرال مؤمن تر ټولو زیات، د داسې جبهې د جوړولو په کار کې فعاله ونډه درلوده. طاهربدخشي او بحرالدین باعث له ستمیانو، مجید کلکاني او ورور ئې قیوم رهبر له شعله یانو د دې کار مخکښان وو. د دوی له جملې ډاکټر عبدالرحمن وتوانېدو چې د شورای نظار تر نامه لاندې په ائتلافي جبهې کې د مسعود د معاون په توګه ځای ونیسي او له همدې لارې د کمونستانو او مجاهدینو د یو ځای کېدو یوه ډاډ منه هسته جوړه کړي، دی وتوانېدو چې د شعله جاوید او ستم ملي وړی وړی ډلې چې په بدخشان او د هغه شا او خوا ولایاتو کې مصروفې وې او د پښتنو په خلاف د نورو ملیتونو د یووالی شعار ئې ورکاوو، له شورای نظار سره نږدې کړي، د وطن له حزب سره د مسعود د ارتباطاتو د تنظیم کار هم د ده په غاړه وو، چې د همدې ارتباطاتو لپاره به په میاشتو میاشتو په کابل کې اوسېدو او د کابل او پنجشیر تر منځ

په ئې تګ راتګ کاوو. مولوي افضل نورستاني په يوه ليك کې ډاکټر عبدالرحمن ته د کابل د فاتح خطاب کوي او ليکي: "د نورستان ولس پدې فخر کوي چې کابل ستا په څېر د يوه نورستاني په لاس فتحه شو"!! واقعاً چې عبدالرحمن له هغو کسانو وو چې د ائتلاف په جوړولو کې او کابل ته د شورای نظار په داخلولو کې ئې لويه ونډه وه، هغه تر مسعود زيات زرنګ او زيات فعال وو.

د شينډنډ سقوط

د شينډنډ ستراتيژيك هوايي ډګر چې تر بل هر ميدان ئې زياتې جنګي او نظامي باروړونکې الوتکې درلودې، د نجيب د سقوط په وخت کې د حزب اسلامي قومندانانو تصرف کړ، د فراه اکثره ولسوالۍ هم د حزب په لاس کې پرېوتې. خو موږ د شينډنډ له هوايي ډګر په څو دلائلو سمه استفاده نشوی کولی:

نه ايران له موږ سره د طيارو د تېلو د راوړلو په اړه مرسته کوله نه پاکستان، دواړو هېوادونو دائتلاف ملاتړ کولو.

د هوايي ميدان د ټول تخنيکي پرسونل تمويل او له ميدان د دفاع په خاطر د کافي مجاهدينو ځای په ځای کول او د هغوی مستمر اکمال موږ ته ګران وو.

له کابل ئې فاصله هومره وه چې نه هليکوپټرو تګ راتګ کولی شو او نه جنګي طيارو له خپلې لازمي محمولې سره.

په هرات کې د حزب د مجاهدينو په خلاف د اسمعيل خان له عملياتو وروسته، موږ غوښتل ځيني الوتکې خوست ته راانتقال کړو، له مولوي جلال الدين حقاني او مولوي نظام الدين حقاني سره مو خبره وکړه، دواړو موافقه وکړه. د دې موافقې وروسته موږ د خوست هوايي ميدان د الوتکو د کوزېدو لپاره ترميم کړ او

د میدان د تنویر بندوبست مو وکړ، خو په کومه ورځ چې موږ د الوتکو د انتقال لپاره تیاری نیولو، د مولوي حقاني ورور ابراهیم حقاني، د میدان په منځ کې ټانك ودرولو او وئ ویل چې: موږ نه غواړو خوست ته جنگ راانتقال شي!! زموږ نمایندگانو ورته وویل: طیارې د جنگ لپاره نه بلکې د دې لپاره خوست ته راانتقالوو چې د ضایع کېدو مخنیوی ئې وشي او دا کار له مولوي حقاني سره د مخکني توافق په اساس کوو، خو هغه په هیڅ دلیل نه قانع کېدو. ابراهیم حقاني د همدې خدمت په بدله کې د رباني له خوا د پکتیا د قول اردو قوماندان وټاکل شو او په گردیز د طالبانو د ناڅاپي حملې په ورځ محاصره شو او په خورا بد حالت له گردیز نه ووت او اوس دی او مولوي حقاني له طالبانو سره ملگري دي او په لومړي خط کې جنگېږي. متأسفانه د ځینو قوماندانانو په اړه د هغه خان او نوکر کیسه صدق کوي چې یوه ورځ ئې د خان په خاطر د کچالوستاینه کوله او تر ټولو خوراکو ئې غوره گڼلو او بله ورځ د بادنجان!! خان ورته وویل: دا ته څه کوې چې یوه ورځ کچالو ستایې او بله ورځ بادنجان؟ خپل خان ته ئې په ځواب کې وویل: زه خو د خان نوکر یم نه د بادنجان. دا قوماندانان هم کله د سي آی اې او آی اس آی په خاطر له مسعود سره ملگري شوي او د هغه نوکري ئې کړې او کله د طالبانو په څنگ کې ودرېدلی او د هغه چا په خلاف جنگېدلی چې پرون ئې هغه ته د وفاداري تېره په سینه وهله. د داسې دوه مخي سیاست انتظار که له هر چا کېدو له درنو پکتیاوالو ډېر بعید او لرې برېښېدو، خو متأسفانه نن په پکتیاوالو کې هم داسې کسان گورو.

موږ ونشو توانېدی چې د شینډنډ ټولې الوتکې انتقال کړو. په شینډنډ له هوا د جنرال دوستم الوتکو مسلسل بمبارد کولو او له زمکې د تورن اسمعیل او حزب وحدت ځواکونو په گډه حمله وکړه، له خونړۍ جگړې او ډېر مرگ ژوبلې وروسته، میدان د دوی په لاس کې پرېوتو او زموږ مجاهدین خپلو سابقه جهادي سنگرنو ته وختل، خو د اسمعیل خان او د حزب د مجاهدینو تر منځ جگړې تر هغې ورځې

رواني وې چې د شينډنډ ټول سابقه مجاهدين له طالبانو سره د ده په خلاف يوځای شول، فراه، شينډنډ او ورپسې هرات د طالبانو په لاس کې پرېوتل. د هرات د سقوط اصلي عامل هماغه جګړې وې چې تورن اسمعيل د نورو په خلاف پيل کړې وې، ځورېدلی قومندانان مجبور شول د غچ اخستلو لپاره د طالبانو ملګرتيا وکړي او تورن اسمعيل هماغسې له منطقې وباسي چې دوی ئې ايستلی وو.

په هرات او شينډنډ د اسمعيل خان له تسلط وروسته، هغه دومره مغرور شوی وو چې د ټول جنوب لوېديځ ولاياتو د تصفيې او اشغال اراده وکړې، په غور ئې څو ځله حملې وکړې، وروسته له مسلسل ماتو د چغچران په نيولو قادر شو، خو په اصطلاح له منطقې لا وتلی نه وو چې نومړی مرکز بېرته مجاهدينو ونيوو. همداسې څو ځله چغچران د ده او د حزب اسلامي مجاهدينو تر منځ لاس په لاس شو.

د بادغيس په لوري ئې بريدونه پيل کړل، له طولاني جګړو وروسته د بادغيس د مرکز په نيولو موفق شو. خو بالآخره د هم آهنګۍ شورى د جوړېدو وروسته، د بادغيس ټولو قومندانانو د جمعيت د قومندانانو په شمول، په ګډه فيصله وکړه چې د اسمعيل خان ځواکونه به له ټول ولايت باسي، مشروط پدې چې د جنبش ځواکونه بادغيس ته داخل نشي، موږ ورسره موافقه وکړه او پدې ترتيب د بادغيس ولايت د اسمعيل خان له تسلط نه آزاد شو.

د فراه او نيمروز په لوري ئې خپل فوځونه وزغلول او له جګړو وروسته ئې د نومړو ولاياتو مراكز اشغال کړل. د اسمعيل خان پر له پسې برياوو په خپله جمعيت کې ده ته ښې ډېرې ستونزې راولاړې کړې. د مسعود حسادت او مخالفت ئې د ده په خلاف تشديد کړ، غوښتل ئې د ده په ضد تورن علاؤالدين تقويه کړي، د دوی ترمنځ د اختلاف او کرکې عمق او حدت، هلته ښه راڅرګند شو چې د هرات د سقوط د عواملو په اړه د مسعود نطاق وويل: "اسمعيل خان له پاکستانيانو سره پټې اړيکې درلودې، د هغوی په وينا ئې هرات طالبانو ته تسليم کړ، هغه د پرديو

جاسوس وو، د ډالرو په بدله کې ئې هرات طالبانو ته پرېښود" مسعود له ایرانیانو وغوښتل چې اسمعیل خان تر نظارت لاندې ونیسي او کورنۍ تلاشي کړي، ویل کېږي چې هغه د اوږدې مودې لپاره تر نظارت لاندې وو او د اوسېدو ځای ئې تلاشي شو.

له اسمعیل خان سره د جمعیتیانو سلوك، د سختي جفا او له مروت لرې سلوك وو، د برياوو او د قدرت په وخت کې په راز راز القابو د هغه ستاینه او د ماتې او له قدرت د خلع کېدو په وخت کې هغه ته د جاسوس خطاب کول، له شکه پرته لویه جفا وه.

د اسلام آباد مذاکرات

د حل او عقد قلابي شورى د ائتلاف ستونزى زیاتي کړي، د ائتلاف په منځ کې ئې مخالفتونه راولاړ کړل او د ائتلاف نه بهر ئې د مخالفینو شمېر زیات او ضدیت ئې تشدید کړ. ائتلاف ته له جګړو هم په زړه پوري نتیجه په لاس ورنغله، یو ځل بیا ئې د مذاکراتو او روغې جوړې په نامه، د څه فرصت تر لاسه کول ګټور وګڼلو، له جماعت اسلامي او د پاکستان او سعودي له سفیرانو ئې وغوښتل چې وساطت وکړي. قاضی حسین احمد د جماعت اسلامي له یوه هیئت سره کابل ته راغی او زیاته موده ئې دلته د دواړو طرفونو ترمنځ تګ راتګ وکړ، ورپسې د نواز شریف د حکومت استازو د ټولو افغاني ډلو سره، په اسلام آباد کې د تنظیمونو د مشرانو په سطح د یوې غونډې د رابللو په اړه تفاهم وکړ، ټولو لدې غونډې سره موافقه وکړه.

د۱۳۷۱ کال د حوت په میاشتي کې، مذاکرات پیل شول، پاکستان غوښتل چې د جنرال دوستم جنبش ته هم پدې مذاکراتو کې د ګډون بلنه ورکړي شي، جنرال

دوستم لادمخه د جنبش ملي اسلامي په نامه بېل حزب اعلان کړي وو او له رباني ئي د خپل حزب د رسميت په اړه ليکلي موافقه تر لاسه کړې وه.

سياف او مولوي خالص د هغه له ګډون سره موافق نه وو، خو لدې سره سره د اسلام آباد نظر دا وو چي که حزب اسلامي توافق وکړي نو هغه ته په مذاکراتو کي د ګډون بلنه ورکوو، زموږ ځواب دا وو چي جنرال دوستم د رباني د فوځ يو جنرال دی د هغه مستقل ګډون منطقي نه برېښي.

زه پداسي وقت کي د غونډي ځای ته ورسېدم چي نواز شريف او ترکي الفيصل له نورو مشرانو سره خبري پيل کړي وې، د غونډي له وضعيت معلومېده چي دوی دواړه، رباني ته په مهلت ورکولو تأکېد کوي خو له اتحاد پرته د پاته تنظيمونو مشران او استازي لدې کار سره موافق نه وو. پدې غونډي کي د رباني دوی غوښتني وي:

١ – د دوو کلونو لپاره بايد دی د جمهور رئيس په توګه ومنلی شي!!

٢ – د دفاع وزارت بايد مسعود ته وسپارلی شي!!

هيڅوك دې ته تيار نه وو چي د رباني دا غوښتني ومني. زموږ دريځ دا وو:

جمهوري رياست او دفاع وزارت يوه تنظيم ته نشو سپارلي، د هېواد د تېرو خونړيو پېښو يوه وجه همدا وه چي دا دواړه پستونه يوه تنظيم ته وسپارل شول.

په موقته موده کي دي د انتخاباتو تر سره کېدل تضمين شي.

رباني داسي ښودله چي دی له دغو دواړو خبرو سره توافق کولی شي خو مسعود پدې خبره نشي قانع کولی چي دی به د دفاع وزير نه وي!! له هغه وغوښتل شو چي يا د مخکنۍ وعدی مطابق، مسعود غونډي ته حاضرکړي او يا دي هغه خپل واك تاسو ته وسپاري. خو رباني د ځو ځله مخابروی او تلفوني تماسونو سره سره پدې موفق نشو چي يا مسعود غونډي ته حاضر کړي او يا ده ته وکالت ورکړي.

نړدې وه چې غونډه بې نتيجې پای ته ورسېږي خو موږ نه غوښتل دا غونډه بې نتيجې وي او يو ځل بيا د جګړو يو بل دور پيل شي. که څه هم د خبرو په دوران کې ائتلافيونو څو ځايه جګړه پيل کړې وه. موږ دا طرحه وړاندې کړه چې په لاندې خبرو شامل يوې اعلاميې باندې توافق وکړو:

اوربند.

د اسراوو تبادله.

د مذاکراتو دوام.

نواز شريف او ترکي الفيصل پدې ټينګار کولو چې رباني د څه نوري مودې لپاره جمهور رئيس پاته شي. د دوی د زياد تأکېد او ټينګار په وجه لومړی موږ او بيا نورو دا خبره ومنله چې کېدی شي رباني د ۱۸ مياشتو لپاره د دولت رئيس پاته شي پدې شرط چې:

۱ – د معاهدې مطابق به انتخابات تر سره کېږي.

۲ – د جمهور رئيس او صدر اعظم صلاحيتونه به همدا اوس ټاکل کېږي.

بلآخره ټولو خواوو له همدې طرحي سره موافقه وکړه او لاندې اسناد ترتيب او امضاء شول:

د اسلام آباد د معاهدې بشپړ متن

موږ پداسې حال کې چې د الله حکم ته منقاد يو، قرآن او سنت مو لارښود دئ، د هغه جهاد درانوی او يادونه کوو چې زموږ مجاهد او زړه ور ملت د هېواد د ژغورنې او خپلواکۍ لپاره پدې هيله پيل کړې وو چې دا لرغونی جهاد به په هېوادکې ډاډمنه سوله تأمين کړي او افغان ولس ته به سعادت او ترقي وړپه برخه کړي او پدې حقيقت باور لرو چې د يوه داسې پراخ بنسټه حکومت جوړول د وخت ضرورت دئ چې په ټولو جهادي ډلو شامل وي، د يوه داسې حکومت جوړول چې د

ټولو پرګنو او مليتونو آرمانونه تمثيل کړي، په آرامه او سوله ايزه توګه د قدرت د انتقال عمليه ميسرکوي. د هېواد يووالی، ملي حاکميت او زمکنۍ بشپړتيا د ساتني او حفاظت په اړه متعهد يو، د هېواد مجدد اعمار او د مهاجرينو بېرته ستنېدو ته د مساعدو شرائطو برابرولو ته توجه لرو، دا دئ د سعودي پاچا خادم الحرمين الشريفين هغې بلني ته مثبت ځواب وايو چي د افغانانو خپل منځي اختلافات دي په سوله ايزه توګه حل شي او د ښاغلی نوازشريف د پاکستان د اسلامي جمهوريت صدراعظم او د سعودي او ايران له استازو مننه کوو چي د دې هڅو ملاتړ ئې کړي، دا مطلب اعلانوو چي د افغانانو ترمنځ بېل بېل او په ګډه روان مذاکرات د دې لپاره پيل شوي چي د جهاد ثمرات خوندي پاته شي. موږ په دغو موادو توافق وکړ:

د ۱۸ مياشتو لپاره د يو موقت حکومت تشکيل چي په هغه کې استاد برهان الدين رباني جمهور رئيس او انجنيرحکمتيار يا د ده استازی به د صدراعظم په توګه وظيفه ترسره کوي.

د معاهدې له امضاء وروسته به د دوو اونيو په منځ منځ کې د دې حکومت کابينه، د جمهور رئيس او د تنظيمونو د مشرانو په مشوره جوړېږي.

پداسي يوې انتخاباتي عمليي توافق وشو چي:

په ۱۸ مياشتوکې به ترسره کېږي، دا نېټه د ۱۹۹۲ کال د دسمبر د مياشتي له ۲۹ نه پيل کېږي.

د انتخاباتوکميسيون مکلف دئ د معاهدې له امضاءسره سم د ٦ـ ۸ مياشتو په ترځ کې د يوې لويي قانون جوړونکي شورى لپاره انتخابات ترسره کړي.

د همدې شورى له خوا به د هېواد اساسي قانون تصويب کېږي او بيا به د اساسي قانون په رڼا کې د جمهور رئيس او پار لمان لپاره د همدې ۱۸ مياشتو په بهير کې انتخابات سرته رسي.

د لاندي اجراءاتو لپاره به يو داسي دفاعي کميسيون جوړېږي چي د هر

تنظیم دوه غړي به یکي عضویت لري:

الف: د ملي اردو جوړول.

ب: له ټولو ډلو درني وسلې راغونډول او د لزوم په صورت کې هغه د کابل له ښار او نورو ښارونو بهر ځای په ځای کول چې لدې لاري د ښارونو امنیت تأمین شي.

ج: د لویو لارو امنیت تأمینول.

د: د دولت له امکاناتو دشخصي قطعاتو او مسلح ډلګیو د اکمال مخنیوی.

هـ: د دې خبري تضمین چې د دولت د وسله والو ځواکونو سوق او اداره به د همدې دفاعي کمیسیون په لاس کې وي.

و: د ټولو هغو اسراوو فوري او بې قید او شرط آزادول چې د شخړو په جریان کې حکومت یا مختلفو ډلو بندیان کړي.

ټول هغه شخصي او دولتي تأسیسات، املاك، کورونه او مسکوني مناطق چې د جګړو په دوران کې متحاربو ډلو اشغال کړي باید اصلي خاوندانوته مسترد شي، باید ټولي بې ځایه شوې کورنۍ خپلو سیمو ته ستنې شي.

داسي کمیټه به جوړېږي چې د هېواد مالي سیستم او د دولت مالي اجراءات ترنظارت لاندي وساتي او د پیسو چلند د قوانینو مطابق تنظیم کړي.

د غذایي او سوند موادو وېشلو لپاره به د ټولو تنظیمونو په استازو مشتمل کمیسیون جوړېږي.

په اوربند باندي د نظارت لپاره به داسي یو کمیسیون جوړېږي چې د ټولو تنظیمونو استازي به پکي غړیتوب لري.

وظایف او صلاحیتونه

جمهور رئیس:

د دولت رئیس د ملي یووالی نښه ده چي د دولت چاري به د قرآن او سنت او اسلامي شریعت له غوښتنو سره سم سمبالوي.

صدراعظم به کابینه جوړوي بیا به ئي جمهور رئیس ته د اعلان لپاره او د لوړي د مراسمو اجراء په خاطر وړاندي کوي.

۱ـ کابینه به د یوه متحد تشکل په څېر د صدراعظم په هدایت وظایف ترسره کوي.

۲ـ صدر اعظم او کابینه به په ټولو مهمو قضایاوو کي د جمهور رئیس سره په منظم او نږدې توگه تفاهم کوي.

۳ ـ جمهور رئیس او صدر اعظم باید په خپلو منځونوکي د تفاهم له مخي عمل وکړي که چېري په کومي قضیې کي د رأی اختلاف راولاړ شو د مناقشې له لاري به هغه حل او فصل کوي، که قضیه لاینحل پاته شوه باید د کابینې او جمهور رئیس گډې غونډې ته محول شي.

٤ـ د دولت تگلاري پوري تړلي ټول امور باید د صدر اعظم تر ریاست لاندي د کابینې په غونډوکي فیصله شي. ټول وزیران او معینان په انفرادی او اجتماعي ډول د حکومت د تصامیمو په اړه مسئولیت لري.

۵ـ د مسلح قواوو قومندانان به له تعامل سره سم د خپل منځي تفاهم له لاري ټاکل کېږي.

د جمهور رئیس صلاحیتونه:

٦ـ جمهور رئیس لاندني وظایف او صلاحیتونه لري:

الف: د جمهوري رياست د معاون ټاکنه.

ب: د قانون مطابق او د صدراعظم په مشوره د قاضی القضات او د ستري محکمې د قاضيانو ټاکنه.

ج: د هېواد د مسلح ځواکونو اعلی قومنداني د دې ځواکو د موازينو او اهدافو په رڼا کې.

د: د کابينې او پارلمان په مشوره د جنگ او سولې حالت اعلانول.

هـ: له مقرراتو سره سم د پارلمان د غونډو پيل او پای اعلانول.

و: د ملي وحدت استحکام، د خپلواکۍ او استقلال ساتنه او د افغان ولس د ګټو په رڼا کې د هېواد د بې طرفۍ او اسلامي هويت تمثيل.

ز: د شريعت مطابق او له مقرراتو سره سم د محاکمو د پرېکړو تأييد او لغو.

ح: په بهرنيو هېوادونو کې د افغانستان د سياسي هيئتونو رئيسان او په بين المللي ټولنو کې د افغانستان دائمي استازي ټاکل او د نورو هېوادونو د سياسي هيئتونو د رؤساوو اعتبار ليك منل.

ط: د قوانينو او مقرراتو توشيح او د بين المللي معاهدو امضاء د هېواد له قوانينو سره سم.

ی: جمهور رئيس کولی شي د خپلو صلاحيتونو ځيني برخې خپل معاون يا صدراعظم ته انتقال کړي.

ك: د جمهور رئيس د وفات يا استعفاء په صورت کې به د جمهوري رياست دندې د جمهور رئيس معاون ته سپارل کېږي چې د نوي جمهور رئيس تر ټاکنې به د چارو نيابت کوي.

ل: د بانك نوټونو د چاپ رسمي اجازه.

م: جمهور رئيس کولی شي چې د کابينې فوق العاده غونډه د هغو حياتي او

مهمو چارو په اړه راوبلی چې د هېواد د ورځيني او عادي اجراءاتو په محدوده کې نه راځي.

د صدراعظم صلاحيتونه:

۷ـ صدراعظم او کابينه لاندې صلاحيتونه لري:

الف: د هېواد د داخلي او خارجي سياست وضع او تطبيق د دې معاهدې د نص او روحيې مطابق د قوانينو په رڼا کې.

ب: د وزيرانو او نورو اداري او اجتماعي مؤسساتو د چارو اداره او سنبالول او د دوی ترمنځ تنسيق او يووالی.

ج: له مقرارتو سره سم اداري او اجرايي تصاميم نيول او د هغوی د پلی کولو چارې سنبالول.

د: د قوانينو تسويد او د لوايحو او مقرراتو جوړول.

هـ: د دولت د بودجې تنظيم او کنټرول او د هېواد د بيا ودانولو او د يوه ارزښتناك بانکي او مالي سيستم د پلی کولو لپاره مناسب تدابيرنيول.

و: د هېواد اقتصادي، ټولنيز او تعليمي پروګرامونه برابرول او د دې پروګرامونو د تنفيذ په چارو نظارت کول او يو مرفه، په خپلو پښو ولاړ اسلامي هېواد جوړول.

ز: په نړيواله سطحه د هېواد د ګټو او آرمانونو ساتنه او ارتقا او د بهرنيو تعهداتو او نړيوالو پروتوکولونو او معاهداتو څېړنه او لازم سياسي او اقتصادي تدابير نيول.

ح: د سولې او امنيت د تأمين او په ټولني کې د اسلامي اخلاقو د تعميم او د يوه خاص او مستقل ارګان په ذريعه اداراتو کې د عدالت او انصاف د مراعات لپاره لازم اجراءات کول.

د پورتنیو موادو د تأیید لپاره، لاندي شخصیتونو د ۱۹۹۳ کال د مارچ په ۷ نېټه په اسلام آباد کې د دې معاهدې په پای کې امضاء ګاني وکړي.

مولوي محمد یونس خالص، مولوي محمد نبي محمدی، عبد رب رسول سیاف، سید احمد ګیلاني، صبغة الله مجددي، برهان الدین رباني، محمد آصف محسني، حکمتیار

د اسنادو د امضاء په غونډې کې د ایران هیئت ته هم د ګډون بلنه ورکړي شوه. او فیصله وشوه چې د دعاء لپاره به لومړی مکې ته ځو، د سعودي پاچا شاه فهد او د ایران رئیس جمهور هاشمي رفسنجاني به د نواز شریف په شمول د همدې معاهدې په پای کې د شاهد او ضامن په توګه امضاء کوي. ټول مشران په ګډه له نوازشریف سره یو ځای سعودي ته ولاړو عمره مو اداء کړه، له عمرې وروسته نوموړی معاهده په مکه کې له شاه فهد سره د یوې علني غونډې په ترځ کې یو ځل بیا امضاء شوه. له هغه ځایه تهران ته راغلو، رفسنجاني د معاهدې په پای کې د شاهد په توګه امضاء وکړه. د ایران له جمهور رئیس سره د ملاقات وروسته، رباني په تهران کې پاته شو او د مشهد له لاري هرات ته ولاړ. د هرات په جامع جومات کې ئې وینا وکړه، خو وینائ داسې وه لکه چې اصلاً ئې کومه معاهده نه وي امضاء کړې، په ډېره تنده لهجه ئې په موږ نیوکې وکړي او له خلکونه ئې وغوښتل چې "د اسلامي دولت" د مخالفینو په ضد جهاد ته ادامه ورکړي!!

کابل ته له رارسېدو سره سم ئې د ډاکټر عبدالرحمن په مشرې خپل هیئت مزار ته ولېږو. موږ ګمان کولو چې دا هیئت به د جنرال دوستم د اقناع او د هغه د تشویشونو رفع کولو لپاره مزار ته لېږل شوی وي. خو جنرال دوستم ما ته د دې هیئت د مأموریت په اړه وویل: "هیئت د خبرو د پیل سره سم له کابل راوړی خریطه په میز خوره کړه او د حزب اسلامي په خلاف د عملیاتو د پلان په اړه ئې وویل: په سروبي باید له دریوخواوو عملیات ترسره شي، د نجراب او ماهی پر له لاري به د جعمیت او شورای نظار ځواکونه او د لته بند له لاري به د جنبش

قطعات په سروبي عمليات ترسره کوي...ماو رته وويل: " آبله ورځ خو تاسو له حزب اسلامي سره معاهد امضاءکړه، پر دې معاهدې د امضاء رنگ لاندي وچ شوی او تاسو د عملياتو پلان جوړکړي؟! څه شوي او په کومه پلمه دا عمليات پيل کړو، لږ ترلږه څو ورځي خو بايد تېري شي چي داسي کومه پلمه تر لاسه کړو چي خپل افراد ورباندي قانع کړو.. ما لدې عملياتو سره موافقه ونکړه".

د اسلام آباد د موافقاتو په اساس بايد له سفر تر راستنېدو متصل، ټول مشران په جلال آباد کي راغونډ شوي وی او د کابينې په اړه وروستۍ فيصله شوې وی خو غونډې ته د مشرانو په ځای د دوی استازي حاضر شول، د جمعيت استازو په غونډې کي وويل چي موږ ته د کابينې په اړه د څه ويلو واك نه دئ راکړي شوي، مجبور يو بېرته کابل ته ستانه شو. ټولو تعهد وکړ چي خپل مشران به د غونډې لپاره چهار آسياب ته حاضروی.

کمونست جنرالان په کمين کي وو، غوښتل ئي دا هڅي ناکامي کړي، شورای نظار ئي وسوسه کړ چي موږ کولی شو سروبي ونيسو، تاسو جنرال دوستم پدې قانع کړي چي د سروبي د نيولو په عملياتو کي برخه واخلي، خو د شورای نظار هيئت له مزار خالی لاس بېرته راوگرځېدو. شورای نظار ته د سروبي يا چهارآسياب په لوري د جنرال دوستم له مرستي پرته عمليات ممکن نه وو، نو ځکه دوی د پروان کاپيسا د تصفيي پلان جوړ کړ، چي په دوو مرحلو کي بايد ترسره شي: لومړی بايد د حزب په افرادوکي کار وکړي او ضعيف النفسه عناصر په پيسو واخلي، وروسته د همدغو افرادو په مرسته عمليات ترسره شي. لدې عملياتو د مخه د ننگرهار د يوه هيئت د منځگړيتوب په نتيجه کي په جلال آباد کي. د مشرانو په غونډې توافق وشو. د حزب وحدت له مشر پرته ټولو پدې مذاکراتو کي برخه واخسته.

د ننگرهار له شوری سره مو پدې خبري توافق وکړ چي ترکله ټولو مشرانو په همدې غونډې کي د کابينې په سر موافقه نه وی کړې بايد د غونډې له ځای هيچا ته د وتلو اجازه ورنکړي شي. مذاکرات پيل شول، رباني بياهم د جمهوري رياست

ترخنګ د دفاع وزارت غوښتلو او تردې په کم شي نه راضی کېدو. مذاکرات طولاني شول، له ورځو خبره هفتو ته ورسېده، سیاف غوښتل د محاصرې لدې حالت په کومه پلمه ووځي، د ننګرهار شورى ته ئي وويل: ما ته اجازه راکړي کابل ته ولاړ شم او انجنیر مسعود له ځان سره راولم، تاسو پوهېږئ چي رباني لده نه پرته تصمیم نشي نیولی!! هغوی د ده تګ د مشرانو په موافقې پورې مربوط کړ،څو ځله ماته راغي، ما موافقه وکړه، خو زړه مي ګواهی راکوله چي استاد به بېرته نه راځي، همداسي وشول. لده سره ملګرى د ننګرهار هیئت بېرته راستون شو، خو دی په پغمان کي پاته شو.

د همدې مذاکراتو په دوران کي کمونستو جنرالانو د سابقه پلان مطابق د پروان په لوري عملیات پیل کړل. له درنو جګړو وروسته د چهاریکار، بګرام، جبل السراج، د کاپیسا ولایت په مرکز او اطراف کي د حزب د مراکزو په نیولو موفق شول او د نجراب او تګاب په لور ئي مخکي تګ پیل کړ.

زموږ د معلوماتو له مخي پدې جګړي کي د جنرال فقیر اوجنرال پهلوان رحیم قطعاتو هم برخه اخیستې وه، که څه هم جنرال دوستم له شرکت انکار کولو.

زموږ مجاهدین مجبور شول د دارالامان په لوري عملیات وکړي، چهل ستون او دارالامان د همدې عملیاتو په ترځ کي فتحه شول، پدې کار سره د سروبي په لوري د دوی مخکي تګ متوقف شو. رباني د پروان او کاپیسا د فتوحاتو په راپورونو هومره مغرور شوی وو چي د روغي جوړي هیئت ته ئي وويل: نور نو مزید خبرو ته ضرورت نشته، سبا بله ورځ به سروبي نیولی کېږي او ورپسي به چهار آسیاب فتحه کېږي!! خو د دارالامان او چهل ستون په لوري د حزب د مجاهدینو مخکي تګ بېرته ناهیله کړ.

بالآخره د کابیني په سر توافق وشو. د دفاع او کورنیو چارو وزارتونو لپاره ګډ کمیسیونونه وټاکل شو، چي کفالت به ئي د جمهور رئیس او صدراعظم په غاړه

وي، د پاته وزارتونو لپاره له هر تنظيم دوه دوه وزيران واخستل شول، توافقات د يوې غونډې په ترڅ کې اعلان شول او غونډه پای ته ورسېده. رباني د کابل په ځای د پېښور په لوري وخوځېدو، خو کابل ته له رسېدو وروسته، د دې په ځای چې د معاهدې مطابق د زړې کابينې وزيران رخصت کړي برعکس هغوی ته ئې ترهغه په خپلو دندو کې د پاته کېدو فرمان صادر کړ چې نوې کابينه د تحليف مراسم تر سره کړي، دا يوه نوې خبره، نوی شرط او د معاهدې د فوري انفاذ په لاره کې ځنډ او خنډ راپيداکول وو.

په اصل کې رباني او مسعود خاصتاً کمونستو جنرالانو دا نه غوښتل چې مونږ کابل ته ولاړ شو، نه د صدارت تخليه کولو ته چمتو وو او نه زمونږ د تګ راتګ له لاري د کمونستانو د پوستو لري کولو ته.

تنظيمونو اومخصوصاً د تنظيمونو له خوا معرفي شوو نوو وزيرانو په رباني فشار اچولو چې نوې کابينه بايد خپل کار پيل کړي، پس له اوږدې مودې او ځو نښتو رباني دې ته اړ شو چې په قلعه حيدرخان کې د تحليف مراسم ترسره او د نوې کابينې د کار پيل سره موافقه وکړي.

کابينه او ائتلاف

مونږ مجبور شوو د کابينې غونډې په چهارآسياب کې دائري کړو، د ائتلافيونو کمونستو انډيوالانو خپل ملګري دې ته هڅول چې دا بهير حتماً مختل کړي، پدې اړه ئې لاندې کارونه وکړل:

د کابينې هغو غړو ته چې په کابل کې د دوی تر ولګې لاندې سيموکې اوسېدل، د دې اجازه نه ورکوله چې د بالاحصار يا چهل ستون له لاري چهار آسياب ته راشي، دوی مجبور وو په صدارت کې راغونډ شي او بيا ټول يوځای د پل څرخي له لاري چهارآسياب ته راشي، په وار وار د کابينې هيئتونو پدې اړه له رباني او مسعود سره خبرې وکړې چې دا دوه لنډې لارې پرانېزي خونتيجه ئې ورنکړه.

یو ځل ئې د ۱۳۷۲ کال دعقرب د میاشتې په ۱۸ نېټه، پل څرخي ته څېرمه، د کابینې ټول غړي متوقف کړل، د حربي پوهنتون د قوماندانې مخې ته ئې څو ساعته لمر ته ودرول، هومره ئې سپك کړل چې ما گمان کولو بیا به دوی د کابینې په غونډو کې برخه وانخلي، خو یا دا چې وزارت ترعزت زیاد ارزښت درلود او یا دا چې دې ته متوجه شول چې دا د کمونستانو او د دوی مجاهد ډوله التقاطي ملگرو کار دئ، باید پرېښردي چې هغوی په آساني خپل هدف ترلاسه کړي.

خاد د کابینې د غونډې په ورځ، د موټرو په تم ځای کې، پداسې فرصت کې د انفجار پلان جوړکړي وو چې د کابینې د غونډې په پای کې او د وزیرانو د رخصت کېدو په وخت به ترسره کېږي، انفجار کوونکې ته لازمي روزنه ورکړې شوه، انجنیر عارف د خاد معاون د دې چاودنې د پروگرام نظارت کولو، انفجارکوونکی له موادو سره د غونډې په ورځ، د انجنیر عارف په ملگرتیا او د هغه په موټرکې له بم سره یو ځای له بالاحصار تېر کړی شو او د لوگر د تېلو ټانك سره له موټر کوز او د بس په ذریعه د چهارآسیاب په لوري راولېږل شو، موږ له ټول جریان خبر وو، پوره ترتیبات مو ورته نیولی وو، انفجار کوونکی د انفجار ځای ته نږدې ونیول شو، د تحقیقاتو لپاره د کابینې له منځ نه هیئت وټاکل شو، هیئت د تحقیقاتو راپور او د مجرم اعترافات د کابینې هماغی غونډې ته واورول. پورتنۍ خبرې د همدې کس د اعترافاتو برخه وه.

کابینې د هېواد کلنۍ بودجه تصویب کړه. د معاهدې مطابق به جمهور رئیس یا د تصویب شوې بودجې منظوري ورکوله او یا به ئې خپل ملاحظات په لیکلې توگه کابینې ته لېږل، خو جناب جمهور رئیس نه بودجه منظور کړه او نه ئې خپل ملاحظات کابینې ته وړاندې کړل، برعکس تر پایه ئې د خپلې خوښې سره سم، له روسیې په بادراوړو پیسو کې تصرف کولو.

کابینې فیصله وکړه چې لدې وروسته به افغاني بانك نوټونه، د مسکو په ځاي، په کوم بل داسې هېواد کې چاپ کېږي چې:

الف: د افغانستان په اړه يا استعماري عزائم ونلري يا ئې زموږ په کورنيو چارو کې د لاس وهنو امکانات ضعيف وي.

ب: تر مسکو ئې په نازله بيع موږ ته چاپ کړي.

د معاهدې مطابق بايد د کابينې دغه فيصله پرته له کوم ځنډ نه عملي شوې وي، د همدې لپاره د ماليې وزارت، د جرمني او انگلستان له دوو کمپنيو سره خبرې وکړې. د آلمان له يوې کمپنۍ سره، د ټولو زړو بانك نوټونو د تعويض او د نوو مصونو بانك نوټونو د عرضې لپاره د اوه مليونه ډالره په بدله کې، د ۱۵۰۰ ملیارده افغانيو د چاپ توافق وشو، خو رباني له خپلې خوا د شخصي هيئت په ذريعه، د کابينې د پرېکړې او د معاهدې د حکم خلاف، له مسکو سره د خپلو خصوصي ژمنو مطابق داسې نوی قرارداد امضاءکړ چې د ۷۰۰ ملیارده افغانيو زړو بانك نوټونو د چاپ په مقابل کې به ئې روسانو ته څوارلس مليونه ډالره سپارل!! افغانستان ته دا قرارداد د آلماني کمپنۍ په پرتله پنځه برابره گران تمامېدو.

د معاهدې مطابق بايد د پيسو د چاپ قرارداد، د پيسو انتقال او ساتنه او د بودجې مطابق د دولت د اداراتو تمويل، د ماليې وزارت له لارې تر سره شوی وی خو له مسکو سره د شورای نظار د خصوصي اړيکو په اساس، چاپ شوي بانك نوټونه، له مسکو مستقيما بگرام ته لېږدول کېدل او مسعود ته سپارل کېدل، چې بيا به د دوی په خوښه، يو مقدار پنجشير ته، يو مقدار خاد ته، يو مقدار د دفاع وزارت ته او پاته برخه بانك ته انتقال کېده.

د جنرال دوستم کفالت

رباني ترکيې ته سفر درلود، ترکيې ته د ده د سفر څو وجوهات وو، ترکيې د امريکا په اشاره د ائتلاف ملاتړ کولو، دوستم ئې دې ته تشويقولو چې له رباني بېل نشي، د رباني او ايران ترمنځ مناسبات (وحدت سره د خونړيو جگړو په وجه) خړ پړ وو، ترکانو غوښتل دا مناسبات مزيد کړکېچن شي، د ترکيې لائيك حکومت د

افغانستان د داخلي جګړو په اړه هماغه سیاست درلود چې امریکایانو غوره کړې وو: د رباني د تأیید او تشویق له لارې د جګړو دوام او د یوه اسلامي حکومت د جوړېدو مخنیوی. رباني له خپل سفرنه مخکې د جنرال دوستم د لیدو لپاره مزار ته ولاړ، دا مزار ته د ده پنځم سفر وو، غوښتل ئې جنرال دوستم ته بلنه ورکړي چې د ده په غیاب کې د جمهوري ریاست د کفالت لپاره کابل ته راشي، جنرال دوستم دا بلنه ومنله، کابل ته راغی، د خواجه رواش هوايي ډګر د ده د افرادو په لاس کې وو، هلته د ده تود هرکلی وشو، له هوايي ډګر تر ارګ پورې د ده خپلو قطعاتو امنیت نیولی وو، د ارګ یوه دروازه لا د مخه د ده د افرادو په لاس کې وه او په دېوالونو ئې د ده عکسونه لګېدلی وو. رباني په سفر ولاړ او جنرال دوستم د ده د کفیل په توګه په ارګ کې مستقر شو. راډیو او تلویزیون هره ورځ په ارګ کې د ده د ملاقاتونو راپورونه ورکول، پدې وخت کې د کابل وضعیت داسې وو: جمهور رئیس چې د دفاع د تش په نامه کمیسیون رئیس هم وو خارج ته سفر کړی وو. صدر اعظم چې د داخله چارو د وزارت د تش په نامه کمیسیون ریاست ئې هم په غاړه وو له ښار بهر وو. د تنظیمونو مشران یا له هېواد بهر وو یا له کابل بهر. مولوي محمدنبي په کابل کې وو خو چې د جنرال دوستم له راتلو خبر شو د مریضی په پلمه پغمان ته ولاړ او هلته له سیاف سره تر هغه مېلمه وو چې د رباني له راستنېدو وروسته، جنرال دوستم له ارګ نه د مزار په لوري وخوځېدو. د دې کار په اړه په سیاسي حلقو کې درې تعبیره کېدل:

الف: جنرال دوستم پدې ناراض وو چې ولې د جبل السراج د معاهدې مطابق د دفاع وزارت ورنکړی شو، رباني غوښتل د جمهوري ریاست د کفیل په توګه د ده په ټاکلو سره هغه راضی کړي.

ب: رباني د کابل له دفاع نه ډاډه نه وو، په مسعود ئې یا اعتماد نه وو او یا ئې په هغه کې د کابل د دفاع توان او استعداد نه لیدو، له کابل د ډاډمنې دفاع په خاطر ئې جنرال دوستم کابل ته راوغوښت.

ج: د حزب اسلامي، جنبش او وحدت تر منځ مذاکرات پیل شوي وو، د دې مذاکراتو د مختل کولو لپاره ئې دا کار وکړ.

د شورى هم آهنګي تأسیس

په ائتلاف کې خپل منځي اختلافات، د کلکو جګړو ترحده تشدید شول، د وحدت حزب له ائتلاف نه عملاً ووت، هیئت ئې چهارآسیاب ته راغي، زموږ او د وحدت ترمنځ مذاکرات پیل شول او په څو مهمو خبرو مو توافق وکړ:

د یوه بل په خلاف په جګړو کې برخه نه اخستل.

د هېواد د بحران د حل لپاره داسي ګډه طرحه چي د موقت حکومت او انتخاباتو غوښتنه کوي.

د هري خوا تر اغېز لاندي سیموکې به د بلي خوا منسوبین په ډاډ او اطمئنان سره تګ راتګ کولی شي.

په قضایاوو کې ګډ دریځ او د یوه بل ممکنه مرسته.

دا یو ګټور توافق وو چي لاندي نتائج ئې درلودل:

الف: له هغه ائتلاف نه چي زموږ په خلاف جنګېدو، یوه مهمه ډله رابېله شوه او اوس موږ او هغوی ګډ دریځ لرو.

ب: د شیعه، سني او پښتون او غیر پښتون ترمنځ د جګړي هغه خطرناکه توطئه شنډه شوه چي زموږ د ملي وحدت د ختمولو لپاره دښمنانو جوړه کړې وه.

ج: د وحدت له وتلو وروسته، ائتلاف د خپل شته والی فلسفه له لاسه ورکړه او زوال ئې پیل شو.

د: پدې سره د هم آهنګي شورى د جوړېدو اساس کېښودى شو.

له دې توافق وروسته د وحدت په خلاف د اتحاد او شوراى نظار د هغو سترو عملياتو په جريان کې موږ د وحدت عملاً مرسته وکړه چې د نوموړى حزب مرکزي دفتر او د افشارو او خوشحال مېنې برخې ترې ونيول شوې.

ائتلافيونو غوښتل چې د امريکا او سعودي حمايت ترلاسه کړي، د همدې لپاره ئې د حزب وحدت په خلا ف جګړه پيل کړه او د ايران پر ضد ئې يو په بل پسې مرکې وکړې، غوښتل ئې داسې وښيي چې دا جګړه د شيعه ګانو په خلاف د سنيانو جګړه ده او که غرب يا عرب غواړي په افغانستان کې ايران پلوه حکومت جوړ نشي نو بايد د دوى مرسته وکړي!!

د وحدت حزب له جنبش نه دا توقع درلوده چې پدې جګړې کې به حتماً د دوى مرسته کوي، خو داسې ونشول، هغوى فقط څه مهمات ورولېږل او د وحدت يو شمېر مسلح کسان ئې له مزار راانتقال کړل.

همدا راز د شېرخان بندر په سر، په ائتلاف کې بله منازعه راولاړه شوه، د کندز مجاهدينو په شېرخان بندر عمليات تر سره کړل او هغه ئې د جنبش له افرادو ونيولو، رباني او مسعود له يوې خوا داسې ښودله چې دا عمليات محکوموى او غواړي شېرخان بندر بېرته جنبش ته وسپاري، خو له بلې خوا ئې دا کار ضروري او مفيد ګڼلو، ځکه دوى له روسانو سره د مستقيمو ارتباطاتو او له روسيې د سړک له لارې د مرستو ترلاسه کولو لپاره، د شېرخان بندر په څېر يوه بندر ته ضرورت درلود. شېرخان بندر له همدې پلوه دواړو طرفونو ته خاص اهميت درلود.

له همدې حادثې وروسته، ما له انجنير نسيم مهدى سره د مخابرې له لارې خبرې وکړې او هغه ته مې وويل: وګوره چې د جنبش چارواکي د خپلو سابقه يارانو په اړه څه نظر لري او د حزب اسلامي په اړه اوس د دوى دريځ څنګه دئ؟ انجنير مهدى په فارياب کې د حزب اسلامي د جهاد امير وو، خو اوس له جنبش سره يو

ځای شوی وو، هغه ډېر ژر احوال راکړ چې جنبش له حزب سره د مذاکراتو غوښتونکی دئ، ما هم له مذاکراتو سره توافق وکړ، په تاشکند کې زموږ او د دوی هیئتونو سره ولیدل، دا زموږ ترمنځ د هیئتونو په سطحه لومړنۍ لیدنه کتنه وه چې په هغې کې د مذاکراتو په دوام، له نورو ډلو سره د خبرو آترو او د ګډې جبهې د جوړولو په اړه مقدماتې خبرې وشوې، وروسته، وروسته د بېلا بېلو لیدنو کتنو په نتیجه کې په ګډ اقدام، له اقدام وروسته د یوه موقت حکومت په جوړولو او بیا د انتخاباتو په اجرا توافق وشو. موږ لدې کار سره پدې خاطر توافق وکړ چې:

الف: له رباني مسعود سره د مذاکراتو د دوام له افادیت مأیوس شوي وو، موږ ته عملاً ثابته شوه چې دوی د حزب په خلاف له جګړې لاس په سرکېدونکي ندي، د دوی په ژمنو او تعهداتو باور نشي کېدی، د افغانستان د بحران اسلامي حل نه مني او د کمونستانو په ملګرتیا او د روسانو په مرسته په هر قیمت په قدرت کې پاته کېدل غواړي، مجبور وو د حل په نورو لارو فکر وکړو.

ب: پدې سره په ائتلاف کې شامل دوه ډلې زموږ په خلاف له جګړو ګوښه کېدلی، موږ ته دې خبرې خاص اهمیت درلود.

ج: همدا راز پدې سره د قومونو د جنګولو توطئه شنډېده او د افغان ولس په مختلفو پرګنو کې د یوه بل په څنګ کې د ورونو په توګه د ژوند کولو احساس راژوندی کېدو.

د: په افغانستان کې د یوه قوي منتخب اسلامي حکومت د جوړولو لاره، فقط همدا وه چې د کابل جګړه مار ائتلافي حکومت ختم شي، ځای ئې موقت حکومت ته وسپارلی شي او بیا انتخابات ترسره شي.

د عاجل ګډ اقدام په اړه تر ټولو زیات، د وحدت حزب ټینګار کولو، دا ځکه چې تر ډېره حده د جګړو تر فشار لاندې وو. دوه ځله د اقدام لپاره خاصه نېټه وټاکلې شوه خو دځینو عواملو په وجه اقدام وځنډېدو، بالآخره د ۱۳۷۲ کال د

جدي په ۱۲ نېټه د ګډو عملیاتو فیصله وشوه، عملیات پیل شول، په لومړي سر کې اکثر مهم او ستراتیژیك ځایونه ونیول شول او شورای نظار له ټول کابل په تېښته ووه. د دې عملیاتو د بري امکانات ډېر روښانه اود ماتې احتمال ئې ډېر ضعیف وو، خو د ځینو خاصو عواملو په وجه، د هغه نتائج د انتظار خلاف وو، دا عوامل په لاندې توګه وو:

د وحدت حزب پداسې حال کې په عملیاتو کې ګډون ونکړ چې ترپایه ئې د اقدام په سریع او عاجل پیل کولو اصرار درلود او د عملیاتو په ورځ ئې په خپل خاص سمت کې د پلان مطابق د اقدام کولو مکرر ډاډ او اطمئنان ورکولو، د وحدت د تخلف لپاره دوه دلائل په ګوته کېدل:

الف: په مخکنیو جګړو کې له حزب وحدت د جنبش عدم دفاع.

ب: د ایران سفیر د حزب وحدت له مشرتابه نه وغوښتل چې پدې عملیاتو کې برخه وانخلی که نه د ایران هر نوع تعاون به له حزب وحدت سره قطع شي.

جنبش دا نه غوښتل چې د حزب زیات شمېر مجاهدین کابل ته داخل شي او د عملیاتو په دوران کې حساس ځایونه تصرف کړي، په کابل کې د جنبش د مېشته قطعاتو قومندانانو د جنبش مشرتابه ته اطمئنان ورکولو چې دوی یوازې کولی شي له کابل شورای نظار وباسي.

د جنبش د قطعاتو ځینو قومندانانو په پټه له شورای نظار سره مرسته وکړه، جنرال رحیم پهلوان یو لدغو قومندانانو وو.

د کابل له شا او خوا د نورو تنظیمونو قومندانانو د جنبش په خلاف جګړې ته راودانګل.

هیچا مخصوصاً د جنبش قومندانانو دا ګمان نه کولو چې په کابل کې به له خاص مقاومت سره مخامخ شي، ځکه له یوې خوا شورای نظار دوی په خپلو ټانکونو کې کابل ته رارسولي وو او ټول حساس ځایونه د دوی په لاس کې وو له بلې

خوا په ځو مخکنیو نښتو کې دوي ته ثابته شوې وه چې شورای نظار د دوی مخې ته نشي ودرېدی. له همدې اقدام نه څه وخت د مخه، د پل محمود خان په ساحه کې د جنبش او شورای نظار تر منځ یوه نښته و شوه چې په نتیجه کې ئې د دفاع وزارت د ماڼۍ په شمول د خواجه رواش تر هوايي ډګر پورې د شورای نظار ټول مراکز د جنبش ځواکونو ونیول، خبره مزید خرابېده خو رباني له دوستم نه بخښنه وغوښته، جګړه ئې د خپلو افرادو غلطی وګڼله او له هغه ئې د جګړې د توقف غوښتنه وکړه، سبا د راډیو او تلویزیون له لارې د دې نوې جګړې په اړه وویل شو چې دا یو سوء تفاهم وو... الحمدلله رفع شو... د کابل خلکو ته اطمئنان ورکوو...!!

خو د کابل خلکو به ویل: که سوء تفاهم داسې وي نو معلومه نده چې جګړه به څنګه وي، که دسوء تفاهم په نتیجه کې شورای نظار نیمائی کابل د ارګ او دفاع وزارت په شمول تخلیه کوي نو د جګړې په صورت کې به څه کوي؟!

خو په ګډو عملیاتو کې د پورتنیو لاملونو په وجه، نه یوازې عملیات ناکامه شول بلکې جنبش د کابل په ښار کې خپل ټول سنګرونه له لاسه ورکړل، د هوايي ډګر د سقوط په نتیجه کې د دوی ارتباط له مزار سره هم قطع شو، کافي مرګ ژوبله ئې وزغمله، افراد ئې د بګرامیو، هودخیلو او د مرنجان غونډې له لارې زمونږ په لوري راووتل. مونږ د کابل ـ لوګر پاخه سړک نه په استفادی سره د باروړونکو طیارو د کوزېدو لپاره په دریو ورځو کې هوايي میدان جوړ کړ او له مزار تګ راتګ پیل شو، پدې سره د جنبش د افرادو مړاوی روحیه څه ناحه راژوندۍ شوه. جنبش د غچ اخستلو لپاره، په مزار، سمنګان، جوزجان، سرپل اوفاریاب کې د جمعیت ټول افراد خلع سلاح کړل او په کابل ئې بې ساري بمباري پیل کړه. د جنبش قطعاتو غوښتل چې د سالنګ له لارې، د پروان په لوري مخکې ولاړ شي یا لږ ترلږه د سالنګ له تونل تېر شي او اولنګ ته ځان ورسوی چې لدې ځایه په درنو وسلو جبل السراج او د بګرام هوايي میدان تهدید کړي، خو د شمالي تونل په خوله کې د دوی مخنیوی

وشو. د بادغیس له لوري د جنبش په خلاف جګړه پیل شوه او جنرال دوستم دې ته اړ شو چې د جنرال رسول پهلوان قطعات له سالنګ نه د بادغیس په لوري سوق کړي او پدې ترتیب د اسمعیل خان د ځواکونو مخکې تګ متوقف کړي، له همدې سره، د بادغیس په لوري د بالامرغاب سیند د دواړو ترمنځ د جګړې لومړۍ کرښه شوه او د سالنګ په لوري د تونل شمالي خو له لومړي خط شو.

د سالنګ په استقامت د جګړو په دوران کې یو ځلي د رباني د دولت قطعات، د سید کیان له زوم، جنرال حسام الدین سره د یوه سازش په نتیجه کې پدې وتوانېدل چې ترکیلګي پوري ځان ورسوي، جنرال دوستم سخت وارخطأ وو، د وضعیت په اړه ئې ما ته په تلفون کې وویل:" جنرال حسام الدین د دولت قطعاتو ته لار ورکړه، په پلخمري کې و ضعیت ښه ندي، د بغلان قومندانانو ته هدایت ورکړي چې دفاع وکړي، زه موافق یم چې د حملې له دفع کولو وروسته د بغلان اداره د حزب قومندانانو ته وسپارلی شي"، ما ورته اطمئنان ورکړ، په بغلان کې د حزب قومندانانو، بشیرخان، سیدالرحمن، صوفي پاینده محمد او نهضت یار ته مې وویل چې خپل قوتونه د حملې د دفع کولو لپاره لومړي خط ته ولېږي، د دوی د مجاهدینو په رسېدو سره نه یوازې حمله په شا وتمبېده بلکې مخکې تګ پیل شو، د سړک یوې بلې خوا ته ټولې درې تصفیه شوې او جګړه د تونل شمالي خولې ته ورسېده، پدې سره پلخمري د سقوط له خطر وژغورل شو او دوستم له حتمي ماتې نجات وموند، خو د بغلان د ادارې په اړه ئې په خپلې وعدې وفا ونکړه، موږ هم دا موضوع جدي ونه نیوله.

د جنرال مؤمن مرګ

په ائتلاف کې د جنرال مؤمن لویه ونډه وه، له یوې خوا دحیرتان په څېر مهم بندر چې د کمونست رژیم د مهماتو ستره زېرمه هلته وه او د مسکو له خوا ټولې مرستې له همدې لارې افغانستان ته لېږدول کېدې، د ده په لاس کې وو له بلې خوا

ده پدې مرحلې کې د پرچميانو لپاره د يوه ډاډمن محور حيثيت درلود، هومره چې ببرک کارمل تر پايه لده سره په حيرتان کې پاته او بالاخره همـلته دفن شو، په کمونستو افسرانو کې ترټولو زيات لده سره د ملي ستم روحيه وه او غوښتل ئې د همدې روحيې په اساس غيرپښتانه کمونستان او مجاهدين ائتلافي جبهه جوړه او د نورو په ضد وجنګيږي، د همدې لپاره هغه له مسعود سره خاص دوستانه تعلقات درلودل، مسعود د ده په اعتماد او د ده په ټانکونو سور کابل ته داخل شو. د ده مرګ، شوراى نظار ته هومره سخت ګوزار وو چې ما ته د مسعود يوه خاص ملګري قصه کوله چې مسعود د ټول شمال په تصفيې او په څو ولاياتوکې د شوراى نظار د ټغر په ټولېدو، هومره نه وو خفه شوى لکه د جنرال مؤمن په مرګ.

جنرال دوستم د جنرال مؤمن له اړخه ډېر مشوش وو، په حيرتانو ئې د ده تسلط ځانته لوى تهديد ګڼلو، څو ځله ئې ماته پدې اړه د تلفون له لارې خپل شديد تشويش څرګند کړ، بالآخره ئې ماته وويل چې څه خاصه چاره به کوو، څو ورځې وروسته، جنرال مؤمن د هليکوپټر په يوې پېښې کې په قتل ورسېدو، جنرال دوستم د ده د تدفين شانداره مراسم جوړ کړل او هغه ته ئې د قهرمان لقب ورکړ!! د کابل په جګړو کې د جنرال بابه جان د ٠٥٥ نمبر فرقې ترځنګ د جنرال مؤمن ٧٠ فرقې لويه برخه وه. دوى د کابل په ښار هومره مسلط وو چې د رباني د لومړنۍ څلورمياشتنۍ دورې په جريان کې د وطن کمونست حزب خپله عمومي کنګره د کابل په ښار کې دائر او محمود بريالى ئې د منشي په توګه وټاکلو. کاوياني او فريد مزدك به په مستقله توګه د مسکو او ډهلي دوره کوله او مسعود به په هوايي ډګر کې د راتلو په وخت کې د دوى استقبال کولو. دا دواړه د ببرك د پلويانو په ليکو کې تر ټولو زيات د ستمي روحيې په راولاړولو او تبليغ کې مؤثر ول، له مسکو او ډهلي سره د ارتباطاتو په ټينګولو او هلته د مېشت کمونستانو په تنظيم، د ائتلاف په ګټه د دوى په کارولو کې ئې مؤثره ونډه درلوده. که څه هم لدوى سره کوم نظامي ځواك نه وو خو په فکري لحاظ د کاوياني او مزدك رول تر هرچا زيات او مؤثر وو،

په فوځ کې د جنرال مؤمن په څېر افسرانو لدوی د کمونستي نظریاتو ترڅنګ، د ملي ستم متعصبانه افکار حاصل کړي وو

د مسعود واکمني

له کابل د جنرال دوستم د قطعاتو له وتلو وروسته، د کابل د ښار په هغي برخي چي د سیند شمال ته پرته ده او له غوربند پرته په پروان د مسعود واکمني پیل شوه. هغه لدې وروسته په ځان باور راغي، خولې ئې کږه په سر کیښوده او د مطلق العنان واکمن اکتونه ئې پیل کړل. خو د دې واکمنۍ ساحه ډېره محدوده او موده ئې ډېره لنډه وه، بې ځایه مستي او غرور نه یوازي دې ته وهڅولو چي په یوه وخت کې له حزب اسلامي، حزب وحدت او جنبش سره وجنګېږي، بلکې له رباني او تورن اسمعیل سره ئې هم مخالفت پیل او ورو ورو داسي حد ته ورسېدو چي جمعیت عملاً په دوو متخاصمو ډلو ووېشل شو. د شورای نظار ځینو غړو ته هم د ده حرکات او تصرفات له زغملو ووتل او مجبور شول پدې کړکېچ کې د رباني خواته ودرېږي، خو له مسکو باد راوړي پیسي د ده په نامه بګرام ته راتلې او له ایران او مسکو راغلي وسلې او مهمات د ده لاس ته ورتلل. اختلافات دې حد ته ورسېدل چي د روغي جوړي لپاره هیئتونه وټاکل شول، د هیئتونو له ډېرو هلوځلو وروسته، پدې روغه جوړه وشوه چي پیسي به د رباني په حکم توزیع کېږي او د وسلو او مهماتو د وېش واك به له مسعود سره وي.

له بلي خوا په جګړو کې د دوی ځواکونه یو په بل پسي له رسوا ماتو سره مخامخ شول، د یوه کال په مودې کې دوی یوازي د غوربند په لوري د پیسو په زور مخکې تګ وکړ او د حزب مجاهدین ئې له هغي ساحې وتلو ته اړ کړل خو په مقابل کې د حزب مجاهدینو د کابل په شا او خوا کې د سکاد د غونډۍ په شمول

ډېر حساس او ستراتيژيك ځايونه فتح کړل.

د جمعيت په افرادو کې له حزب سره د روغې جوړې روحيه ورو ورو تقويه کېده، په جګړو کې ناکامي دې روحيې ته مزيد قوت بخښلو، خو مسعود به خپلو انډيوالانو او په پيسو اخستل شوو قومندانانو، مخصوصاً کمونستو جنرالانو ته ويل چې حزب اسلامي په جګړې سره موږ نشي ختمولې، خو د روغې جوړې او په حکومت کې د برخې اخستلو په نتيجه کې حزب اسلامي په اوضاع مسلط کېږي او موږ د هغه په وړاندې خپل شته والی نشو ساتلې. د جمعيت فکري حلقو د مسعود دا دريځ داسې توجيه کولو چې هغه حزب اسلامي د خپلې واکمنۍ لپاره تهديد ګڼې، په کابل کې مخصوصاً په خپله د جمعيت او شورای نظار په ليکو کې د ده په ضد د ټولو شته مخالفتونو سره سره که حزب کابل ته ننووت نو د ده ستوری خامخا تپ کېږي او د ده د بې مهاره تصرفاتو مخنيوی کېږي. که رباني او پلويان ئې نن د ده مخې ته نشې ودرېدی او د ځرګند مخالفت جرأت نشي کولې، د حزب اسلامي په راتلو سره به د ده په خلاف ګډه قوي جبهه جوړېږي اوپه جمعيت به د ده تسلط او په کابل کې به د ده د واکمنۍ شپه پای ته رسېږي. پدې مرحلې کې د مسعود له اظهاراتو، مرکو او پيغامونو د ده په ذهني کيفيت او مغشوش او مشوش فکري حالت ښه پوهېدی شئ: هغه بې نظيربوتو ته په انتخاباتو کې د برې په مناسبت په خپل پيغام کې ليکي:" د پاکستان په انتخاباتو کې ستاسو بريا په بنسټپالو د ديموکراتيکو ځواکونو بريا وه، زه د دې سوبې مبارکي درته وايم، هيله ده په افغانستان کې هم ديموکراتيك ځواکونه ستاسو په مرسته پر بنسټپالو غلبه ترلاسه کړي!!) امريکايانو ده ته اطمئنان ورکړي وو چې د بې نظيربوتو په راتلو سره به ستاسو او اسلام آباد مناسبات زموږ په وساطت ښه شي، په همدې طمعې هغه دا پيغام لېږلی وو.

له غربي آژانسونو سره ئې د خپلو مرکو په ترڅ کې د حزب په اړه ويل: حزب تروورستانو ته روزنه ورکوي، د عربي نړۍ تروورستان ئې له ځان سره ساتلي او د

روزني مراكز ئي ورته جوړ کړي! په جماعت اسلامي به ئي نيوکي کولي او د ايران په خلاف به ئي ويل چي ايران زموږ په کورنيو چارو کي لاس وهني کوي، له حزب وحدت سره د پيسو او وسلو مرستي کوي او د کابل د جګړو باعث دئ. دا تبليغات ئي په داسي حال کي کول چي د ده او د شوراى نظار د غړو په غاړى کي به د ايران د سپاه پاسدارانو نښه، (برګ دستمال) ځوړند وو او دريشي به ئي د هغوى په څېر برګي وي او هر څوك به پدې پوهېدو چي دوى د سپاه پاسدارانو تقليد کوي. هم دستمالونه هغوى ورکړي او هم برګي دريشي.

په حقيقت کي دحزب اسلامي په خلاف د ځينو ډلو او افرادو د شديد مخالفت وجه دا ده چي ګنده خلکو، په فساد کي پرېوتو سپکو انسانانو او په پرديو پوري تړلو حقيرو حلقو ته د هغي ډلي زغمل ګران وې چي له پاکو شخصيتونو، لوړو ارواحو او ملت ته د منل شوو څېرو جوړه شوې وي.

د دغي ډلي د واکمنۍ په دوران کي چي په کابل او نورو سيمو کي کوم فساد، اختلاس، غارت او ظلم شوى د هېواد په تاريخ کي سابقه نلري. که بې رحمه غله په يوه مظلوم کلي مسلط شي ښايي د کليوالو له عزت او ناموس، سر او مال سره به هغسي لوبي کول د خپل غرور او ميړاني منافي وګڼي چي د غو بې رحمه او ذليله واکمنانو له مظلومو افغانانو سره کړي. که ووايو چي ټولو کمونستانو د خپلي څوارلس کلنۍ واکمني په دوران کي په ملي شتمنيو کي هومره خيانت نه دئ کړى لکه د شوراى نظار د واکمنۍ په دوران کي چي هر قومندان او واکمن کړى، مبالغه مو نده کړي. په پاريس، لندن او ډهلي کي شخصي جايدادونه اوکورونه اخستل، په داخل کي قصرونه جوړول، شخصي او دولتي زمکي غصبول، د خلکو لوڼي په زور نکاح کول، د دفاترو لوازم، فرش، ظرف، ميز، څوکۍ غلاکول، د خلکو د کورونو دروازي،کړکۍ او د چت لرګي ايستل، د فساد، عيش، عشرت ريکارډونه قائمول، بدمعاشي، داړه ماري، اخلاقي فساد او د شريفو خلکو په پت او شرف تېرى، د دوى ورځيني معمول او عادي کارونه وو، دوى په خپلو رذالتونوسره د ګلم جمانو او

کمونستانو مخونه ورسپین کړل، خلکو به د مزار وضعیت سل ځله تر کابل غوره ګڼلو، زموږ د ټولني ټول مفسد او بیدینه عناصر، غله، ملېشې او داړه ماران د دوی په څنګ کې د دولتي قطعاتو تر نامه لاندي راغونډ شول، وسلې ئې ترلاسه کړې، هري ډلې ته د واکمني مستقله ساحه وسپارل شوه او د مظلوم ولس په سر د بې رحمه او قسي القلبه ټولواکانو په څېر مسلط شول. له یوې خوا د قومندانانو اشرافي د عیش او عشرت افسانوی ژوند او د دوی ترمنځ د قصرونو جوړولو، د ښو آسونو، آخرین ماډل موټرو ترلاسه کولو، د زمکو اخستلو او خارج ته د پیسو په انتقالولو کې بې شرمانه مسابقه او له بلې خوا د عام ولس دردونکي اقتصادي حالت، فقر، لوږه او قیمتي، چې د باد راوړو پیسو د بې دریغه وېش او بازار ته ئې د عرضه کولو په وجه راولاړ شوي وو او ډېرې شریفې او باعزته کورنۍ ئې سوال او ګدايي ته اړ کولې، د هر دفتر په خوله کې، د هر قومندان د کور مخې ته او د هر واکمن د ملاقاتونو او دعیش عشرت ځایونو خواته په لسهاوو سوال کوونکې ښځې او ماشومان هره ورځ راغونډېدل او په حسرت سره به ئې په لوکسو موټرو کې د دوی د تګ راتګ نظاره کوله او د زړه له کومې به ئې په دوی لعنت ویلو، په هر کور کې به د ماخستن د ډوډۍ په وخت د دسترخوان په سر، د بیوزلو خلکو د شېرا لاسونه او چتېدل او د دغو ظالمانو لپاره به ئې الله ته دا سوالونه کول چې د دوی په ماشومانو دې همداسې حالت راشي چې پدغو مظلومانو ئې راوستلی.

تر یوه وخته د ارګ وضعیت داسې وو چې د جمهور رئیس په موجودیت کې به مسعود ته د ګارد تشریفاتي قطعه وړاندې کېده، دا کار کمونستو افسرانو د خاص مقصد لپاره کولو، د پاکستان د جماعت اسلامي یوه هیئت ما ته قصه کوله چې "د اختر په ورځ، د ارګ په جومات کې د استاد رباني د وینا اورېدو لپاره ناست وو، هغه د اختر د لمانځه خطبه ویله، ناڅاپې بهر کې د موزیك غږ اوچت شو، څو دقیقې ئې دوام وکړ، موږ هك پك شو، د جمهور رئیس د خطبې په وخت کې د موزیك دوامداره غږ او د تشریفاتي قطعې وړاندې کېدو حیران کړي وو، د جومات تر دړې

پورې، د پښو ترپا او د سلامي کېدو غږ، هغې خوا ته ملتفت کړو، که ګورو چې مسعود له څو بریتورو جنرالانو سره جومات ته راداخل شو".!!

طبیعي ده چې رباني ته به دا له اهانت او تحقیر ډك سلوك د زغملو نه وو، خو په څرګنده ئې د څه کولو او څه ویلو جرأت نه درلود، ورو ورو ئې په ارګ کې خپل نفر ځای په ځای کړل، څه موده وروسته د ارګ وضعیت داسې جوړ شو چې له افسرانو نیولې تر چای باشي پورې ټول د بدخشان او مخصوصاً د یفتل اوسېدونکي وو، مسعود به په هرې غونډې کې پدې وضعیت نیوکې کولې او ویل به ئې چې استاد له یفتلیانو پرته په بل چا اعتماد نلري!!

په جګړو کې د شورای نظار د پنجشیري قطعاتو پرله پسې ماتو، دوی دې ته اړ کړل چې له تخار او بدخشان ډېر شمېر افراد کابل ته راانتقال کړي، پدې سره رباني ته په کابل کې د خپلو پلویانو د ځای په ځای کولو او د ځان شته کولو موقع په لاس ورغله، هغه د جمهوري ریاست ۳۶۰۰۰ کسیزه ګارد منظورکړ، د جګړې په لومړي خط کې د ګارد کافي شمېر کسان ځای په ځای شول، د دغه تازه نفس افرادو جنګي روحیه، تر پنجشیریانو پدې خاطر قوي او په جګړو کې ئې ونډه او موثریت زیات وو چې د شورای نظار پنجشیري قطعات، د زیات تالان او غارت په نتیجه کې هومره ماړه شوي وو چې نور ئې د جګړو لپاره انګیزه نه درلوده. د رباني پلویان پدې هم وتوانېدل چې د کوهدامن قومندانان د مسعود په خلاف په یوې داسې شورى کې متحد او تنظیم کړي چې اکمال به ئې اکثراً د رباني له خوا په فوق العاده توګه کېدو، دې شورى ته د دهمزنګ لوري ته د جګړې لومړي خط وسپارل شو، نوموړې شورى اکثرا د اتحاد او جمعیت له جهادي قومندانانو جوړه شوې وه، د کمونستو جنرالانو سره ئې حساسیت درلودو، له شورای نظار زیات متنفروو او له حزب اسلامي سره ئې خواخوږي درلوده.

د دې لپاره چې له مسکو راتلونکې وسلې او مهمات به د بګرام په هوایې ډګر کې کوزېدل او په بګرام کې د رباني د پلویانو له ځای په ځای کېدو سره مسعود

مخالفت کولو، رباني مجبور شو د خاد له لاري په کابل او د کابل په شا او خوا کې، مهمات په پیسو واخلي او له قاچاقي لارو ئې کابل ته انتقال او په ارگ کې ځای په ځای کړي خو د نوموړو مهماتو ټول ډیپوگان، دیوه ستر انفجار په ترځ کې په یوه وخت یو په بل پسي منفجر شول، د رباني پلویانو پدې انفجار کې د مسعود د پلویانو لاس دخیل گڼلو او هغه ئې پدې کار تورن کولو.

زما پر کور بم ورونه

کلکه تبه مي وه، دفتر ته د تلو وم، په کورکې پاته شوم، دوه، درې ځایه مي مخابروی تماسونه درلودل، وروسته د راغلو راپورونو په مطالعې مصروف شوم، د وړي مخابرې په ذریعه مي له ورونو چاته وویل چي پورته، زما خواته راشي، خاد، همدا مخابروی تماس کشف کړی وو او د (پورته) له کلمې پوه شوی وو چه زه د غره ډډی کور کې یم، له مخکې ئې زما په کور د بمبارۍ پلان جوړکړي وو، پنځه طیارې ئې د همدې لپاره تیاري کړې وې، موږ ته د طیارو د تیارسی ودرېدو اطلاع راغلې وه خو د بمبارۍ د پلان له څرنگوالی دقیقاً مطلع نه وو، د مطالعې په جریان کې مي د اوراگان په شېر غږ، د کور خواته احساس کړ، له کور راووتم چي و گورم مرمۍ په کوم ځای لگېدلې، په آسمان کې مي طیارې ولیدې چي یو په بل پسي له هوا زمکې ته راکښونه توغوي او د کور یوې بلې خوا ته لگېږي، گڼ شمېر ۵۰۰ کیلوگرامه بمونه ئې واچول، وروسته ئې خوشه ئې بمونه پرېښودل، موږ تقریباً۲۰ کسان هلته راغونډ وو، انضباطان، ډریوران او نور. د کور خوا ته غونډۍ ته پورته شوو، یوې خوا بلې خوا ته مو بمونه ولگېدل، د غونډۍ په سر، د بمبارۍ د تماشا لپاره کښېنستلو، ورونو له لاندې محاربوي ماشین راووست چي له منطقې ووځو، خو هلته پاته کېدل مو غوره وگڼل، له کور د وتلو په وخت کې یو ځل ستر بم په

هماغه ځای ولګېدو چي فقط نیمه دقیقه مخکي هلته ولاړ وو، وروسته مو مخي ته بم ولګېدو، په تېرو او دوړو کي پټ شوو، زما مخي ته ولاړ، ورور امیرجان په شا باندي د یوې کیلو په اندازه لوټه ولګېده او په اوچت غږ ئې وویل چي انجنیر صاحب ولګېدم! ما ورته وویل، "چره نه وه لوټه وه" په خپلي ملا ئې لاس تېر کړ او مطمئن شو، د غره ډډې ته ناست وم او د خاد د وړو مخابرو شبکې مي اورېدلې، زړه مي غوښتل، مسعود ته په مخابرې کي ووایم چي دا دئ زه له هماغه ځایه خبري کوم چي تاسو ورباندي بمباري کوئ، خپل ټول زور وآزموئ، زه د خدای په نامه لوړه کوم چي تر پایه به همدلته ناست وم ... خو د دوی د رپیټر مخابره راسره نه وه، بمباري پای ته ورسېده، امیرجان ته مي وویل چي لاندي غږ وکړي او پوښتنه وکړي چي څوك زخمي شوی او که نه، ځواب ئې راکړ چي الحمدلله ټول روغ رمټ دي، هیڅوك نه دئ زخمي شوی، بې اختیاره خندا راغله، ډېره ډېره عجیبه برېښېده چي په یوه څرګند او ووړ ځای د ۳۲ سترو بمونو، راکټونو او خوښه ئې بمونو له راپرېوتو سره سره دې یوکس هم نه وي زخمي شوی، فقط د کور دوه درې کړکۍ، دروازې او ټولي شیشې ماتي شوې، د کور د احاطې او د یوې خوني دېوال د راکټ په لګېدو نسکور شو او د څو موټرو شیشې ماتي شوې، د زړه په کومي کي مي دا شعور او احساس څپې وهلې چي د بمبارۍ توان او توفیق هم خدای ورکوي او ساتنه هم دی کوي، ډېر ناپوه دئ هغه څوك چي له مرګ وېرېږي، په خدای باور وکړئ چي لدې هم خپل ایمان ته شرمنده وم چي ولې له کوره راووتم او د کور په خوا کي غونډۍ ته پورته شوم.

زه ګمان کوم چي زما د وژلو لپاره چي کومي هڅي شوې، کوم پلانونه جوړ شوي او کوم مصارف شوي، ښایي د ډېرو کمو انسانانو د وژلو لپاره به دومره هڅي شوې وي، زما عقیده دا ده چي که مرګ له الله تعالی پرته د بل چا په لاس کي وی زه به تراوسه سل ځله وژل شوی وم. د سردار داؤد د اقتدار له زماني چي د یوې عسکري کودتا په تور زما د نیولو او وژلو فیصله وشوه او زما په غیاب کي زما د

اعدام پرېکړه صادره شوه، بیا تر نن پورې د کابل ټولو واکدارانو او د دوی جاسوسي شبکو او کې جي بي او سي آی اې زما د نیولو، وژلو او د ترور بې انتهاء هڅې کړې دي چې زه دلته د څو ځمونو یادول غواړم:

د سردار داؤد په وخت کې دوه ځله زما د اوسېدو ځای محاصره شو، یو ځل په کابل کې د څلورمې فرقې د رئیس ارکان جگتورن شیرعلی خان شهید په کور کې او دوهم ځل په فرزی کې د پاچا صاحب میرصفی الله په کور کې. په لومړي ځل زه د شیرعلی خان شهید کورته مازدیگر په داسې حال کې ورغلم چې دی ئې یو ساعت د مخه نیولی وو، نفر خدمت ئې نه وو پوه شوی چې دی بې دریشې پولیسو له ځان سره بیولی، نفر خدمت راته وویل چې هغه له څو کسانو سره ولاړ، زه په کورکې ورته منتظر پاته شوم، شپه مې هلته تېره کړه، سهار له کورنه ووتلم، که گورم د کور یوې خوا بلې خواته څو کسان څرك کوي، ما ته ځیر شول، خو زما لونگۍ په سر وه او جیلکه په اوړو، له پولیسانو سره زما د تحصیل د دورې عکس وو، زه ئې ونه پېژندلم، دوی بهر زما راتلو ته منتظر وو، خو زه د کور په منځ کې وم، پدې ترتیب له محاصرې ووتلم.

په فرزه کې زما د اوسېدو د ځای د محاصرې او زما د نیولو پلان جوړ شو، د کوماندو یوه قطعه ئې د همدې منظور لپاره د شپې له خوا، میربچه کوټ او له هغه ځایه د فرزې په لور وخوځوله، د کابل د امنیې قومندان سره له یو شمېر پولیسانو پدې عملیاتو کې برخه درلوده، ما یوه شپه د مخه خوب لیدلی وو چې دا کور محاصره شوی او زه د محاصرې له حلقې د ختیځ په لوري ووځم، د همدې لپاره مې هغه شپه په بل کور کې تېره کړه، سهار مې لمونځ په تیاره کې وکړ، د پاچا صاحب د کور په لوري راوخوځېدم، توپك او تفنگچه راسره وو، پدې وخت کې کوماندو او مسلح پولیس کور ته داخل شوي او د کور په تفتیش لگیا وو، غیرمسلح کسان د کور مخې ته د حوض د شا او خوا ونو لاندې ولاړ وو، ما گمان وکړ چې دا به له کابل راغلې زموږ ملگري وي، چې کله ورنږدې شوم، د میربچه کوټ د

ولسوالۍ د امنيي قومندان له نورو رابېل شو او په ما ئې غږ وکړ چي دريش! ما تفنگچه راوايستله او توپك ته مي مرمۍ تېره کړه، هغه ځای په ځای ودرېدو او ماله دېواله د يوه باغ خوا ته ټوپ کړل او له محاصرې ووتلم، ټول جريان هماغسي وو چي په خوب کي مي ليدلی وو.

درېيم ځل له خالد فاروقي سره يوځای له کابل د بس په ذريعه پروان ته روان وم، زما د نيولو لپاره په ټول هېواد کي زما عکسونه خواره شوي وو او د ټولو ولاياتو پوليسو ته زما د نيولو امر شوی وو، په کارته پروان کي پوليس زموږ موټر ته راوختل، زما عکس ئې په لاس کي، ټولي سورلۍ ئې په ځيرځير له نظره تېري کړي، د هر چا څېره ئې له عکس سره مقايسه کوله، ما د خپلو سترگو حالت کي معمولي تبديلی راوستله او د پزی په سر مي گوته داسي ونيوله چي په قيافې کي تغيير راولي، پوليس له موټر کوز شو، زما ملگري دا گمان کولو چي موږ ئې حتماً پېژندلي يو، خو د نيولو لپاره ترتيبات په بل ځای کي نيول شوي، د دې لپاره پوليس له موټر کوز شو، خو موږ سالم خپل هدف ته ورسېدو.

د کمونستانو د اقتدار په دور کي، ډېر زيات گروپونه د کي جي بي په لاس تربيه او له ضروري وسائلو سره پېښور ته زما د وژلو لپاره راولېږل شول، خو ځيني ئې په داخل کي ونيول شول، ځيني ئې پېښور ته له رارسېدو سره سم د ټونو سره زموږ اطلاعاتو ته په لاس ورغلل، ځيني په خپله راغلل او موږ ته ئې د پلان، وسائلو او خپلو نورو ملگرو په اړه معلومات راکړل او ونيول شول، فقط محدود شمېر ئې پدې وتوانېدل چي ځيني انفجارات وکړي.

يو ځلي له کورنه د دفتر په لوري چي په فقيرآباد کي وو وخوځېدم، خو د دې په ځای چي دفتر ته ولاړ شم بل ځای ته د يوې غونډې لپاره ولاړم، په همدې وخت کي د دفتر هغه گاراج ته چي معمولاً به زما موټر پکي ودرېدو، زما د موټر په څېر بل موټر داخل شو، لدې سره سم د گاراج خوا ته بل موټر ودرېدو خو انضباطانو ډريور مجبورکړ چي موټر له هغه ځايه لري کړي، مخکي تېر شو، بېرته

راوګرځېدو او د سړك بلې ژې ته ئې ودرولو او له موټر کوز شو، چې څو شېبې وروسته همدا موټر منفجر شو او يو شمېر کسان ئې مړه او ژوبل کړل.

بيا ئې د همدې دفتر د دړې خوا ته په هغه ځای کې چې ډېره ګڼه ګوڼه به وه، يو ستر سمتی بلول چې ډېر باروت پکې تعبيه شوي وو، د سهار په تياره کې له ګاډې کوز اچولی وو، انضباط بې احتياطی کړې وه، ګمان ئې کړي وو چې د بلدېې کسانو دا بلول راوړی، بلول له باروتو ډك وو، دواړو خواوو ته ئې ختمه ورکړې وه، ناڅاپې يو کس بلول ته متوجه کېږي، په ختمې کې سيم ګوري، اطلاعاتو ته خبر ورکوي، هغوی بلول لدې ځايه پورته کوي او د سړك بلې ژې ته ئې په يوې ويالې کې اچوي او ورپسې پوليس ته اطلاع ورکوي، پدې وخت کې زه هم دفتر ته راورسېدم. سيداجان زموږ د حمايې يوه مجاهد، بم له ويالې راوايست، خنثی کړی شو، ساعتي بم وو چې پنځلس دقيقې وروسته په ۹:٤٥ د انفجار لپاره عيار کړی شوی وو.

بيا ئې زما لپاره په قرآن کريم کې بم تعبيه کړي وو خو راوړونکی له بم سره يوځای ونيول شو.

يو ځل ئې له باروتو ډك موټر، چې د ريموټ کنټرول په ذريعه به منفجرکېدو، زما لپاره د کبابيانو په بازار کې ودرولی وو، زه په هغو ورځو کې د مرکزي شورى د غونډو لپاره ورسك ته هره ورځ په همدې لار تلم راتلم، له موږ نه دا غلطی شوې وه چې څو ورځې پرله پسې مو په يوې لارې تګ راتګ وکړ، بازار ئې د دې لپاره انتخاب کړي وو چې د ګڼه ګوڼې په نتيجه کې عادتاً موټرې سوکه کېږي او څوك د دې پوښتنه نه کوي چې ولې موټر بې ډريوره ولاړ دئ.

چې کله زما موټر هغه ځای ته ورسېدو، ستر انفجار وشو، خو انفجار پداسې وخت کې وشو چې زما موټر، له بم څلور پنځه متره تېر شوی وو او راپسې د حمايې موټر له هغه ځايه پنځه متره فاصله درلوده، زما موټر څو سانتې متره له زمکې د

فشار په وجه اوچت کړی شو او کلك په زمکه ولګېدو او ودرېدو، ټولي شيشي ئې ماتي شوې، خو پدې خاطر موټر د بم له چرو خوندي پاته شوي وو چي زموږ د موټر او بم ترمنځ يو سرويس حائل شوی وو. هغه ځايته زموږ له رارسېدو د مخه همدا بس دسړك په ژی کي د موټر بم مخي ته نږدې ودرېدلی وو، چي کله موږ د بس خواته ورسېدو انفجار وشو، چرې ټولي په هغه بس ولګېدې چي زموږ د موټر لپاره سپر شوی وو، په موږ پسي د حمايې موټر په ګبوکي راتاو شو، په موټر کي د ناستو وروڼو سر او مخ معمولي وسوزېدل، څوارلس کسان په پېښه کي مړه او پنځه څلويښت کسان ژوبل شوو چي ټول بازار ته راغلي بيګناه خلك وو.

ما په ابتدا کي دا ګمان کولو چي دا به د نورو انفجاراتو په څېر د **KGB** کار وي خو ډېر وروسته راته معلومه شوه چي دا کار د **CIA** له خوا د محاذ ملي د يوه قومندان په لاس شوی وو، د انفجار له ځايه لږ آخوا د محاذ ملي دفتر وو.

زما موټر د انفجار په وجه له تلو لوېدلی وو، له موټرنه کوز شوم، د يوه افغان موټر مي مخي ته ودرېدو چي ما له ځان سره واخلي، زه هم موټر ته وختلم، ډريور مي نه پېژندو، څو متره آخوا د حزب يو موټر راغي، هغه مو ودرولو، له هغه افغان مي مننه وکړه او د حزب په موټر کي تر ورسك پوري ولاړم او په غونډې کي مي برخه واخستله، ګمان مي کولو چي د غونډې برخه وال به له پېښي خبر وي، يا زما په څېرې کي به د دغي لويي او ناڅاپي پېښي آثار احساس کړي او له ما به پوښتنه وکړي خو داسي ونشول، غونډه پيل شوه، وروسته ما په خپله د پېښي په اړه معلومات ورکړل.

د پاکستان پوليس ته د منفجر شوي موټر داسي برخي په لاس ورغلي چي له هغوی د موټر او خاوند په اړه معلومات ترلاسه کېدی شو، خو نه پوهېږم چي ولي پوليسو د تحقيقاتو نتائج له ځان سره وساتل او پدې اړه ئې له څه ويلو ډډه وکړه، ډېره موده وروسته ماته داسي معلومه شوه چي انفجار هماغه چا کړی وو چي د پېښي له ځايه د هغه په موټر کي ووتلو، د دې کس د نوم له اخستلو پدې خاطر

ډېره کوم چې له یوې خوا هغه ژوندی نه دئ او له بلې خوا د ده خپل اعتراف مې نه دئ اورېدلی.

خاد د اسلامي دولت ترنامه لاندې هم زما په خلاف خپلو تروریستي هڅو ته ادامه ورکړه چې څو بېلگې ئې دلته یادوم: د اسلام آباد له معاهدې وروسته چې کله په سروبي د حملې له نقشې سره جنرال دوستم موافقه ونکړه، خاد د انفجار دوه پلانه ترلاس لاندې ونیول:

۱ - په جلال آباد کې د مشرانو غونډې ته د تلو په ورځ ئې د بني حصار او بگرامي تر منځ، زما مخې ته د انفجار داسې ترتیبات نیولي وو چې د لارې یوه اړخ ته په یوې داسې ژۍ چې له سړك نه تقریباً یومتر لوړه وه، د توپ ۱۱ سرگلولې داسې تعبیه کړې وې چې تقریبا دېرش متره ساحه ئې د سړك په اوږدوکې احتوا کوله او ټولې به په یوه وخت له لرې منفجر کېدلې، اطلاعاتو جریان کشف کړ، ساحه ئې تصفیه کړه او ټول سامان ئې ترلاسه کړ.

۲ - د پروان یوه کس ته ئې ۲۰۰ ملیونه افغاني ومنلې، یو مقدار ئې په ابتدا کې ورته وسپارلې، هغه ته ئې باروت، روسي ریموټ کنټرول او لوازم ورکړل، نوموړي په تعلیمي غونډ کې د حزب مرکزي قرارگاه له یوې قطعې سره کارکولو، سامان ئې کم کم له کابل راانتقال او په مختلفو ځایوکې پټ کړي وو، موږ ته د دې جریان په اړه د شورای نظار یوه غړي اطلاع راکړه، هغه جهادي سابقه درلوده او د خاد مأمور وو، په پټه چهارآسیاب ته راغی او موږ ته ئې وویل چې د خاد له معاون انجنیر عارف نه مې واورېدل چې فلاني ته مو باروت او ریموټ کنټرول ورکړي هرڅه ئې انتقال کړي، کار ته تیار دئ، نن سبا به د حکمتیار موټر د هغه پله په سر منفجر کوي چې دی هره ورځ ورباندې تگ راتگ کوي، د دې خبرې په اورېدو سره ډېر پرېشانه شوم، له ځان سره مې وویل چې عجیبه ده زموږ ټول دفاتر په کمونستانو ډك دي، ستر ستر کمونستان په حساسو ادارو کې زغملی شو، خو د حکمتیار په خبر جهادي مشر ته پداسې حال کې د ترور منصوبې جوړوو چې آبله

ورځ مو په مکه کې له هغه سره د سولې معاهده امضاءکړه اوښکې ئې په سترګوکې رغړېدلې او ویل ئې چې له تاسونه د دې کار په بدله کې هیڅ نه غواړم او قسم کوم چې د تل لپاره به ستاسو صادقانه مرسته کوم. نوموړی کس د ټول راوړې سامان سره ونیول شو او په هرڅه ئې اعتراف وکړ.

داسې ډېرې نورې هڅې زما د وژلو لپاره شوې خو دښمنان ندې توانېدلې چې زما د مرګ ثابته نښته رامخکې کړي.

د سولې د هڅو بل دور

ائتلافیونو د تل په څېر یو ځل بیا د ماتو په وخت کې د روغې جوړې غوښتنه وکړه، خو دا ځل د دوی وضعیت ډېر، ډېر خراب وو د پوهنتون په شمول د کابل ښار ټوله غربي برخه ئې له لاسه ورکړې وه، پدې سمت کې دهمزنګ لومړی خط وو، د کابل په ختیځ کې د کابل دریا حائل خط وو، په جنوب کې له بالاحصار پرته ټول حاکم نقاط د مرنجان غونډیو په شمول زموږ په لاس کې وو، د تعرضي جنګ توان ئې کاملاً له لاسه ورکړی وو، له شدید داخلي اختلافاتو سره مخامخ ول، د دولت عالي شورى په قاطع اکثریت له رباني د استعفاء غوښتنه کوله. استاد سیاف د پکتیا او غزني له قومندانانو وغوښتل چې د مولوي نظام الدین حقاني په مشرۍ د سولې یوه جرګه کابل ته راولېږي، هغوی ته ئې اطمئنان ورکړ چې موږ د رباني استعفاء غواړو او له غیر ائتلافي موقت حکومت او انتخاباتو سره موافق یو، رباني او ټولې عالي شورى لدې سره توافق کړی، که رباني دا ځل د دې کار سره موافقه ونکړي زه له کابل وځم او د دوی له ملګرتیا لاس اخلم، هیئت له رباني سره ولیدل، هغه هم په ډېر تأکېد سره، حتی د لوړې په یادولو سره هغوی ته وویل چې زه موقت حکومت ته د قدرت له انتقال سره موافق یم، حکمتیار صاحب ته زما له خوا سل په سلو کې اطمئنان ورکړي، هغه دې د جمهوري ریاست لپاره څو نومونه راولېږي، موږ به یو ترې انتخاب کړو.

موږ د مولوي سلطان عزيز عزيز، استاد شنواري د دعوت اوجهاد د پوهنتون رئيس او ډاکټر فاروق اعظم نومونه ورکړه. خو وروسته نوموړی هیئت د دولتیانو له چلند خواشینی شو او په یوې اعلامیې او راډیویي مرکې سره ئې خپل مأموریت ختم کړ، پدې اعلامیې او مرکې کې ئې ټوله پړه په رباني واچوله او هغه ئې د جګړو د دوام عامل وګڼلو.

وروسته رباني له جنرال حمیدګل د تلفون له لارې وغوښتل چې منځګړیتوب وکړي، هغه ورته وویل: پدې شرط درځم چې ما ته واك راکړې او لدې مې ډاډه کړې چې تاسو د قدرت له انتقال سره موافق یاست، هغه ورته اطمئنان ورکړ جنرال حمیدګل له ماسره خبره وکړه، ما ورته وویل چې پدې شرط ستاسو له راتلو سره موافق یم چې رباني د استعفاء، موقت حکومت او انتخاباتو په اړه تاسو ته کامل اطمئنان درکړي او ستاسو کار یوازې د موقت حکومت د غړو په سر د دواړو خواوو تر منځ توافق ترلاسه کول وي. هغه دا خبره ومنله او کابل ته پداسې حال کې راروان شو چې د بینظیربوتو حکومت د ده له سفر او د سولې له هڅو سره شدیداً مخالفت کولو. که په همدې شپو ورځو کې د طالبانو په نامه حرکت نه وی پیل شوی او د غزني او کابل په لوري نه وی خوځېدلي، یقیناً چې په یوه موقت حکومت حتماً توافق کېدو او جګړه پای ته رسېده. د کابل چارواکو ته له استعفاء نه پرته بله هیڅ لاره نه وه پاتې، معاهده لیکل شوې وه، زموږ له خوا د موقت حکومت غړي معرفي شوي وو، د معاهدې د امضاء لپاره هیئتونه په جلال آباد کې راغونډ شوي وو، خو د طالبانو جریان دا بهیر تخریب کړ او د مسئلی د حل په ځای ئې د جګړي نوې جبهه پرانستله.

دطالبانو حرکت

د طالبانو د حرکت د پیدایښت په اړه دوه خبري کېدی شي:

الف: دا حرکت په کندهارکي د ناولی او مفسدی اداري په خلاف یو طبیعي عکس العمل وو، په کندهار کي د ټولني ترټولو مفسد، بد اخلاق، بې رحمه او لاابالی عناصر، د کمونستانو او ملیشو په شمول په یوې ائتلافي اداري کي چي له کابل ټمویل کېده راغونډ شوي وو او د کندهار په مسلمان او مجاهد ولس ئې بده ورځ راوستې وه، نه د چا سر خوندي وو، نه مال او نه ناموس، هره شېبه د یوه انفجار انتظارکېدو، که هرچا د دې فساد په خلاف غږ اوچت کړی وی عام ولس او صالح مجاهدینو حتماً د هغه ملاتړ کولو. په حرکت انقلاب اسلامي او د مولوي خالص په اسلامي حزب پوري تړلو ځینو قومندانانو په کندهارکي د یوې تبدیلی راوستلو لپاره ملاوتړله، له وضعیت د ناراضه قومندانانو په مرسته ئې په کندهار کي ځانته مرکز پرانستلو، د رباني او سیاف له قوندانانو او بیا په خپله لدوی سره ئې تماسونه ونیول او هغوی ته ئې وویل چي زموږ حرکت ستاسو په ګټه دئ او ستاسو د ملګرتیا لپاره راولاړ شوي یو. هغوی د کافي مقدار پیسو مرسته ورسره وکړه، خپلو قوندانانو ته ئې وویل چي د دې حرکت ملاتړ وکړي او له هغه د حزب اسلامي په خلاف استفاده وکړي. د همدې لپاره د کندهار په ښار له جګړي پرته مسلط شول او په کندهار کي د حزب قومندان حاجی سرکاتب په خلاف ئې جګړه پیل کړه او د هغه مرکز ئې ونیولو. په کندهار له تسلط وروسته، د هلمند له داخلي اختلافاتو په استفادی سره، هغه ولایت هم پدې شکل د دوی په لاس کي پرېوت چي د باغران د رئیس تر مشرۍ لاندي یوه ډله لدوی سره یوځای شوه او د خپلي حریفی ډلي په خلاف ئې د

طالبانو تر نامه او حمایي لاندي جګړه پیل کړه، پس له کافي مرګ ژوبلی ئې خپل مخالفین وټکول، له منطقي ئې وایستل او د طالبانو ترنامه لاندي ئې خپله واکمني هلته اعلان کړه. د ارزګان او زابل په لوري هم دې ته ورته تبدیلی راغله او طالبانو د دغو ولایاتو واګي هم په لاس کي ونیولی، لدې وروسته د دوی خوا ته د بهرنیو ځواکونو پاملرنه راواووښته، پدې حرکت بهرنۍ پانګه اچول او په وسیع پیمانه د دوی تمویل او اکمال پیل شو.

ب: دا حرکت له ابتدا د جنرال بابر په لاس جوړ شو، پلان ئې په اسلام آباد کي د انګلستان پخواني سفیر ورکړ، امریکاییان او سعودیان د بابر او د انګریزانو د ګډو هڅو په نتیجه کي قانع کړي شول چي د دې پروژی سرپرستي او تمویل په غاړه واخلي، انګریزانو چي د دې منطقي د سیاست استادان ګڼل کیږي، امریکایانو ته همدا مشوره ورکوله چي " د بنسټ پالو مسلمانانو" په خلاف او د دوی له خطر د غرب د ګټو د ساتني لپاره باید له" عنعنوي"، "محافظه کار" "سازش خوښونکي" "او معتدل اسلام!" نه ګټه واخستلی شي، بابر دا دنده په غاړه واخستله، د آی اس آی او مولوي فضل الرحمن له لاري ئې د کندهار ځیني قومندانان ولیدل چي په څو خبرو د دوی ترمنځ توافق وشو:

د کندهار نیول.

تر تورغونډې پوري ټوله منطقه تصفیه کول او د تجارتي کاروانونو لپاره تر مرکزي آسیا پوري د تلو لار پرانستل.

د ولس خلع سلاح کول.

د ظاهرشاه له راتلو سره موافقه.

هغه کمونست افسران په خپلو لیکو کي تنظیمول چي د سي آی اې لخوا په پاکستان کي تنظیم شوي او ټول جنګي ماشین هغوی ته سپارل.

پاکستان څو کارونه په غاړه واخستل:

د افرادو روزنه.

مالي مرسته، تېل، البسه او غذايي مواد.

څو سوه تکړه او باتجربه کماندو، د دې لپاره چي په هر ځای کي مقاومت وشي، هغوی د شپې په تياره کي سوق شي او مقاومت وټکوي او د مخکي تګ لپاره لار پرانېزي.

په جهادي قومندانانو کي د وسيع کار او له طالبانو سره د دوی د يوځای کولو د هڅو ټول مصارف په غاړه اخستل.

د طالبانو د حرکت په اړه لدې دواړو تحليلونو کوم يو په حقائقو ولاړ او کوم يو سطحي او ذهني دئ؟ ښايي لاندي ټکي پدې اړه له تاسو سره مرسته وکړي:

۱ – له بې نظير بوتو سره دا وېره راولاړه شوه چي احتمالاً فوځ د دې د حکومت د انحلال په اړه له جمهور رئيس فاروق لغاري سره توافق کوي، د يوه مطبوعاتي کنفرانس په ترځ کي ئې اعلان وکړ چي که د دې حکومت منحل کړي شي نو هغه به ډېر پټ اسرار افشاء کړي. ځينو دا ګمان وکړ چي ښايي لدې خبري د بې نظير بوتو مقصد د پاکستان د اټمي بم په اړه هغه اسرار افشاء کول وي چي د پاکستان فوځ ترې وېره لري، خو بې نظير بوتو په لندن کي له بي بي سي سره د يوې خاصي تلويزيوني مرکې په ترځ کي د خبريال د دې سوال په ارتباط چي پاکستان څنګه د طالبانو په څېر د يوه ارتجاعي ځواك ملاتړ کوي، داسي وويل: پاکستان پدې کار کي يوازي ندي، پلان د انګريزانو، سرپرستي د امريکا، تمويل د خليج هېوادونو او د طالبانو روزنه پاکستان په غاړه اخستي.

۲ – د يوې ګډي جلسې لپاره اسلام آباد ته په هغه وخت کي بلل شوی وم چي د حزب ځواکونه له چهارآسياب سروبي ته په شا شوي وو، خو طالبان و نتوانېدل چي چهار آسياب د زياتي مودې لپاره وساتي، د يوې معمولي حملې په نتيجه کي له چهار آسياب ووتل، په نورو سيموکي هم د دوی وضعيت ښه نه وو، پاکستانيانو

غوښتل چي د "جنبش ملي" او " جنبش طالبان" ترمنځ په ګډه کار او ګډي اداري توافق وشي، خو جنرال دوستم د هم آهنګي شورى د دريو ډلو: حزب اسلامي، وحدت او جنبش او طالبانو ترمنځ په خبرو آترو، ګډ اقدام او ګډ حکومت ټينګار کولو، په همدې اړه په اسلام آباد کي د خبرو آترو لپاره بلنه راکړي شوه، په اسلام آباد کي د امريکا سفير غوښتل له ماسره وګوري، د ملاقات لپاره دفتر ته راغي، د خبرو په جريان کي کابل ته د ايران له لوري د مهماتو او وسلو د مرستو په ارتباط وويل شو چي هره شپه له شپږو تر لسو طيارو مهمات، وسائل، غذائی مواد او تېل له مشهد کابل ته راانتقال کېږي، ما ورته وويل: لدې معلومېږي چي تهران د افغانستان په اړه تر پاکستان او د پاکستان تر ملګرو ډېر فعال دئ، سفير خپلو ملګرو ته وکتل، مسکی شو او داسي ئې وښودله چي لدې نظر سره موافق ندي!! د دې خبري معنا دا وه چي له طالبانو سره مرسته تر هغه ډېره ډېره زياته وه چي ايران له کابل سره کوله. ده په خپلې مسکا سره غوښتل ووايي چي له هغي خوا يوازي مهمات راځي خوله دې خوا مسلح افرادهم لېږل کېږي.

٣ – له پاکستان سره د جهاد له امانتونو تقريباً يونيم زر يك اپي او لوی ګاډي پاته وو، پدې بهانه ئې هغه له ځان سره وساتل او کابل ته ئې له سپارلو ډډه وکړه چي هلته اختلاف دئ، چا ته ئې وسپارو؟ خو له روغي جوړي وروسته ئې هم و نسپارل. ما د صدارت په دوران کي څو ځله پدې اړه تأکېد وکړ، خو وروسته معلومه شوه چي د نوموړو موټرو زياته برخه طالبانو ته سپارل شوي.

٤- پداسي حال کي چي د طالبانو لشکري لشکري له پاکستاني مدرسو د طالبانو د چارواکو په ذريعه راغونډېدل او د افغانستان په لوري خوځېدل او کافي شمېر پاکستانيان د طالبانو تر نامه لاندي افغانستان ته د جنګ لپاره لېږل کېدل، پاکستاني مربوطه ادارو نه يوازي د دې کار مخنيوی نه دئ کړی بلکي د طالبانو په غوښتنه ئې مدرسي موقتاً او د ضرورت په وخت کي بندولې، د دې لپاره چي د نوموړو مدرسو طالبان، افغانستان ته د جګړو لپاره تلو ته وزګار شي، خو د طالبانو

مخالف قوندانان او شخصیتونه ئې په یوه بل صورت تهدید کړي چې له پاکستان به د طالبانو په خلاف له هر ډول هڅو ډډه کوي، ځیني ئې له پاکستان وایستل، ځیني ئې له هوایي میدانونو بېرته ولېږل او خپلو کورونو ته ئې له تلو منع کړل او ډېر نور ئې دعوت او تشویق کړل، امکانات ئې ورکړل او له طالبانوسره ئې یوځای کړل.

۵ - د پاکستان په پارلمان کې ډېرو غړو او د پاکستان کورنۍ او بهرنۍ سیاسي جریاناتو د جنرال میرزا اسلم بیګ په څېر مطلع سیاستمدارانو په جنرال بابر تور ولګولو چې هغه د طالبانو لوی درستیز دئ. غواړي د "صوبه سند" په څېر افغانستان هم د طالبانو په ذریعه فتح کړي. هغه امریکایانو ته اطمئنان ورکړي چې طالبان د ظاهرشاه له راتلو سره موافق دي او دوی کولی شي ټول افغانستان ونیسي.

٦ – په جنوب غرب د طالبانو له تسلط وروسته له همدې لارې د جنرال بابر تر مشرۍ لاندې د یوې تجارتي قافلې په شمول، مرکزي آسیا ته د پاکستاني هیئت سفر، یوازې دا خبره په ګوته کوله چې جنرال بابر وتوانېدو له چمن تر تورغندۍ پورې تجارتي مهمه لار پرانېزي!! پاکستاني مطبوعاتو دا "برې" د جنرال بابر د یوه شهکار په توګه منعکس کړ، ځینو د"یوه باور په څېر" او ځینو د"اعتراض" په توګه!!

۷ – د کابل د سقوط د عواملو په اړه مسعود او د ده التقاطی انډیوالانو دا تحلیلونه وړاندې کول چې موږ له بنسټ پالو سره د یووالی قرباني شوو!! دې ته مو توجه ونکړه چې د بنسټ پالني په خلاف ستر طوفان راولاړ شوی، د بنسټ پالني ضد دې بین المللي طوفان په څپو کې موږ هم پدې یووالی سره لاهو شوو، مسعود وایي: ماته رابن رافل وویل چې کابل ته د حکمتیار له داخلېدو وروسته، امریکا د افغانستان لپاره خپله مصرفي بودجه درې چنده کړه، د رابن رافل دا خبري موږ ثبت کړي او اسناد ئې په لاس کې لرو"!!

۸ – د امریکا کانګریس، د ایراني رژیم د تضعیف لپاره شل ملیونه ډالر منظور کړل چي لدې یوه برخه د ایران د رژیم ضد ځواکونو ته ورکړی شوه او نوره ئي د جنرال بابر او مولینا فضل الرحمن له لاري طالبانو ته وسپارل شوه، پاکستاني مطبوعاتو داخبره افشا کړه چي فضل الرحمن د همدې لپاره تقریباً دوه میاشتي په امریکا کي تېري کړي.

۹ - امریکایي رسمي مقاماتو د طالبانو په اړه لاندي رسمي اظهارات کړي:

طالبان بنسټ پاله ندي.

لدوی د امریکا ګټو ته کوم خطر نه دئ متوجه.

دوی د انقلاب په صادرولو باور نلري.

که څه هم دوی د "بشري حقوقو" ځیني مخالف کارونه کړي خو په مجموع کي دا یو "مثبت حرکت" وو چي په افغانستان کي ئي د سولي د تأمین په اړه مؤثر کارونه کړي دي، " خلك ئنخلع سلاح کړل" دلویو لارو امنیت ئي تأمین کړ او بنسټ پاله ډلي ئي په شا وټمبولي.

که طالبان د ظاهرشاه له راتلو سره رسماً توافق اعلان کړي د افغانستان د بحران په حل کولو کي به د تاریخي ونډي افتخار ترلاسه کړي او امریکا به د دوی حکومت په رسمیت وپېژني!!

طالبان پدې پوهېږي چي که له بنسټ پالو سره اتحاد وکړي خپل اعتبار ته زیان رسوي، له بنسټ پالو سره له هر راز یووالی ډډه کول د طالبانو د درایت نښه ده!!

۱۰ - جنرال بابر چي د داؤد له زماني ئي د ظاهرشاه د بېرته راوستلو هڅي کولي، د طالبانو او جنرال دوستم له خوا د اطمئنان تر لاسه کولو وروسته، سردار ولي ته بلنه ورکړه چي د ظاهرشاه د راتلو لپاره د لاري آوارولو په خاطر پاکستان ته سفر وکړي، له افغاني او قبائلي مؤثرو شخصیتونو سره لیدني کتني وکړي او د

کندهار، مزار او ننګرهار دوره وکړي. د دې دورې لاندې اړخونه د توجه وړدي:

الف: جنبش ملي اعلان وکړ چې سردار ولي ته د مزار د دورې بلنه ورکوي. که دا کارشوی وی موږ د هم آهنګي شوری منحل کوله، ما جنرال دوستم ته د تلفون له لارې وویل چې لدې کار منصرف شي، هغه داخبره ومنله او دا دوره ترسره نشوه.

ب: پاکستانیانو په اسلام آباد کې زموږ نماینده، حاجی منګل حسین، د سردار ولي د استقبال لپاره هوايي میدان ته ورووست، غوښتل مو د دې غلطۍ له کبله هغه له حزب اخراج کړو، خو د ده د سوابقو په خاطر او پدې دلیل چې پاکستانیانو مجبورکړي وو، یوازې د ده په تبدیلی مو اکتفاء وکړه.

ج: د طالبانو یوې ډلې جنرال بابر ته اطمئنان ورکړي وو چې کندهار ته د سردار ولي د تلو په لاره کې کوم خنډ او مانع نشته، هلته به د ده استقبال کېږي، خو نورو پدې دلیل مخالفت وکړ چې:

پدی سره د طالبانو اعتبار په ملت کې سقوط کوي.

هغه طالبان د دوی له څنګ نه بېلېږي چې د اسلامي نظام او د شریعت د نفاذ په نامه لدوی سره یوځای شوي او پدې سره دوی خپل مهم جنګي طاقت له لاسه ورکوي، څکه د لومړي خط تعرضي ټولګي له همدغو طالبانو جوړ شوي.

په پاکستان کې د امریکا پلوي حلقو دا ګمان کولو چې له چهارآسیاب د حزب اسلامي له وتلو وروسته اوس د ظاهرشاه د تحمیلولو په لارکې اصلي خنډ له منځه تللي، بل داسي مؤثر څواك چې د دې پلان مخالفت وکړي نشته، باید په همدې فرصت کې د هغه د راوستلو جدي او سریع هڅه وشي، د همدې لپاره د پاچا څوم، سردار ولي ته ئې بلنه ورکړه او پداسي شانداره بڼه کې ئې هغه استقبال کړ چې ګواکې د برحال پاچا استازی وي. د توجه وړ خبره دا ده چې په اسلام آباد کې د دوی له ښاغلي مېلمه سره د پاکستانیانو دخبرو آترو په ورځ، بل کلنتون د امریکا جمهور

رئیس، په سپیني ماڼۍ کې د ایران مهاجر شهزاده رضا پهلوي خپل حضور ته ومنلو!! د واشنګټن او اسلام آباد دا د یوه وخت او یوه بل ته ورته مذاکراتو دا ښودله چې دواړه د یوه زنځیر بېلې بېلې کړۍ دي او له یوه ځایه تنظیم شوي. په حقیقت کې دواړه مذاکرات سي آی اې تنظیم کړي چې د افغانستان او ایران په اړه د واشنګټن ورته تصمیم په ګوته کوي. امریکا په دواړو هېوادونو کې د شاهي منحط نظام احیاء غواړي او د اسلام په خلاف د شاه پرستانو د کار اخستلو اراده لري، دا ځکه چې دوی پدې دواړو هېوادونو کې بل داسي محور نه مومي چې خپل لاس پوڅي ورباندي راغونډکړي او د اسلامي خوځښت په ضد ئې استعمال کړي.

د طالبانو ځینو نطاقانو د ملاعبدالرزاق په شمول له غربي. آژانسونو سره د خپلو مرکو په ترڅ کې داسي اظهارات وکړل چې ښودل ئې د طالبانو حرکت د امریکایانو له هغې منصوبې سره موافق دئ چې غواړي مخلوع پاچا په افغانستان مسلط کړي. جنرال بابر د بې نظیر بوتو داخله وزیر هم په خپل مطبوعاتي کنفرانس کې وویل: طالبان د ظاهرشاه له راتلو سره موافق دي. د غو څرګندونو د طالبانو په لیکو کې مخلص (خوله اسرارو بې خبر) کسان مشوش کړل، طالب چارواکې مجبور شول چې د دغوکسانو د تشویش رفع کولو لپاره په ماته ګوډه ژبه او په مجمل او ذوالوجهین الفاظو داسي څرګندوني وکړي چې د افغانانو په زعم د مخلوع پاچا له راتلو سره د طالبانو د عدم توافق معنا ورکړي خو د امریکایانو په نزد کې د پاچا له عودت سره د دوی د موافقې په معنا تعبیر شي!! داسي ئې وویل: ظاهرخان کولی شي هېواد ته د یوه افغان په توګه راستون شي خو د هېواد د مشرتابه په اړه به افغان ولس فیصله کوي!! غربي آژانسونو همدا مبهم اظهارات جدي ونیول او یو په بل پسې ئې داسي تبصرې وکړي چې ګواکې پاکستاني چارواکو د طالبانو د ماهیت او اهدافو په اړه غرب ته غیرمؤثق معلومات او غولونکې ډاډینه ورکړې وه!! د امریکا غبر د دې تبصرې سره سم، جنرال بابر یو ځل بیا مطبوعاتي کنفرانس راوغوښت او په هغې کې ئې وویل: د طالبانو په اړه داخبره صحیح نده چې دوی د مخلوع پاچا له

راتلو سره مخالف دي، دوی د دې پلان مخالفت نکوي!! له دغو اظهاراتو وروسته د طالبانو په اړه د غربي آژانسونو لهجه بدله او خواخوږي کمه شوه، مثبتي تبصرې ئې محدودی شوې او حتی د طالبانو تر تسلط لاندي سیمو کې د ځینو" بشري حقوقو" دعدم مراعات په اړه اعتراضات پیل شول، خو په ابتداء کې پدې شکل چې که څه هم د طالبانو تر واکمنۍ لاندي سیمو کې څه ناڅه او په یوه بله بڼه بشري حقوق تر پښو لاندي کېږي خو په مجموع کې دوی پدې خاطر د قدر وړ دي چې وتوانېدل عام ولس د هغه فساد، ظلم، شوکو او بې امنیتي وژغوري چې د مجاهدینو په دور کې ورسره مخامخ وو او داسي "ډاډمن امنیت" رامنځته کړي چې د افغانستان په اوږده تاریخ کې سابقه نلري!! دا اعتراضات ورو ورو زیاتېدل او د امریکا له غوښتنو سره د طالبانو د یوه ټولګي د زیاتېدونکی مخالفت په تناسب تشدید کېدو، ترهغه چې د امریکا خارجه وزیري البرایت د پاکستان د سفر په جریان کې د مهاجرینو یوې غونډې ته وویل: د بشري حقوقو په اړه د طالبانو سلوك د کرکې وړ دئ!!

د ۱۳۷٦ کال په پیل کې د بادغیس په جبهې کې طالبانو زیات تلفات او ډېره مرګ ژوبله ولیده، لومړی خط ئې مات شو، د بادغیس مرکز ته په شاه شول، اکثرو ګروپونو له وېرې او واهمې د بادغیس مرکز هم پرېښود او هرات ته کوز شول د طالبانو یو مسئول (چې پدې جګړوکې ئې فعاله ونډه وه) د سترګو لیدلی حالت داسي بیانوي: زموږ وضعیت ډېر خراب وو، په سلهاوو مړی او زخیمان مو درلودل، د لومړي خط مسئول قومندانان، ملا برادر او ملاعبدالرازق مجبور شول چې مرکز ته د دې پرېشان حالت راپور ورکړي، د هرا ت د امنیه قومندانۍ د مخابرې له لاري ئې له ملا محمد عمر سره خبرې وکړې او ورته وئ ویل: فشار ډېر زیات دئ، مقاومت نشي کېدی ... په ځواب کې ورته وویل شوو: تر دریو ورځو پوري مقاومت وکړي او دښمن مصروف وساتي، له هغه وروسته د لومړي خط قطعات راشاته کړي، موږ لدې ځایه خاص قطعات درلېږو،... درې ورځې وروسته د هرات هوايي

ډګر ته ورغلم چي وګورو په جهازونو کي څومره او څنګه قطعات هرات ته رالېږل شوي، هيچا ته د دې اجازه نه ورکول کېده چي ميدان ته داخل شي، خو زما حيثيت داسي وو چي څوك مي مانع نشي، په هوايي ميدان کي مي ډېرکسان داسي وموندل چي په نوو او مخکي تلو وسلو سنبال وو، په پښتو او فارسي نه پوهېدل، په نورو ژبو ئې خبري کولې، ټول مخامخ او فوراً په ترپالونو پټو موټرو کي د بادغيس په لوري وخوځېدل.. د دې صحنې له ليدلو وروسته د دې حرکت په ماهيت پوه شوم او اوس..."

په حقيقت کي د طالبانو حرکت له لاندي ټولګيو جوړ شوی:

الف: هغه مخلص او مجاهد طالبان چي د اسلام په نامه او د يوه اسلامي حکومت د قائمولو په طمع او د مخکنۍ مفسدي ادارې له شر د افغان ولس د ژغورني لپاره لدې حرکت سره يو ځای شوي، د طالبانو اصلي ځواك له همدې مخلصو طلابو جوړ شوی.

ب: هغه کسان چي له بهرنيو خطرناکو شبکو سره ټينګي او نږدې اړيکي لري او د پرديو په اشاره او د هغوی دګټولپاره کارکوي.

ج: هغه کمونست افسران چي د کابل رژيم له نسکورېدو وروسته، پاکستان ته راکوز شول او هلته د سي آی اې او آی اس آی لخوا تنظيم او له طالبانو سره يو ځای کړي شول، د طالبانو پيلوټان، ټانکستان، توپچي او ټول تخنيکي پرسونل له همدغو افسرانو جوړ شوی او د جګړو د سوق او ادارې واګي د دوی په لاس کي او د مجاهدينو په ضد د جګړو سخت ليوال دي، دوی دي چي طالبان د مجاهدينو په خلاف جګړو ته هڅوي.

د: هغه کسان چي د کابل له کمونست رژيم سره ئې ملګرتيا کړي او د همدې ملګرتيا په وجه ئې له مجاهدينو صدمه ليدلې او اوس لدوی د غچ اخستلو په خاطر د طالبانو په ليکو کي ننوتلي.

هـ: د طالبانو بله ډله له هغو افرادو جوړه شوې چې د ځینو متعصبو پاکستاني علماوو د لاس نیالګي دي، فکري روزنه ئې د هغوی په لاس ترسره شوې، لکه چې هغوی د څو پیسو او په حکومت کې د څو ذلتناکو چوکیو د لاس ته راوړو لپاره له هرې بې دینې او ملحدې ډلې سره یوځای کېږي خو له اسلامي احزابو سره له ملګرتیا ډډه کوي د دوی په غېږ کې روزل شوي طالبان هم له کمونستانو سره ملګرتیا او د مجاهدینو په خلاف جګړه او پدې جګړې کې له کفري ځواکونو مرسته غوښتل د ثواب کارګڼي!!

و- د طالبانو یوه ډله داسې ده چې نوم ئې طالب دئ خو د دین له الف، ب هم خبر ندي، دین او مذهب له قومي او محلي دود دستور او عرف رواج سره خلط کوي، په ولس کې موجود افکار، معتقدات او عنعنات داسې ورته برېښي لکه دیني او مذهبي اساسات، د مذهب له اصلي غوښتنو او د دین له اساساتو هومره بې خبره دي لکه عوام، له دین ئې یوازې دومره زده کړي چې وکولی شي په جومات کې امامت وکړي، د ماشوم په غوږ کې آذان وکړي او د ښځې او مېړه نکاح وتړی، له قرآن، حدیث، فقه، اسلامي تاریخ، د خپل هېواد تاریخ، لیك لوست، اسلامي نظام، حکومت په اسلام کې، اسلامي اقتصاد، توحید، معاد، رسالت، قضا او قدر او غوښتني ئې او له نورو بنیادی مسائلو سخت بې خبره دي، اکثراً قرآن د مصحف له مخې نشي لوستلی، د عادي لیك له لیکلو او لوستلو عاجز دي، تر هر چا د مخه او له هر چا زیات د هر دیني تحول او بدلون مخالفت کوي او د هرې اسلامي مبارزې په خلاف په لومړي صف کې ودرېږي، د دوی د مخالفت وجه نه خاصه مذهبي انګېرنه او نه په کوم دلیل او سند ولاړ دریځ وي بلکې اقتصادي عوامل لري، ګمان کوي چې په ټولني کې هره مثبته دیني تبدیلی، د دوی هغه اقتصادي ګټې په خطر کې اچوي چې له دین په بې خبرې ټولني کې ئې د دین او مذهب په نامه ترلاسه کوي، لدغو منابعو د دفاع په خاطر ده چې له هر بیدینه او بې مذهبه ځواك سره یوځای کېږي او له هر اسلامي ځواك سره نه پخلاکېدونکې دښمني کوي. د اسلامي نظام په اړه د

دې ډلې تصورات سخت بې بنیاده او د اسلامي عقیدې مغایر او په هغو کیسو او نکلونو ولاړ تصورات دي چي د استبدادی امارتونو زیږنده او د همدې غیر اسلامي نظامونو د توجیه او له هغوی د دفاع په خاطر درباري ملایانو وړاندي کړي. دوی پدې باور دي چي د واکمن د سلطې یوه جائزه او شرعي طریقه دا هم کېدی شي چي څوك د "تغلیب" او "بالقوة تسلط" له لاري په ولس مسلط شي او بیا له خلکو اجباري بیعت ترلاسه کړي، د دوی له نظره که هغه واکمن چي د زور له لاري مسلط شوی د خپلي خوښي افراد د "اهل الرأی" او "اهل حل او عقد" په نامه راغونډ کړي، د دوی "بیعت " د ټول ولس بیعت وګڼي او لدې لاري خپلي واکمنۍ ته شرعي بڼه ورکړي او د "امیرالمؤمنین" عنوان ترلاسه کړي نه یوازي څه مانع نلري! او د اسلام خلاف کوم کار ئې نه دئ کړی بلکي سل په سلو کي ئې جائز او قانوني کار کړي!!

د دوی په مسلك کي د ټول ولس " معلن او بلا اکراه بیعت" هغه بیعت چي د ابوبکر صدیق (رض) او نورو خلفاوو د انتخاب لپاره ترسره شو او اسلام هغه د امارت لپاره "لازمي شرط" ګڼي او له هغه پرته د هیڅا امارت مسلم او شرعي نه شمېري، نه خاص ځای لري او نه کوم اهمیت. بیعت د دوی په "منطق" کي یوازي " شکلي مراسم" او "تشریفاتي عنعنه " ده چي د امیر له ټاکلو " وروسته" ترسره کېږي، نه " مخکي".

د طالبانو حرکت یوازي د جګړي د دوام په صورت کي خپل شته والی ساتلی شي هغه هم پدې شرط چي پدې جګړو کي ئې وړیا بریاوي په برخه شي، د جګړي د پای ته رسېدو او یا د طالبانو ضد ځواکونو د یووالی او په یوې متحدی سیاسي، نظامي جبهې کي د دوی د یوځای کېدو په صورت کي نشي کولی خپل شته والی وساتي. که زموږ ولس وګوري چي د طالبانو مخالف جهادي قوتونه په خپلوکي متحد ندي، د بحران د حل لپاره واضح طرحه نلري، د تېرفاسد نظام د اعادي او په افغان ولس د هغه د تپلو هڅه کوي چي کابل ته تر رسېدو وروسته به یو ځل بیا د دوی

ترمنځ خونړۍ جګړې پیل کېږي، تېر ترخه تجارب به تکرارېږي او د ملي شتمنیو د تالان او غارت بازار به ګرم کېږي، طبیعي ده چې پدې صورت کې به یا طالبانو ته ترجیح ورکوي یا به د دوی مرسته کوي او یا به لږ تر لږه د دوی د مخالفینو له حمایت ډډه کوي او د طالبانو د استبدادی او ظالمانه سلطې ستونزی او کړاوونه به ګالی او د یوې مجهولې راتلونکې په هیله به شپې ورځې سبا کوي.

خوکه د طالبانو د وړیا بریاوو بهیر متوقف شي، په ځو جبهوکې له جدي ماتو سره مخامخ شي او د دوی مخالفین په یوه ډاډمن محور راغونډ شي او د بحران د حل عادلانه طرحه وړاندي کړي، ملت ته د هېواد د راتلونکې په اړه او د تېرو خونړیو پېښو د نه تکرار ډاډ ورکړي، بې له شکه چې پدې صورت کې به طالبان ډېر ژر او سریع له منځه ځي، دا ځکه چې "دا کم عمره حرکت" د پېښو او د نورو ډلو د اختلاف زیږنده ده چې د وړیا او مسلسل فتوحاتو په نتیجه کې ئې وده وکړه، نه تنظیمي سابقه لري، نه آزمویل شوي افراد او نه داسي متعهدین چې د دې حرکت په شعارونو، اهدافو او تګلارو له زړه نه ټینګ باور ولري، داسي باور چې په هر صورت او هر راز شرائطو کې به د دې "حرکت" مرام او قیادت ته مخلص او وفادار پاته کېږي او لدې په شاکېدل د خپل ایمان او تعهد منافی وګڼي. هغه ډله چې د وړیا فتوحاتو په بستر وده وکړي او غړو ئې د ابتلاءاتو، ستونزو او کړاوونو لوړې ژورې نه وي لیدلې، له ماتو سره د مخامخ کېدو په وخت کې خپل شته والی نشي ساتلی، د جنګي فتوحاتو او بریاوو بهیر حتماً د پای یوه نقطه لري، د پای دا نقطه به د طالبانو لپاره ډېره خطرناکه ثابته شي.

طالبان نه په جګړو د ټول هېواد د نیولو او د ټولو مخالفو ځواکونو د ځپلو توان لري او نه د هېواد د ادارې او د یوه صالح اسلامي نظام د قائمولو استعداد، فهم، بصیرت، تجربه او روزل شوی، امتحان شوی پرسونل. همدا اوس اوس او په واکمنۍ کې د لنډې مودې پاته کېدو وروسته، د دوی په لیکو کې فساد، رشوت، د ملي شتمنیو تالان، په ولس ظلم او د هغوی په مال او عزت تېری، د ناروا امیتازاتو

په لاس ته راوړلو کې ناروا مسابقه، له قدرت او نفوذ نه د خپلوانو په ګټه بېدريغه غلطه استفاده په خطرناك ډول پيل شوې او ورځ په ورځ تشديد کېږي.

د طالبانو دا حرکت په اصل کې د هغه ډلې کاپی ده چې د جهاد په دوران کې تر ټولو ډلو ناکامه او وروسته پاته وه، وسلې ئې خرڅېدلی، مالي امکانات ئې د چارواکو په لاس تالان کېدل، د څو محدودو کسانو ترمنځ وېشل کېدل، د اداري او مالي فساد په وجه د محدود شمېر مجاهدينو له اکمال عاجز وه، کمونستانو او بې دينه عناصرو د هغې په ليکو کې ژور نفوذ کړی وو... د طالبانو حرکت په هيڅ صورت کې نشي کولی تردې ډلې غوره ډله جوړه کړي.

د حزب اسلامي په ضد د طالبانو جنګ

کله چې طالبان د چمن ـ سپين بولدك له پولې نه د کندهار په لور واوښتل او په ميوندکې ځای په ځای شول، له همغی ورځې د کابل له ائتلافي ادارې، مخصوصاً د جمعيت له قومندانانو سره د دوی له اړيکو څرګنده وه چې د طالبانو ډله د ائتلافي دولت سره د ملګرتيا اراده لري او يا لږ تر لږه تر يوې مودې به د ائتلافيونو په څنګ کې له حزب اسلامي سره جنګېږي.

د حزب اسلامي په ليکو کې او له حزب بهر ځينو کسانو دا انتظار درلود چې د طالبانو ډله به حتماً او بايد د حزب اسلامي ملګرتيا وکړي که د ټول هېواد په سطحه نه وي لږ تر لږه په کندهار او جنوب لوېديځ حوزی کې خو دا کار بايد وشي، پدې دلائلو:

الف: په کندهار کې د چارو واګې د هغې مفسدی ادارې په واك کې وې چې له

کمونستانو، ملیشو او پروتوکولی قومندانانو جوړه شوې جبهه وربانديې مسلط وه، نومیالی جهادي قومندانان او صالح شخصیتونه نه یوازې پدې ادارې کې شامل نه وو او په هغې کې ئې هیڅ ونډه نه وه بلکې نوموړی ائتلافي جبهې د دوی د رټلو او شړلو هڅه کوله.

ب: د دې ادارې مرسته او د هغې کامل تمویل د هغه ائتلافي حکومت په غاړه وو چې طالبان ئې سل په سلو کې غیر اسلامي ګڼې او د هغه په خلاف جنګېدل اسلامي جهاد شمېري.

ج: د دې ائتلافي ادارې د چارواکو له فساد، ظلم او غارت او له هغې بې امنیتي چې دې ادارې راولاړه کړې وه او له هغو پاټکونو چې پدې ادارې کې شامل قومندانانو د لارو په اوږدو کې قدم په قدم اچولی وو، عام ولس پوزی ته رسېدلی وو، که دوی اسلام غوښتلی او د ولس د ژغورنې او د بې امنیتي ختمول ئې هدف وی نو حتماً به ئې د حزب له صالح قومندانانو سره ملګرتیا کړې وه.

طالبانو کندهار ونیولو، د دې مهم ښار د نیولو په دوران کې له کوم خاص مقاومت سره مخامخ نشول، د جمعیت قومندان ملا نقیب الله لدوی سره ملګری شو او خپل ټول وسائل او امکانات ئې دوی ته وسپارل، د ښار له نیولو وروسته ئې د حزب اسلامي د اتل او نومیالی قومندان، حاجی سرکاتب په مرکز له څو خواوو برید وکړ، د ده مرکز ښار ته څېرمه په یوې مهمې سیمې کې پروت وو، له خونړۍ جګړې وروسته ئې دا سیمه ونیوله، بې بې سي چې مسلسل ئې د طالبانو په ګټه تبلیغات کول، د جګړې په جریان کې دا جعلی خبر خپور کړ چې حاجی سرکاتب د یو شمېر مجاهدینو په شمول د طالبانو د برید په ترڅ کې په قتل ورسېدو، غوښتل ئې پدې راپور سره د حاجی سرکاتب د مجاهدینو روحیه مړاوې کړي، پداسي حال کې ئې دا خبر خپور کړ چې کلکه جګړه روانه وه او د طالبانو ګڼ شمېر حملې په شا تمبېدلی وې او حاجی سرکاتب له هغه وروسته خپل مرکز پرېښود او د ارزګان له لارې د چهار آسیاب په لوري وخوځېدو چې د مرکز حاکم نقاط د طالبانو په لاس

کې پرېوتل. د کابل د ائتلافي اداري راډیو او تلویزیون چې مدیریت ئې کاملاً د کمونستانو په لاس کې وو، د طالبانو د بریاوو راپورونه ورکول او د حاجی سرکاتب د مرکز نیونه ئې د یوه ستر برى په څېر منعکس کړه، په ائتلافي اداري پوري تړلي قومندانان ئې هڅول چې د طالبانو له حرکت سره یوځاى شي.

رباني د یوې مرکې په ترڅ کې د طالبانو په اړه وویل: "حرکت طالبان، حرکت خود جوش و مردمی است" ګڼ شمېر هیئتونه ئې له بوجیو بوجیو پیسو سره د هرات له لارې کندهار ته ولېږل، په هرات کې د دې هیئتونو تود استقبال وشو، تورن اسمعیل د هرات په جامع جومات کې د خپلې وینا په ترڅ کې له کابل د سخیداد فایز په مشرۍ د راغلي هیئت په اړه وویل: دا دئ زموږ هیئت کندهار ته درومي چې له طالبانو سره دیو والي وروستۍ خبرې وکړي!!

په کندهار له تسلط وروسته، په هلمند کې د جمعیت قومندان، مولوي عبدالواحد، چې د باغران د رئیس په نامه شهرت لري او یوه موده له حزب اسلامي سره هم پاته شوی، له طالبانو سره یوځاى شو. طالبانو ته ئې بلنه ورکړه چې هلمند ته راکوز شي، دی وتوانېدو چې له طالبانو دخپلو مخکنیو رقیبانو په ضد استفاده وکړي، مخکې پدې نه توانېدو چې له خپلې منطقې ووځي او د هلمند په نورو برخو کې د رقیبانو مقابله وکړي، خو د طالبانو په مرسته او د یوې خونړۍ جګړې وروسته د دې ولایت د مرکز په نیولو موفق شو، د حزب اسلامي مجاهدین چې زیاته موده ئې دا ولایت په لاس کې وو او پدې سیمې کې ترټولو ځواکمن او منظم قوت وو، د ولایت له مرکز، لشکرګاه نه وتلوته اړ شول، کابل راډیو دا ځل تر مخکې زیات او په ډېر حدت او شدت سره د طالبانو فتوحات منعکس کړل، د هلمند په لورې د طالبانو فتوحاتو او بریاوو له څو لحاظه د کابل ائتلافي اداري مخصوصاً جمعیت اسلامي ته اهمیت درلود:

الف: پدې سره حزب اسلامي په جنوب لوېدیځ کې یو مهم مرکز له لاسه ورکړ.

ب: جمعیت ته نږدې قومندانان د طالبانو په پرده کې وتوانېدل پدې سیمې کې خپل رقیبان په شا وټمبوي او د هلمند په راتلونکې کې د فعالی او مؤثرې ونډې مجال ترلاسه کړي. له طالبانو سره د باغران د رئیس یو ځای کېدل او د دوی په لیکو کې حساس موقعیت لاس ته راوړل او په لشکر ګاه د ده تسلط، د رباني او مسعود له نظره لویه بریا او سوبه ګڼل کېده، دا ګمان ئې نه کولو چې له حزب وروسته به په خپله د دوی په خلاف جنګېږي.

د هلمند له سقوط وروسته د طالبانو په لورې د دوی پاملرنه زیاته شوه، یو په بل پسې ئې هیئتونه له کافي مقدار پیسو سره ورولېږل، د دوی په ګټه د کابل د ادارې تبلیغات تشدید شول، د وسلو او مهماتو ورلېږل هم پیل شول.

په زابل او ارزګان کې هم کندهار او هلمند ته ورته پېښې ترسره شوې، په ائتلاف کې د شامل ډلو قومندانان له طالبانو سره یو ځای شول او د حزب اسلامي مجاهدین د خپلو سیمو پرېښودو ته اړ شول، محمدنبي خان د ارزګان قومندان او حمیدالله خان د زابل قومندان له خپلو مجاهدینو سره چهار آسیاب ته ولاړل.

د غزني سقوط

د حرکت انقلاب اسلامي قومندان، قاري بابا ترمشرۍ لاندې، د غزني هغو قومندانانو چې د کابل ائتلافي ادارې اکمالول او د ائتلاف له لارې د غزني په مرکز مسلط شوی وو، لدې خبرې سره موافق نه وو چې د کابل او طالبانو ترمنځ په ګډې جبهې او له یوه بل سره په مرستې او تعاون کار وشي، برعکس پدې ئې ټینګار کولو چې د طالبانو په خلاف دې د جهادي ډلو ګډه جبهه جوړه شي، پدې خبرې د دوی ټینګار هلته زیات شو چې طالبانو لدوی وغوښتل: باید طالبانو ته تسلیم شي او خپلې وسلې هغوی ته وسپاري. قاري بابا د مأمور عبدالجبار په لاس حزب اسلامي ته داسې احوال ولېږرو چې په هغه کې ئې د ګډې جبهې د جوړولو او له غزني د دفاع په خاطر د حزب اسلامي د ځواکونو د لېږلو هیله څرګنده کړې وه، د همدې

مقصد لپاره کابل ته راغی، له ماسره ئې د لیدو غوښتنه وکړه، خو رباني او مسعود هغه ته اجازه ورنکړه چې چهار آسیاب ته راشي، مجبور شو هیئت راولېږي او له موږ نه وغواړي چې پر غزني باندې د طالبانو د محتمل برید د مخنیوي لپاره کافي شمېر مسلح ځواکونه هغه ولایت ته ولېږو.

غزني ته د قواوو د لېږلو په اړه د حزب په داخل کې د قومندانانو په سطحه او په اجرائیه شورى کې تفصیلي بحثونه وشول، موږ نه غوښتل چې خپل مسلح ځواکونه له کابل پرته په بل ځای کې مصروف کړو، که څه هم حزب اسلامي دا توان درلود چه په ډېرو شرقي، جنوبي او جنوب شرقي ولایاتو کې د ائتلافي دولت پلویان خلع سلاح او دا ساحى تصفیه کړي، خو موږ نه د مخالفینو په خلع سلاح او تصفیې باور درلود، نه موجګړه د حل لاره ګڼله، په کابل کې جګړه په موږ تحمیل شوې وه او مجبور وو له ځانه د فاع وکړو، نورو ولایاتو ته د جګړو انتقال مو د ائتلافي ادارې په ګټه ګڼلو، په همدې خاطر مو لدې کارنه ډډه کوله. خو د غزني وضعیت داسې وو چې هلته د ځینو قطعاتو لېږلو ته مجبور شوو، پدې دلائلو:

الف: د غزني قومندانانو له موږ نه د قواوو د لېږلو غوښتنه وکړه چې په ګډه لدې ولایت دفاع وکړو.

ب: که غزني پداسې حال کې د طالبانو په ګټه سقوط کړی وی چې د حزب اسلامي او د کابل ائتلافي ادارې ترمنځ کومه روغه جوړه نه وه شوې، حزب ته ګرانه وه چې په دوو جبهو کې له ځان دفاع وکړي، مجبور وو له کابل لري، د طالبانو مخنیوی وکړي او د غزني د سقوط مانع شي.

ج: د وحدت حزب هم دې نتیجې ته رسېدلی وو چې د کابل په لوري د طالبانو مخکې تګ باید په غزني کې متوقف شي، د همدې لپاره ئې یو شمېر قطعات غزني ته ولېږل.

غزني ته د حزب اسلامي او حزب وحدت د ځواکونو له رسېدو وروسته، د غزني

هغه قومندانان چي له کابل اکمالېدل له خپلو ژمنو په شا شول او د رباني او مسعود په وینا له طالبانو سره ملګري شول او د دوی په ملګرتیا ئې زموږ په ضد جګړه پیل کړه، د جګړو په لومړیو ورځو کي ئې د خپل اتکل خلاف یو شمېر مهم مراکز له لاسه ورکړل، د یونټ په نامه د روسي قواوو مهم مرکز ئې هم له لاسه وووت، د ټول ولایت د فتح کېدو احتمال لحظه په لحظه راڅرګندېدو، که پاته نقاط هم نیول شوي وی نو د طالبانو راتلونکي حملي په وړاندي له ولایت د دفاع کار آسانه کېدو، خو دځینو خاصو عواملو په وجه دا کار ونشو او زموږ ځواکونه دې ته اړ شول چي له غزني په شا شي، هغه عوامل دا دي:

د کابل ائتلافي اداري زموږ سنګرونه د طالبانوپه ګټه تر شدید بمبارد لاندي ونیول.

پداسي شرائطو کي ئې دا کاروکړ چي له حزب اسلامي سره ئې مذاکرات پیل کړي وو، د روغي جوړي طرحه د وروستۍ موافقي او امضاء لپاره تیاره شوې وه، د دواړو خواوو پلاوي د معاهدې د امضاء لپاره په جلال آباد کي راغونډ شوي وو، موږ ته ئې له جلال آباد او کابل مسلسل اطمئنان راکولو چي:

الف: موږ لدې معاهدې سره موافق یو او هغه امضاء کوو.

ب: له طالبانو سره د مقابلي په دوران کي به هیڅلکه ستاسو په خلاف کوم حرکت ونکړو، (این نامردی را نخواهیم کرد!!) دا نامردی هیڅلکه نه کوو!!

طالبانو زیات شمېر تازه نفس قوتونه غزني ته راولېږل او د دولتي قومندانانو په څنګ کي ئې په جګړي لاس پوري کړ.

زموږ مجاهدین په منطقي کي نابلده وو، د ځای په ځای کېدو او د مناسبو دفاعي تدابیرو نیولو فرصت ئې نه وو ترلاسه کړي.

د ژمي سخته یخني وه، واوري ورېدلي، د اوسېدو ځایونه مونه درلودل، په سروازو مورچلو کي دوامداره دفاع ګرانه وه.

د غزني له سقوط او دلوګر او میدانشهر په لوري د حزب د ځواکونو له په شا کېدو وروسته موږ دوه بدیله په مخکې درلودل:

۱ـ یا باید لدې دواړو خواوو (طالبانو او کابل ادارې) له یوې سره توافق ته ورسېږو، پداسې حال کې چې یوه هم داسې کوم معقول توافق ته چمتو نه بریښېده چې جګړه د تل لپاره پای ته ورسوي. له طالبانوسره توافق ممکن نه وو، دوی د حزب په خلاف صحنې ته راایستل شوي وو، داسې ګمان ئې کولو چې له حزب سره د توافق په نتیجه کې بهرنۍ مرستې وربانديې قطع کېږي. د کابل ائتلافي ادارې منافقانه تګلاره غوره کړې وه، له یوې خوا ئې مخامخ له طالبانو سره تماس وو او د دوی مرسته ئې کوله، له بلې خوا امریکایانو د دوی دواړو ترمنځ وساطت کاوو، امریکایانو دوی ته اطمئنان ورکړي وو چې پرېږدی طالبان ستاسو اصلي حریف (حزب اسلامي) وټکوي، د جنوب تصفیه ستاسو په ګټه ده، چې کله طالبان کابل ته ورسېږي، موږ منځګړیتوب کوو او ستاسو ترمنځ د معقول توافق شرائط برابروو. له بلې خوا ئې له حزب اسلامي سره خبرې آترې پیل کړې وې او داسې ئې ښودله چې د روغې جوړې او د طالبانو په خلاف د ګډې جبهې جوړولو غوښتونکي دئ.

۲ـ یا دا چې په دوو جبهو کې د جګړې په ځای، موقتاً د جګړې له میدان په شا شي، پرېږدی چې طالبان او د کابل اداره له یوه بل سره مخامخ شي، دا مخامخ کېدل به یا د دوی ترمنځ شته یووالی او تنسیق ختموي او یا لږ تر لږه د دوی خپل منځي تفاهم ټولو ته بربنډوي.

وضعیت داسې وو چې د حزب غړي ئې د دوهم بدیل انتخاب ته اړ کول او دا احساس ئې پدوی کې راولاړولو چې په دوو جبهو کې جنګېدل هم ورته ګران دئ او هم بې فایدې، ولې باید د طالبانو مخه ونیسي او پدې کار سره له کابل دفاع وکړي، پداسې حال کې چې د کابل واکداران عملاً له حزب اسلامي سره جنګېږي او د طالبانو مرسته کوي؟! دا احساس پدې منتج شو چې د غزني له سقوط وروسته وردګ او میدانشهر هم سقوط وکړي که څه هم د دې ولایت په ډېرو برخو

مخصوصاً د میدانشهر په شا او خوا کې سختې جګړې او کلك مقاومت وشو.

د طالبانو د حرکت له ماهیت او د راخوټېدو له اصلي لاملونو بې خبره کسانو دا ګمان کولو چې د میدانشهر له سقوط وروسته به طالب جګړه ماران حتماً د کابل له ادارې سره ونښلي او له همدې لارې به د مرکز په لوري د مخکې تګ هڅه وکړي، دا ئې هیڅکله په خیال کې نه ګرځېده چې د طالبانو جنګیالي به د کابل پولو ته له رسېدو وروسته پداسې حال کې چې د پلازمیني له مرکز نه یوازې ۲۰ کیلومتره لرې وو، پدې پاخه سړك مخکې تګ متوقف کړي، له حزب اسلامي سره نورو جګړو لپاره دې پنځوس کیلومتره په شا راشي او له سیسی دې د لوګر په لوري وخوځېږي!! دوی ته دا کار نه مفید برېښېدو او نه معقول. دوی نه پوهېدل چې د طالبانو ډله په اصل کې د حزب اسلامي په خلاف جوړه شوې، لومړنی مأموریت ئې دا دئ چې له حزب سره به جنګېږي او جنوب به له هغو ځواکونو تصفیه کوي چې پدې سیمې کې د واشنګټن د طرحو او پلانونو په وړاندې خنډ دئ. بي بي سي او امریکا غږ مسلسل او له مخکې دا انګېرنه کوله چې طالبان به لدې لارې مخکې نه ځي او د کابل له ادارې سره به نښته نکوي، بلکې د لوګر په لوري به خوځېږي او د حزب اسلامي په خلاف به بله لویه حمله ترسره کوي. ځینو دا تبصرې هسې انګېرنې ګڼلې خو په حقیقت کې لدې لارې دوی ته لاربښودنه کېده. دا انګېرنه (په حقیقت کې لارښوونه) عملي شوه.

ځیني بیا داسې ګمان کوي چې دا ځرځېدل او د استقامت بدلول د دې لپاره ترسره شول چې مسعود په یوه هلیکوپټر کې له دوه دریو انضباطانو سره د طالبانو استقبال ته میدانشهر ته ورغی، د ملا وسله ئې د طالبانو په وړاندې په ځمکه کېښوده او وئویل: زه تسلیم یم، کابل ستاسو دئ، په کومه ورځ چې د کابل جنوب تصفیه کړې او د مزاري او اهل تشیع مشکل حل کړې او کابل د شیعه ګانو له خطر وژغورې، کابل تاسوته تسلیموم!! ګواکې طالب چاراواکې د مسعود پدې خبرو وغولېدل، د کابل په لوري له مخکې تګ نه منصرف شول، لومړی د غرب په لوري

پنځوس کیلومتره په شا شول او له هغه ځایه د لوګر په لوري وخوځېدل. ساده زړی خلك همدا د طالبانو د نوموړی حیرتناك ځرخېدو لامل ګڼي خو حقیقت بل څه وو، بي بي سي او امریکا غږ ترې خبر وو او د همدې لپاره ئي په ډېر ډاډ او قاطعیت سره ویل چي لوګر ته به د حزب اسلامي په مرکزونو د حملې لپاره خوځېږي!!

طالب جګړه ماران له میدانشهر د لوګر په لوري وخوځېدل، څو ځایه په شیخ آباد او سیسۍ کې ناڅاپي ترحملې لاندې راغلل، له سختو نښتو سره مخامخ شول، وضعیت ئې ډېر پرېشانه شو، خو پدې وتوانېدل چي له پرېشانه حالت ځان وباسي او خواره شوي ځواکونه بېرته راغونډ کړي او په سیسۍ کې د موقت ځنډ او توقف وروسته، لومړی د دولتي قومندانانو په مرسته ځیني کسان په پټه د برکي برك په حساسو ځایونو کې مستقر کړي او وروسته خپل قطعات په هغه لوري وخوځوي، بي بي سي عمداً او زموږ د مجاهدینو د روحیې د تضعیف لپاره په دروا‌غو دا خبر خپور کړ چي د لوګر مرکز، پل علم، د طالبانو په لاس کې پرېووت، پداسي حال کې چي طالبان له پل علم ډېر لري او د برکي برك په ولسوالۍ کې له سختو نښتو سره مخامخ وو او هلته جګړه په ډېر شدت سره روانه وه، دوه ورځې وروسته ئي دا خبر تکذیب کړ او د خپل خبریال له خولې ئي وویل چي په برکي برك کې سخته جګړه روانه ده، د لوګر ولایت د حزب اسلامي په لاس کې دئ، د حزب بیرغونه په ټول ولایت کې رپېږي او د حزب غړي ئي لیدلي چي توپکونه ئي دېوال ته تکیه کړي او په خپلو منځونو کې په خبرو بوخت وو. کابل راډیو د لوګر د نښتو او جګړو په اړه ویل: د جمعیت، اتحاد، حرکت انقلاب اسلامي او په دولت کې د شامل ډلو قومندانان له طالبانو سره یو ځای او اوږه په اوږه د حزب اسلامي په خلاف جنګېږي او د حزب اسلامي قطارونو ته ځای په ځای کې کمینونه نیسي او یوپه بل پسي بریدونه کوي. دولتي قومندانان ئي دې ته هڅول چي په ټول توان طاقت د طالبانو مرسته وکړي، خاد ځینو حرفه ئي داړه مارانو ته وظیفه ورکړې وه چي د جګړو په جریان کې د شپې لخوا، پداسي موټرو ډزی وکړي چي یوازي او له خاص

امنيتي تدابيرو پرته درومي. يوازي په يوې نقطى کې پدې کار وتوانېدل، د شهيد عالم زيب په موټر ئې د بابوس په دشتي کې دشپې په تياره کې ډزى وکړي، په بريدکې هغه په شهادت ورسېدو او موټر ئې وسوځېدو، شهيد عالم زيب د لومړي خط ليدو لپاره هلته تللى وو او يوازي بېرته راستو ن شوى وو.

زموږ پرېکړه دا وه چي که د برکي برك خط مات شو، د کابل اداره له طالبانو سره مرستوته ادامه ورکړه او د جلال آباد مذاکرات بې نتيجې پاته او تيار شوي اسناد امضاء نشول، بايد چهارآسياب تخليه کړو او سروبي ته کوز شو.

سروبي ته له تلو د مخه مو په جلال آباد کې د حزب پلاوي ته وويل چي بايد معاهده امضاء شي که نه نو مذاکرات قطع کړي. مقابل طرف منافقت کولو، په معاهدې امضاء ته نه وو تيار، د طالبانو مزيد مخکې تگ ته په طمع وو.

د وحدت حزب پدې ټينگار کولو چي حزب اسلامي او جنبش دې خپل مراکز د کابل لوېديځ، د وحدت حزب تر سلطې لاندې سيمې ته ولېږدوي. ائتلافيونو له هغوى سره هم منافقت کولو، حزب وحدت ته ئې د يوه هيئت په ذريعه اطمئنان ورکړي وو چي نه غواړي د طالبانو د حملې په صورت کې پدوى بريد وکړي، برعکس د طالبانو په خلاف د گډې جبهې غوښتونکى دئ. پداسې حال کې چي دوى له طالبانو سره د حزب اسلامي او حزب وحدت په ضد د گډو عملياتو پرېکړه کړې وه.

د حزب وحدت مشر، ښاغلي مزاري ته مي وويل: د کابل په لوېديځ کې دفاع گرانه ده، له دواړو خواوو تر بريد لاندې راځو، محاصره کېږو، د اکمالاتو لاري مو بندېږي، ائتلاف او طالبان به په يوه وخت له دوو خواوو په موږ حمله کوي، بايد په لوگر کې دفاع وکړو او کافي شمېر قوتونه هلته ولېږو. خو هغه نه لوگرته د ځواکونو له لېږلو سره موافقه وکړه او نه د کابل له غرب وتلو سره.

د دوستم جنبش، د طالبانو له جنبش سره د پاکستانيانو له لاري تفاهمات درلودل، د طالب ضد جگړو کې ئې له برخې اخستلو ډډه کوله، د دې په ځاى چي

لوګر ته څوك ولېږي، د كابل له جنوب د حزب د حزب وحدت لوري ته كډه شو، د حزب په خلاف د طالبانو د جګړو له پيل د جنبش دريغ داسي وو چي هر چا دا انګېرله چي پاكستانيانو او امريكايانو دا دواړه جنبشونه په خپلو كي سره جوړ كړي.

ددغو ټولو عواملو په وجه حزب اسلامي دې ته اړ شو چي د برکي د خط له ماتېدو وروسته په ۲۵/ ۱۱/ ۱۳۷۲ د روژی په اولسمه، د شپې لخوا د كابل له جنوب خپل ځواكونه وباسي او په سروبي كي مستقر شي.

د سروبي په لوري د حركت په دوران كي د كابل طيارو زموږ په قطار باندي يو په بل پسي ځمونه وورول او په څو نقطو كي ئې خوشه ئې ځمونه واچول او د تګاب له استقامت ئې په سروبي باندي بريد وكړ چي په شا وټمبېدو.

د هغي شپې په سبا د ۱۰ـ ۱۱ بجو شا اوخوا كي دولتيان چهارآسياب ته ننوتل او دا خبر ئې هري خواته مخابره كړ چي د حزب اسلامي مركز د دوی په لاس فتح شو، دا فتحه ئې د خپلي توري نښه او د ځان لويه سوبه او بريا وګڼله او هرچا ته ئې د هغې زيری وركړ او د كابل په ښار او خپلو نورو مراكز و كي ئې د بې شمېره ډزو په ترڅ كي دا فتحه ولمانځله. خو لمانځنه لا نه وه تكميل شوې، د دوی د خوشحالی شېبې لا نوې پوره شوې چي ناڅاپي د طالبانو څو (پك اپی) له څو (زد- يو) سره چهارآسياب ته راورسېدی او سمدلاسه ئې د دوی په خلع سلاح كولو پيل وكړ او ټول ئې له چهارآسياب وايستل او ورپسي د چهار آسياب د سقوط خبر خپور شو، دا خبر د ائتلافيونو په بې ځايه خوړ او خوښ او بې مورده مستي باندي د سړو اوبو توئېدو په څېر وو او دا تشويش ئې پدوی كي راولاړ كړ چي ښايي په كومي لومي كي نښتی، مبادا د حزب اسلامي غېرمترقبه او ناڅاپي په شاتګ د دې لپاره ترسره شوی وي چي د ائتلافي اداري او د دوی د نوی دوست (جنبش خود جوش طالبان) ترمنځ موجود يووالی او تنسيق ختم كړي او په خپلو منځونو كي ئې په جګړه بوخت كړي، خو حقيقت داسي نه وو، بلكي دوی په خپلي لومي كي نښتی وو، په خپله د هغې كندي په لور د شپې په تياره كي روان وو چي د بل لپاره ئې كيندلی

وه. له چهارآسیاب د ائتلافیونو سریع وتلو په نتیجه کې د طالبانو او دوی ترمنځ جګړه وځنډېده.

ائتلافیونو د هغې پرېکړې سره سم چې له طالبانو سره ئې په میدانشهر کې کړې وه، د کابل په غرب باندې پراخ او وحشتناک عملیات پیل کړل. د دې عملیاتو حدت او شدت هومره وو چې د کابل مظلومو اوسېدونکو دې ته ورته عملیات هیڅکله (حتی د روسانو او کمونستانو لخوا) نه وو لیدلی. په زرهاوو ټُنه بم او باروت ئې د کابل د غرب په ګڼ مېشته سیمو باندې وورول، په سلهاوو کورونه ئې وران کړل، په زرهاوو بې وزله او بې وسلې کسان ئې په خپلو وینو کې لت پت کړل، خو لدې سره سره د دوی ټول بریدونه په شا وتمبول شول، نه یوازې دا چې د کومې سیمې په نیولو بریالې نشول بلکې ښه ډېر سنګرونه ئې له لاسه ورکړل. انسان نه پوهېږي په کومو الفاظو دا رذالت او دنائت، دوه مخې او منافقت او بې رحمې او قساوت تعبیرکړي. که د وحدت په حزب باندې له دواړو خواوو برید نه وی شوی، ائتلافیون هیڅکله پدې نتوانېدل چې د دوی سیمې ونیسي او له دهمزنګ نه مخکې ولاړ شي.

طالبانو له حزب وحدت وغوښتل چې دوی ته لار ورکړي، هغوی بله چاره نه درلوده، له طالبانو سره توافق ته ورسېدل، طالبانو غوښتل چې د ریشخور او چهل ستون له لارې د دهمزنګ په استقامت مخکې ولاړ شي، د وحدت حزب دا خبره ومنله، طالبان د دهمزنګ په لورې وخوځېدل، د دولتیانو پوستې د خاص مقاومت پرته یوه په بل پسې د دوی په لاس کې پرېوتې. طالبان چې پدې وړیا بریاوو مست شوی وو په پوره بې باکۍ او بې پروائۍ مخکې تلل، ناڅاپې په څلورمې کارتې کې له هغې معاهدې د تخلف په وجه چې د وحدت له حزب سره ئې کړې وه، نښته وشوه، چې لمن ئې په ډېره چټکتیا هرې خواته خوره شوه او ټوله سیمه ئې ونیوله. په طالبانو له هرې خوا او له هرې دړې، دروازې او دېواله ډزې پیل شوې، ډېره مرګ ژوبله ورواوښته، زیات شمېر ئې اسیر شول، پاته کسان ئې له منطقې ووتل، دا

د طالبانو لومړۍ ستره ماته وه. لدې خونړۍ پېښي وروسته يو ځل بيا د طالبانو او د وحدت حزب ترمنځ خبري آتري پيل شوې، هيئتونه تبادله شول، د مذاکراتو په يوه پړاوکي مزاري د يوه لوړ رتبه هيئت سره چهارآسياب ته ولاړ، معلومه نده چي هغه په کوم اطمئنان او په څه دليل دا کار وکړ؟ ولي له منطقي ونه ووت؟ ولي کابل ته نه ولاړ؟ آيا دائ انګېرله چي په طالب اعتماد کېدی شي خو د کابل په اداري نه؟ د دې پرېکړي لامل چي هرڅه وو هغه په ۱۲/۲۱/ ۱۳۷۳ د طالبانو سره د مذاکراتو لپاره چهارآسياب ته ولاړ او د طالبانو له خوا په ډېره بې مروتي او نامردی ونيول شو او له خپلو ملګرو سره يوځای د هليکوپټر په ذريعه د کندهار په لوري وخوځول شو. لدوی سره د طالبانو درې کسه، دوه مسلح او يو غير مسلح انضباط هم ولېږل شو، چي کله هليکوپټر د غزني ښار ته نزدی شو، د مزاري کسانو پداسي حال کي چي لاسونه ئې تړل شوي وو په مسلح انضباطانو ناڅاپي يرغل وکړ، لدوی ئې وسلي واخيستي، پيلوټان ئې تهديدکړل چي همالته په يوې دشتي کي کوز شي، هليکوپټر په زمکه کښېناست او دوی د خواجه عمري په لوري حرکت وکړ، ناڅاپي د طالبانو يوه ډله د پك اپ په سورلۍ له هغه سيمي تېرېده، په هليکوپټر ئې سترګي ولګېدی، راتاو شول، مړی ئې وليدل، له هليکوپټر لري څوك په نظر ورغی، ورغلل او له هغه ئې د پېښي په اړه پوښتنه وکړه، هغه ورته وويل: دلته هليکوپټر کوزه شوه، ډزی وشوې او سورلۍ ئې پدې لوري وخوځېدل، هاغه دي روان دي، پسي ورغلل، ډزی تبادله شوې، ځيني په قتل ورسېدل چي مزاري هم پدې ډله کي وو، ځيني ژوندي په لاس ورغلل چي هغوی ئې وروسته ووژل، د مزاري له نيول کېدو او بيا وژل کېدو وروسته د حزب وحدت د جنګيالو روحيه مړاوې شوه، د ائتلاف ځواکونو د دوی په سيمي له دريو خواوو لوی بريد پيل کړ، سيمه ئې ونيوله، د بريد په ترڅ کي او د سيمي له نيولو وروسته ئې بې شمېره کسان په خپلو وينو کي ورغړول، په هيڅا ئې رحم ونکړ، د دې منطقي په مظلوموکسانو ئې هومره ظلمونه کړي چي په اورېدو ئې د انسان ويښتان نيغ شي.

د چهارآسیاب مجدد سقوط

له یوې خوا د کابل په غرب کې د طالبانو لومړۍ لویه ماته او بې شمېره تلفات، د دوی روحیه مړاوې کړه له بله پلوه د ائتلافیونو بریاوو او د کابل په غرب تسلط د دوی مورال اوچت کړ او مستي ئې زیاته کړه او د طالبانو په خلاف ئې برید ته ذهناً چمتو کړل، شرائط د دوی په ګټه وو، په طالبانو ئې له دریو خواوو د زمکني او هوايي برید فیصله وکړه، په ۱۳۷۳/۱۲/۲۸حمله پیل شوه، طالبان د مقاومت په دریځ کې نه وو، د لنډ مقاومت وروسته لوګرته په شا شول، له ټول چهارآسیاب، موسیي او د سقاوې له دشتي ووتل، که د ائتلاف په ځواکونوکې د مخکې تګ توان وی نو طالبان په لوګر کې هم نشو تم کېدی، خو جګړه متوقف شوه او طالبانو ته فرصت په لاس ورغی چې د سفید سنګ په تنګې کې دفاعي خط جوړکړي، لدې ماتې د طالبانو اعتبار ته سخته صدمه ورسېده، په ټول جنوب او جنوب غرب کې دا ذهنیت راولاړ شو چې طالبان د ائتلافي ادارې د مقابلې توان نلري، دا حزب وو چې د دوی مخې ته ودرېدلی وو او څو کاله ئې د دوی د حملو په وړاندې مقاومت وکړ. د دې ماتو څو طبیعي نتائج وو:

۱ـ د پښتنو په سیموکې د طالبانو پلویانو له هغوی دا غوښتنه پیل کړه چې باید له حزب اسلامي سره روغه جوړه او د ائتلاف په خلاف ګډه جبهه جوړه کړي.

۲ـ تورن اسمعیل ئې دې ته وهڅولو چې د طالبانو په خلاف له هغه استقامت عملیات پیل کړي.

۳ـ د طالبانو بهرني حامیان ئې دې ته متوجه کړل چې طالبان په یوازې سر د ائتلاف په وړاندې مقاومت نشي کولی باید لدوی سره د نورو ځواکونو د یو ځای کولو هڅه وشي.

امریکایانو د ترکیې او ازبکستان له لارې او پاکستان مخامخ په جنرال دوستم کار وکړ او هغه ئې دې ته تیار کړ چې له طالبانو سره مرسته وکړي. د دوی ترمنځ د پاکستانیانو په وساطت خبرې پیل شوې، طالبانو او د دوی پاکستاني ملګرو غوښتل چې خبرې آترې یوازې له جنبش سره وي له نورو سره ئې د توافق امکانات ضعیف ګڼل، خو جنرال دوستم د دوی دواړو ائتلاف کافي نه ګڼلو او پدې ئې ټینګار کولو چې حزب اسلامي او حزب وحدت هم پدې مذاکراتو کې شرکت وکړي او همدا څلور ځواکونه دې ګډه جبهه جوړه کړي. پدې مرحلې کې څو مهمې پېښې رامنځ ته شوې:

الف: د ائتلاف ځواکونو له سروبي پرته د کابل ټولې سیمې تصرف کړي، دې فتوحاتو سخت مغرور کړي وو، د سروبي د نیولو لپاره ئې هڅې پیل کړي، ټول توان طاقت ئې دې طرف ته متوجه کړ، ګڼ شمېر حملې ئې وکړې، خو ټولې حملې ئې په شا وتمبېدې، د جلال آباد په قومندانانو ئې کار وکړ، ډېرې پیسې ئې ورکړي. حاجی قدیر ئې دې ته چمتو کړ چې د حزب اسلامي په خلاف اقدام وکړي، په یوې مرحلې کې ئې د جلال آباد له لارې د حزب اسلامي د مجاهدینو د تلو راتلو په وړاندې خنډونه راولاړکړل، خو د دې کار ادامه او په ډاګه د ائتلاف په څنګ کې د حزب په خلاف ودرېدل ئې ځانته ګټور ونه ګڼل، همدا راز ائتلاف، له حزب وتلې ځیني کسان دې ته وهڅول چې د دولت د دفاع په خاطر قومي قطعات جوړکړي، د حزب په لیکو کې په ضعیف النفسه قومندانانو کار وکړي چې سروبي، تګاب او لغمان دوی ته تسلیم کړي. دې کسانو ته ډېرې پیسې او وسلې ورکړې شوې خو په څه کولو ونتوانېدل. د سروبي د نیولو هڅې که څه هم د ائتلافي اداري یوه اړتیا او مجبوریت وو، دوی ګمان کولو چې اصلي حریف ئې حزب دئ که حزب له صحنې ووځي د طالبانو چاره په آساني سره کولی شي، خو دې کار له یوې خوا طالبانو ته فرصت ورکړ چې ځان بېرته جوړکړي، له بلې خوا ئې په ټولو پښتنو کې جذبات راوپارول او هغوی ئې د ائتلافي خواکونو د خطرناك مخکې تګ عواقبو ته متوجه

کړل او دفاع ته ئې وهڅول.

ب: د هرات ځواکونو د طالبانو په خلاف خپل عملیات تشدید کړل، لومړی خط ئې مات کړ، د فراه او نیمروز ولایتونه ئې ونیول، د لشکرګاه په لوري وخوځېدل، طالبانو لشکرګاه تخلیه کړه، د طالب چارواکو وضعیت ډېر خراب وو. ماته د طالبانو د مرکزي شورى یوه غړي قصه کوله چې: ډېر بد حالت وو، د شورى اکثر غړي دې نتیجې ته رسېدلی وو چې مقاومت ممکن نه دئ، باید له حزب اسلامي سره خبره وکړو او له هغوى وغواړو چې راوړاندي شي او د دښمن مخه ونیسي، اکثرو خپلي بستري ټولولی او د تېښتي په لټه کي وو، خو څو داسي کارونه وشول چې قطعي او حتمي ماته ئې په بریا او فتحي بدله کړه:

لومړی: د جنبش طیارو د تورن اسمعیل په ځواکونو سخته بمباري پیل کړه او د بادغیس له لوري ئې زمکني بریدونه شروع کړل.

دوهم: د تورن اسمعیل په ځواکونو کي د هراتیانو، فراري کندهاریانو او هلمندیانو ترمنځ شخړه راولاړه شوه، په یوه بل بې اعتماده شول.

درېیم: طالب چارواکو قومي مشران او سابقه قومندانان او عام خلك راغونډ کړل او هغوى ته ئې وویل: که دفاع ونکړي سر، مال او ناموس مو په خطر کي دي، یوازي ملایان نه بلکه هیڅوك به خوندي پاته نشي، د قومونو احساسات راوپارېدل، دفاع ته چمتو شول.

د تورن اسمعیل په ځواکونو زمکنۍ حمله پیل شوه، د جنبش هوایي بریدونو د دوى مرسته کوله، لومړی خط مات شو، په تعرضي ګروپونو کي بې نظمي خوره شوه، ټول په تېښته شول، په غربي ولایاتو کي د تورن اسمعیل هغو مخالفانو چې دی ورسره تل او څو څو ځله جنګېدلی وو، د طالبانو ملګرتیا وکړه، ځای په ځای ئې د تورن اسمعیل په قطعاتو حملي پیل کړي، پدوى کي ډېره مرګ ژوبله وشوه، تورن اسمعیل د لومړي خط شاته دفاعي تدابیر نه وو نیولی، ډاډه وو چې سبا بله ورځ به

هرومرو کندهار ته ننوځي او د لوی کندهار د فاتح لقب به ګټي. پدې طمع وو چي طالبان د ده په وړاندي مقاومت نشي کولی، په لنډو ورځوکي به د کندهار دفتحي جشن لمانځي او د ده په غاړه کي به د ګلانو هارونه اچول کېږي!! د همدې لپاره د ده خواره واره قطعات په لومړي خط کي له ماتي وروسته په هیڅ ځای کي تم نشول، له فراه، شینډنډ او بالآخره له هرات پداسي حالت کي د اسلام قلعه له لاري مشهد ته ووتل چي طالبان لا هرات ته نه وو رارسېدلی.

شینډنډ او هرات د طالبانو په لاس کي پرېوتل، په بادغیس او غورکي هم د دوی بیرغونه اوچت شول. د دې سیمي قومندانانو له تورن اسمعیل ډېره بده خاطره درلوده، ځو ځوځله ئې د دوی په سیمو لویې حملې کړي وې، داسي ورځي ته سترګي په لاره وو.

د دې سوبې په نتیجه کي پنځه ولایتونه، د تورغندۍ او اسلام قلعه دوه ستر بندرونه، له ایران او ترکمنستان سره ټول سرحدات د شینډنډ او هرات هوایي ډګرونه، ډېري پیسې او کافي وسایل، طالبانو ته په لاس ورغلل.

ج: د څلورو خواوو (حزب اسلامي، د وحدت حزب، جنبش ملي او طالبان) ترمنځ په اسلام آباد کي د پاکستانیانو په وساطت، مخامخ مذاکرات پیل شول. سعودي او امریکا هم د دې مذاکراتو ملاتړ کولو، د سعودي سفیر مذاکره کوونکو استازو ته مېلمستیا ورکړه او هغوی ته ئې وویل: که تاسو په کوم حکومت توافق وکړ، موږ ئې په رسمیت پېژنو!! امریکایانو هم دې ته ورته اشارې کولې. په مذاکراتو کي د بحث محورونه دا وو:

ګډ عملیات.

د ګډ حکومت ترکیب.

طالبانو په لومړي سر کي یوازي په ګډو عملیاتو ترکیز کولو او ویل ئې چي د کابل له نیولو وروسته به د حکومت په اړه خبره کوو، خو دنورو خواوو د ټینګار په

نتیجه کې د حکومت په سر خبرو ته تیار شول. پاکستانیانو په څو خبرو ټینګار کولو:

الف: ګډ عملیات، خو داسې چې د حزب اسلامي ځواکونه به د کابل په لوري نه، بلکې د تګاب په لوري عملیات کوي!!

ب: په حکومت کې د دفاع وزارت باید جنرال دوستم ته وسپارلی شي.

ج: د مشرقي قوتونه به پدې عملیاتو کې برخه اخلي، حاجی قدیر لدوی سره پدې اړه ژمنه کړې وه.

د حکومت او د وزارتونو د وېش په اړه توافق وشو، نیمايي وزارتونه د جمهوري ریاست په شمول طالبانو ته او پاته د دفاع وزارت په شمول نورو ته ورکړې شول. پاکستانیانو هڅه کوله چې د دفاع وزارت دوستم ته ورکړې شي.

د مذاکراتو او توافق خبر، په ناڅاپي او غیر رسمي توګه، ورځپاڼو ته ورسېدو، سبا ته ورباندې تبصرې وشوې، د طالبانو رسمي نطاق دا خبر تکذیب کړ او وئی ویل: موږ نه له چا سره مذاکرات کړي او نه کوم توافق!!

د طالبانو دې درواغجن تکذیب مشوش کړو، د دوی له هیئت او د دوی له پاکستاني انډیوالانو مو پدې اړه پوښتنه وکړه، د دوی ځواب مزید مشوش کړو، دوی ته مو وویل: که غواړئ پدې معاهدې عمل وشي، باید هغه رسماً اعلان شي، خو طالبان او د دوی انډیوالان له اعلان سره موافق نه وو او پدې ئې ټینګار کولو چې له اعلان پرته دې ګډ عملیات پیل شي. خو داسې چې دحزب اسلامي ځواکونه به کابل ته له ننوتلو ډډه کوي، د کابل ښار به یوازې طالبانو ته پرېښودل کېږي!! موږ به د تګاب په استقامت عملیات کوو!! د دې خبرو مقصد واضح وو، دې نتیجې ته ورسېدو چې په دغو مذاکراتو کې اخلاص او صداقت نشته، طالبان ولس ته درواغ وايي او له موږ سره ټګي کوي.

ایراني دیپلوماتانو دا انکشافات ځارل، د دې معاهدې عواقب ورته خطرناك برېښېدل، د ائتلافي ادارې پرېشانه وضعیت ورته داسې معلومېدو چې یوازې د

طالبانو مقابله نشیکولی، د یوې ګډې جبهې مقابله خو آخواته پرېږده. د حزب له ځینو کسانو سره ئې تماس ونیولو، یو کس ئې تهران ته وبللو، د کابل استازي ئې هم تهران ته وغوښت، دوی ئې په ډېره بیړه او عجله سره کښېنول، د تفاهم یو قرارداد ئې پدوی امضاء کړ او همدا خبره ئې ورځپاڼو او راډیوګانو ته وایستله.

ځیني کسان داسې ګمان کوي چې پدې کار سره د اسلام آباد مذاکرات مختل شول او له طالبانو سره خبرې آترې په حساس پړاو کې په ټپه ودرېدی، حال دا چې د اسلام آباد مذاکرات د طالبانو د درواغجنو ځرګندونو او د بې نظیربوتو حکومت د چارواکو د غلط سیاست په وجه لادمخه مختل شوی وو، موږ د تهران له اعلان وروسته هم طالبانو ته وویل: که په خپلو ژمنو او تعهداتو ودرېږئ او د معاهدې اعلان ته تیار وئ، موږ تیار یو، زموږ له لوري هیڅ مانع او اشکال نشته، خو هغوی دې ته تیار نشول.

له رباني او مسعود سره مذاکرات

د کابل اداره له بدی ورځې سره مخامخ وه، له هره اړخه ئې وضعیت خراب او پرېشانه وو، په سالنګ کې له جنبش سره، په بامیان کې د وحدت له حزب سره، د کابل په جنوب او لوېدیځ کې له طالبانو سره او په ماهیپر او لته بند کې له حزب اسلامي سره په جګړو بوخت وه. په جنوب شرق، غرب او شمال غرب کې ئې جرړې وتلی وې، له چهارآسیاب هم د یوې ناځاپي حملې په نتیجه کې په شا شوي وو، د جمعیت او شورای نظار ترمنځ اختلافات انتهاء ته رسېدلی وو، نه یوازې د رباني د پلویانو په لیکو کې د مسعود په خلاف سخته کرکه او شدید نفرت لیدل کېدو، بلکې د شورای نظار په منځ کې هم د ده په ضد مخالفتونه په زیاتېدو وو، ډېرو دی د بې مقصده او بې نتیجې جګړو د دوام عامل او د ټولو ماتو باعث ګڼلو، د ده له خام

او ماشومانه سیاستونو سترې شوي وو. د کابل په ښار کې د امنیت چارې او د جګړو سوق او اداره د فهیم په لاس کې وه، د کابل اصلي واکمن دی وو چې له مسعود بېل شوی او له رباني سره ملګری شوی وو. ډاکټر عبدالرحمن د شورای نظار معاون هم د رباني خواته تللی وو. له مسعود سره د دوی د اختلاف یوه مسئله دا وه چې دوی له حزب اسلامي سره د تفاهم او روغې جوړې غوښتونکي وو، مخصوصاً د طالبانو د زیاتېدونکي فشار وروسته، خو مسعود لدې وېره درلوده چې د حزب اسلامي ځواکونه کابل ته داخل شي، دا کار ئې د ځان لپاره په هغه متـزلزل موقعیت کې خطرناك ګڼلو، ګمان ئې دا وو چې پدې سره له یوې خوا د کابل په منځ کې د ده په خلاف جوړه شوې جبهه تقویه کېږي، له بلې خوا حزب اسلامي ته د مؤثر او رغنده رول اداء کولو فرصت په لاس ورځي. خو د ده له مخالفت سره سره رباني او د ده ملګرو او د رباني د دولت عالي شورې دا پرېکړه وکړه چې د ایرانیانو په وساطت له حزب اسلامي سره روغه جوړه وکړي او یوه توافق ته ورسېږي.

د هیئتونو تګ راتګ پیل شو، زه په سپیني شګې کې اوسېدم، له هغه ځایه جلال آباد ته ولاړم او هلته مستقر شوم، مذاکرات داسې پړاو ته ورسېدل چې باید د حزب اسلامي له خوا وروستۍ پرېکړه شوې وی، د مرکزي شورې موجود غړي مو د اهل الرأی په شمول د بحث لپاره راغونډکړل، درې ورځې طولاني غونډه وه، تفصیلي بحثونه وشول، د هېواد حالات، د جګړو وضعیت، بهرنۍ مداخلې، د متحاربو ډلو ماهیت، اهداف او بهرنۍ اړیکې ئې په تفصیل سره وڅېړل شوې، په پای کې له ورونو وغوښتل شول چې له لاندې وړاندیزونو یو غوره کړي او له هغه د ملاتړ په خاطر خپل لاسونه اوچت کړي:

له طالبانو سره توافق.

له جمعیت او ملګرو سره ئې موافقه.

بې طرفي او مناسب فرصت ته انتظار.

د غونډې ټولو غړو د رأيو په اتفاق سره دا پرېکړه وکړه چي له جمعيت سره په څو خبرو توافق وشي:

الف: موقت حکومت.

ب: ملي اردو جوړول.

ج: انتخابات.

د غونډې ټول غړي دې نتيجې ته رسېدلي وو چي له طالبانو سره نه پدغو اساسي او ضروري ټکو توافق ممکن دئ او نه په کومي بلي معقولې طرحي، د همدې لپاره په ټولي غونډې کي هيڅا له طالبانو سره د مذاکراتو پلوي ونکړه. د حزب اسلامي په خلاف د طالبانو مسلسل جګړو، د دوی خصمانه سياستونو، له مذاکراتو انکار، په جګړو ټينګار او د نورو ډلو د حذفولو او ختمولو هڅه، دوی همدې قطعي نتيجې ته رسولي وو. د کابل له چارواکو سره د پرله پسې خبرو اترو او د ګڼ شمېر پلاوو له تلو راتلو وروسته پدغي طرحي توافق وشو:

د معاهدې متن

د ګران اسلام د مصالحو په خاطر او د هېواد د رواني حساسي وضعي په پام کي نيولو او د هغو خطرناکو توطئو د شنډولو لپاره چي زموږ ملي يووالی او د هېواد زمکنۍ بشپړتيا تهديدوي، د حزب اسلامي او جمعيت اسلامي پلاوو د ۱۳۷٤ کال د حوت په ۱۳ په لاندي موادو توافق وکړ چي د دواړو خواوو د مشرانو له امضاء او رسمي اعلان وروسته به نافذ او مرعي الاجرا وي:

۱ـ افغانستان يو داسي اسلامي هېواد دئ چي په هغه کي به د وګړو د ژوند ټول اړخونه د اسلامي شريعت په رڼا کي تنظيم کېږي.

۲ـ د دې هېواد ټول قوانين او مقررات به له اسلام نه اقتباس کېږي، هيڅ داسي قانون او لايحه به د اعتبار وړ نه ګڼل کېږي چي د اسلام له اساساتو سره مغايرت

ولري.

۳ـ پدې هېواد کې به ټولې شخړې او مشاجرات شریعت ته محول کېږي، د شریعت پرېکړه به وروستۍ پرېکړه ګڼل کېږي.

٤ـ د افغانستان اسلامي دولت له هیڅ طرف سره د هېواد د کورنیو او بهرنیو چارو په اړه داسې پرېکړه او معاهده نشي ترسره کولی چې د اسلامي اساساتو مغایر وي.

٥ـ د افغانستان د اسلامي دولت جمهور رئیس د هېواد مشر او د ملي یووالی نښه ګڼل کېږي چې د هېواد چارې به د اسلامي احکامو سره سم مخکې بیایي.

٦ـ د وزیرانو شورى به د افغانستان د اسلامي دولت د یوازنې او متحد اجرایي هیئت په توګه د صدراعظم ترمشرتابه لاندې کارکوي.

۷ـ د دولت رئیس او صدراعظم به د خپلو صلاحیتونو په محدوده کې د هېواد چارې په مخ بیایي، په کومې قضیې کې د عدم توافق په صورت کې به نوموړې قضیه د دولت رئیس، صدراعظم او د کابینې ګډې غونډې ته وړاندې کېږي.

۸ـ کابینه د تعیین شوو صلاحیتونو په چوکاټ کې د صدراعظم تر مشرتابه لاندې په ټولو سیاسي، اداري او اجتماعي چارو کې د پرېکړو مرجع ده.

۹ـ د انتخاباتو د څرنګوالی او کیفیت په اړه به د انتخاباتو مستقل او باصلاحیته کمیسیون وروستۍ پرېکړه کوي.

۱۰ـ د موقت حکومت په دوران کې به د حکومت تګلاره، دهېواد کلنۍ بودجه، اداري لوائح اومقررات د کابینې په غونډو کې تصویب کېږي.

۱۱ـ د حکومت د تګلارې، د هېواد دکلنۍ بودجې او د اداري لوایحو او مقرراتو په اړه د کابینې پرېکړې به د منظورۍ او توشیح لپاره جمهوري ریاست ته وړاندې کېږي.

۱۲ـ د کابینې پرېکړې او د مأمورینو د عزل او نصب هغه وړاندیزونه چې د

جمهوري ریاست منظوري ایجابوي، یوازي تر یوې میاشتي پوري د مجدد بحث او بیاکتني لپاره ځنډېدی شي.

۱۳ـ د بانك نوټونو طبع او مربوطه قرارداد ئې د مالیې وزارت په وړاندیز، د کابینې په پرېکړه او د جمهوري ریاست له موافقې وروسته ترسره کېږي.

۱٤ـ د ملکي او عسکري لوړ رتبه مأمورینو د عزل او نصب صلاحیت به د جمهور رئیس په واك کې وي چې د مربوطه وزارت په وړاندیز او د صدراعظم له تأیید وروسته به ترسره کېږي، د دغو مأمورینو د عزل او نصب مراتب به د صدارت د دفتر له لاري د منظوري لپاره جمهوري ریاست ته محول کېږي.

د جمهور رئیس صلاحیتونه

۱ـ د ستري محکمې د قضاتو عزل او نصب، د هېواد د مقرراتو مطابق.

۲ـ جمهور رئیس د هېواد د مسلح ځواکونو اعلی قوماندان ګڼل کېږي چې د سولې او جنګ حالت به د کابینې یا اسلامي شوری په مشوره اعلانوي.

۳ـ د اسلامي شوری د غونډو افتتاح او اختتام.

٤ـ د ملي یووالی تحکیم، د هېواد د ځمکنۍ بشپړتیا ساتنه، د هېواد او ولس له ګټو دفاع، د افغانستان د استقلال، خپلواکۍ او اسلامي هویت حفاظت.

٥ـ د شریعت له احکامو سره سم د مجرمینو د اعدام له پرېکړو سره موافقه یا د هغوی لغو.

٦ـ د دې معاهدې له روحیې سره سم په نورو هېوادونو کې د افغانستان د سیاسي استازو او په بین المللي ټولنو کې د هېواد د دائمي استازو ټاکل او په افغانستان کې د نورو هېوادونو د سیاسي استازو اعتبار لیك منل.

۷ـ د دې معاهدې مطابق د لوایحو او مقرراتو توشیح او د بین المللي معاهدو امضاء.

۸ـ د جمهور رئيس د وفات په صورت کې به د ستري محکمې رئيس، د نوي جمهور رئيس تر ټاکل کېدو د جمهوري رياست چاري په مخ بيائي.

۹ـ جمهور رئيس کولی شي د خپلو صلاحيتونو ځيني برخي نورو قانوني مراجعوته انتقال کړي.

۱۰ـ د پاته هغو صلاحيتونو ممارست چې قانون په گوته کړي.

د صدراعظم او کابينې صلاحيتونه

۱ـ د حکومت د داخلي او خارجي تگلاري تسويد، تصويب او تطبيق، د دې معاهدې مطابق.

۲ـ د وزارتونو، مستقلو رياستونو او اجتماعي ادارو د چارو اداره، تنظيم او نظارت.

۳ـ د مقرراتو مطابق اداري او اجرائي تصاميم نيول او د تطبيق چاري ئې سنبالول.

٤ـ د دې معاهدې مطابق د هېواد کلنۍ بودجه تصويبول، د مالي چارو اداره، د هېواد د اقتصادي انکشاف لپاره مناسب تصاميم نيول او له ټولو مالي زېرمو پدې اړه سمه استفاده کول او ډاډمن او با اعتباره مالي سيستم ايجادول.

۵ـ په بين المللي ټولنوکې د هېواد له اوچتو گټو دفاع او د ملکونو په سطحه د قراردادونو، موافقو او د اقتصادي او عمراني توافقاتو مناقشه او تصويب. ټولې هغه موافقې به د صدراعظم له خوا امضاء کېږي چې د موافقې بل طرف حکومت وي.

په حکومت کې د هري ډلې موقعيت

په موقت حکومت کې جمعيت اسلامي ته لاندي اداري سپارل کېږي:

جمهوري رياست، خارجه وزارت، داخله وزارت، لوی درستيزوال.

حزب اسلامي ته.

عظمی صدارت، د دفاع وزارت، د ماليې وزارت، د خارجه وزارت معينيت، د داخله وزارت معينيت.

د دواړو خواوو هر هغه متحد تنظيم ته دوه وزارتونه منل کېږي چې پدې تړون او نوي نظام کې شاملېږي.

د موقت دولت د کار موده له شپږو مياشتو تر يوه کاله پوري ده، چې په همدې مودې کې به انتخابات ترسره کېږي. موقت دولت مؤظف دئ چې د همدې مودې په ترڅ کې، د انتخاباتو د باصلاحيته او مستقل کميسيون په ذريعه د انتخاباتو کار تکميل کړي، پدې کميسيون کې به د دواړو خواوو استازي او د اعتماد وړ کسان غړيتوب لري.

که موقت دولت د خاصو معاذيرو په وجه د انتخاباتو په اجرا بريالی نشو نو د دواړو خواوو په توافق به نوې اداره جوړېږي او قدرت به له موقت دولت هغې ته انتقالېږي.

د هر ولايت اداره به هغه تنظيم ته سپارل کېږي چې ترنورو په هغه ولايت کې زيات نفوذ لري، نور تنظيمونه به د چارو په سنبالولو کې له هغه سره مرسته کوي.

اسلامي اردو او د پليسو قطعات به د دواړو خواوو له افرادو جوړېږي، د کابل ښار او نورو مهمو ښارونو او د لويو لارو امنيت به د دواړو طرفونو دګډو امنيتي ځواکونو له خوا تأمين کېږي.

اسلامي شوری به جوړېږي چې په عبوري مرحلې کې د هېواد د پارلمان په توګه عمل وکړي. د دې شوری مربوط لوايح به د دواړو خواوو له استازو جوړ کميسيون تصويبوي.

دحکمتیار امضاء د ربانیامضاء

هیئتونو فیصله وکړه چي دا معاهده به د جمعي په ورځ د ۱۳۷۵ کال د جوزا د میاشتي په ٤ نېټې په ماهیپر کي امضاء کېږي. زه د غونډې ځای ته په خپل وخت ورسېدم، مسعود غوښتل چي له رباني مخکي له ماسره وګوري، د لیدني څو برخي د یادوني وړدی:

غوښتل ئې د دفاع وزارت ده ته وسپارلی شي او د امنیت وزارت په خپل حال پاته شي او د ده د ډلي په واك کي وي.

که دا دواړه وزارتونه ده ته ورکړی شي نو دی به خپل صداقت او اخلاص ثابت کړي او د یوه سپاهي په توګه به عمل کوي.

د خبرو په وخت کي څو ځله ژړه غونی شو او په سترګو کي ئې اوښکي ورغړېدی.

ویل ئې: ماکه ښه کړي وي که بد خو توانېدلی یم چي له کابل دفاع وکړم.

ما ورته وویل:

وېش د هیئتونو له خوا شوی، له دوو برخو د یوې انتخاب تاسوته سپارل شوی وو، تاسو د جمهوري ریاست برخه انتخاب کړه، که وزرات دفاع غواړئ نو دوهمه برخه غوره کړئ، زموږ له خوا هیڅ مانع نشته، خو د دفاع وزرات او جمهوري ریاست یوه تنظیم ته نشو ورکولی.

د امنیت وزارت انحلال او د یوه اطلاعاتي ریاست ترسطحی د هغه محدودول ضروري ده، په همدې خبري هیئتونو توافق کړي، دا وزارت له یوې خوا په ولس کي ډېر بد نوم لري، له کمونست رژیم نه پاته اداره ده، ټول پرسونل ئې کمونستان دي، له بلي خوا د همدې ادارې شرارتونو دا جګړي راولاړي کړې.

ما ته ووایه چي تا له کابل د چا په مقابل کي دفاع کړي، د کوم خارجي ځواك

په مقابل کې؟ راځه اوس د دې خبرو وخت نه دئ، دفاع کوونکي او جنګ کوونکي معلوم دي!!

موږ په ماتې کښتۍ کې درسره سوربېږو، له خطرسره د ګډې مقابلې لپاره کابل ته درومو، نه د ځه امتیازاتو لاس ته راوړو لپاره، که پدې طرحې قانع نیاست حکومت ئې ستاسو، راشئ په ګډې جبهې او شپږ میاشتې وروسته انتخاباتو باندې توافق وکړو.

د خبرو په دوران کې څو ځله نفر راغی چې استاد راغلی او منتظر دئ، هر ځل د مسعود له خوا په ډېره بې اعتنائي ځواب شو چه صبر وکړئ، زموږ خبرې ندي تمامې شوې. د ده ځواب د دوی د واړو د مناسباتو ښه غمازي کوله!!

د معاهدې د امضاء په وخت کې د جګړې له لومړي خط مسلسل مخابره کېده چې د بند غازی په لوري زموږ لومړی خط مات شوی، د طالبانو ځواکونه مخکې راروان دي، قطعات خواره شوي، څوك مقاومت نه کوي. د رباني او مسعود حالت ډېر زيات پرېشانه وو، داسې معلومېده چې طالب ځواکونه به يو ځل بيا بندغازی او بتخاك نيسي او تر پلځرخي پوري به رسېږي. مخکې ځل هم طالبانو دا سيمه نيولی وه او جګړه پاخه سړك ته رسېدلی وه خو ناڅاپي د طالبانو مشهور تعرضي قومندان، ملا مشر، په بتخاك کې د زاړه ګمرك په سرای د بمبارۍ په ترځ کې په قتل ورسېدو، د ده ناڅاپي مرګ د طالبانو لپاره سترګذار وو، په همدې سره د طالبانو د تعرضي ټولګيو روحيه ماته شوه، له جګړې ئې لاس واخست او له سيمې په شا شول.

د دې وېروونکو راپورونو په اورېدو سره مسعود ما ته مخ کړ او وئ ويل: زه دقيقه اطلاع لرم ... په خپله طالبانو راته ويلي چې بت خاك ته له رسېدو وروسته موږ په کابل د حملې اراده نلرو، د لته بند له لاري په سروبي حمله کوو... تاسو بايد خپل قوتونه بتخاك ته راولېږئ چې د دوی مخنيوی وشي!! ماورته وويل: که

ستا راپور دقیق وي که نه! موږ له کابل دفاع کوو، خو د دې امکان ډېر ضعیف دئ چې طالبان به د بتخاك له لاري په سروبي حمله کوي، زه دا غوره گڼم چې د چکرې او خرد کابل له لاري په طالبانو حمله وشي، پدې سره د دوی اکمالاتي لار قطع کېږي او د لومړي خط گروپونه ئې محاصره کېږي.

په هماغه شپه، د بي بي سي او امریکا غږ له خوا د" ماهیپر معاهده" اعلان شوه، طالبانو گمان نه کولو چې حزب او جمعیت دې په خپلو منځونو کې روغه جوړه وکړي. دوی تل د نورو ډلو له اختلافاتو استفاده کړې، کله له یوه سره ملگري شوي بل ئې ټکولی او کله له بل سره یوځای شوي د پروني ملگري د ټکولو لپاره! پدې اعلان سره د دوی روحیه هومره مړاوې شوه چې په سبا ئې د چکرې له خوا د حزب اسلامي د مجاهدینو د یوه معمولي حرکت په نتیجه کې ټوله سیمه پرېښوده، له بندغازی ٤٥ کیلومتره په شا شول، له "مس عینك" هم ووتل، که پدې ورځ د چهارآسیاب له لوري عملیات شوي وی او د دوی تښتېدونکي قطعات تعقیب شوي وی تر لوگر پوري له ټولي سیمي وتل.

کابل ته تگ

د کابل چارواکو ټینگار کولو چې موږ ډېر ژر کابل ته ورشو، خو موږ غوښتل چې لومړی د حزب اسلامي کافي شمېر قطعات ځای په ځای شي بیا موږ ولاړ شو. د قطعاتو دځای په ځای کېدو په اړه مسعود خندونه راولاړول، د هغو ځایونو له خالي کولو ئې ډډه کوله چې د خبرو آترو په ترڅ کې په نښه شوي وو.

مسعود د دفاع وزارت غوښتو، رباني د خپل جمهوري ریاست لپاره هغه برخه انتخاب کړه چې د دفاع وزارت پکې شامل نه وو، مسعود لدې معاهدې ناراضه وو، په خپل هیئت هومره غوصه وو چې د ډاکټر عبدالرحمن د نیولوحتی ترور فیصله ئې کړې وه، غوښتل ئې دا معاهده تخریب کړي، د رباني پلویانو د ده له شر د خلاصېدو لپاره پدې ټینگار کولو چې موږ ژر کابل ته ورشو. ویل ئې چې د قطعاتو

د ځای په ځای کېدو مشکل به ورو ورو حل شي.

د ایران ګڼ شمېر هیئتونه جلال آباد او بیا لغمان ته راغلل، دوی له یوې خوا د روغي جوړي پلوي کوله خو له بله پلوه پدې ناراضه وو چي د اهل تشیع احزاب په مذاکراتو کي شامل ندي او په حکومت کي په زړه پوري برخه نده ورکړي شوې. حدادی د ایران سفیر ما ته په لغمان کي وویل:

مسعود د دفاع له وزارت لاس نه اخلي.

شیعه احزابو ته اعتنا نده شوې، هغوی د زراعت او امور اجتماعي په څېر وزارتونو باندي نه قانع کېږي!!

ما ورته وویل: پکاره ده د دې معاهدې د مخالفت په ځای ملاتړ وکړي، ځکه ستاسو د هلو ځلو په نتیجه کي ترسره شوې. مسعود قانع کړئ چي د دې معاهدې مخالفت ونکړي او دا آخري چانس له لاسه ورنکړي. د اهل تشیع د تنظیمونو قانع کول د رباني کار دئ، هغه کولی شي داخله وزارت یا کوم بل کلیدی وزارت ورکړي. که تاسو مرسته وکړي د هغوی مشکل په آساني حل کېږي.

د مسعود له سرغړونو او د ایراني سفیر له څرګندونو مي احساس کړه چي د دې معاهدې په وړاندي ډېر خنډونه شته او ښایي په کابل کي له ډېرو ستونزو سره مخامخ شو. خو ما بله چاره نه درلوده، په خدای مي توکل وکړ او کابل ته د تلو فیصله مي وکړه. د ۱۳۷۵ کال د سرطان ٦ د چهارشنبې په ورځ، کابل ته زما د تلو او استقبال بندو بست شوی وو، د کابل ښاریانو ډېر تود او بې نظیره استقبال وکړ، په زرهاوو کسان د ماهیپر تنګي له خولې د ښار ترمنځ پوري د سړک دواړو خواوو ته ولاړ وو، لاسونه ئې خوځول او د تکبیر نارې ئې وهلې.

پدی ورځ د طالبانو له خوا، د کابل ښار په ګڼ مېشتو سیمو او هغو ځایونو چي خلك استقبال ته راوتلی وو ډېري راکټې ووربدی او ډېره مرګ ژوبله وشوه، له مسئولینو مي د ویشتل شوو راکټو د شمېر او د مرګ ژوبلی د اندازی په هلکه

پوشتنه وکړه د دوی له څرګندونو او له وروستیو راپورونو راته معلومه شوه چي:

الف: مرګ ژوبله هومره نه وه چي کابل راډیو او تلویزیون ویلي وو.

ب: په اصل کي طالبان د کابل له لوري د راکټونو ویشتلو ته هڅول شوي وو.

ج: د کابل له څو خاصو ځایونو چي د مسعود خاص قطعات پکي مستقر وو، هم د طالبانو لوري ته راکټونه ویشتل شوي وو (او هغوی ئې عکس العمل ته هڅولي وو) او هم د کابل په لوري، په دې موخه چي د طالبانو په خلاف حساسیتونه مزید تحریك کړي. ما هیڅکله ګمان نه کولو چي د کابل چارواکي به داسي رذالتونه هم جائز ګڼي او د تبلیغاتي اهدافو لپاره به د هغو مظلومو کسانو قرباني کول روا ګڼي چي د دوی په څنګ کي او د دوی ترتسلط لاندي ژوند کوي.

زه په کابل کي درې میاشتي پاته شوم، د سرطان له ٦ نه د میزان تر ٤ پوري او د میزان په ٥ کابل د طالبانو په لاس کي پرېووت، د دې لنډې مودې مهمي پېښي دا وې:

۱ـ ما د حکومت تګلاره په کابیني کي مطرح کړه، د رأیو په اتفاق تصویب شوه، د رباني له نظره تېره شوه، دوه اساسي ملاحظات ئې درلودل، غوښتل ئې د کشمېر او چچین په اړه څه ونه ویلی شي، چي د ده دوستان، مسکو او ډهلي ناراضه نشي، ما دا برخي حذف کړې او په عوض کي مي په عامه صیغه چي ده ته هم د منلو وړ وي څه ولیکل، د راډیو او تلویزیون له لاري خپره شوه، سبا ته مسعود له بي بي سي سره مرکه وکړه او وئ ویل: دا "تګلاره" د حکمتیار شخصي نظر وو، له موږ سره پدې اړه مشوره نده شوې...!! پدې مرکې سره مسعود د خپل زړه بړاسي بهر راوایستې او خلکو ته څرګنده شوه چي دی لدې یووالی ناراضه دئ او د معاهدې ماتول غواړي.

دا غوره ګڼم چي د تګلاري مکمل متن ستاسو مخي ته کښېږدم:

د تګلاري بشپړ متن

السلام عليكم و رحمة الله و بركاته

الحمدلله و كفى و سلام على عباده الذين اصطفى و بعد:
ان الحكم الالله امرالا تعبدوا الا اياه ذلك الدين القيم و لكن اكثر الناس لا يعلمون.

تلك الدار الآخرة نجعلها للذين لايريدون علوا فى الارض ولا فسادا والعاقبة للمتقين. صدق الله العظيم.

درنو هېواد والو!

د الله د دين سرتېرو سپاهيانو!

وروڼو او خويندو!

زموږ ګران هېواد، يو ځل بيا د خپل لرغوني تاريخ يو بل حساس پړاو پيل کوي. جګړه ورو ورو خپل ځای د سولې بهیر ته پرېږدي، په جګړې د اصرار او ټينګار منطق خپل پلويان له لاسه ورکوي او د سولې په کاروان کې ځانته ځای لټوي، لکه څنګه چې پرون زموږ مؤمن ملت د جګړې په هغه لوی تاريخي آزمېښت کې، اتلو جنګياليو ته اړ وو، نن د سولې، روغې جوړې او د هېواد د بيا رغوني اتلانو ته ضرورت لري.

د جګړې له کرغېړنو نتائجو د هېواد ژغورنه او په ملك کې ډاډمن امنيت تأمينول او د سولې په ډګرکې اتلولی، بې له شکه تر جګړې درونده او ګران کار دئ او تر جګړې زيات همت او شهامت غواړي. ډېرکسان جګړه کولی شي خو د هغو کسانو شمېر ډېر کم دئ چې د سولې او خبروآترو له لارې د خپل مقدس جهاد د

اهدافو د ترلاسه کولو درایت او حوصله مندي ولري.

حقیقت دا دئ چې د جګړو په وجه نن زموږ ملت له سترو سترو کړاوونو سره مخامخ دئ، که په هېواد کې بې امنيتي ده، لویې لارې خوندي ندي، د شر او فساد ځواکونه د بې وزلو خلکو په سر، مال، پت او عزت د تېري جرأت کوي، ظالمان زړه ور او مظلومان په خوف او وېره کې دي، فقر، لوږه، قحطی او قیمتي انتهاء ته رسېدلې، د واحد افغانستان د تجزيې لپاره هڅې رواني دي، له بهر زموږ په کورنیو چارو کې لاسوهني کېږي، داسې منظمه اسلامي ملي اردو نلرو چې بهرنۍ لاسوهني دفع کړي او د هېواد د کامل یووالی ساتنه وکړي، د بېلو بېلو مستقلو سیاسي، اجتماعي او فوځي ځواکونو هغه هڅې شنډې کړي چې غواړي ترخپل تسلط لاندې خپلواکې سیمې ولري، مستقل داخلي او خارجي سیاست اعمال کړي، ځانګړې فوځونه ولري او د یوه قوي مرکزي حکومت د جوړېدو مخنیوی وکړي. که مجاهدین ندي توانېدلی سالمه اداره جوړه کړي، اسلامي نظام قائم کړي، اجتماعي عدالت تأمین کړي، د هېواد د بیا ودانولو لپاره اقدام وکړي، مفسد عناصر په خپل ځای کښېنوي، د ولس په زخمونو پټۍ کښېږدي او د دوی دردونه دوا کړي، د دې ټولو مصیبتونو اصلي عامل جګړه ده.

وروڼو او خویندو!

لا تراوسه زموږ د یونیم ملیون شهداوو لوی آرمان نه دئ تر سره شوی، زموږ په هېواد کې هغه اسلامي نظام نه دئ قائم شوی د کوم لپاره چې زموږ باایمانه مجاهدینو د څوارلس کلني نابرابري جګړې ټولې ستونزې او کړاوونه وګالل او خپل سرونه ئې د الله په لاره کې د همدې آرمان لپاره نذرانه کړل. دا به لویه اشتباه وي چې څوك يوازې هغې ټولني ته اسلامي ټولنه ووايي چې واکداران ئې مسلمان وي او شعارونه ئې اسلامي. په حقیقت کې اسلامي ټولنه هغه ده چې هلته د الله دین حاکم وي، شریعت نافذ او حدود جاري وي، داسې ډاډمن امنیت تأمین شوی وي چې هیڅوك د چا په سر، مال او عزت د تېري جرأت ونشي کړي، حاکم او محکوم د

خدای دین ته منقاد وي او شخړې الله او د هغه رسول ته راجع او د شریعت مطابق حل او فصل شي، واکداران د ولس په خوښه له جبر، زور او تزویر پرته د ملت د څرګند بیعت په نتیجه کې وټاکل شي، د قدرت واګې ئې د صالح، متقي او امین او ترټولو د غوره کسانو په لاس کې وي، واکداران د ولس باداران نه بلکې خادمان وي، بیت المال وړیا غنیمت ونشمېري، بلکې هغه ستر الهی امانت وګڼي او په هغه کې ناروا تصرف د ځان یا د خپلې ډلې په ګټه حرام وګڼي، واکمنان خلك د ځان غلامان ونګڼي او د هغوی په سر، مال او عزت د لوبې کولو حق ځانته ورنکړي، هیڅوك د شرعي محکمې د واضح حکم نه پرته تعقیب، زنداني او مجازات نشي، د جرم په مقابل کې یوازې مجرم مؤاخذه شي او مجرم ته یوازې هغه جزا ورکړې شي چې شریعت ورته ټاکلې او شرعي محکمې ئې حکم ورکړي، ملت له واکدارانو د ټولو تصرفاتو او کړو وړو په اړه د پوښتنې او محاسبې حق ولري او د ولس فرد فرد د دوی په غلطو او ناروا اجراءاتو د اعتراض کولو او د حق څرګندولو له کاملې آزادۍ برخمن وي، د استبداد، اختناق او تبعیض ټول مظاهر ختم او د انسانانو ترمنځ د ژبې، رنګ، نسب او اجتماعي حیثیت په وجه تفرق او امتیاز حرام وګڼلی شي او ټول وګړی د یوه بل ورونه او د شریعت په وړاندې برابر وشمېرلی شي.

ورونو خویندو!

په کومې ټولنې کې چې د بې وزلی او مظلوم حق تر پښو لاندې شي، د هغه غږ په سینه کې خفه شي، د هغه په سر، مال او عزت تېری وشي، خو د استغاثې لپاره رؤف او زړه سوانده مرجع ونشي موندلی، د زور او د زر خاوندان د فرد او د اجتماع په حقوقو له څرګند تېرې سره سره له مواخذی او نیونې خوندي او واکمنان له دوی وېره ولري او د دوی د ارضا لپاره سیاسي، اجتماعي او مالي رشوتونو ورکولو ته اړ وي او چېرې چې د الله دین په کامله توګه او د ژوند په ټولو اړخونو کې حاکم نه وي، الهی عدالت او ډاډمن امنیت نه وي تأمین شوی، که څه هم د داسې ټولنې

زعما او واکداران ځانته مسلمان ووايي او په خپل شخصي ژوند کې په اسلام عمل وکړي، خو دې ټولني ته په هیڅصورت کې اسلامي ټولنه نشو ویلی.

زما د ایمان او عقیدې ورونو!

راځئ چي د یوې واقعي اسلامي ټولني د جوړولو لپاره ملا وتړو، صادقانه تعهد وکړو چي خپل مظلوم او بې وزلی ولس به له روانو دردونکو ستونزو او کړاوونو ژغورو، جګړه به د تل لپاره پای ته رسوو، تل پاته ډاډمنه سوله به په خپل جنګ ځپلی هېواد کې تأمینوو، د شر او فساد د ځواکونو په خلاف به د صالح متقي او مؤمنو قوتونو مستحکم او ټینګ صف جوړوو او د خپل وران ملك د ودانولو لپاره به یوه بل ته د وروري او ګډ کار لاس ورکوو، د الله په نامه ژمنه وکړو چي له دې وروسته به زموږ رقابت او تنافس، د وسلي په زور د قدرت او امتیازاتو تر لاسه کولو لپاره نه، بلکه خپل دردېدلی ولس ته د خدمت او په هېواد کې د سولي د تأمین په لارکي وي.

درنو وطنوالو!

ما غوښتل چي په یوه غیر منتخب حکومت کې هیڅکله برخه وانخلم، تل مي وړاندیز دا وو چي د ټولو ترمنځ د تفاهم له لاري دي په یوه داسي موقت حکومت توافق وشي چي له منل شوو با ایمانه شخصیتونو جوړ شوی وي، مشران په کې برخه وانخلی، د همدې حکومت تر اشراف لاندي، د سولي او امنیت په فضا کې، په همدې موقتي مودې کې انتخابات ترسره شي او قدرت یوه منتخب اسلامي حکومت ته انتقال شي او پدې ترتیب زموږ په هېواد کې د مسلحو رقابتونو ځای، مسالمت آمیز سیاسي رقابتونه ونیسي، د جګړو، کودتاګانو اومسلح انقلابونو سلسه د تل لپاره پای ته ورسېږي. خو لکه څنګه چي خبر یاست له اوږدو خبرو آترو وروسته، د جوزا د میاشتي په څلورمي نېټې، پر یوې داسي معاهدې امضاء وشوه چي د هغې په اساس به د موقت نظام د دولت رئیس محترم استاد برهان الدین رباني او دعظمي

صدارت دنده به زما په غاړه وي، په موقت حکومت کې به ټولو ډلو ته د شرکت بلنه ورکول کېږي، ګډ فوځ او ګډ امنيتي ځواك به جوړېږي، پدې مودې کې به د موقت حکومت تر نظارت لاندي، د يوه مستقل انتخاباتي هيئت په ذريعه، د سولي او امنيت د تأمين په صورت کي انتخابات ترسره کېږي او که انتخابات وځنډېدل، نو د موقتي مودې په پای کې به قدرت يوه نوي حکومت ته انتقالېږي. په اصل کې موقت حکومت د ضرورت په وجه د منتخب اسلامي حکومت لپاره د مقدمې په توګه منل شوی. موږ د راتلونکي منتخب اسلامي دولت لپاره په لاندي ميثاق توافق کړی:

د افغانستان په اسلامي دولت کې مطلق حاکميت الله لره مختص دئ او د قضاياوو د حل او فصل يوازينۍ او وروستۍ مرجع د الله(ج) کتاب او د رسول الله (ص) سنت دئ.

په اسلامي افغانستان کې يوازي د هغه چا سلطه او واکمني جايز او قانوني ګڼل کېږي چي:

الف: په ما انزل الله حکم وکړي.

ب: د ولس د اکثريت له تأييد برخمن وي او د هغي انتخاباتي عمليې له لاري د ملت د اکثريت په رأيه انتخاب شوی وي چي اساسي قانون به ئې مشخص کوي، هيڅ فرد او ډله حق نلري د زور له لاري، د وسلې د استعمال او د داخلي او يا بهرني ځواك په اتکاء قدرت ترلاسه او په ولس حکومت وکړي.

د افغانستان اسلامي دولت به شورايي نظام لري چي منتخب رئيس به ئې د ملي يووالی رمز او د هېواد د اجرائيه قوې رئيس وي.

د هېواد د مقرراتو او لوايحو وضع، د دولت د بودجې او خط مشی تصويب او د هغه په اجراءاتو نظارت د شوری د غونډې له صلاحيتونو دي.

په اسلامي دولت کې د ټولو قوانينو، مقرراتو، مناهجو او سياستونو يوازنۍ

مرجع اسلامي شريعت دئ.

د افغانستان په اسلامي دولت کې قضائيه قوه کاملاً مستقله ده چې وظيفه ئې د شريعت تنفيذ، د عدالت تأمين او د فرد او اجتماع له حقوقو دفاع ده.

قضائيه قوه حق لري چې د هرې هغې فيصلې او قرار ابطال اعلان کړي چې د شريعت مخالف وي او يا د وګړو او اجتماع مسلم حقوق تر پښو لاندې کړي، هر فرد او ډله کولی شي د داسې فيصلو او پرېکړو د ابطال لپاره محاکموته مراجعه وکړي.

د اسلامي دولت ټول اتباع د هېواد د قوانينو په وړاندې مساوي او يو شانته حيثيت او اعتبار لري او له هر راز تبعيض او امتياز نه پرته له ټولو هغو سياسي او مدني حقوقو او امتيازاتو برخمن دي کوم چې بين المللي اعلاميې او پرېکړې ئې د وګړو او احزابو لپاره لازمي ګڼي او اسلامي شريعت ئې تأييدوي.

د افغانستان په اسلامي دولت کې د هېواد ټولو اتباعو ته هر راز سياسي آزادي، د بيان آزادي او د اجتماعاتو د تدوير او د احزابو او ټولنو د تشکيل د آزادۍ په شمول، د شريعت په حدودو کې مکفول او مضمون ده، خو هيچا ته به د دې اجازه نه ورکول کېږي چې لدې حق په استفادې سره د ملي يووالی د تضعيف او د هېواد د استقلال او خپلواکې د تهديد او د افغاني ټولني اسلامي هويت ته د تاوان رسولو په لار کې ناوړه استفاده وکړي.

د افغنسان اسلامي دولت او د هېواد مؤمن اتباع په کلکه هڅه کوي چې د اسلامي جهاد اهداف تحقق ومومي او د ملت جهادي روحيه حفظ او هغې ته مزيد ارتقاء ورکړو. د هېواد د استقلال او خپلواکې د دفاع په خاطر او د ټولني د ملي يووالی او د اسلامي هويت د ساتني لپاره به د افغاني جامعې فرد فرد مکلف وي چې د عسکري خدمت قانوني دوره تر سره کړي.

درنو هېوادوالو!

موقت حکومت ته چي د نوموړی معاهدې د تطبیق ترڅنګ کوم ستر ستر فوري وظایف په مخکې دي او پکار ده د خپل لنډ عمر په موده کې ئې تر سره کړي، کولی شم پدې ډول ئې راخلاصه کړم:

د امنیت د تأمین په برخه کې

د جګړي فوري او دائمي خاتمه، په مرکز او اطرافو کې د ډاډمن امنیت تأمین، د لارو پرانیستل او د دولتي منظمو ځواکونو له خوا په لارو کې د مصون تګ راتګ شرائط برابرول. د دې اهدافو د تحقق لپاره غواړو چي:

الف: ټولي ډلي د سولي لدي بهیر سره یو ځای شي، دا معاهده تأییدکړي او په موقت حکومت کې عملاً برخه واخلي.

ب: ګډه ډاډمنه امنیتي قوه جوړه شي چي د ښارونو او لویو لارو امنیت د همدې قوې په ذریعه تأمین شي.

ج: ښارونه او کلي له وسله والو ډلو تخلیه شي.

د: هغو کسانو ته سخته سزا ورکړي شي چي خلك ځوروي، وېره او خوف اچوي، شوکې کوي او د بې وزلو خلکو آرام ژوند تهدیدوي.

د دفاعي چارو په برخه کې

د هېواد د خپلواکۍ، استقلال، زمکنۍ بشپړتیا او ملي حاکمیت د دفاع لپاره مکلف یو چي منظم اسلامي فوځ جوړکړو. په کار ده ملي فوځ د پخوا په څېر د مکلفیت د دورې له لاري جوړ شي او په دې ترتیب د افغان ولس د هر فرد عسکري روزنه وشي او له خپل هېواد د دفاع په مقدس کارکې برخه واخلي، خو لدې لاري د فوځ جوړول داسي قوي مرکزي حکومت غواړي چي په ټول ملك ئې تسلط قائم وي او د افرادو جلب او احضار ورته ممکن وي، حکومت داسي یوې مرحلې ته تر رسېدو پوري دې ته اړ دئ چي محدود فوځ ولري او هغه هم د استخدام له

لاري او د مناسبو حقوقو او امتيازاتو په بدله کې، پدې اړه د حکومت پاليسي دا ده چې:

الف: د مرکز په شمول به هر ولايت ته د هغه د موقعيت، نفوس او نظامي اهميت په نظر کې نيولو سره مناسب قطعات منظور شي.

ب: دا قطعات به په هر ولايت کې د همدې ولايت د جهادي شورى په مشوره، د همدې ولايت له افرادو جوړېږي، د اولويت حق به هغو مجاهدينو ته ورکول کېږي چې د هېواد د آزادۍ په قيام کې ئې مخلصانه برخه اخيستې ده.

ج: د دفاع وزارت به د نومړو قطعاتو د اکمال او د پرسونل د روزنې دنده په غاړه لري.

د: د ولاياتو ادارې به مکلفې وي چې په لنډه موده کې شرائط داسي برابرکړي چې د جلب او احضار له لاري د فوځ د جوړېدو امکانات ميسر شي.

هـ: فوځ به په سياسي مبارزاتو کې له برخي اخستلو ډډه کوي، نظامي افسران به دا حق نلري چې د سياسي ډلوغړيتوب ترلاسه کړي. تېرو ترخو تجربو دا ثابته کړه چې په سياست کې د فوځ مداخله او په تنظيمي روحيې د فوځ د قطعاتو تشکيل د خونړيو پېښو باعث، د توپ او ټانك په زور په ولس د حکومت کولو او مخالفين مسلحانه مقاومت ته د رابللو وسيله ده.

و: موږ د ولس د بې وسلې کولو طرفدارنه يو، نه غواړو چې وړه وسله له خلکونه راغونډه شي، دې ته ترجيح ورکوو چې د قانوني سند په مقابل کې هر څوك وکولى شي مجاز وسله د ځان سره وساتي، دنورو ملکونو تجربو همدا ښودلې چې د ولس په لاس کې د وړې وسلې شته والى هيځکله بې امنيتي نه راولاړوي.

په اداري برخه کې

موږ ته له کمونستي رژيم نه يوه کړکېچنه، ناسالمه او د هېواد د حالاتو سره

نامتناسبه اداره په میراث پاته ده، د دې ادارې اصلاح، محدودول او د هېواد له اقتصادي وضعیت سره سم، په هغې کې ژوره تبدیلی راوستل، یو اهم او ضروري کار دئ، لدې کبله چې د دولت امکانات هومره محدود دي چې حتی د مأمورینو د معاشاتو د اجراء لپاره څه په لاس کې نه لري، موږ مجبور یو په محدودو تشکیلاتو اکتفاء وکړو او اضافي غیر ضروري تشکیلات حذف کړو او هغو مأمورینو ته چې د تشکیلاتو د تقلیل په وجه وزګار پاته کېږي، د تولیدی دندو د تر لاسه کولو شرائط برابر کړو. د مأمورینو معاشات باید هومره وي چې د دوی ورځیني حیاتي ضرورتونه رفع کړي او رشوت اوخیانت ته اړ نشي.

کار اهل ته سپارل، د خلکو کارونه له هر راز ځنډ او تأخیر پرته او د هر راز سفارش او رشوت له اغېز لرې په سمه توګه او په خپل وخت تر سره کول، د اداري فساد په کلکه مخنیوی او د مفسدو او خائنو مأمورینو شدید مجازات، د سالمې اداري لومړنۍ غوښتني دي.

د یوې معتبرې درنې مقننه قوې احیاء او د ملت رأیې ته د رجوع له لارې د منتخبې شورى تشکیل او د یوې داسې معتمدې قضائیه قوې جوړول چې د ټولنې فرد فرد د هغې پرېکړو ته په درنښت وګوري او د ټولنې د ټولو فردي او اجتماعي پېښو په اړه د وروستۍ پرېکړې صلاحیت او جرأت ولري، زموږ د حکومت له مهمو اهدافو دي.

اجازه نه ورکوو چې په دولتي محافلو کې بې ځایه مصرفونه وشي، د توجیه وړ نده چې عام ولس دې وچه ډوډۍ نشي موندلی خو د واکدارانو په دسترخوان دې رنګ رنګ طعامونه پراته وي. باید په دولتي محافلو کې داسې ساده ګې غوره شي چې د عام ولس د اقتصادي ابتر حالت سره متناسب وي.

په اجتماعي برخه کې

اسلام ټول انسانان برابر او د یوه بل ورونه ګڼي او هغه ژبني، قومي او

مذهبي تعصبات حرام شمېري چي اجتماعي عدالت تهدید کړي او د رنګ، ژبي او مذهب په اساس د چا انساني حقوق تلف کړي. ټول افغانان او د افغان ولس ټولي پرګنۍ او اقشار، د واحد ملت غړي دي چي اسلامي حکومت به دوی ته په سیاسي، اجتماعي او اقتصادي لحاظ یو شانته شرائط برابروي او د هر راز تعصب او تبعیض جرړی به باسي.

په اسلام کي ښځو ته تر بل هر مسلك نه زیات امتیازات او حقوق منل شوي، باید د ښځو ټول اسلامي حقوق احیاء او تضمین شي او د افغانستان په نوي اسلامي ټولني کي خپل اسلامي رول ترلاسه کړي. هیله ده زموږ نوی اساسي قانون د ښځو د اسلامي حقوقو او اجتماعي فعال رول په اړه واضحه فیصله وکړي. موږ غواړو ښځي او نارینه خپل اسلامي هویت او شخصیت وساتي او د پردیو د سپك تقلید پرځای د یوه مستقل، تاریخ جوړونکي قوم د قهرمانو ځامنو په څېر نړیوالو ته بېلګه او د تقلید وړ شخصیتونه وړاندي کړي. حقیقت دا دئ چي د ښځي سقوط، د ټولني د سقوط مقدمه ده، که ښځه د ایمان او علم په ګڼې سنبال شوه، په خپلي غېږ کي به د تاریخ ستر ستر قهرمانان روزي.

موږ د اسلام په چوکات کي د مذهب په آزادي او د جومات او قضائیه قوې په آزادي باور لرو. همدا راز پداسي حال کي چي د احزابو تر منځ د شخړو او منازعاتو د سوله ایز حل طرفداري کوو، په احزابو کي د سالم سیاسي رقابت او ولس ته د انساني خدماتو په وړاندي کولو او خپل مرام، تګلاري، سیاسي او اجتماعي پروګرام ته د ولس د رابللو او د خیر په کارکي له یوه بل سره د تنافس خورا مساعد شرائط برابرول غواړو. د احزابو د سیاسي فعالیت د کاملي آزادي طرفدار یو. اسلامي سیاسي احزاب کولی شي د قانون سره سم، اخبار، مجلی او نور تبلیغاتي وسایل ولري. دوی حق لري چي د حکومت په کړو وړو او تصرفاتو نظارت وکړي او خپل اعتراض او انتقاد ولس ته وړاندي کړي. په هیڅ ډول سیاسي او نشراتي فعالیت تر هغه بندیز نشي لګېدی چي د چا په عزت او کرامت ئې تېری نه وي کړی، د رښتیا په

ځای ئي دروغ نه وي خواره کړي او د هېواد د ګټو په خلاف او د امنيت د مختل کولو لپاره ئي هڅوني او تحريکات نه وي کړي. هيڅ ډله حق نلري دولتي تبليغاتي وسايل، راډيو او تلويزيون په خپل انحصار کې او د خاصي ډلي په ګټه وڅرخوي، دا وسايل په ټول ملت پوري مربوط دي، واکمن او مخالف احزاب له هغه د مساوي استفادی حق لري.

يتيمانو او د شهداوو کورنيو ته جدي پاملرنه، د جهاد له معلولينو سره دوامداره مرسته او د مهاجرينو د بېرته راستنېدو او په خپل ټاټوبي کې د دوی اسکان ته خاصه توجه د دولت له لومړنيو دندو دي.

د ښووني او روزني په برخه کې

موږ په ټول جديت سره هڅه کوو چې د هېواد د ښووني او روزني نظام په سالمې او اسلامي بنه کې ډېر ژر فعال کړو. تعليمي نصاب اصلاح او زموږ د اسلامي ټولني د نوو مقتضياتو سره سم عيار شي، داسي چې زموږ د تعليمي مؤسساتو د ايمان او عقيدې په وسله سمبال مؤمن افسران، ډاکټران، انجنيران، له خدای وېرېدونکي حاکمان او قاضيان او باايمانه فني او مسلکي پرسونل فارغ شي.

حکومت به خپل طويل المدت تعليمي پلان داسي جوړوي چې د هېواد په ټولو ولاياتو کې د ابتدايي او عالی زده کړي مناسب شرائط برابر شي، د هېواد د ننه او بهر د ځوانو زده کوونکو د سالمې فکري روزني او ښه تنظيم او د دوی له ځوان ځواك او استعداد د اسلامي انقلاب د اهدافو د تحقق په لاره کې ګټه اخستل او د دوی د فکري ودی لپاره داسي مناسب شرائط برابرول چې زموږ ځوان نسل د راتلونکي اسلامي افغانستان لپاره سالم او مؤمن قيادت او مشرتابه وړاندي کړي، د حکومت د سترو اهدافو دي.

د روغتيا په برخه کې

روغتيا او صحت ته پاملرنه ترهغه په زړه پوري نتيجه نشي ورکولی او د ناروغيو د خورېدو مخه نشي نيولی چې د فقر د معالجې لپاره متوازنه هڅه ونشي. فقر د اخلاقي او اجتماعي مفاسدو ترڅنگ د ناروغتيا او رنځ د خپرېدو ستر عامل دئ. د روغتونونو او کتنځيو بيا ودانول او د دوا درمل د تسهيلاتو د برابرولو ترڅنگ څنگ، دولت په دې مکلف دئ چې د خلکو د اقتصادي ستونزو د حل او د ولس د ژوندانه سطحې لوړولو په اړه گامونه واخلي.

د کرهني په برخې کې

د څوارلس کلنې جگړې په ترځ کې د هېواد کرهني، بندونو، نهرونو، کاريزونو او ځنگلونو ته سخته صدمه رسېدلې او په همدې تناسب مالداري زيانمنه شوې، د هېواد دې اړخ ته جدي پاملرنه د حکومت له مهمو دندو ده. متأسفانه تېرو مفسدو حکومتونو د هېواد د اوبو غني زېرمو، وسيع حاصل خيزو دشتو او د حاصل ور شاړو زمکو ته هيڅ پاملرنه نده کړې. زموږ د اوبو زياته برخه بهرنيو ملکونو ته درومي، د اوبو د مهارولو او له هغه دشاړو زمکو د آبادولو په برخه کې هيڅ استفاده نده شوې، زموږ هېواد د کرهني په برخه کې د ډېرې کمې توجه په نتيجه کې د افغانستان د موجوده نفوس په پرتله څو چنده نفوس ته غله او ميوه ورکولی شي، د هېواد لومړنی ضرورت همدا دئ چې د غلې له خوا په خپلو پښو ودرېږي، نه يوازې دا چې له بهر د غلې او غوړيو او نورو حيواني محصولاتو له واردولو وژغورل شو، بلکې خپلو گاونډيو هېوادو ته ئې هم صادر کړو. دې هدف ته د رسېدو ټول امکانات شته، په لږ پاملرنه او زحمت سره دا اهداف ترلاسه کېدای شي.

د اقتصاد او تجارت په برخه کې

زموږ هېواد د جګړې او د کمونستانو د تسلط نه د مخه له اقتصادي پلوه د دنيا تر ټولو وروسته پاته هېواد وو. د جګړې په نتيجه کې زموږ محدود اقتصادي تأسيسات هم له منځه ولاړل، د بې امنيتي په وجه تجارت کلکه صدمه وليدله، تجارانو او بډايانو خپلې شتمنې بهرته انتقال کړې. نن نن زموږ ناداره هېواد له اقتصادي پلوه له سختو ستونزو سره مخامخ دئ، د جګړې له پيل ترنن پورې دولت د بانك نوټونو د چاپولو له لارې خپل مشکلات حل کړي، پدې سره د افغاني نرخ ورځ په ورځ راټيټ شوی او پدې تناسب قيمتونه لوړ تللي، اتلس کاله د مخه د يوې ډوډۍ نرخ (۲) افغاني ووخو اوس د هغې بيع تر پنځه سوه افغانيو لوړه شوې، له دې دردوونکې حالت د هېواد ژغورل دا ايجابوي چې:

الف: د بانك نوټونو د بې دريغه چاپولو ډډه او د جعلی نوټونو مخنيوی وشي.

ب: په ملك کې داسې امنيتي شرائط برابر شي چې افغاني تجاران او بډايان خپلې پانګې هېواد ته راانتقال کړي او بهرني پانګې اچووونکې دې ته تشويق شي چې زموږ په ملك کې پانګونه وکړي. موږ د اقتصاد په برخي کې په آزاد بازار باور لرو، دولت په بازار او خصوصي تشبثاتو صرف دومره کنټرول لګولی شي چې له ناجايزو او حرامو تصرفاتو، احتکار، سود، جعلکارۍ، قمار او دوکې مخنيوی وشي او پرېنږدي چې په ټولنه کې هغه حرامه راکړه ورکړه رايج شي چې د اسلام د اوچتو اخلاقي معيارونو منافي او بازارته د هغه څه د عرضه کېدو باعث شي چې د انسان صحت او روغتيا ته صدمه رسوي. بايد په شرابو او مخدره موادو کلك بنديز ولګولی شي او ولس ته د مخدره موادو د توليد او تجارت په ځای د معيشت د تأمين پتمنې او حلالې لارې پرانستلی شي. زه خپل مؤمن ولس ته بلنه ورکوم چې د مخدره او نشه ئې موادو په خلاف په پراخ جهاد کې له حکومت سره لاس يو کړي.

موږ له بهر د پور د ترلاسه کولو له لارې د دولتي پانګې اچولو په ځای دې ته

ترجیح ورکوو چي کوربني او بهرني پانګه وال دې ته تشویق کړو چي زموږ په هېواد کي په مثمره او عام المنفعه پروژوکي پانګوني وکړي. غواړو چي دولتي تصدیو ته یا انتفاعي بڼه ورکړو او یا ئې خصوصي سکتورته انتقال کړو، په تجارت او پانګي اچوني باندي د دولت هر راز انحصار پای ته ورسېږي او دولتي پانګه اچونه یوازي د ثقیله صنایعو په محدوده کي راخلاصه کړو.

پدې کي شك نشته چي د شوروي اتحاد د زوال او په نویو مستقلو جمهوریتونو د هغه د تقسیم په نتیجه کي زموږ هېواد یو ځل بیا خاص تجارتي او اقتصادي اهمیت ترلاسه کړي. که موږ پدې موفق شو چي ډېر ژر په ملك کي امنیت تأمین کړو او د نوو لارو په پرانستلو سره د مرکزي آسیا نوي جمهوریتونه د افغانستان له لاري له نوري نړۍ سره وصل شول، زموږ هېواد لدې د اقتصادي ودی په لار کي په زړه پوري ګټه اوچتولی شي.

د نفت، ګاز او نورو معدنونو د اکتشاف او استخراج او د صنایعو د تأسیس په ساحه کي پانګي اچولو ته په لومړۍ درجه کي اهمیت ورکوو، خو دا لازمه ګڼو چي لومړی دي نفت او ګاز په نازله بیع د هېواد والو د استفادی لپاره عرضه شي او بیا دي بهرته د صادرولو لاري ولټول شي.

د بهرني سیاست په برخه کي

په بهرني سیاست کي هم په اسلامي اصولو ولاړ، فعال او مؤثر سیاست غوره کول غواړو. له حق دفاع، د مظلوم مرسته، د تېري او تجاوز غندنه، دنړۍ ټول وګړی د یوې ستري کورنۍ غړي ګڼل او د ټولو هېوادونو ترمنځ د ښو اړیکو ټینګول، له اسلامي ملکونو سره د دوستي او وروروڵی ترټولو ښه روابط ساتل، په نړۍ کي د جګړي، تجاوز او تېري خاتمه، د سولي او اجتماعي عدالت تأمین او ولسونو ته د خپلي عقیدې او ملي مصالحو په رڼا کي د خپل برخلیك د ټاکلو او د خپلي خوښي سیاسي نظام د غوره کولو حق ورکول، د استکباري ځواکونو له خوا په مظلومو بې

وزلو ولسونو باندي د پرديو د خوښي د حکومتونو په کلکه غندنه، د نورو په کورنيو چارو کې عدم مداخله او د دوی استقلال، آزادي او ارضی تماميت ته په درنښت کتل او د بين المللي ستونزو په سوله ايز حل تأکېد کول، زموږ د بهرني سياست اساسي او اصلي کرښی جوړوي.

موږ له اسلامي هېوادو مخصوصاً پاکستان، ايران او سعودي عربستان او ټولو هغو ملکونو سره چي زموږ د اسلامي جهاد ملاتړ ئي کړي، زموږ مهاجرينوته ئي پناه ورکړي، زموږ په هېواد کې ئې د جګړي د پای ته رسېدو او د سولي د اعادي په لارکې مرسته کړي، د دوستانه اړيکو لازيات ټينګښت غواړو.

د بين المللي سازمانونو غونډو کې به افغانستان د يوه فعال او مؤثر غړي په توګه د خپل اسلامي رول اداء کولو هڅه کوي، داسي چي بين المللي سازمانونه د سترو ځواکونو له اغېز آزاد او د بين المللي شخړو په آوارولو، د جګړو په پای ته رسولو او د بډای او ناداره ملکونو ترمنځ د ژوري فاصلي په راکمولو کې مؤثر نقش ترسره کړي او دنيا ته د يوه نوي عادلانه نظام په وړاندي کولو موفق شي.

متأسفانه نن د نړۍ ټولي جګړي په اسلامي ملکونو کې او د مسلمانانو په خلاف رواني دي، د دې جګړو په ترڅ کې په اروپا، افريقا او آسيا کې مسلمان مري، د مسلمان کور ورانېږي، مسلمان هجرت ته مجبورېږي او د هغه په ملك کې د جګړي لمبې اوچتي دي. اسلامي هېوادونه د صنعتي ملکونو د وسلو د خرڅلاو او د مصنوعاتو د عرضی په مارکيټ بدل شوی، په اسلامي هېوادونو کې د جګړو، عدم استقرار او سياسي تشنج ستره وجه همدا ده. لدې دردوونکي حالت د امت د ژغورني لپاره موږ د اسلامي نړۍ د مزيد يووالی طرفدار يو.

بايد په بين المللي پېښو او مخصوصاً هلته چي پر يوه مسلمان هېواد تېری کېږي او د اسلامي امت ګټي تهديدېږي، ټول اسلامي هېوادونه واحد، قاطع او فعال دريځ غوره کړي.

موږ د کشمېر د آزادي د تحريك سياسي او اخلاقي ملاتړ کوو او پدې تأکېد کوو چې د کشمېر ولس ته د خپل برخليك د ټاکلو حق ورکړل شي او په هغه ملك کې دي د بې وزله کشمېريانو په خلاف د تشدد او خشونت سلسله بنده شي.

موږ د فلسطين په آزادي او له ټولو اشغال شوو زمکو د اسرائيلو په وتلو تأکېد او د فلسطينيانو د روا مقاومت ملاتړ کوو. په تاجکستان کې د کورنۍ جګړې پای ته رسېدل او د برمايي مسلمانانو په خلاف د تشدد او خشونت خاتمه زموږ د بهرنۍ سياست عاجلې غوښتنې دي.

لکه څنګه چې موږ په خپل هېواد کې سوله، ثبات او استقرار غواړو، پدې سيمې او ټولې نړۍ کې د ثبات او امنيت غوښتونکي يو او له هرهغه حرکت سره مخالفت کوو چې د نورو ملکونو سوله او امنيت او سياسي ثبات تهديد کړي.

ګرانو هېوادوالو!

زه د افغاني ټولنې فرد فرد ته او ټولو هغو ډلو او ځواکونو ته چې پر خپل مظلوم ولس ترحم او عاطفه لري او له خدای وېرېږي بلنه ورکوم چې د جګړې د پای ته رسولو او په هېواد کې د تل پاته سولې د تأمين لپاره لاس يو کړي، د يوې واقعي اسلامي ټولنې دجوړولو لپاره ملا وتړی او د ځوارلس کلن اسلامي جهاد هغه مقدس اهداف ترسره کړي د کوم لپاره چې زموږ زړه ور ولس يونيم مليون شهيدان ورکړل.

په ګران هېواد افغانستان کې د سولې د تأمين او د منتخب اسلامي حکومت د جوړېدو په هيله.

اقول قولی هذا استغفرالله لی و لکم و السلام عليکم و رحمة الله وبرکاته.

د مسعود انډيوالانو په ټول کابل کې دا افواه خوره کړه چې د حزب اسلامي لخوا معرفي شوي د دفاع وزير د بګرام هوايي ميدان ته د تلو شوق کړي وو خو په نظام قراول کې انضباطانو ودرولو او ورته وئ ويل: دريش: شاګرځ! غوښتل ئې

خلکو ته وواېي چې د ده انډيوالان نه دا معاهده مني او نه د دفاع وزير.

له ما د مخه چې څوک کابل ته تللي وو متأسفانه خلکوته ئې د ويلو لپاره څه نه درلودل، له ولس سره نشو مخامخ کېدی، د کمونستانو تر تأثير لاندي تللي وو، په ځينو باندي خوکمونستانو داسي لوبې کړې وې چې نور نو د خلکو په وړاندي د اسلام او مسلمانۍ په يادونه شرمېدل، ما دا اراده وکړه چې د هري جمعې لمونځ به د کابل بېلو بېلو جوماتونو ته رسوم، هلته به له خلکو سره يوځای لمونح کوم، امامت او خطابت به هم په خپله کوم، په مهمو مسائلو به بحث کوم، د خلکو پوښتنو او سوالونوته به ځواب وايم، زياتره وخت به غونډې، جلسو، وينا گانو، ليدنو او کتنو ته ورکوم، له ځوانانو سره تفصيلي غونډې، له مأمورينو سره جلسې، د کابل ښځينه مأمورينو ته ويناگاني، د مختلفو سيمو له قومندانانو، سپين ږيرو، مخورو او استازو سره يوه په بلې پسې غونډې. د دې غونډو، لمونځونو، خطبو او ويناگانو راپورونه د راډيو او تلويزيون له لاري خورېدل، په خلکو کې د هغو اغېزې ډېري څرگندي وې. مسعود او رباني لدې سخت وېرېدل، هڅه ئې وکړه چې د راډيو او تلويزيون له لاري د هغوی د انعکاس مخه ونيسي خو د دوی دا هڅه شنډه شوه، د مسعود زړه هومره پرسېدلی وو چې آخر ئې د بي بي سي له لاري زما د هغې وينا مخالفت وکړ چې د کورنيو چارو د وزارت په لوی تالار کې مي د دولت مأمورينو ته درلوده او په هغې کې مي وويل: د دولت ټول نارينه او ښځينه مأمورين بايد په کلکه او جدي توگه د اسلامي آدابو مراعات وکړي، هغه مأمور چې د اسلام په نسبت التزام نلري، د اسلامي دولت په اداراتو کې د کارکولو حق نلري، ښځې بايد خپل اسلامي هويت وساتي او د دښمنانو تقليد ونکړي، اسلامي حجاب مراعات کړي، په کابل کې بايد کامل امنيت وي، د خلکو سر، مال او عزت بايد خوندي وي، غصب شوي کورونه او املاك بايد خپلو خاوندانو ته مسترد شي، هيڅوك حق نلري د باصلاحيته او شرعي محکمې له حکم نه پرته څوك بندي کړي. شخصي بندي خانې بايد ختمي شي ... د دې وينا د ځينو ټکو په اړه بي بي سيحساسه شوه، له مسعود سره ئې مرکه غوښتهء

خو هغه د لومړي ځل په ښېر د خلکو د حساسیت او مخالفت د راپارېدو له وېري خپل نطاق معرفي کړ چي هغه وویل: دا د حکمتیار شخصي نظرات وو، موږ ورسره موافق نه یو...!!

د وحدت سره زموږ په وساطت خبري وشوې په اوربند او د اسراوو په تبادلې او په حکومت کې د شاملېدو په سر توافق وشو او پدې ترتیب د بامیان په لوري جګړه متوقف شوه.

له جنبش سره مو خبري وکړي، جنګي اسراء تبادله شول، د کابل ـ حیرتان لویه لار پرانستل شوه، پس له ځو کلونو د شمال ولس وتوانېدو چي د سالنګ له لاري کابل ته راشي او له کابل شمال ته ولاړ شي.

له وحدت او دوستم سره د مذاکراتو په اړه مو په کاریزمیرکي جلسه وه، رباني او سیاف هم حاضر وو، زما هڅه دا وه چي مسعود پدې قانع کړم چي په یوه وخت کې په څو استقامتونو جګړه نه ګټوره ده او نه ممکن، د خبرو په دوران کې هغه ما ته مخ کړ او وئ ویل: همدرد ته وظیفه ورکړه چي دوستم ترور کړي!! دوستم د ده له منطقې جوزجان ته ځي راځي، ډېر په آساني سره د هغه چاره کولی شي!! دا خبره ئې په داسي وخت کې کوله چي هیئت ئې له دوستم سره په مذاکراتو بوخت وو!! ما ورته وویل: موږ هغه خلك نه یو چي د دوستي په جامه کې دښمني کوي، زموږ دوستي او دښمني ځرګنده وي. "ما همدلته مسعود ښه وپېژندو! خدای خبر چي د څومره کسانو په اړه به هغه په همدې شکل له نورو غوښتي وي چي څه چاره ئې وکړي او څومره کسانو ته به ده د مذاکراتو په وخت کې د ترور منصوبې جوړي کړې وي" له هیڅ افغان ما د داسي چلند انتظار نه کولو.

د مخلوع پاچا نطاق وزیري اعلان وکړ چي اعلیحضرت غواړي په لنډو راتلونکو ورځو کې وطن ته ستون شي او د خپل ولس خدمت وکړي. دا اعلان پدې خاطر د پاملرني وړ وو چي:

الف: د لومړي ځل لپاره د مخلوع پاچا نطاق د دې خبري کولو جرأت کوي.

ب: يوه امريکايي هيئت پدغو ورځو کې د افغانستان او پاکستان دوره کړې وه، له طالبانو، دوستم او مسعود سره ئې ليدلي وو، امريکايي هيئت له ستنېدو وروسته په يوه مطبوعاتي کنفرانس کې وويل چې ټولو هغو افغاني مشرانو د ظاهرشاه له ستنېدو او د موقت حکومت له رياست سره موافقه کړې چې دوی پدې سفر کې ورسره ليدلي.

ج: جنرال بابر د بې نظير بوتو د حکومت داخله وزير چې له امريکايانو سره ئې ډېره نږدې او زړه دوستي وه هر چا ته ويل چې طالبان د ظاهرشاه لشکر دئ.

د: طالبانو ټول غربي او جنوبي ولايات نيولي وو او اوس ئې په کابل د يوه بريد لپاره ځان تيارولو.

هـ: په ټولو باخبره حلقو کې دا تبصره کېده چې امريکايانو د طالبانو، دوستم او مسعود دا موافقه ترلاسه کړې چې په کابل کې د ظاهرشاه تر مشرۍ لاندې ائتلافي حکومت جوړ شي.

ما د دولت دعالي شورى په غونډې کې له مسعود پوښتنه وکړه چې د ظاهرخان نطاق په کوم جرأت او اطمئنان داخبره کوي، څنګه امريکايي هيئت وايي چې ټولو افغاني مشرانو د پاچا په اړه دوی ته اطمئنان ورکړی، امريکايي هيئت له تا سره هم ليدلي، پدې اړه څه وايي؟ ده په ماته ګوډه ژبه او لالهانده لهجه وويل: له ما امريکايي هيئت ځوځو ځله د پاچا په اړه پوښتنه وکړه، ما په پای کې ورته وويل چې که مشران موافقه وکړي زه اعتراض نلرم! د شورى نورو غړو ته مې مخ کړ او ومې ويل: زما وړانديز دا دئ چې د دې تشويشونو د رفع کولو لپاره بايد رسماً د بدنام پاچا په اړه خپل دريځ څرګند کړو او ولس ته اطمئنان ورکړو چې موږ د پاچا د بيا مسلط کولو امريکايي پلان په کلکه مخالفت کوو. د عالي شورى اکثرو غړو د دې وړانديز ملاتړ وکړ خو د شوراى نظار غړو لدې سره

مخالفت وکړ، د دوی له مخالفت څرګنده وه چې دوی په پټه کې له امریکایانو سره پدې ارتباط ژمنه کړې وه، د دې ژمنې په اساس وو چې شورای نظار د ربټل شوي پاچا له پلویانو سره په روم، آلمان او ترکیې کې داسې غونډې جوړې کړې چې ریاست ئې د شاه پالو په لاس کې وو.

د شوروي اتحاد له زواله وروسته د افغانستان په اړه د مسکو ستراتیژي دا وه چې پدې هېواد کې باید جګړه دوام وکړي او د سولې او ثبات د قائمېدو او د یوه اسلامي حکومت د جوړېدو مخه ونیسي، د دې لپاره چې د مرکزي آسیا نوي آزاد شوي هېوادونه د افغانستان له لارې له نورې نړۍ سره وصل نشي او د تېلو ستري زېرمې ئې د روسي کمپنیو په واک کې پاته شي او دې هېوادونو ته د اسلامي پاڅون څپانده بهیر راانتقال نشي، باید په افغانستان کې جګړه دوام وکړي. کې جي بي مسعود د جګړو د ادامې لپاره د یوې ښې وسیلې په توګه انتخاب کړی وو. د نوي حکومت په دوران کې کې جي بي د سابق په څېر مسعود ته پیسې او وسلې لېږلې او پدې سره ئې غوښتل چې له هغه د دې حکومت د تضعیف او ړنګولو په لار کې کار واخلي. د شمال د جبهې ځینې نورو حامي هېوادونو هم له حکومت سره د تعامل په ځای د خپلې خوښې ډلو سره مخامخ معامله کوله او پدې سره ئې د حکومت د کمزوري کولو هڅه کوله.

مسعود او رباني د معاهدې بند بند نقض کړ، رباني دې ته تیار نه وو چې زموږ مأمورین په دولتي اداراتو کې توظیف شي، د دولت د سقوط تر ورځې ئې د خارجه وزارت او داخله وزارت لپاره زموږ معینان قبول نکړل. مسعود نه غوښتل چې زموږ مسلح قطعات د معاهدې مطابق په کابل کې ځای په ځای شي، په ځای شوي مجاهدین ئې په مختلفو پلمو تنګول.

د کابل له سقوط څو اونۍ مخکې ما د کابینې غونډې وځنډولې او په وروستۍ غونډې کې مې وزیرانو ته وویل: تاسو او دا تالار دې شاهد وي چې دا نظام به حتماً او ډېر ژر نسکورېږي، دې نظام د پاته کېدو ټول مقومات له لاسه

ورکړي، که سقوط ونکړي باید تعجب وکړو، ما ته وضعیت داسي معلومېږي چي که په کابل حمله وشوه له هغو۴۵۰ زره کسانو چي اوس ئي مسعود اکمالوي ۴۵۰ کسان به هم د کابل دفاع ته چمتو نشي، زه پدې حالت کي د کابیني د غونډو دائرول عبث او بیهوده کار گڼم. تاسو په خدای سپارم!!

له څو اونیو وروسته طالبانو د ازري له لاري خپل عملیات پیل کړل، له سختي جګړي وروسته ازره د دوی په لاس کي پرېوته، ورپسي جلال آباد له خاص مقاومت پرته سقوط وکړ، د جلال آباد په سقوط کي د دې ولایت د مشهورو او نومیالیو قومندانانو په شمول د ۷۲ کسانو یو ځایي وژني لویه ونډه درلوده، دوی له طالبانو سره د خبرو آترو په پلمه تورخم ته وغوښتل شول، تورخم ته نږدې د مرحوم شمالي خپلوانو او مجاهدینو ورته کمین نیولی وو او ټول ئي د سړك په سر یوځایي ووژل. حاجی عبدالقدیر پېښور ته وتښتېدو، د حزب په مجاهدینو کي دا توان وو چي له جلال آباد دفاع وکړي. خو مسعود دا نه غوښتل چي دحزب ځواکونه فعال شي او د جلال آباد د دفاع قومنده په لاس کي واخلي، هغه د حضرت علی په لاس چي یو غیر پښتون او د مولوي خالص د حزب غړی وو د دې کار تر سره کېدل غوښتل، خو دا کار ممکن نه وو. جلال آباد په ۲۱ / ٦/ ۱۳۷۵ د طالبانو په لاس کي پرېووت.

له کابل چي د جلال آباد د دفاع په خاطر کوم دولتي قطعات لېږل شوي وو د درونټې د بند دوو خواوو ته مستقر شول، د لغمان مجاهدین لا د مخه په درونټې کي ځای په ځای وو، طالبانو په جلال آباد کي د لنډ تم کېدو وروسته په لومړي خط خپل برید پیل کړ، د ډېرکم مقاومت وروسته دولتي قطعات په تېښته شول، د دوی خوا ته لومړی خط مات شو، د لغمان مجاهدین له دوو خواوو محاصره شول، ډېره مرگ ژوبله ورواوښته، په پای کي دا مهمه سیمه د طالبانو په لاس کي پرېوته، ورپسي ئي په دولتي قطعاتو حمله وکړه، د دې حملي په نتیجه کي پدغو قطعاتو کي داسي بدنظمي او گډوډي خوره شوه چي د تېښتي په وخت کي ټانکستانو څو کسان تر چاینونو لاندي کړل، له تنگي ابریشم او له سروبي هم ووتل. سروبي ئي پداسي

حال کې پرېښود چې د حزب اسلامي مجاهدین د ازري او بادپښ په سنګرونو کې پاته وو او د سروبي له تخلیه کېدو خبر نه وو.

دولت خپل جنګي قطعات جلال آباد او سروبي ته لېږلی وو، له ماتو وروسته پدوی کې نه د مقاومت شیمه پاته وه او نه روحیه. پدې ترتیب طالبانو ته د کابل د فتحې لار پرانستل شوه. د سروبي له نیولو وروسته له دوو لارو، لته بند او ماهیپر د کابل په لوري وخوځېدل، مسعود خپلو کسانو ته په مخابرې کې ویل چې د ماهیپر تنګی منفجر کړي، پل والوزوي او لاره بنده کړي، هر ځلي هغوی ورته ویل: صیب باروت مي تیارکړل، دا دئ موټر هم تیار شو، همدا اوس خوځېږي، مطمئن اوسئ لار بندوو، خو تر پایه ئې دا کار ونه کړ. طالبان له دواړو خواوو پل څرخي ته راورسېدل. په پل څرخي کې محدود شمېرکسانو د څو محدودو ساعتونو لپاره مقاومت وکړ، کابل عملاً تخلیه شوی وو، ټول قومندانان او مسئولین وتلی وو، زه په صدارت کې وم، وروښو د مسئولینو د وتلو اطلاع راکړه، ارګ ته ولاړم، په ارګ کې له څو انضباطانو پرته هیڅوك نه وو، د ارګ په صحن کې سپي ګرځېدل، راته وویل شول چې استاد په بلنداژونو کې ستاسو انتظار کوي، هلته ورسېدم، ګورو چې ټولو بار بستره تړلې او د جبل السراج په لوري د خوځېدو لپاره تیاری نیسي. لدوی سره یوځای په هغه لوري وخوځېدو او پدې ترتیب مظلوم کابل په ۵ / ۷ /۱۳۷۵ د پنجشنبې په ورځ د طالبانو په لاس کې پرېووت او د کابل منحوس ائتلافي حکومت رانسکور شو.

رابن رافیل د امریکا د خارجه وزارت معیني د طالبانو په لاس د کابل د سقوط په اړه وویل: موږ د هغه حکومت په نسکورېدو اوښکې نه تویوو چې حکمتیار ئې صدراعظم وو. هغې مسعود ته په یوې لیدنې کې ویلي وو: له کومې ورځې چې حکمتیار کابل ته ننووت موږ د افغانستان په اړه خپله مصرفي بودجه درې برابره کړه، مسعود وایي: د دې دا خبره موږ ثبت کړې او کسټ ئې راسره ده. مسعود د رابن رافیل په همدې خبرې استناد کولو او ویل ئې: د کابل د سقوط اصلي

عامل دا وو چي موږ د حکمتيار په څېر له يوه داسي بنسټپال سره روغه جوړه وکړه چي امريکا په هيڅ صورت کي هغه نشو زغملی، د همدې لپاره امريکايانو له طالبانو سره خپلي مرستي درې برابره کړي او کابل د دوی په لاس کي پرېووت.

نور بيا

د مات وزرو خېل کې

هغه شپه مي هېره نه ده
آ سره، تیاره اوږده
ټول په ژور خوب وو ویده
هره خوا چوپه چوپتیا
هدېرې شانته فضا
*****
د ژوندو دې هدېرې کې
نه خوځښت شو چا لیدلی
نه ئي ځوږ شو اورېدلی
د مات ځلي په سر ناست کونګ
وازو سترګو سره ویښ وو
خو ساکت او یخ وهلی
****
سپینکۍ فاختې وې غلې
برګ کارغان له شور لوېدلي
وزر مات د عقابانو
له جګ الوت لوېدلي

*****

سيلۍ يخي د سړې شپې

که هيبت د دې تيارې شپې

د ويدو د خوځولو په خاطر چا

د پرتو د هڅولو په غرض چا

نه پوهېږم چا راويښ کړم؟

نه پوهېږم څنګه ويښ شوم؟

****

د ويدو د ويښولو

د پرتو د هڅولو

د کاروان د خوځولو

په دې هيله او خاطر مې

خپل وزرونه وڅنډل کلك

په وار وار مې په اوچت غږ

په هرچا او په هر لوري

دا نارې کړلې اوچتې:

که په منډه راويښ نشو خوبولو

که خوځښت ته تيار نشو يخ وهلو

ټول وزرونه کرخت کېږي

لندې پښې مو کنګل کېږي

ننګين مرګ را ته کمين کې

سور صياد را ته مرصاد کې

*****

باري ربه!

زما دا هیلي دي شېرازه
زما خوبونه دي رښتیا کړل
زما وزرونه دي پیاوړي
زما غړونه دي رسا کړل
*****
چي په چا کي څه شیمه وه
په کوم زړه کي د الوت چي تلوسه وه
په وزر کي ئې چي توان د الوتو وو
چي ئې عزم له تیارو نه د وتو وو
زما په غږ شو رابیداره
خپل وزر به ئې څنډلو
د الوت لپاره څرك او ناقراره
*****
د تیاره سباوون هغه شور او ځوږ
د الوت لپاره هغه تیاری
د یوه بل د هڅولو هغه هڅي
هله هله له هر لوري په جګ غږ
نه شور ځوږ د دې سحر د هېرېدو دئ
نه داستان د دې سفر د هېرېدو دئ
*****
زه اوچت شومه له زمکي،
د سرلوړو خیل په ما پسي
څنډ نه پرته ټول اوچت شوو په هوا کي
هر یو پوه چي اوږد سفر لرو په مخکي

له جګو جګو غرونو اوښتل لرو په مخکې
خړې ورېځې مو په لار کې
د رڼا په لوري تګ دئ له تور تم نه
د خپلواك او ډاډه ژوند او تودې هيلې
ګران سفر دئ له تياتوبي د ماتم نه
*****
ما ويل له دغو تورو غرونو آخوا
آ د سره شامار د ځالې،
جګې څوکې د مغرور غره
سر کوو بل لور ته اوړو
د سفر ياران هك پك شوو
لکه څوك چې خپل وزر کې
نه د لوړ پرواز زور ګوري
نه سينه کې د اوږده سفر شور ګوري
خو نه کوز شول نه په شا شول
نه له خيل جلا شول
*****
دنګ دنګ غرونه ټول زمونږ تر نظر لاندې
لوړې څوکې ټولې زمونږ تر وزر لاندې
ټولو غرونو نه تېر شوي
مزل پای ته نږدې شوی
سرمنزل راته له لرې ځان ښودلو
زړونه شوق نه دربېدلو
رڼې اوښکې د شادۍ مو

په لېمو کي رغړېدلې

*****

ناڅاپي له یوې گوښې نه
یوه بوډا، ضعیف، طماع
په پرېوتي غړ نارې کړې
د سفر ستړو ملگرو!
نور وزر نشو وهلی
نور مزل نشو کولی
په یوې ساه خو اوږد مزل نشو وهلی
مگر نه گورئ چي لاندي په دې خوړ کي
د مرغانو سیل کوز شوی
که له رنگه تور تور برېښي
خو زمونږ له خېله بریښي

*****

اندېښنې ئې راپیدا کړې
دې بلني د ستړیا او کوزېدا
له ضعیف زړه خوټېدلې دې وینا
مخ مي واړاوو ملگرو ته چي پام کړئ
د سفر صبور ملگرو اوچت گام کړئ
نه دا ځای د کوزېدو دئ
نه دا خیل د ملگرتیا
نور نو یو وزر وهل دئ تر هدفه
نور نو یوه ساه اخستل دئ تر تم ځایه

****

د ضعیف په رفاقت کې
د طماع متابعت کې
یو په بل پسې داسې کوز شول
چې ئې نه کتل زما خوا ته،
نه ئې غوږ وو زما وینا ته
نه ئې پام وو د دې ډلې دود دستور ته
چې له خپل امام نه مخکې کوزېدل ئې
حرام کړي دي هر چاته
*****
له ناچارۍ ورځې زه هم
هلته کوز شوم
پریشانۍ او اندیښنې کې
د سپېره ډاګ یوې ګوښې کې
*****
کله زړه راته ویل چې دا خپل پرېږده
له درنې کرکې نفرت سره اعلان کړه
بې زارې د نیمې لارې له یارانو
یا پرواز کړه د الله په لور یوازې
یا په لټه د بل خپل شه
د ملګرو مصممو وفادارو
*****
زه لا نه وم فارغ شوی له دې فکره
چې ناڅاپه ډزې پیل شوې
له ښې لورې، له کیڼ لورې

له شماله، له جنوبه
له ختیزه، له لوېدیزه
له هغو لوریو هم
چې پناه ځای به مو ګڼلو
ځینې پرېوتل په زمکه
ځینو وخوړل سرونه
د چا ماتې دواړه پښې شوې
د چا مات شولو وزرونه
ځیني والوتل پښې ماتې، وزر مات
سرو مرمیو ئې بڼکې سوځولې،
د دښمن ناځاپه ډزو وېرولې
زه هم والوتم ناچاره
د مات زړو، مات وزرو په دې خېل کې
دا دئ ګورئ د هدف په لوري درومو
*****
په دې هیلې چې دا خېل به بیا جوړېږي
د وفا صفا یاران به بیا غونډېږي
تش ځایونه به ډکېږي
دا کاروان به روانېږي
هغه ټول به ئې په لیکو کې ودرېږي
چې پیاوړي ئې وزرونه
له شوق او مینې ډک ئې تاوده زړونه
*****

بې رحمه ګاونډي

ګاونډیه خو بې رحمه!
له مېراني او حياء نه عاري خصمه!
د مظلوم ګاونډ په ضد دي
له ظالم سره لاس مل کړ
د خپل قصر له جګ بام دي
زما جونګړې کې اور بل کړ
د دې اور د لګولو اورلګيت دي
زما ناپوه ماشوم په جيب کې واچولو
د تالان لپاره راغلې
په پلمه د اور وژلو
*****
د دې ميني په ويجاړو سردرو کې
سوځېدلي ئي کورونه
نسکور شوي دېواونه
د يوه مات څلي په څنګ کې
د يوې وچي ونې لاندي

وراني شوې خوني خوا کې
څو شېبې مې آرام پرېږده
لږ د غور فرصت راکړه
یا د کړکې د اظهار لږ مهلت راکړه
له هغو چې ملك ئې وران کړ
په خپل ولس کې ئې د وینو سیل روان کړ
زما د کلیو ورانولو په بها ئې
زما د وروڼو د وژلو په قیمت ئې
د غلیم پوره ارمان کړ
*****
لږ مې پرېږده د ستومانه خلکو خوا کې
چې جګړو ځورولي،
فقر وېرې کړولي
ځوریدلي لږ د زړه خواله ته پرېږده
شړل شوي لږ خپل کور کاله ته پرېږده
له یوه بل نه ئې د درد پوښتو ته پرېږده
د زخمونو د علاج پوښتو ته پرېږده
پلار د زوی د پرهارو لیدو ته پرېږده
*****
هغه وران هیواد چې تل ئې په لمن کې
کله ګورو طوفانونه له ختیځه
کله تېزې سیلۍ راشي له لوېدیځه
کله سره سیلونه راشي له ښې لوري
کله واورو د مرګ چیغې له چپ لوري

ټول کورونه راویجاړ کړي
ټولي ځالي کړي راوراني
لږ موقع راکړه چي ووایو په جګ غږ
لږ خاموش شئ سرو اورونو
لږ آرام شئ طوفانونو
ترڅو جوړي وراني ځالي
ترڅو جوړ کړو وران کورونه
ترڅو وځنډو له مخ نه تور ګردونه
*****
ما تاوده سلام ته پرېږده
د سر لوړي سروې پښو کې
چي ئې سر وې تل اوچت
مخ ئې تل د آسمان لور ته
چي ئې نشي طوفانونه لړزولی
نه سیلۍ ئې شي د ملا تیر کږولی
نه سیلاب ئې شي له ځایه خوځولی
*****
د پښو ماتو وزر سوو په دې خېل کې
چي ئې ځالي طوفانونو وراني کړې
سرو اورونو ئې منګولي وریتي کړې
نه د ونو په شاخونو کښېنستی شي
نه وهلی شي وزرونه
نه ګامونه اخیستی شي
پرېږده واورو فریادونه یو د بل

پرښږده پاك كړو سره وزرونه يو د بل
د دعاء او اسوېليو په څپو
اووم اسمان كې د عرش ور وټكوو
او په چيغو چيغو وغواړو له خدايه
دا تياره شپه مو سبا كړې
د دښمن دا سرې لښكرې ټول په شا كړې
زمونږ دا مېنه نور خوندي كړې
له سيليو له طوفانه
د دې مېني زيږی منی
ته تلپاته پسرلی كړې
او سمسوره پسرلی ئې
ته ايمن كړې له خزانه
*****
زما گيله له غليم نشته
زه كه ژاړم نو د دوست نادودي ژاړم
آ چې غوږ كې ورته وويل غليم پټ:
كه شيرازه ژوند دې خوښ وي زما خوا كې
كه له غچ نه مې ځان غواړې په پناه كې
د ياغيانو د باغيانو قطار پرښږده
د سرتېرو، بې پرواوو قمار پرښږده
د غليم په وينا ببل شو له دوستانو
په غوږو ئې كړه حلقه د غلامانو
دښمن خپل ټوپك د ده په اوږه كېښود
زمونږ په لوري ئې خپل لاس په ماشه كېښود

دا دئ زمونږ وزرونه پښې ئې کړې راماتې
وروستي نسل ته ئې تور تاریخ کړ پاته
*****

پټې توطئې
بربنډې څېرې

د روسانو
له وتو
د ائتلافي حکومت
تر نسکورېدو

حکمتیار

د کتاب له متنه

لدې په مخکې مراحلو کې هم د دوست او دښمن جبهه څرګنده وه او هم د جګړې لاملونه، آرمانونه او شعارونه. د دوست او دښمن په پېژندلو کې ډېر کم کسان په مغالطې او اشتباه کې پرېوتل، خو پدې پړاو کې چې بهرني فوځونه زموږ له هېواده ستانه شوي وو او په جګړو کې د دښمن فعال خو نامرئي او له نظره پټ حضور هرچا ته څرګند نه وو، پدې پړاو کې د جګړې دوام ډېرو ته د توجیه وړ نه برېښېدو، پدې نه پوهېدل چې دښمن له دروازې وتلی خوله کړکۍ بېرته راننوتلی، څېره ئې بدله کړې، په جګړې کې ئې د سابق په څېر ونډه ده خو په بدلې څېرې کې، که څه هم کمونسټ نجیب له پرېړو بریتو سره ګوښه شوی، خو د ده د سیاستونو وارث له پکول، عبا او قبا سره د ده لوبه کوي او د ده د بادارانو په خدمت کې دي.

هغه کسان چې د پېښو په ماهیت او په پېښو کې د پردې شاته د اصلي لوبغاړو په ونډې دقیقاً نه پوهېدل او د دښمن د تبلیغاتي سرچینو له دروغجنو او زهرجنو تبلیغاتو متأثره شوي وو، ټولې خواوې ئې له استثناء او تفکیك پرته محکومولې، د جګړې د داخلي او خارجي عواملو له پېژندو عاجز وو، نه پوهېدل چې د نجیب له نسکورېدو وروسته د ټولو جګړو اصلي عاملین د ببرك طرفداران وو چې غوښتل ئې نجیب په ببرك کارمل تعویض کړي، د شهنواز تنې له کودتا وروسته چې خلقیان تصفیه شول، ځیني بندیان او ځیني له هېواد وتښتېدل، د چارو واګې د جنرال نبي عظیمي او جنرال آصف دلاور په څېر د ببرك د پلویانو لاس ته ورغلې، دوی لا د مخه د کودتا منصوبه جوړه کړې وه، ببرك ئې د همدې لپاره له مسکونه راوغوښت، د کې جي بي موافقه ئې ترلاسه کړه، امریکا او په منطقې کې ځینو نورو مؤثرو هېوادونو دوی ته اطمئنان ورکړ چې د دوی تر مشرۍ لاندې له ځینو جهادي ډلو سره د یوه ائتلافي حکومت ملاتړکوي.

له دې حقائقو بې خبره کسان داسې ګمان کوي چې د جبل السراج ننګینه معاهده، له خپلو ټولو خونړیو عواقبو سره، یوه تصادفي پېښه وه چې د ځینو جاه طلبه او قدرت غوښتونکو څېرو له فرصت طلبۍ راولاړه شوې. نه دا چې د دې خطرناکې او خونړۍ توطئې اصلي طراحان د کې جي بي او سي آی اې په څېر بین المللي جاسوسي شبکې دي چې غوښتل ئې پدې سره د یوه اسلامي حکومت د جوړېدو مخنیوی وکړي، کې جي بي د همدې مقصد لپاره یو ځل بیا د ببرك ډله استخدام کړه، خو دا ځل د روسي فوځونو د رابللو په ځای باید د یوې داسې ائتلافي جبهې تر پردې شا ته خپل مأموریت ترسره کړي چې له ځینو غولېدلو قدرت غوښتونکو سره به ئې جوړوي !!

دغو حلقو ته پدې مطلب پوهېدل ګران دي چې ولې مسکو او واشنګټن څنګ په څنګ او په یوه وخت د جبل السراج له معاهدې او د دې معاهدې په بنسټ د جوړې شوې ائتلافي جبهې ملاتړ کولو؟ نه پوهېږي چې واشنګټن ته پدې پړاو کې ترټولو مهمه مسئله دا وه چې څنګه د مجاهدینو په لاس د یوه اسلامي حکومت د جوړېدو مخنیوی وکړي، امریکا د جهاد د دې تاریخي تجربې بریا او په یوه اسلامي حکومت د هغه منتج کېدل، ټوله اسلامي نړۍ کې د خپلو استعماري ګټو لپاره جدي تهدید ګڼلو، ګمان ئې دا وو چې که دا تاریخي تجربه ناکامه نکړي او د مجاهدینو په لاس د اسلامي حکومت د جوړېدو مخنیوی ونکړي، دا تجربه به په نورو ملکونو کې هم هرو مرو تکرارېږي، نور ملتونه مخصوصاً هغه چې په خپلو هېوادونوکې د پردیو له سیاسي، اقتصادي او فرهنګي تسلط نه ستومانه شوي، د دوی له سلطې نه د ژغورنې او د استقلال او خپلواکې په لټه کې دي، د افغان مجاهدینو لار به غوره کوي، پدوی پسې به اقتدا کوي او پدې سره به امریکا ته په خپلو مستعمراتو کې هماغه مشکلات راولاړوي چې افغان مجاهدینو شوروي اتحاد ته راولاړ کړل.